ಮುನ್ನುಡಿ

ಪತಿತಸ್ಯಾಸ್ಯ ದೇಹಸ್ಯ ಕಾಷ್ಠವಿಷ್ಠಾಸಮಸ್ಯ ಚ ।
ಫಲಾನಿ ತ್ರೀಣಿ ಶಿಷ್ಯಂತೇ ವಿದ್ಯಾ ಕರ್ಮ ಸುತಾ ಇತಿ ॥

'ಈ ಜೀವನವು ಅಶಾಶ್ವತ. ಆದರೂ ಈ ಜೀವನದ ನಂತರವೂ ಉಳಿಯುವ ಫಲವು ಮೂರು- ಒಂದು ಜ್ಞಾನ. ಇನ್ನೊಂದು ಸತ್ಕರ್ಮ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆ' ಎಂಬುದಾಗಿ ವೇದವು ನಮಗೆ ಸಂದೇಶ ನೀಡಿದೆ. ನಾವು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಅದರಂತೆ ನಡೆದು ಸತ್ಕರ್ಮ- ಶೀಲರಾಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಹರಿಯುವಂತೆ ನೋಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ನಶ್ವರ ಜೀವನವು ಅಮೃತ ಫಲವನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲದು. ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸದ್ವಿಚಾರ- ಸದಾಚಾರಗಳ ಸಂಗಮವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಯುವಕರಿಗೆ ಸದ್ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ವಾಗುವಂತೆ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೈಪಿಡಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಾಧ್ವ ಮಹಾ ಮಂಡಲ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಅರ್ಥ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವು ಬರೇ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು. ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲದ ಶರೀರದಂತೆ ನಿರ್ಜೀವವಾದ ಈ ಆಚರಣೆಯು ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾರದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಂತ್ರಗಳ ಅರ್ಥದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಈ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜನತೆಯು ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಇತಿ ಸಪ್ರೇಮ ನಾರಾಯಣ ಸ್ಮರಣೆಗಳು
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದರು
ಶ್ರೀ ಪೇಜಾವರ ಅಧೋಕ್ಷಜ ಮಠ, ಉಡುಪಿ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಪ್ರಾತಃಸ್ತೋತ್ರ	1
ಸ್ನಾನವಿಧಿ	9
ಗೋಪಿಚಂದನಧಾರಣ	17
ಪ್ರಾತಃ ಸಾಯಂ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ	22
ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ	60
ಯಜುರ್ವೇದೀಯ ಪ್ರಾತಃ ಸಾಯಂ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ	67
ಯಜುರ್ವೇದೀಯ ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ	69
ದೇವಪೂಜೆ	73
ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಿಂದ ದೇವಪೂಜೆ	106
ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ	107
ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃತರ್ಪಣ	109
ಔಪಾಸನ ವೈಶ್ವದೇವ	111
ಬಲಿಹರಣ (ಋಗ್ವೇದ)	116
ಬಲಿಹರಣ (ಯಜುರ್ವೇದ)	119
ಭೋಜನ ವಿಧಿ	121
ಯಜ್ಞೋಪವೀತಧಾರಣ	122
ಏಕಾದಶೀ ವ್ರತ	125
ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮೀ ವ್ರತ	126
ರಥಸಪ್ತಮೀ ಭೀಷ್ಮಾಷ್ಟಮೀ	129
ಪುರುಷಸೂಕ್ತ	129
ಶ್ರೀಸೂಕ್ತ	135
ಅಂಭೃಣೀಸೂಕ್ತ	145
ಬಳಿತ್ಥಾಸೂಕ್ತ	149
ಮನ್ಯುಸೂಕ್ತ	152
ವಿಷ್ಣುಸೂಕ್ತ	157
ನಾರಾಯಣಸೂಕ್ತ	160
ಅಭಿಷೇಕ ಸೂಕ್ತಗಳು	164
ಮಂಗಲಾಷ್ಟಕ	172
ಪುರುಷೋತ್ತಮಯೋಗ	173
ಅಣುಭಾಷ್ಯ	176
ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮ ಸ್ತೋತ್ರ	179
ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟೋತ್ತರ ಶತನಾಮ ಸ್ತೋತ್ರ	189
ವೆಂಕಟೇಶಸ್ತೋತ್ರ	192
ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ	194
ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಕ	198
ನಖಸ್ತುತಿ- ವಾಯುಸ್ತುತಿ	200
ಸುಮಧ್ವವಿಜಯ	208
ರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ತೋತ್ರ	215

ಸುಲಭ ನಿತ್ಯಾನುಷ್ಠಾನ ಸಂಗ್ರಹ

ಪ್ರಾತಃಸ್ತೋತ್ರ

ಉತ್ತಿಷ್ಠೋತ್ತಿಷ್ಠ ಗೋವಿಂದ ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಗರುಡಧ್ವಜ ।
ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಕಮಲಾಕಾಂತ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಮಂಗಲಂ ಕುರು ॥

ಹರೇ ರಾಮ ಹರೇ ರಾಮ ರಾಮ ರಾಮ ಹರೇ ಹರೇ ।
ಹರೇ ಕೃಷ್ಣ ಹರೇ ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣ ಹರೇ ಹರೇ ॥

ಕರಾಗ್ರೇ ವಸತೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಕರಮಧ್ಯೇ ಸರಸ್ವತೀ ।
ಕರಮೂಲೇ ಸದಾ ಗೌರೀ ಪ್ರಭಾತೇ ಕರದರ್ಶನಂ ॥

ಪ್ರಾತಃ ಸ್ಮರಾಮಿ ವರಕುಂಡಲ ಶೋಭಿಗಂಡಂ
ಶೀತಾಂಶು ಮಂಡಲ ಮುಖಂ ಸ್ಮಿತವಾರಿಜಾಕ್ಷಂ
ಆತಾಮ್ರ ಕಮ್ರ ಮುದಿತಾಧರ ಬಿಂಬ ಜೃಂಭ-
ದ್ಧ್ಯಾತೃಪ್ರಹರ್ಷಕರ ಹಾಸರಸಂ ರಮೇಶಂ ॥

ಬ್ರಾಹ್ಮಮುಹೂರ್ತವೆನಿಸುವ ಉಷಃಕಾಲದಲ್ಲೆದ್ದು ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದು ಶ್ರೋತ್ರಾಚಮನ ಮಾಡಿ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಲಗಿವಿಯಲ್ಲಿ ಸಕಲ ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಲಗೈಯಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ತಾನು ಪುನೀತನಾದೆನೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಶ್ರೋತ್ರಾಚಮನ) ವಿಶ್ವನಾಮಕ ಪರಮಾತ್ಮನು ತನ್ನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದು ನೂರೆಂಟು ಬಾರಿ ನಾರಾಯಣ ನಾಮ ಜಪಿಸಬೇಕು. 'ಗೋವಿಂದ, ಗರುಡಧ್ವಜ, ಕಮಲಾಕಾಂತ, ಎದ್ದೇಳು, ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೂ ಮಂಗಳ ಉಂಟುಮಾಡು' - ಎಂದು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಸುಪ್ರಭಾತ ಹೇಳಿ 'ಹರೇರಾಮ' ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹದಿನಾರು ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಕರಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಕರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತಿ, ಕರಮೂಲದಲ್ಲಿ ಗೌರಿ ಇರುವರೆಂದು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಕರದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪ್ರಾತರ್ಭಜಾಮಿ ಶುಭಕೌಸ್ತುಭ ಕಂಬುಕಂಠಂ
    ಸ್ಥಿತಾತ್ಮ ವಕ್ಷಸಿ ವಿರಾಜಿತ ಭೂರಿಹಾರಂ ।
ಭೀತ ಸ್ವಭಕ್ತ ಭಯಭಂಜನ ಪಾಣಿಪದ್ಮಂ
    ಶಾತೋದರಾರ್ಪಿತ ಜಗದ್ಧರಮಬ್ಜನಾಭಂ ॥

ಪ್ರಾತರ್ನಮಾಮಿ ಶುಭಕಿಂಕಿಣಿ ಮೇಖಲಾಂಗಂ
    ಪೀತಾಂಬರಂ ಕರಿಕರೋರುಮುದಾರಜಾನುಂ ।
ಧ್ಯಾತಾಂಘ್ರಿ ಯುಗ್ಮ ರುಚಿ ರಂಜಿತ ಕಂಜಜಾತ
    ವಾತಾದಿ ದೇವವರ ಮೌಲಿ ಮಣಿಂ ಮುಕುಂದಂ ॥

ವಾದಿರಾಜಯತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಶ್ಲೋಕತ್ರಯಮಿದಂ ಸದಾ ।
    ಪ್ರಾತಃ ಕಾಲೇ ಪಠನ್ ಮರ್ತ್ಯಃ ಸರ್ವಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ॥
ಅತಿ ನೀಲ ಘನಶ್ಯಾಮಂ ನಲಿನಾಯತ ಲೋಚನಂ
    ಸ್ಮರಾಮಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಂ ತೇನ ಸ್ನಾತೋ ಭವಾಮ್ಯಹಂ ॥

ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರಾತಃಸ್ತೋತ್ರ ಪಠಿಸಬೇಕು - 'ಕರ್ಣಕುಂಡಲದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಕಪೋಲ, ಚಂದ್ರನಂಥ ಮುಖ, ಅರಳಿದ ತಾವರೆಯಂಥ ಕಣ್ಣು, ಕೆಂಪು ತುಟಿಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿವ ನಗು, ಕೌಸ್ತುಭದಿಂದೊಪ್ಪುವ ಕಂಠ, ಹಾರದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಅಗಲವಾದ ಎದೆ. ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಭಯ ನೀಡುವ ಹಸ್ತ, ಜಗದಾಶ್ರಯವಾದ ಸಣ್ಣ ಉದರ, ನಾಭಿಕಮಲ, ಮೇಖಲೆ ಪೀತಾಂಬರಗಳು, ಆನೆಯ ಸೊಂಡಿಲಿನಂಥ ತೊಡೆ, ಸುಂದರ ಮೊಣಕಾಲು, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಾಯು ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳ ಕಿರೀಟದ ಮಣಿಗಳಿಗೆ ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಕಾಂತಿ ನೀಡಬಲ್ಲ ಪಾದಗಳು, ಇಂಥ ಸುಂದರಾಕಾರದ ರಮಾರಮಣನನ್ನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ'.

ಬಳಿಕ ಧ್ಯಾನಸ್ನಾನ - 'ಮೇಘಶ್ಯಾಮವರ್ಣದ, ಕಮಲದಂಥ ಉದ್ದ ಕಣ್ಣಿನ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನನ್ನು ನೆನೆದು ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತೇನೆ'.

ಅಜಿನ ದಂಡಕಮಂಡಲು ಮೇಖಲಾ
ರುಚಿರ ಪಾವನ ವಾಮನಮೂರ್ತಯೇ ।
ಮಿತ ಜಗತ್ತ್ರಿತಯಾಯ ಜಿತಾರಯೇ
ನಿಗಮ ವಾಕ್ಪಟವೇ ವಟವೇ ನಮಃ ॥

ಸೋಽಂತಃ ಸರಸ್ಯುರುಬಲೇನ ಗೃಹೀತ ಆರ್ತೋ
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗರುತ್ಮತಿ ಹರಿಂ ಖ ಉಪಾತ್ತ ಚಕ್ರಂ ।
ಉತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಸಾಂಬುಜ ಕರಂ ಗಿರಮಾಹ ಕೃಚ್ಛ್ರಾತ್
ನಾರಾಯಣಾಖಿಲಗುರೋ ಭಗವನ್ ನಮಸ್ತೇ ॥

ನಮೋಽಸ್ತ್ವನಂತಾಯ ಸಹಸ್ರಮೂರ್ತಯೇ
ಸಹಸ್ರ ಪಾದಾಕ್ಷಿ ಶಿರೋರು ಬಾಹವೇ ।
ಸಹಸ್ರನಾಮ್ನೇ ಪುರುಷಾಯ ಶಾಶ್ವತೇ
ಸಹಸ್ರಕೋಟೀಯುಗಧಾರಿಣೇ ನಮಃ ॥

ವಾಮನ ಸ್ಮರಣೆ - ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ ದಂಡ ಕಮಂಡಲು ಮೇಖಲೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಸುಂದರ ವಾಮನಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಮೂಲೋಕವನ್ನು ಅಳೆದು, ಅಸುರರನ್ನು ಗೆದ್ದ, ವೇದಮಂತ್ರ ಪಠನದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷನಾದ ಹರಿಯ ವಟು ರೂಪಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಗಜೇಂದ್ರನನ್ನು ಕಾಯ್ದ ಹರಿಗೆ ನಮನ - ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಮೊಸಳೆ ಹಿಡಿದಾಗ ಗಜೇಂದ್ರನು ಆರ್ತಭಾವದಿಂದ ಮೇಲೆ ನೋಡಿದನು. ಚಕ್ರಧಾರಿಯಾಗಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಗರುಡನ ಮೇಲೇರಿ ಬಂದ ಹರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಸೊಂಡಿಲಿನಿಂದ ಒಂದು ಕಮಲವನ್ನೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಕಷ್ಟದಿಂದ 'ನಾರಾಯಣ, ಅಖಿಲಗುರೋ, ಭಗವನ್, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ' ಎಂದನು.

ಅವಕಾಶವಿದ್ದರೆ ಪೂರ್ತಿ ಗಜೇಂದ್ರ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಮಂಗಳಾಷ್ಟಕ ಮುಂತಾದವನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕು. ಮುಂದೆ ಹರಿ ಸ್ತುತಿ-

ಶ್ರೀಹರಿಯ ರೂಪಗಳು ಅನಂತ. ಪಾದಾದಿ ಅವಯವಗಳೂ ಅನಂತ.

ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವಾಯ ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಿತಾಯ ಚ ।
ಜಗದ್ಧಿತಾಯ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಗೋವಿಂದಾಯ ನಮೋ ನಮಃ ॥

ಪೂರ್ವೇಽಪಿ ಕರ್ದಮ ಪರಾಶರ ಪಾಂಡು ಮುಖ್ಯಾಃ
ಯತ್ಸೇವಯಾ ಗುಣಗಣಾಢ್ಯಮಪತ್ಯಮಾಪುಃ ।
ತಂ ಪೂರ್ಣಸದ್ಗುಣತನುಂ ಕರುಣಾಮೃತಾಬ್ಧಿಂ
ನಾರಾಯಣಂ ಕುಲಪತಿಂ ಶರಣಂ ವ್ರಜೇಮ ॥

ನಿರ್ಮಥ್ಯೋಗ್ರಭವಾರ್ಣವೇ ನಿಜಮನೋಽಭೀಷ್ಟಂ ದಿಶಾಮೀತಿ ಯಃ
ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾಪಯಿತುಂ ಕರೇಣ ವಿಲಸನ್ಮಂಥಾನಮನ್ಯೇನ ಚ ।
ರಮ್ಯಂ ದಾಮ ದಧನ್ಮಹೇಶ ರಜತ ಗ್ರಾಮಶ್ರಿಯೋಽಲಂಕೃತಿಃ
ಕರ್ಮಂದೀಶ್ವರಭಕ್ತಿ ಬಂಧನವಶಃ ಪ್ರೀತೋಽಸ್ತು ಕೃಷ್ಣಪ್ರಭುಃ ।

ಅವನ ನಾಮಗಳೂ ಅನಂತ. ಅನಂತ ಕೋಟಿ ಯುಗಗಳ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಅವನೇ ಪ್ರವರ್ತಕ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ 'ಅನಂತ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ವೇದರಕ್ಷಕ, ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಿತಕಾರಿ, ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹಿತೈಷಿ ಮತ್ತು ವೇದವೇದ್ಯ. ಇಂಥ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಕರ್ದಮ ಪರಾಶರ ಪಾಂಡು ಮುಂತಾದ ಪೂರ್ವಿಕರು ಯಾರ ಸೇವೆಯಿಂದ ಬಹು ಸದ್ಗುಣ ಶಾಲಿಯಾದ ಪುತ್ರ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರೋ, ಪೂರ್ಣ ಸದ್ಗುಣರೂಪಿಯೂ, ಕರುಣಾಮೃತಸಾಗರನೂ, ನಮ್ಮ ಕುಲದೇವತೆಯೂ ಆದ ಉಡುಪಿಯ ಅನಂತಾಸನ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಶರಣು ಹೊಂದುತ್ತೇವೆ.

ಭೀಕರ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರವನ್ನು ಕಡೆದು ಬೆಣ್ಣೆಯಂತೆ ಭಕ್ತರ ಮನೋಭೀಷ್ಟ ಸಲ್ಲಿಸುವೆನೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಾದ ಕಡಗೋಲನ್ನೂ, ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗವನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿರುವ, ಶಿವಳ್ಳಿ

ರಘುಪೌ ಕಾಲಿಯಮಥನೌ ಸುವಿಟ್ಠಲೌ ಸೂಕರಂ ನೃಸಿಂಹಂ ಚ ।
ಅನ್ಯಂ ವಿಟ್ಠಲಮಗಣಿತಮತಿ ಶಿಷ್ಯೈಃ ಪೂಜಿತಾನ್ ನಮಾಮಿ ಸದಾ ॥

ಸರ್ವಮಂಗಲ ಮಾಂಗಲ್ಯೇ ಶಿವೇ ಸರ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧಿಕೇ ।
ಶರಣ್ಯೇ ತ್ರ್ಯಂಬಕೇ ದೇವಿ ನಾರಾಯಣಿ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥

ಸಮುದ್ರವಸನೇ ದೇವಿ ಪರ್ವತಸ್ತನ ಮಂಡಿತೇ ।
ವಿಷ್ಣುಪತ್ನಿ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶಂ ಕ್ಷಮಸ್ವ ಮೇ ॥

ವಂದೇ ವಿಷ್ಣು ನಮಾಮಿ ಶ್ರಿಯಮಥ ಚ ಭುವಂ
    ಬ್ರಹ್ಮವಾಯೂ ಚ ವಂದೇ
ಗಾಯತ್ರೀಂ ಭಾರತೀಂ ತಾಮಪಿ ಗರುಡಮನಂತಂ
    ಭಜೇ ರುದ್ರದೇವಂ ।

ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರವೆನಿಸಿರುವ, ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠರ ಭಕ್ತಿಬಂಧನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭು ಸುಪ್ರೀತನಾಗಲಿ.

ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ ಶಿಷ್ಯಕರಾರ್ಚಿತರಾದ ಪಲಿಮಾರು ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥ ಮಠಗಳ ರಾಮಚಂದ್ರ, ಅದಮಾರು ಕೃಷ್ಣಾಪುರ ಮಠಗಳ ಚತುರ್ಭುಜ-ದ್ವಿಭುಜ ಕಾಲಿಯಮರ್ದನ ಕೃಷ್ಣ, ಪುತ್ತಿಗೆ ಶೀರೂರು ಮಠಗಳ ವಿಟ್ಠಲ, ಸೋದೆ ಮಠದ ಭೂವರಾಹ, ಕಾಣಿಯೂರು ಮಠದ ನೃಸಿಂಹ ಮತ್ತು ಪೇಜಾವರ ಮಠದ ವಿಟ್ಠಲ ದೇವರನ್ನು ಸದಾ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದೇವಿ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ, ನೀನು ಸರ್ವಮಂಗಳೆ, ಮಂಗಳ ಸ್ವರೂಪಳು, ಮಂಗಳದಾಯಕಳು, ಎಲ್ಲ ಅಭೀಷ್ಟ ನೀಡುವವಳು, ರಕ್ಷಕಳು, ಮೂರು ಕಣ್ಣುಳ್ಳವಳು. ನಾರಾಯಣನ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಭೂದೇವಿ, ನಿನಗೆ ಸಾಗರವೇ ಸೀರೆ, ಬೆಟ್ಟಗಳೇ ಸ್ತನಗಳು. ವ್ಯಾಪ್ತನಾದ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಡದಿ. ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಂಥ ಅನೇಕ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕ್ಷಮಿಸು.

ವಿಷ್ಣು ಶ್ರೀಭೂದೇವಿಯರು, ಬ್ರಹ್ಮ ವಾಯುಗಳು, ಗಾಯತ್ರಿ

ದೇವೀಂ ವಂದೇ ಸುಪರ್ಣೀಮಹಿಪತಿದಯಿತಾಂ
ವಾರುಣೀಮಪ್ಯುಮಾಂ ತಾಂ
ಇಂದ್ರಾದೀನ್ ಕಾಮಮುಖ್ಯಾನಪಿ
ಸಕಲಸುರಾಂಸ್ತದ್ಗುರೂನ್ಮದ್ಗುರೂಂಶ್ಚ ॥

ನಮೋ ವಸ್ತಾತ್ವಿಕಾ ದೇವಾ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿ ಪರಾಯಣಾಃ ।
ಧರ್ಮಮಾರ್ಗೇ ಪ್ರೇರಯಂತು ಭವಂತಃ ಸರ್ವ ಏವ ಹಿ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಾಂತಾ ಗುರವಃ ಸಾಕ್ಷಾದಿಷ್ಟಂ ದೈವಂ ಶ್ರಿಯಃ ಪತಿಃ ।
ಆಚಾರ್ಯಾಃ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯಾಃ ಸಂತು ಮೇ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮನಿ ॥

ಯೋ ವಿಪ್ರಲಂಭ ವಿಪರೀತ ಮತಿ ಪ್ರಭೂತ-
ವಾದಾನ್ನಿರಸ್ಯ ಕೃತವಾನ್ ಭುವಿ ತತ್ವವಾದಂ ।
ಸರ್ವೇಶ್ವರೋ ಹರಿರಿತಿ ಪ್ರತಿಪಾದಯಂತಂ
ಆನಂದತೀರ್ಥ ಮುನಿವರ್ಯಮಹಂ ನಮಾಮಿ ॥

ಭಾರತಿಯರು, ಗರುಡ ಶೇಷ ರುದ್ರರು, ಸುಪರ್ಣಿ ವಾರುಣಿ ಉಮೆಯರು ಇಂದ್ರ ಕಾಮ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಮಿಸುವೆನು.

ತತ್ವಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳೇ, ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಾದ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿರೂಪ ಧರ್ಮದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸಿರಿ.

ಬ್ರಹ್ಮನ ವರೆಗಿನ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲ ಗುರುಗಳು. ಶ್ರೀಪತಿಯೇ ಇಷ್ಟದೈವ, ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೇ ಉಪದೇಶಕರು. ಈ ಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಪ್ರತಿ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ದೊರಕಲಿ.

ವಂಚಕತನ ಅಥವಾ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಬಂದ ವಾದಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತತ್ವವಾದವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ, ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದಕ ರಾದ ಆನಂದತೀರ್ಥ ಮುನಿವರ್ಯರನ್ನು ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವಂದೇ ಹೃಷೀಕೇಶಮಥೋ ನೃಸಿಂಹಂ
ಜನಾರ್ದನಂ ಚಿಂತಯ ಧೀರುಪೇಂದ್ರಂ ।
ಶ್ರೀವಾಮನಂ ಸಂಸ್ಮರ ವಿಷ್ಣುಮೇಮಿ
ಶ್ರೀರಾಮಮಂಚೇಽಹಮಧೋಕ್ಷಜಂ ಚ ॥

ಮಿಥ್ಯಾಸಿದ್ಧಾಂತ ದುರ್ಧ್ವಾಂತ ವಿಧ್ವಂಸನ ವಿಚಕ್ಷಣಃ ।
ಜಯತೀರ್ಥಾಖ್ಯ ತರಣಿರ್ಭಾಸತಾಂ ನೋ ಹೃದಂಬರೇ ॥

ಅರ್ಥಿಕಲ್ಪಿತ ಕಲ್ಪೋಽಯಂ ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಿ ಗಜ ಕೇಸರೀ ।
ವ್ಯಾಸ ತೀರ್ಥ ಗುರುರ್ಭೂಯಾದಸ್ಮದಿಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಯೇ ॥

ತಪೋ ವಿದ್ಯಾವಿರಕ್ತ್ಯಾದಿ ಸದ್ಗುಣೌಘಾಕರಾನಹಂ ।
ವಾದಿರಾಜಗುರೂನ್ ವಂದೇ ಹಯಗ್ರೀವ ದಯಾಶ್ರಯಾನ್ ॥

ಪೂಜ್ಯಾಯ ರಾಘವೇಂದ್ರಾಯ ಸತ್ಯಧರ್ಮರತಾಯ ಚ ।
ಭಜತಾಂ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಾಯ ನಮತಾಂ ಕಾಮಧೇನವೇ ॥

ಫಲಿಮಾರು, ಅದಮಾರು, ಕೃಷ್ಣಾಪುರ, ಪುತ್ತಿಗೆ, ಶೀರೂರು, ಸೋದೆ, ಕಾಣಿಯೂರು, ಪೇಜಾವರ ಮಠಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೂಲಪುರುಷರಾದ ಹೃಷಿಕೇಶ, ನೃಸಿಂಹ, ಜನಾರ್ದನ, ಉಪೇಂದ್ರ, ವಾಮನ, ವಿಷ್ಣು ರಾಮ, ಅಧೋಕ್ಷಜ ತೀರ್ಥರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದುರ್ಮತಗಳ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕಳೆಯುವದರಲ್ಲಿ ವಿಚಕ್ಷಣರಾದ ಜಯತೀರ್ಥರೆಂಬ ಸೂರ್ಯನು ನನ್ನ ಹೃದಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಲಿ.

ಬೇಡುವವರಿಗೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾಗಿ, ದುರ್ವಾದಿ ಗಜಗಳಿಗೆ ಸಿಂಹವಾಗಿ ಇರುವ ಗುರು ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು ನಮಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಕೊಡಲಿ.

ತಪಸ್ಸು, ಜ್ಞಾನ, ವೈರಾಗ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳ ನೆಲೆ ಎನಿಸಿದ್ದು ಹಯಗ್ರೀವನ ದಯಾಪಾತ್ರರಾದ ವಾದಿರಾಜಗುರುಗಳನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸತ್ಯಧರ್ಮ ನಿರತರಾಗಿದ್ದು, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತೆ, ನಮಿಸುವವರಿಗೆ ಕಾಮಧೇನುವಿನಂತಿರುವ ಪೂಜ್ಯ ರಾಘವೇಂದ್ರರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಪೃಥ್ವೀ ಮಂಡಲ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾಃ ಪೂರ್ಣಬೋಧಮತಾನುಗಾಃ ।
ವೈಷ್ಣವಾ ವಿಷ್ಣುಹೃದಯಾಸ್ತಾನ್ನಮಸ್ಯೇ ಗುರೂನ್ ಮಮ ॥

ಪ್ರಸೀದ ತುಲಸೀದೇವಿ ಪ್ರಸೀದ ಹರಿವಲ್ಲಭೇ ।
ಕ್ಷೀರೋದಮಥನೋದ್ಭೂತೇ ತುಲಸಿ ತ್ವಾಂ ನಮಾಮ್ಯಹಂ ॥

ಸರ್ವಕಾಮದುಘೇ ದೇವಿ ಸರ್ವತೀರ್ಥಾಭಿಷೇಚನಿ ।
ಪಾವನಿ ಸುರಭಿ ಶ್ರೇಷ್ಠೇ ದೇವಿ ತುಭ್ಯಂ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥

ಪ್ರಾತಃಕಾಲಾದಿಕಂ ಕರ್ಮ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕಾತ್ಮಕಂ ।
ಕೇಶವಾರಾಧನಾರ್ಥಾಯ ಕರಿಷ್ಯೇಽಹಂ ತವಾಜ್ಞಯಾ ॥

ಪ್ರಾತಃಪ್ರಭೃತಿ ಸಾಯಾಂತಂ ಸಾಯಾದಿಪ್ರಾತರಂ ತಥಾ ।
ಯತ್ಕರೋಮಿ ಜಗನ್ನಾಥ ತದಸ್ತು ತವ ಪೂಜನಂ ॥

ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಮತವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಭಜಿಸುವ ವೈಷ್ಣವರು ಯಾರ್ಯಾರು ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವರೋ ಅವರೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಗುರುಗಳು. ಅವರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಹರಿಯ ರಾಣಿಯಾದ, ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ ಮಥನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸಿದ ತುಲಸೀ ದೇವಿಯೆ, ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗು, ನಿನ್ನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದೇವಿ, ಕಾಮಧೇನುವೆ, ಸರ್ವತೀರ್ಥ ಸ್ನಾನದಿಂದ ದೊರಕುವ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀನೊಬ್ಬಳೆ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ, ಪಾವನೆಯಾದ ಗೋಮಾತೆಯೆ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಕೇಶವ, ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಎಲ್ಲ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮವನ್ನೂ ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಆರಾಧನೆಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಜಗನ್ನಾಥ, ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಸಂಜೆವರೆಗೂ ಸಂಜೆಯಿಂದ ಬೆಳಗಿನವರೆಗೂ ನಾನು ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯಾಗಲಿ.

ಅಪರಾಧ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕ್ರಿಯಂತೇಽಹರ್ನಿಶಂ ಮಯಾ ।
ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಮೇ ದೇವ ಕ್ಷಮಸ್ವ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ॥

ಯಃ ಸರ್ವಗುಣಸಂಪೂರ್ಣಃ ಸರ್ವದೋಷ ವಿವರ್ಜಿತಃ ।
ಪ್ರೀಯತಾಂ ಪ್ರೀತ ಏವಾಲಂ ವಿಷ್ಣುರ್ಮೇ ಪರಮಃ ಸುಹೃತ್॥

ಸ್ನಾನವಿಧಿ

ತೀರ್ಥ ರಾಜಾಯ ನಮಃ ।

ತ್ವಂ ರಾಜಾ ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಾನಾಂ ತ್ವಮೇವ ಜಗತಃ ಪಿತಾ ।
ಯಾಚಿತಂ ದೇಹಿ ಮೇ ತೀರ್ಥಂ ಸರ್ವಪಾಪ ಪ್ರಮೋಚನಂ ॥

ನಂದಿನೀ ನಲಿನೀ ಸೀತಾ ಮಾಲತೀ ಚ ಮಲಾಪಹಾ ।
ವಿಷ್ಣು ಪಾದಾಬ್ಜ ಸಂಭೂತಾ ಗಂಗಾ ತ್ರಿಪಥಗಾಮಿನೀ ।
ಭಾಗೀರಥೀ ಭೋಗವತೀ ಜಾಹ್ನವೀ ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರೀ ॥

ಅನಂತ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ, ನೀನು ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು.

ಸರ್ವಗುಣಪೂರ್ಣ ಸರ್ವದೋಷರಹಿತ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಪರಮಬಂಧು. ಇಂಥ ವಿಷ್ಣು ಪೂರ್ಣಾನಂದನಾಗಿದ್ದರೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತನಾಗಲಿ.

ಬಳಿಕ ಪಂಚಾಂಗ ಪಠನ ಅಥವಾ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಶೌಚಾದಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಬೇಕು. ನದಿ ಅಥವಾ ಜಲಾಶಯದ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತೀರ್ಥರಾಜ ವರುಣನಿಗೆ ನಮಿಸಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಅನುಜ್ಞೆ ಬೇಡಬೇಕು. ಭಾಗೀರಥಿಯ ದ್ವಾದಶ ನಾಮಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಜಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ. ನಾಭಿಪರ್ಯಂತ ಜಲದವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹಾಭಿ ಮುಖವಾಗಿಯೂ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸೂರ್ಯಾಭಿಮುಖವಾಗಿಯೂ ರಾತ್ರಿ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿಯೂ ನಿಂತು ಶಿಖೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮೊದಲು

ದ್ವಾದಶೈತಾನಿ ನಾಮಾನಿ ಯತ್ರ ಯತ್ರ ಜಲಾಶಯೇ ।
ಸ್ನಾನ ಕಾಲೇ ಪಠೇನ್ನಿತ್ಯಂ ತತ್ರ ತತ್ರ ವಸಾಮ್ಯಹಂ ॥

ಅಸ್ಮದಾದಿಗುರೂಣಾಂ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯಾಣಾಂ ಹೃತ್ಕಮಲಮಧ್ಯ ನಿವಾಸಿ ವಾಸುದೇವ ಸಂಕರ್ಷಣಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾನಿರುದ್ಧ ಚತುರ್ಮೂರ್ತ್ಯಾದ್ಯನಂತಾವತಾರಾತ್ಮಕ ನಿರ್ದೋಷಾನಂತ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿಶಾಯಿ ಪಾಂಡುರಂಗವಿಟ್ಠಲಾತ್ಮಕ ಮಾಸನಿಯಾಮಕ...ಶ್ರೀಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಪ್ರೇರಣಯಾ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವ ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ಅಂತಃಕರಣ ಶುದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ಶರೀರ ಶುದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ಭಾಗೀರಥ್ಯಾದಿ

ತಲೆಯೂ ಅನಂತರ ಸರ್ವಾಂಗವೂ ಮುಳುಗುವಂತೆ ಮೂರು ಸಲ ಮುಳುಗಬೇಕು. ಮೈತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಪುನಃ ಮೂರುಸಲ ಮುಳುಗಬೇಕು. ಇದು ಮಲಸ್ನಾನ. ಬಳಿಕ ಆಚಮನ ಮತ್ತು ಸಂಕಲ್ಪ. ಅವುಗಳ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಸಂಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ-ದೇಶಕಾಲಾದಿಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಆದಿಗುರು ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿರುವ, ವಾಸುದೇವಾದಿ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಅನಂತರೂಪಗಳುಳ್ಳ, ದೋಷವಿಲ್ಲದ ಅನಂತಗುಣಗಳುಳ್ಳ, ಕ್ಷೀರಸಾಗರಶಾಯಿ ಪಾಂಡುರಂಗ ವಿಟ್ಠಲರೂಪಿ, ಮಾಸನಿಯಾಮಕ ಆಯಾ ರೂಪವುಳ್ಳ (ಕಾರ್ತಿಕ ಬಹುಳ ಪಾಡ್ಯದಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೇಶವಾದಿ ದ್ವಾದಶ ಮೂರ್ತಿಗಳು ನಿಯಾಮಕರು, ಕೇಶವಾತ್ಮಕ ನಾರಾಯಣಾತ್ಮಕ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು) ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಅವನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ, ಹರಿಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಅಂತಃಕರಣ ಶರೀರ ಶುದ್ಧಿಗಳಿಗಾಗಿ ಮೂರುವರೆ ಕೋಟಿ ತೀರ್ಥಾಭಿಮಾನಿ ದೇವರುಗಳಿರುವ ಈ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಾರಿ ಮುಳುಗಿ ಎದ್ದು ಋಗ್ವೇದಿಗಳು ಉತ್ತರೀಯವನ್ನು ಎಡ ಮುಂಗೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಯಜುರ್ವೇದಿಗಳು ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಊರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರ ಧಾರಣವನ್ನು

ಸಾರ್ಧತ್ರಿಕೋಟಿ ತೀರ್ಥಾಭಿಮಾನಿದೇವತಾ ಸನ್ನಿಹಿತೇಽಸ್ಮಿನ್ ಜಲಾಶಯೇ ಪ್ರಾತಃ ಸ್ನಾನಮಹಂ ಕರಿಷ್ಯೇ ।

ನಮಃ ಕಮಲನಾಭಾಯ ನಮಸ್ತೇ ಜಲಶಾಯಿನೇ ।
ನಮಸ್ತೇಽ ಸ್ತು ಹೃಷೀಕೇಶ ಗೃಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥

ಏಹಿ ಸೂರ್ಯ ಸಹಸ್ರಾಂಶೋ ತೇಜೋರಾಶೇ ಜಗತ್ಪತೇ ।
ಅನುಕಂಪಯ ಮಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಗೃಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಕಮಂಡಲು ಸಂಭೂತೇ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ನಿಭಾನನೇ ।
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಂದಿತೇ ಗಂಗೇ ಗೃಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥

ವೃದ್ಧಗಂಗೇ ಮಹಾಪುಣ್ಯೇ ಗೌತಮಸ್ಯಾಘನಾಶಿನಿ ।
ಗೃಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ಮಯಾ ದತ್ತಂ ಗೋದಾವರಿ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥

ಜಲದಿಂದಲೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮುಂದೆ ಗೋಪಿಚಂದನ ಧಾರಣವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ವಿಷ್ಣು ಸೂರ್ಯ, ಗಂಗೆ, ಗೋದಾವರಿಯರಿಗೆ **ಅರ್ಘ್ಯ** - 'ಪದ್ಮನಾಭನೂ ಜಲಶಾಯಿಯೂ ಆದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ; ಹೃಷಿಕೇಶ, ನಿನಗಿದೋ ಅರ್ಘ್ಯ, ಸ್ವೀಕರಿಸು'. 'ಸಹಸ್ರಕಿರಣನೂ ತೇಜೋರಾಶಿಯೂ ಜಗತ್ಪತಿಯೂ ಆದ ಸೂರ್ಯದೇವ, ಬಾ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ದಯೆದೋರು, ಈ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ'.

'ಬ್ರಹ್ಮನ ಕಮಂಡಲುವಿನಲ್ಲಿ ಉದಿಸಿದ, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂಥ ಮುಖವುಳ್ಳ, ಮೂರು ಲೋಕದಿಂದ ವಂದಿತಳಾದ ಗಂಗೆಯೇ, ಈ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ'.

'ಗೌತಮರ ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದ, ಮಹಾಪುಣ್ಯಕರಳಾದ, ವೃದ್ಧಗಂಗೆ ಎನಿಸಿದ ಗೋದಾವರಿಯೇ, ಈ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ'.

ಓಂ ಉದ್ಧೃತಾಸಿ ವರಾಹೇಣ ಕೃಷ್ಣೇನ ಶತ ಬಾಹುನಾ ।

ಮೃತ್ತಿಕೇ ಹನ ಮೇ ಪಾಪಂ ಯನ್ಮಯಾ ದುಷ್ಕೃತಂ ಕೃತಂ ।

ಆಯಾ ನದೀ ಜಲಾಶಯಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಅರ್ಘ್ಯಮಂತ್ರಗಳೇ ಇವೆ. ಇವು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ, ಅಂದರೆ 'ಕಾವೇರ್ಯಂತರ್ಗತ ನಾರಾಯಣಾಯ ನಮಃ ಇದಮರ್ಘ್ಯಂ' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡಬಹುದು. ಜೊತೆಗೆ ಗಂಗಾ ಗೋದಾವರ್ಯರ್ಘ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಗೋದಾವರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಗೆಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ನದಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯಕೊಡದು. ಏಕಾದಶಿ ದಿನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಗಾದಿನದಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವಿಲ್ಲ, ವಿಷ್ಣುಸೂರ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ.

ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿದ್ದರೆ 'ಸ್ನಾತುಮಾಜ್ಞಾ' ಎಂದು ಬೇಡಿ 'ಭಾಗಿರಥೀಸ್ನಾನ ಫಲಮಸ್ತು' ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಪಡೆದು ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಭೂ ವರಾಹ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೆನೆದು,

'ಭೂದೇವಿ, ಅನಂತ ಬಾಹುಗಳುಳ್ಳ ಶ್ರೀಹರಿಯು ವರಾಹರೂಪ ತಾಳಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದನು. ನಾನು ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸು' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಮೃತ್ತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಮೈಗೆ ಲೇಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗೋಮಯವನ್ನೂ ಲೇಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣನೂ ಹರಿಯೂ ದ್ರವರೂಪದಿಂದ ಇರುವರೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಕಿರುಬೆರಳಿ ನಿಂದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೃತ್ತ ಬರೆದು ಅದರ ನಡುವೆ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಓಂ ಎಂದು ಬರೆದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಮೃತ್ತಿಕೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು 'ಪ್ರಯಾಗ ಮಾಧವಾಯ ನಮಃ ಪ್ರಯಾಗ ಪ್ರಯಾಗ ಶ್ರೀಹರಯೇ ನಮಃ ಮಧ್ವರಾಜ ಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ ಗಂಗೇ ಗಂಗೇ ಮಾಂ ಪುನೀಹಿ' ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ 'ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ ಓಂ' 'ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ

ಋತಂ ಚೇತ್ಯಸ್ಯ ಸೂಕ್ತಸ್ಯ ಅಘಮರ್ಷಣ ಋಷಿಃ । ಅನುಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಃ । ಭಾವವೃತ್ತೋ ದೇವತಾ । ಅಘಮರ್ಷಣೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ।

ಓಂ ಋತಂ ಚ ಸತ್ಯಂ ಚಾಭೀದ್ಧಾತ್ ತಪಸೋಽಧ್ಯಜಾಯತ ।

ತತೋ ರಾತ್ರ್ಯಜಾಯತ ತತಃ ಸಮುದ್ರೋ ಅರ್ಣವಃ ॥

ಓಂ' 'ಓಂ ವಿಷ್ಣವೇ ನಮಃ ಓಂ' ಎಂದು ಮೂರು ಬಾರಿ ಮುಳುಗಬೇಕು. ಈ ಮೂರು ಮಂತ್ರಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಾಸುದೇವ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ, ನಾರಾಯಣಾಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣು ಷಡಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಗಳು. ಅನಂತರ ಅಪೋಹಿಷ್ಠಾ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮಾರ್ಜನ. ಇದನ್ನು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದೆ.

ಪಿತೃತರ್ಪಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ, ಗುರುಗಳನ್ನೂ ನೆನೆದು ತದಂತರ್ಗತ ಹರಿಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಪುನಃ ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಭಾಗದಿಂದ ದ್ವಾದಶಪುಂಡ್ರ ಧರಿಸಬೇಕು. ಎರಡನೆ ಭಾಗವನ್ನು ಕಂಕುಳಗಳಿಗೂ, ಮೂರನೆಯದನ್ನು ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಕೂ ಹಚ್ಚಿ ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಷಡಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಮೂರು ಬಾರಿ ಮುಳುಗಬೇಕು. ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಕುಳಿತು ಆ ನೀರಲ್ಲಿ ಶೇಷಶಾಯಿಯಾದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು—

'ಋತಂಚ' ಎಂಬ ಸೂಕ್ತಕ್ಕೆ ಅಘಮರ್ಷಣರು ಋಷಿ. ಅನುಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಸ್ಸು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ನಾರಾಯಣನು ದೇವತೆ, ಅಘಮರ್ಷಣ ಸ್ನಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಮಂತ್ರ.

'ಎಲ್ಲೆಡೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಹರಿ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಮೊದಲಿಗೆ ತನ್ನ ಮತ್ಸ್ಯಾದಿ ರೂಪಗಳನ್ನೂ ವೇದಾದಿ ನಿತ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯನ್ನೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಅಪಾರ ಜ್ಞಾನಾನಂದಸಾಗರನೆ ಆದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ತತ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಾದಿ

ಸಮುದ್ರಾದರ್ಣವಾದಧಿ ಸಂವತ್ಸರೋ ಅಜಾಯತ ||
ಅಹೋ ರಾತ್ರಾಣಿ ವಿದಧದ್ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಮಿಷತೋ ವಶೀ ||
ಸೂರ್ಯಾ ಚಂದ್ರಮಸೌ ಧಾತಾ ಯಥಾಪೂರ್ವಮಕಲ್ಪಯತ್ ।
ದಿವಂ ಚ ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಂತರಿಕ್ಷಮಥೋ ಸ್ವಃ ||

ಬ್ರಹ್ಮಾದಯೋ ಯೇ ದೇವಾಸ್ತಾನ್ ದೇವಾಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಭೂರ್ದೇವಾಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಭುವರ್ದೇವಾಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಸ್ವರ್ದೇವಾಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವರ್ದೇವಾಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ ||

ಕೃಷ್ಣ ದ್ವೈಪಾಯನಾದಯೋ ಯೇ ಋಷಯಸ್ತಾನ್ ಋಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಭೂಃ ಋಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಭುವಃ ಋಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ ಸ್ವಃ ಋಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ ಭೂರ್ಭುವಃಸ್ವಃ ಋಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ ||

ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಮುಂತಾದ ಕಾಲವಿಭಾಗಗಳನ್ನೂ ಭೂಮ್ಯಂತರಿಕ್ಷ ಸ್ವರ್ಗ ಮುಂತಾದ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಈ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು'.

ಈ ಅಘಮರ್ಷಣ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಮೂರು ಬಾರಿ ಜಪಿಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಿಗೆ ಮಾನಸ ಷೋಡಶೋಪಚಾರವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಓಂಕಾರೋಚ್ಚಾರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮೇಲೇಳಬೇಕು. ಪುರುಷಸೂಕ್ತವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತ ದೇಹದೊಳಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನನ್ನು ನೆನೆದು ಶಂಖಮುದ್ರೆಯಿಂದ ತಲೆಗೆ ನೀರನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸೂರ್ಯಾಂತರ್ಗತ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಇದು ಅಭಿಷೇಕ, ಅವನ ಪಾದೋದಕದಿಂದ ತಾನು ಪುನೀತನಾದೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಶಂಖದಿಂದ ಶಾಲಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಮೂರು ಬಾರಿ ತೀರ್ಥಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಧರಿಸಿ ನಾಭಿಪರ್ಯಂತ ನೀರಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತುಲಸೀದಲ

ಸೋಮಃ ಪಿತೃಮಾನ್ ಯಮೋऽಂಗಿರಾ ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತಾಗ್ನಿ ಕವ್ಯವಾಹನಾದಯೋ ಯೇ ಪಿತರಸ್ತಾನ್ ಪಿತೃಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಭೂಃ ಪಿತೃಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಭುವಃ ಪಿತೃಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಸ್ವಃ ಪಿತೃಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವಃ ಪಿತೃಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಯೇ ಕೇ ಚಾಸ್ಮತ್ಕುಲೇ ಜಾತಾ ಅಪುತ್ರಾ ಗೋತ್ರಿಣೋ ಮೃತಾಃ
ತೇ ಗೃಹ್ಣಂತು ಮಯಾ ದತ್ತಂ ಕೇಶ ನಿಷ್ಪೀಡನೋದಕಂ ॥

ಯೇ ಕೇ ಚಾಸ್ಮತ್ಕುಲೇ ಜಾತಾ ಅಪುತ್ರಾ ಗೋತ್ರಿಣೋ ಮೃತಾಃ
ತೇ ಗೃಹ್ಣಂತು ಮಯಾ ದತ್ತಂ ಕೇಶ ನಿಷ್ಪೀಡನೋದಕಂ ॥

ಯನ್ಮಯಾ ದೂಷಿತಂ ತೋಯಂ ಶಾರೀರ ಮಲ ಸಂಭವಂ ।
ತತ್ಪಾಪ ಶೋಧನಾರ್ಥಾಯ ಯಕ್ಷ್ಮಾಣಂ ತರ್ಪಯಾಮ್ಯಹಂ ॥

ಸಹಿತವಾಗಿ ಭೂಃ ಭುವಃ ಸ್ವಃ ಎಂಬ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ದೇವ ಋಷಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಕೊಡಬೇಕು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಬೆರಳುಗಳ ತುದಿಯಿಂದ ತರ್ಪಣ, ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠಿಕಾಮೂಲದಿಂದ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಮಾಲಾಕಾರವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ತರ್ಪಣ. ಅಧಿಕಾರವಿರುವವರು ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಎಡಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಅಂಗುಷ್ಠ ಮೂಲದಿಂದ ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ತರ್ಪಣಕೊಡಬೇಕು. ಅರ್ಯಮಾದಿ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದೆ ಮಡಿದ ಪೂರ್ವಜರಿಗೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಶಿಖೆಯನ್ನು ಬಲ ಹೆಗಲಿನ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿದು ಅದರ ನೀರನ್ನು ಹರಿಸ್ಮರಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದೇ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಉಪವೀತವನ್ನು ಮಾಲಾಕಾರವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉತ್ತರೀಯವನ್ನು ನಾಲ್ಕಾಗಿ ಮಡಿಸಿ ಹಿಂಡಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ನೀರು ಬಿಡಬೇಕು. ದ್ವಾದಶಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಸಂಕ್ರಾತಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ನಿಷಿದ್ಧ. ಉಪವೀತವನ್ನು ಬಲಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸ್ನಾನದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಮಲಿನಗೊಳಿಸಿದ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಯಕ್ಷ್ಮತರ್ಪಣ ನೀಡಿ, ಮೈ ಒರೆಸಿಕೊಂಡು

ಅನೇನ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಸ್ನಾನೇನ ಭಗವಾನ್ ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಪಾಂಡುರಂಗವಿಟ್ಠಲಾತ್ಮಕ ಶ್ರೀಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು॥

ಒಣಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿ ಸ್ನಾನ ಕರ್ಮವನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಬಾವಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಸೇದಿದ ನೀರಿಗೆ ಗೋಮಯ ದರ್ಭೆ ತುಲಸಿ ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಐದು, ಎಂಟು ಅಥವಾ ಒಂಬತ್ತು ಕೊಡ ನೀರನ್ನು ತಲೆಗೆ ಹೊಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಚಮನ ಮಾರ್ಜನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಘಮರ್ಷಣ ಸೂಕ್ತೋಚ್ಚಾರಣ ಪೂರ್ವಕ ನೆಲಕ್ಕೆ ನೀರು ಬಿಡಬೇಕು. ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃತರ್ಪಣವಿಲ್ಲ.

ಬಿಸಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ತಣ್ಣೀರು ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಿಸಿ ನೀರು, ಪುನಃ ತಣ್ಣೀರು ಹಾಕಿ ಗೋಮಯ ದರ್ಭೆ ತುಲಸಿ ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಅಘಮರ್ಷಣ ಅಪೋಹಿಷ್ಠಾ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ,

ಗಂಗೇ ಚ ಯಮುನೇ ಚೈವ ಗೋದಾವರಿ ಸರಸ್ವತಿ ।
ನರ್ಮದೇ ಸಿಂಧು ಕಾವೇರಿ ಜಲೇऽಸ್ಮಿನ್ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕುರು ॥

ಎಂದು ಎಲ್ಲ ನದೀದೇವತೆಗಳೂ ಈ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿರೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಚಮನ ಮಾರ್ಜನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಘಮರ್ಷಣ ಸೂಕ್ತದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ನೀರು ಬಿಡಬೇಕು. ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃ ತರ್ಪಣವಿಲ್ಲ. ಆಚಮನಾದಿಗಳೂ ಬೇಡ ಎಂಬ ಪಕ್ಷವೂ ಇದೆ.

ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಸ್ನಾನ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಒದ್ದೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮೈ ಒರೆಸಿಕೊಂಡು ಮಡಿ ಉಟ್ಟು ಆಚಮನಮಾಡಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಅಥವಾ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಜಲವನ್ನು ದರ್ಭೆ ಅಥವಾ ತುಲಸಿದಲಗಳಿಂದ ಅಪೋಹಿಷ್ಠಾ ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದ ಅಭಿ ಮಂತ್ರಿಸಿದ ನೀರನ್ನು "ಓಂ" ಎನ್ನುತ್ತ ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಮಂತ್ರ ಸ್ನಾನ.

ಗೋಪೀಚಂದನ ಮುದ್ರಾದಿ ಧಾರಣ

ಗೋಪೀಚಂದನ ಪಾಪಘ್ನ ವಿಷ್ಣುದೇಹಸಮುದ್ಭವ ।
ಚಕ್ರಾಂಕಿತ ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಧಾರಣಾನ್ಮುಕ್ತಿದೋ ಭವ ॥

ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ	ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ	ಸ್ಥಾನ
ಓಂ ಕೇಶವಾಯ ನಮಃ	ಓಂ ಸಂಕರ್ಷಣಾಯ ನಮಃ	ಹಣೆ
ನಾರಾಯಣಾಯ ನಮಃ	ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ	ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಧ್ಯ
ಮಾಧವಾಯ ನಮಃ	ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯ ನಮಃ	ಎದೆ ಮಧ್ಯ
ಗೋವಿಂದಾಯ ನಮಃ	ಅನಿರುದ್ಧಾಯ ನಮಃ	ಕುತ್ತಿಗೆ ಮಧ್ಯ

ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದವರು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅತಿನೀಲ ಘನ ಶ್ಯಾಮಂ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನನ್ನು ನೆನೆಯಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಸೂರ್ಯಾಂತರ್ಗತ ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಮಾಡುವ ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನದಿಂದ ಹರಿಯುವ ಗಂಗೆ ಶಿವನ ತಲೆಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದ ಮೂಲಕ ಶರೀರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವಳೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಇದು ಧ್ಯಾನಸ್ನಾನ.

ವಾರುಣ ಸ್ನಾನ (ನದಿ, ಬಾವಿ, ಉಷ್ಣೋದಕ ಸ್ನಾನ) ಮಾಡುವವರೂ ಮಂತ್ರಸ್ನಾನ ಧ್ಯಾನಸ್ನಾನಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯಮಾಡಬೇಕು.

ಎರಡು ಸಲ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಸಾಲಗ್ರಾಮತೀರ್ಥವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು 'ಗೋಪೀಚಂದನ ಪಾಪಘ್ನ...' ಎಂದು ಗೋಪೀಚಂದನವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ತೇಯಬೇಕು. ಗಾಯತ್ರಿ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಬೇಕು. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೇಶವಾದಿ, ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಕರ್ಷಣಾದಿ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಆಯಾ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಊರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು. ಹಣೆಯ ಪುಂಡ್ರವನ್ನು ಮಧ್ಯೆ ಛಿದ್ರವಿರುವಂತೆ ತಿದ್ದಬೇಕು.

ವಿಷ್ಣವೇ ನಮಃ	ಪುರುಷೋತ್ತಮಾಯ ನಮಃ	ಹೊಟ್ಟೆ ಬಲಬದಿ
ಮಧುಸೂದನಾಯ ನಮಃ	ಅಧೋಕ್ಷಜಾಯ ನಮಃ	ಬಲಭುಜ
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾಯ ನಮಃ	ನಾರಸಿಂಹಾಯ ನಮಃ	ಕುತ್ತಿಗೆ ಬಲಬದಿ
ವಾಮನಾಯ ನಮಃ	ಅಚ್ಯುತಾಯ ನಮಃ	ಹೊಟ್ಟೆ ಎಡಬದಿ
ಶ್ರೀಧರಾಯ ನಮಃ	ಜನಾರ್ದನಾಯ ನಮಃ	ಎಡ ಭುಜ
ಹೃಷೀಕೇಶಾಯ ನಮಃ	ಉಪೇಂದ್ರಾಯ ನಮಃ	ಕುತ್ತಿಗೆ ಎಡಬದಿ
ಪದ್ಮನಾಭಾಯ ನಮಃ	ಹರಯೇ ನಮಃ	ಬೆನ್ನಿನ ಕೆಳಭಾಗ
ದಾಮೋದರಾಯ ನಮಃ	ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ	ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಂಬದಿ
ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ	ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ	ಶಿರಸ್ಸು

ಕೇಶವಾದಿ ನಾಮಗಳ ಸ್ಥೂಲ ಅರ್ಥ – ಕೇಶವ - ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರರಿಗೆ ಪ್ರೇರಕ, ನಾರಾಯಣ-ಗುಣಪೂರ್ಣ, ಮಾಧವ-ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ. ಗೋವಿಂದ-ವೇದವೇದ್ಯ. ವಿಷ್ಣು-ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ, ಮಧುಸೂದನ-ಮಧುದಾನವ ಸಂಹಾರಿ, ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ-ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟವ, ವಾಮನ-ಮಂಗಳಕರ, ಶ್ರೀಧರ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವ. ಹೃಷೀಕೇಶ-ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯ ಪ್ರೇರಕ, ಪದ್ಮನಾಭ-ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಮ ಉಳ್ಳವ. ದಾಮೋದರ-ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟವ. ಸಂಕರ್ಷಣ-ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವವ. ವಾಸುದೇವ-ಜಗದಾಧಾರ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ-ಉತ್ತಮ ಐಶ್ವರ್ಯ ನೀಡುವವ, ಅನಿರುದ್ಧ-ತನ್ನಾಜ್ಞೆಗೆ ತಡೆ ಇಲ್ಲದವ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ-ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮ. ಅಧೋಕ್ಷಜ-ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕದವ. ನಾರಸಿಂಹ-ನರ ಮತ್ತು ಸಿಂಹ ಆಕೃತಿ ಉಳ್ಳವ, ಅಚ್ಯುತ-ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಇಲ್ಲದವ, ಜನಾರ್ದನ-ಜನನವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವವ, ಉಪೇಂದ್ರ-ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರರಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮ, ಹರಿ- ಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-ಲೋಕನಿಯಾಮಕನಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನೆಡೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವವ.

ಈ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಹೆಸರಿನ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ರೂಪಗಳು ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ

ಸುದರ್ಶನ ಮಹಾಜ್ವಾಲ ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯ ಸಮಪ್ರಭ ।
ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಸ್ಯ ಮೇ ನಿತ್ಯಂ ವಿಷ್ಣೋರ್ಮಾರ್ಗಂ ಪ್ರದರ್ಶಯ ।
ಪಾಂಚಜನ್ಯ ನಿಜ ಧ್ವಾನ ಧ್ವಸ್ತ ಪಾತಕ ಸಂಚಯ ।
ತ್ರಾಹಿ ಮಾಂ ಪಾಪಿನಂ ಘೋರ ಸಂಸಾರಾರ್ಣವ ಪಾತಿನಂ ॥
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಭುವನಾರಂಭ ಮೂಲಸ್ತಂಭೋ ಗದಾಧರಃ ।
ಕೌಮೋದಕೀ ಕರೇ ಯಸ್ಯ ತಂ ನಮಾಮಿ ಗದಾಧರಂ ॥

ಚಕ್ರಶಂಖಗದಾಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವಿದೆ. ಉದಾ: ಬಲಬದಿಯ ಕೆಳಗಿನ ಕೈಯಿಂದ ತೊಡಗಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಕಾರವಾಗಿ ಪದ್ಮಶಂಖ ಚಕ್ರಗದೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುದು ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ, ಶಂಖಪದ್ಮಗದಾಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುದು ನಾರಾಯಣಮೂರ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಚಕ್ರ ಶಂಖ ಗದಾ ಪದ್ಮ ನಾರಾಯಣ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೃದ್ಧೋಲ್ಕ ಮಹೋಲ್ಕ ವೀರೋಲ್ಕ ದ್ಯುಲ್ಕ ಸಹಸ್ರೋಲ್ಕ ಎಂಬ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪಂಚಮೂರ್ತಿಗಳ ಸ್ಮರಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

'ಮಹಾಜ್ವಾಲೆಯಿಂದಲೂ ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಭೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವೆ, ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕುರುಡನಾಗಿರುವ ನನಗೆ ವಿಷ್ಣು ಲೋಕದ ಮಾರ್ಗ ತೋರು' ಎಂದು ಚಕ್ರ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಬಲ ಕೆನ್ನೆಯಲ್ಲಿ೧, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಧ್ಯ ೫, ಎದೆ ಮಧ್ಯ ೩, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಬಲಬದಿ ೨, ಎದೆ ಬಲಬಲಿ ೩, ಬಲಭುಜ ನಾಮದ ಮೇಲೆ ೨, ಎಡಭುಜ ನಾಮದ ಕೆಳಗೆ ೧, ಕುತ್ತಿಗೆ ಮಧ್ಯ ೧, ಕುತ್ತಿಗೆ ಬಲಬದಿ ೧ - ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಧ್ವನಿಮಾತ್ರದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಶಂಖವೆ. ಘೋರ ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಪಾಪಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು - ಎಂದು ಶಂಖಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಎಡ ಕೆನ್ನೆ೧, ಹೊಟ್ಟೆ ಎಡಬದಿ ೨, ಎದೆ ಎಡಬದಿ ೩, ಎಡ ಭುಜ ನಾಮದ ಮೇಲೆ ೨, ಬಲಭುಜ ನಾಮದ ಕೆಳಗೆ ೧, ಕುತ್ತಿಗೆ ಎಡಬದಿ ೧ - ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಂಬ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಮೂಲಸ್ತಂಭದಂತಿರುವವನು

ಸಂಸಾರ ಭಯ ಭೀತಾನಾಂ ಯೋಗಿನಾಮಭಯಪ್ರದಃ ।
ಪದ್ಮಹಸ್ತೇನ ಯೋ ದೇವೋ ಯೋಗೀಶಂ ತಂ ನಮಾಮ್ಯಹಂ ॥

ನಾರಾಯಣ ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ನಾಮಮುದ್ರಾಂಕಿತಂ ನರಂ ।
ದೃಷ್ಟ್ವೈವಲಭತೇ ಮುಕ್ತಿಂ ಚಂಡಾಲೋ ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಕಃ ॥

ಕುಷ್ಠಾಪಸ್ಮಾರಲೂತಾಂತಾನ್ ಬಾಲಸ್ಫೋಟಾದಿಕಾನ್ ಬಹೂನ್ ।
ಮೃತ್ತಿಕಾ ನಾಶಯತ್ಯೇವ ವೃಂದಾವನಗತಾ ಮುನೇಃ ॥

ಗಧಾಧರನು, ಕೌಮೋದಕೀ ಗದೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಆ ಗದಾಧರ ಹರಿಯನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಗದಾಮುದ್ರೆಯನ್ನು ನಮಿಸಿ ಹಣೆ ೨, ಎಡ ಹೊಟ್ಟೆ೧, ಎಡ ಎದೆ ೧, ಎಡ ಭುಜ ನಾಮದ ಕೆಳಗೆ ೨ - ಹೀಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸಂಸಾರ ಭಯಭೀತರಾದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಭಯ ನೀಡುವವನು, ಪದ್ಮವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ಶ್ರೀಹರಿ, ಯೋಗೀಶನಾದ ಆ ದೇವನಿಗೆ ನಮಿಸುವೆನು ಎಂದು ಎದೆ ಮಧ್ಯ ೧, ಬಲಹೊಟ್ಟೆ೧, ಬಲ ಎದೆ ೧, ಬಲಭುಜನಾಮದ ಕೆಳಗೆ ೨ - ಹೀಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ನಾರಾಯಣ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ನಿನ್ನ ನಾಮ ಮುದ್ರೆ (ಓಂ-ನ-ಮೋ-ನಾ-ರಾ-ಯ-ಣಾ-ಯ-ಓಂ ಎಂದು ಒಂಬತ್ತು ಅಕ್ಷರದ ಮುದ್ರೆ)ಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವನ ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಚಂಡಾಲನೂ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದುವನು. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಪಾತಕಿಯೂ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದುವನು ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಾರಾಯಣ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಸರ್ವತ್ರ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಆ ನೀರನ್ನು ತಲೆಗೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗೋಪೀಚಂದನ, ಮುದ್ರೆ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಬರಿ ನೆಲದ ಮೇಲಿಡಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರ ವೃಂದಾವನದ ಮೃತ್ತಿಕೆಯು ಕುಷ್ಠ ಅಪಸ್ಮಾರ ಲೂತ ಬಾಲಸ್ಫೋಟ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳನ್ನೂ ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಿ ಗುರುರಾಜರ ಮೃತ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ತುಲಸೀಕಾಷ್ಠ ಸಂಭೂತೇ ಮಾಲೇ ಕೃಷ್ಣಜನಪ್ರಿಯೇ ।
ಬಿಭರ್ಮಿ ತ್ವಾಮಹಂ ಕಂಠೇ ಕುರು ಮಾಂ ಕೃಷ್ಣವಲ್ಲಭಂ ॥

ಅಕ್ಷಮಾಲೇ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಪದ್ಮಾಸನಧೃತೇ ಸದಾ ।
ಪದ್ಮಾವತಿ ಪ್ರಸಾದಂ ತು ಕುರು ಧಾರಣತೋ ಮಯಿ ॥

ತುಲಸಿಕಾಷ್ಠದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ, ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾಲೆಯೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಾನು ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು - ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ತುಲಸಿಮಣಿ ಸರ ಧರಿಸಬೇಕು.

ಚತುರ್ಮುಖನು ಸದಾ ಧರಿಸುವ ಕಮಲಾಕ್ಷಮಣಿಮಾಲೆಯೆ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅನುಗ್ರಹಿಸು - ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಕಮಲಾಕ್ಷಮಣಿ ಸರ ಧರಿಸಬೇಕು.

ಹೊಸ ತುಲಸಿಮಣಿ ಕಮಲಾಕ್ಷಮಣಿ ಸರಗಳನ್ನು ಪಂಚಗವ್ಯದಿಂದ ತೊಳೆದು ಗಾಯತ್ರಿ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಗುರುಗಳ ಕೊರಳಿಗಿಟ್ಟು ಅನಂತರ ತಾನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ, ಪೂರ್ವಾಹ್ನ ಅಪರಾಹ್ನಗಳ ಸಂಧಿಕಾಲಗಳೆ ಪ್ರಾತಃ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಸಾಯಂ ಎಂಬ ಮೂರು ಸಂಧ್ಯೆಗಳು, ಸೂರ್ಯ ಮಂಡಲಾಂತರ್ಗತ ಸವಿತೃನಾಮಕ ನಾರಾಯಣನು ಈ ಮೂರು ಸಂಧ್ಯೆಗಳಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ರಕ್ತ ಶುಕ್ಲ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಗಾಯತ್ರೀ ಸಾವಿತ್ರೀ ಸರಸ್ವತೀ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀ ರೂಪಗಳಿಂದ ಇದ್ದು ಸಂಧ್ಯೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯಪ್ರದಾನ, ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪ, ಉಪಸ್ಥಾನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದೇ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ, ತ್ರಿಕಾಲ ಸಂಧ್ಯಾ ವಂದನೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಫಲದೊಡನೆ ಸಂಧಿ ಅಂದರೆ ಸಂಬಂಧ ಉಂಟುಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ ನಾರಾಯಣನು ಸಂಧ್ಯೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ ಮಾಡದವರಿಗೆ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಯಾವ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಹತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಯಾಣ ಅಥವಾ ಇತರ

ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ

ಆಚಮನ

ಓಂ ಋಗ್ವೇದಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಯಜುರ್ವೇದಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಸಾಮವೇದಾಯ ಸ್ವಾಹಾ (ಮೂರು ಸಲ ಜಲಪ್ರಾಶನ) ಅಥರ್ವಣವೇದಾಯ ನಮಃ ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣೇಭ್ಯೋ ನಮಃ (ಬಲ ಎಡಕೈಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು) ಅಗ್ನಯೇ ನಮಃ ಅಗ್ನಯೇ ನಮಃ (ಮೇಲು ಕೆಳ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವುದು) ವಾಯವೇ ನಮಃ ವಾಯವೇ ನಮಃ (ಬಲ ಎಡ

ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಸಿಗದಿದ್ದಾಗಲೂ ಶುದ್ಧಜಲ ಸಿಗದಿದ್ದಾಗಲೂ ಹಿಂದಿನವರು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯೋಧರು ಧೂಳನ್ನು ಬೊಗಸೆಯಿಂದ ಎತ್ತಿ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ ನೀಡಿದ್ದರು. ಅದೂ ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿದಾಗ ಉಪಸ್ಥಾನ ವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿದ್ದರು. ರೋಗಾದಿಗಳಿಂದ ತೀವ್ರ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹೊರತು ಇನ್ನೆಂದೂ ಸರ್ವಥಾ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಬಿಡಕೂಡದು. ಒಂದು ದಿನ ಬಿಟ್ಟರೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಒಂದು ದಿನ ಉಪವಾಸ, ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪ ಮಾಡ ಬೇಕು. ಏಳು ದಿನ ಬಿಟ್ಟರೆ ಪುನಃ ಉಪನಯನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಆಶೌಚದಲ್ಲಿ ಅಮಂತ್ರಕ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣ ಪೂರ್ವಕ ಅರ್ಘ್ಯ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗಾಯತ್ರೀಜಪ ಮಾಡ ಬೇಕು. ಉಪಸ್ಥಾನ ಬೇಡ. ಮಾರ್ಜನವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾರ್ಜನ ಬೇಡವೆಂಬ ಪಕ್ಷವೂ ಇದೆ. ಗ್ರಹಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಶೌಚ ದೋಷವಿಲ್ಲ, ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಉಪದೇಶವಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಸಂಧ್ಯಾವಂದನದ ಮೊದಲು ಎರಡು ಸಲ ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಋಗ್ವೇದಾದ್ಯಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಅವರ

ನಾಸಾರಂಧ್ರ ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವುದು) ಸೂರ್ಯಾಯ ನಮಃ ಚಂದ್ರಾಯ ನಮಃ (ಬಲ ಎಡ ಕಣ್ಣು ಮುಟ್ಟುವುದು) ದಿಗ್ಭ್ಯೋ ನಮಃ ದಿಗ್ಭ್ಯೋ ನಮಃ (ಬಲ ಎಡ ಕಿವಿ ಮುಟ್ಟುವುದು) ಇಂದ್ರಾಯ ನಮಃ ಇಂದ್ರಾಯ ನಮಃ (ಬಲ ಎಡ ಭುಜ ಸ್ಪರ್ಶ) ವಿಷ್ಣವೇ ನಮಃ ವಿಷ್ಣವೇ ನಮಃ (ಬಲ ಎಡ ಮೊಣಕಾಲು ಮುಟ್ಟುವುದು) ಪೃಥಿವ್ಯೈ ನಮಃ ಪೃಥಿವ್ಯೈ ನಮಃ (ಬಲ ಎಡಪಾದ ಸ್ಪರ್ಶ) ಆತ್ಮನೇ ನಮಃ ಅಂತರಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಮಃ (ನಾಭಿ ಹೃದಯ ಶಿರಃ ಸ್ಪರ್ಶ)

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ

ಪ್ರಣವಸ್ಯ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಋಷಿಃ । ದೈವೀ ಗಾಯತ್ರೀ ಛಂದಃ । ಪರಮಾತ್ಮಾ ದೇವತಾ । ಪ್ರಾಣಾಯಾಮೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ।

ಓಂ ಭೂಃ । ಓಂ ಭುವಃ । ಓಂ ಸ್ವಃ । ಓಂ ಮಹಃ । ಓಂ ಜನಃ । ಓಂ ತಪಃ ।

ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿದ್ದು ಋಗ್ವೇದಾದಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವೂ ಆದ ಭಗವಂತನ ರೂಪಗಳನ್ನೂ ನೆನೆದು, ನೀರನ್ನು ಮೂರು ಸಲ ಆಹುತಿ ರೂಪದಿಂದ ಕುಡಿದು, ಆಯಾ ಅಂಗಗಳನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸನ್ನಿಧಾನ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಶುದ್ಧಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಶುದ್ಧಜಲವನ್ನು ಅಂಗೈ ಬುಡದಿಂದ ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಬೇಕು. ಪೂರ್ವ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖ ವಾಗಿಯೇ ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕು. ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಪೂರ್ವ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕು. ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮೂಗಿನ ಬಲರಂಧ್ರದಿಂದ ವಾಯುವನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಟ್ಟು, ಎಡರಂಧ್ರದಿಂದ ಒಳಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು, ಎರಡೂ ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ರೇಚಕ, ಪೂರಕ, ಕುಂಭಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವಾಗುತ್ತದೆ. ರೇಚಕ, ಪೂರಕ, ಕುಂಭಕಗಳ ಕಾಲಾವಧಿ ೧:೨:೪ ರ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದಿಂದ ಶ್ವಾಸಕೋಶ ಹೃದಯ ಮಿದುಳು ನರ

ಓಂ ಸತ್ಯಂ। ಓಂ ತತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಂ ಭರ್ಗೋ ದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ। ಧಿಯೋ ಯೋ ನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್। ಓಮಾಪೋ ಜ್ಯೋತೀ ರಸೋಽಮೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸುವರೋಂ।

ಮಂಡಲಗಳಿಗೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಯಾಮ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ರಕ್ತಶುದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಗರ್ಭ ಅಗರ್ಭ ಎಂದು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಎರಡು ವಿಧ. ಕುಂಭಕದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನ ಪೂರ್ವಕ ಜಪಿಸಿದರೆ ಸಗರ್ಭ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಫಲಕಾರಿ. ಹರಿವಾಯುಗಳ ಅನುಗ್ರಹವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಮಂತ್ರಕ ಪ್ರಾಣಾಯಮ ಅಗರ್ಭವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಕುಂಭಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ಬಲಗೈ ಕನಿಷ್ಠಿಕ ಅನಾಮಿಕ ಅಂಗುಷ್ಠಗಳಿಂದಲೂ, ಗೃಹಸ್ಥರು ಎಲ್ಲಾ ಬೆರಳುಗಳಿಂದಲೂ ಮೂಗು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಪ್ರಣವ (ಓಂಕಾರ)ಕ್ಕೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನು ಋಷಿ, ದೈವೀ ಗಾಯತ್ರಿಯು ಛಂದಸ್ಸು ಪರಮಾತ್ಮನು ದೇವತೆ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದುದು.

ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಮಂತ್ರ. ಎಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಗಳ ಅರ್ಥ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾದೆ. ಸಮಸ್ತ ವೇದಸಾಹಿತ್ಯವು ಇದರ ವಿಸ್ತೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೆ ಆಗಿದೆ. ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ ಎನಿಸಿದ ನಾರಾಯಣನೆ ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದವನು. ಅವನೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ದೇವತೆ. ಋಷಿ ಛಂದಸ್ಸು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಕ್ರಮವಾಗಿ ತಲೆ ಮುಖ ಎದೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ

ಓಂಕಾರವು ಅ ಉ ಮ್ ಎಂಬ ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳು ಸೇರಿ ಆಗಿರುವುದು. ಅಥವಾ ಅವ್ ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾದುದು. ಅ-ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪದಿಂದಿರುವ ಹರಿ, ಉ-ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿರುವ

ಮೂಲರೂಪ, ಮ್-ರುದ್ರನಲ್ಲಿರುವ ಅವನ ರುದ್ರರೂಪ, ಅಥವಾ ಅ-ಗುಣಪೂರ್ಣ, ಉ-ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ, ಮ್-ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ಅವ್ ಧಾತುನಿಷ್ಪನ್ನ ಎಂಬ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗುಣಪೂರ್ಣ ಲೋಕರಕ್ಷಕ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ.

ಭೂಃ ಭುವಃ ಸ್ವಃ ಮಹಃ ಜನಃ ತಪಃ ಸತ್ಯಂ ಎಂದು ಏಳು ವ್ಯಾಹೃತಿ ಮಂತ್ರಗಳು. ಆ ಹೆಸರಿನ ಏಳು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅನಿರುದ್ಧ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಸಂಕರ್ಷಣ ವಾಸುದೇವ ನಾರಾಯಣ ಹರಿ ಸತ್ಯ ಎಂಬ ಏಳು ರೂಪಗಳಿಂದ ನೆಲೆಸಿದ ಹರಿ ಆ ಏಳು ವ್ಯಾಹೃತಿಗಳ ಅರ್ಥ. ಅಥವಾ ಗುಣಪೂರ್ಣ, ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ, ಪೂರ್ಣ ಸುಖರೂಪಿ, ಲೋಕ ಪೂಜ್ಯ, ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವವ, ಜ್ಞಾನರೂಪಿ, ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಲಭ್ಯ ಎಂದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅರ್ಥ.

ಮುಂದೆ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರ. ಎಂಟು ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಮೂರು ಪಾದವಿದ್ದರೆ ಗಾಯತ್ರೀ ಛಂದಸ್ಸು. ಈ ಛಂದಸ್ಸಿನಿಂದಾಗಿ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಗಾಯತ್ರೀ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಯಾಮಗಳೂ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದ ಹಿಂದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಎಲ್ಲ ಮಂತ್ರಗಳೂ ಗಾಯತ್ರಿಯ ಹಿಂದೆ. ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಮಂತ್ರಗಳೂ ಫಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳ ಅರ್ಥ ಇದರಲ್ಲಿದೆ. ಸಮಸ್ತವೇದ ಪಾರಾಯಣದ ಫಲ ಇದಕ್ಕಿದೆ. ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಒಂದು ಅರ್ಥ ಯಃ-ಯಾರು, ನಃ-ನಮ್ಮ, ಧಿಯಃ-ಬುದ್ಧಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು, ಪ್ರಚೋದಯಾತ್-ಪ್ರೇರಿಸುವನೋ, ಸವಿತುಃ-ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಾಂತರ್ಗತನೂ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೂ ಆದ, ದೇವಸ್ಯ-ಆ ದೇವನ, ತತ್-ಗುಣಪೂರ್ಣವಾದ, ವರೇಣ್ಯಂ-ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ, ಭರ್ಗಃ-ತೇಜೋ ರೂಪವನ್ನು ಧೀಮಹಿ-ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯ ಅಂತಃಕರಣಗಳನ್ನು ಆ ದೇವನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಿಸಲಿ ಎಂಬ ಉದಾತ್ತ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಇಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ಮುಂದೆ ಗಾಯತ್ರೀಶಿರಸ್ ಎಂಬ ಮಂತ್ರ. ಓಂ-ಗುಣಪೂರ್ಣನೂ, ಆಪಃ-ನೀರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವವನೂ, ಜ್ಯೋತಿಃ-ಪ್ರಕಾಶರೂಪನೂ, ರಸಃ-ಆನಂದ

ಸಂಕಲ್ಪ

ಗಂಗೇ ಚ ಯಮುನೇ ಚೈವ ಗೋದಾವರಿ ಸರಸ್ವತಿ ।
ನರ್ಮದೇ ಸಿಂಧು ಕಾವೇರಿ ಜಲೇಽಸ್ಮಿನ್ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕುರು ॥

ಗೋವಿಂದ ಗೋವಿಂದ ವಿಷ್ಣೋರಾಜ್ಞಯಾ ಪ್ರವರ್ತಮಾನಸ್ಯ ಆದ್ಯಬ್ರಹ್ಮಣಃ ದ್ವಿತೀಯಪರಾರ್ಧೇ ಶ್ವೇತವರಾಹಕಲ್ಪೇ ವೈವಸ್ವತ ಮನ್ವಂತರೇ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶತಿತಮೇ ಕಲಿಯುಗೇ ಪ್ರಥಮ ಪಾದೇ ಜಂಬೂದ್ವೀಪೇ

ರೂಪನೂ, ಅಮೃತಂ-ನಾಶರಹಿತನೂ, ಬ್ರಹ್ಮ-ಗುಣಪೂರ್ಣನೂ, ಭೂಃ ಭುವಃ ಸ್ವಃ-ಆ ಹೆಸರಿನ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವವನೂ ಆದ ಹರಿಯು, ಓಂ-ಸರ್ವರಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನೂ ಕುಂಭಕದಲ್ಲಿಯೇ ಜಪಿಸಬೇಕು. ತಲೆಯ ಸುತ್ತು ಚಿಟಿಕೆ ಹಾಕುವುದಾಗಲಿ ನೀರು ಹಾಕುವುದಾಗಲಿ ಮಾಡಕೂಡದು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಾಡಿ, ಗಂಗೆ ಯಮುನೆ ಮುಂತಾದ ನದ್ಯಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿರೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತ ಜಲಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮಾನವರ ಒಂದು ವರ್ಷವು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ದಿನ, ಈ ದೇವಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಕಲಿಯುಗ, ಎರಡು-ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ದ್ವಾಪರ-ತ್ರೇತಾ-ಕೃತ ಯುಗಗಳು. ಸಂಧಿ ಕಾಲವು ಸೇರಿದರೆ ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು, ಒಂದು ಚತುರ್ಯುಗ. ಸಾವಿರ ಚತುರ್ಯುಗಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಒಂದು ಹಗಲು. ಈ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ನೂರು ವರ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮನ ಆಯುಸ್ಸು. ಇದಕ್ಕೆ ಪರ ಎಂದು ಹೆಸರು. ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಇದು ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣು ರೆಪ್ಪೆ ಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆಯುವಷ್ಟು ಕಾಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಅರ್ಧ ಕಳೆದಿದೆ. ದ್ವಿತೀಯ ಪರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ವರ್ಷದ ಮೊದಲ ದಿನದ ಹಗಲು ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ವೇತವರಾಹಕಲ್ಪವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇಂಥ ಪ್ರತಿಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮನ್ವಂತರಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಚತುರ್ಯುಗಗಳು, ಈಗ ಏಳನೆಯದಾದ ವೈವಸ್ವತ

ಭಾರತವರ್ಷೇ ಭರತಖಂಡೇ ಮೇರೋರ್ದಕ್ಷಿಣಪಾರ್ಶ್ವೇ ದಂಡಕಾರಣ್ಯೇ ಗೋದಾವರ್ಯಾಃ ದಕ್ಷಿಣಕೂಲೇ ಶಾಲಿವಾಹನಶಕೇ ಬುದ್ಧಾವತಾರೇ ಪರಶುರಾಮ (ರಾಮ) ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಅಸ್ಮಿನ್ ವರ್ತಮಾನೇ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕೇ......... ಸಂವತ್ಸರೇ........ ಅಯನೇ........ಅರ್ಕೇ....... ಋತೌ....... ಮಾಸೇ .... ಪಕ್ಷೇ.......ತಿಥೌ......... ವಾಸರಯುಕ್ತಾಯಾಂ ಶುಭನಕ್ಷತ್ರ ಶುಭಯೋಗ ಶುಭಕರಣೈವಂಗುಣ ವಿಶೇಷಣ ವಿಶಿಷ್ಟಾಯಾಂ ಶುಭ ಪುಣ್ಯ ತಿಥೌ ಅಸ್ಮದಾದಿ ಗುರೂಣಾಂ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯಾಣಾಂ ಹೃತ್ಕಮಲ ಮಧ್ಯನಿವಾಸಿ ವಾಸುದೇವ ಸಂಕರ್ಷಣ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾನಿರುದ್ಧ ಚತುರ್ಮೂರ್ತ್ಯಾದ್ಯನಂತಾ ವತಾರಾತ್ಮಕ ಶ್ರೀ ಸವಿತೃನಾಮಕ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಪ್ರೇರಣಯಾ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸಿಷ್ಯೇ ॥

ಮನ್ವಂತರದ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಚತುರ್ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುಗ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರಲ್ಲೂ ಆದರ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಪಾದ ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಭೂಲೋಕದ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಜಂಬುದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ಖಂಡಗಳು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವೂ ಒಂದು. ಇದರ ದಂಡಕಾರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗೋದಾವರಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಾವಿದ್ದೇವೆ. ಕಲಿಯುಗದ ಈ ಪ್ರಥಮ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ವಿಕ್ರಮಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಶಕೆಗಳು ಕಳೆದಿವೆ. ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ದಶಾವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತನೆಯದಾದ ಬುದ್ಧಾವತಾರವಾಗಿದೆ. ಸಂವತ್ಸರ ಅಯನ ಅರ್ಕ ಋತು ಮಾಸ ಪಕ್ಷ ತಿಥಿ ವಾರ ನಕ್ಷತ್ರ ಯೋಗ ಕರಣ ಮುಂತಾದ ಕಾಲವಿಭಾಗಗಳ ಚಕ್ರ ಸತತವಾಗಿ ಉರುಳುತ್ತಿದೆ, ಅಡೆ ತಡೆ ಇಲ್ಲದೆ. ಇಂಥ ಅನಂತ ದೇಶ ಕಾಲಗಳ ನಡುವೆ ಮಾನವ ಜೀವನ ಅದೆಷ್ಟು ಅಲ್ಪ! ಅವನ ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯಾದಿಕರ್ಮ ಎಷ್ಟು ಅಲ್ಪ! ಅಷ್ಟನ್ನಾದರೂ ಶ್ರೀಹರಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ, ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಲಿ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಭಕ್ತರೆ ಆದ, ಈ ದೇಶ ಕಾಲ ವಿಭಾಗಗಳ ಅಧಿಪತಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳೂ, ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಪರಮಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾದ ಗುರು ಮಧ್ವರೂ ನಮ್ಮಿಂದ ಸತ್ಕರ್ಮ ಮಾಡಿಸಿ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಅವನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ನಮಗೆ ತಂದುಕೊಡಲಿ

ಮಾರ್ಜನ

ಆಪೋಹಿಷ್ಠೇತಿ ತೃಚಸ್ಯ ಆಂಬರೀಷ ಸಿಂಧುದ್ವೀಪ ಋಷಿಃ ದೈವೀ ಗಾಯತ್ರೀ ಛಂದಃ। ಆಪೋ ದೇವತಾಃ। ಮಾರ್ಜನೇ ವಿನಿಯೋಗಃ।

ಓಂ ಆಪೋ ಹಿಷ್ಠಾ ಮಯೋ ಭುವಃ। ತಾ ನ ಊರ್ಜೇ ದಧಾತನ।
ಮಹೇ ರಣಾಯ ಚಕ್ಷಸೇ। ಯೋ ವಃ ಶಿವತಮೋ ರಸಃ। ತಸ್ಯ ಭಾಜಯತೇಹ

ಎಂದು ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸತ್ಕರ್ಮದ ಆದಿಯ ಸಂಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯದ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು.

ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ದೇಶ ಕಾಲಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ 'ಸೂರ್ಯ ಮಂಡಲಾಂತರ್ಗತ ಸವಿತೃನಾಮಕ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನು ನಮ್ಮ ಆದಿಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಸದಾ ವಾಸಿಸುವ ವಾಸುದೇವ ಸಂಕರ್ಷಣ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಅನಿರುದ್ಧ ಎಂಬ ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಅನಂತಾವತಾರ ಉಳ್ಳವನು. ಆ ನಾರಾಯಣನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಸಂಧ್ಯೆಗೆ ನಿಯಾಮಕವಾದ ಆವನ ರೂಪವನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 'ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯಾಂ ಉಪಾಸಿಷ್ಯೇ' ಎಂದೂ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 'ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಂಧ್ಯಾಂ ಉಪಾಸಿಷ್ಯೇ' ಎಂದೂ, ಸಂಜೆ 'ಸಾಯಂ ಸಂಧ್ಯಾ ಮುಪಾಸಿಷ್ಯೇ' ಎಂದೂ ಹೇಳಬೇಕು. ತುಳಸೀದಳ ಸಹಿತ ನೀರು ಬಿಡಬೇಕು.

ಮಾರ್ಜನ - ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಣೆ ನೀರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ತುಳಸಿ ದರ್ಭೆಗಳಿಂದ ಪಾದ ಶಿರಸ್ಸು ಹೃದಯ, ಹೃದಯ ಪಾದ ಶಿರಸ್ಸು ಶಿರಸ್ಸು ಹೃದಯ ಪಾದ ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ಆಪೋಹಿಷ್ಠಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದ ಒಂಬತ್ತು ಪಾದಗಳಿಂದ ಒಂಬತ್ತು ಬಾರಿ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಮಾರ್ಜನದಿಂದ ಸಕಲ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರ. ದೇವೇಂದ್ರನು ವಿಶ್ವರೂಪಾಚಾರ್ಯ

ನಃ। ಉಶತೀರಿವ ಮಾತರಃ। ತಸ್ಮಾ ಅರಂ ಗಮಾಮ ವಃ। ಯಸ್ಯ ಕ್ಷಯಾಯ ಜಿನ್ವಥ। ಆಪೋ ಜನಯಥಾ ಚ ನಃ।

ಜಲಾಭಿಮಂತ್ರಣ

ಸೂರ್ಯ ಶ್ಚೇತ್ಯಸ್ಯ ನಾರಾಯಣ ಋಷಿಃ। ಪ್ರಕೃತಿಶ್ಛಂದಃ। ಸೂರ್ಯ. ಮನ್ಯು ಮನ್ಯುಪತಯೋ ರಾತ್ರಿರ್ದೇವತಾಃ। ಜಲಾಭಿಮಂತ್ರಣೇ ವಿನಿಯೋಗಃ।

ರನ್ನು ಕೊಂದಾಗ ತಗುಲಿದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಪಾತಕವನ್ನು ಈ ಮಂತ್ರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡನಂತೆ.

ಆಪೋಹಿಷ್ಠಾ ಎಂಬ ಮೂರು ಋಕ್ಕುಗಳುಳ್ಳ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಅಂಬರೀಷ ಸಿಂಧುದ್ವೀಪ ಋಷಿ, ದೈವೀ ಗಾಯತ್ರಿಯು ಛಂದಸ್ಸು, ಜಲಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯರು. ಮಾರ್ಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮಂತ್ರ.

ಜಲಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳೇ, ನೀವು ಸುಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣರು. ನಮಗೆ ಬಲವನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ನೀಡಿ. ಮಮತೆಯ ತಾಯಂದಿರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎದೆ ಹಾಲುಣಿಸುವಂತೆ ನಮಗೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಮಂಗಳ ಸುಖಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತನ ಜ್ಞಾನಾಮೃತವನ್ನು ಉಣಿಸಿ. ನೀವು ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾವ ಭಗವಂತನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಲು ಬಯಸುವಿರೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಾವು ಬೇಗನೆ ಹೋಗುವಂತಾಗಲಿ, ನೀವೇ ನಮಗೆ ಈ ಸಾಧನ ಶರೀರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರು.'

ಮಾರ್ಜನವಾದ ಬಳಿಕ ಜಲವನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕಾಯಿಕ ವಾಚಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ದೇಹಾಂತ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೆ ಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ, ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಿನಕಾಳು ಮುಳುಗುವಷ್ಟು ನೀರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ 'ಸೂರ್ಯಶ್ಚ'

ಓಂ ಸೂರ್ಯಶ್ಚ ಮಾ ಮನ್ಯುಶ್ಚ ಮನ್ಯುಪತಯಶ್ಚ ಮನ್ಯುಕೃತೇಭ್ಯಃ। ಪಾಪೇಭ್ಯೋ ರಕ್ಷಂತಾಂ। ಯದ್ರಾತ್ರ್ಯಾ ಪಾಪಮಕಾರ್ಷಂ। ಮನಸಾ ವಾಚಾ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ। ಪದ್ಭ್ಯಾಮುದರೇಣ ಶಿಶ್ನಾ। ರಾತ್ರಿಸ್ತದವಲುಂಪತು। ಯತ್ಕಿಂಚ ದುರಿತಂ ಮಯಿ। ಇದಮಹಂ ಮಾಮಮೃತಯೋನೌ । ಸೂರ್ಯೇ ಜ್ಯೋತಿಷಿ ಜುಹೋಮಿ ಸ್ವಾಹಾ।

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮುಖವೆಂಬ ಆಹವನೀಯದಲ್ಲಿ ಹೋಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನುಸಂಧಾನ-ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದು- ಒಂದು ಜ್ಞಾನಯಜ್ಞ.

ಸೂರ್ಯಶ್ಚ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ನಾರಾಯಣನು ಋಷಿ. ಪ್ರಕೃತಿಯು ಛಂದಸ್ಸು, ಸೂರ್ಯ, ಕ್ರೋಧನಿಯಾಮಕರಾದ ನೃಸಿಂಹ ರುದ್ರ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ದುರ್ಗಾದೇವಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯರು, ಜಲಾಭಿಮಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

ಸೂರ್ಯ ನೃಸಿಂಹ ರುದ್ರ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ನಾನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಮಾಡಿರಬಹುದಾದ ಪಾಪಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಮನಸ್ಸು ಮಾತುಗಳಿಂದ, ಕೈಕಾಲುಗಳಿಂದ, ಹೊಟ್ಟೆ ಗುಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ನಾನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ರಾತ್ರಿಯ ಅಭಿಮಾನಿನಿ ದುರ್ಗಾದೇವಿ ಪರಿಹರಿಸಲಿ, ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ ಜ್ಯೋತಿಸ್ಸ್ವರೂಪ ಸೂರ್ಯನಾಮಕ ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಈ ನೀರಿನ ರೂಪದಿಂದ ನನ್ನನ್ನೇ ಹೋಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇದು ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ, ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ-

ಅಗ್ನಿಶ್ಚ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನು ಋಷಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯು ಛಂದಸ್ಸು

ಅಗ್ನಿಶ್ಚೇತ್ಯಸ್ಯ ಮಂತ್ರಸ್ಯ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಋಷಿಃ । ಪ್ರಕೃತಿಶ್ಛಂದಃ । ಅಗ್ನಿ ಮನ್ಯು ಮನ್ಯುಪತಯೋಽಹರ್ದೇವತಾಃ । ಜಲಾಭಿಮಂತ್ರಣೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ।

ಓಂ ಅಗ್ನಿಶ್ಚ ಮಾ..... ಯದಹ್ನಾ ಪಾಪ....... ಅಹಸ್ತದವಲುಂಪತು...... ಸತ್ಯೇ ಜ್ಯೋತಿಷಿ... ॥

ಸೂರ್ಯಾರ್ಘ್ಯ

ಅದ್ಯಪೂರ್ವೋಚ್ಚರಿತೈವಂಗುಣವಿಶೇಷಣವಿಶಿಷ್ಟಾಯಾಂ............ ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯಾಂಗ ಸೂರ್ಯಾರ್ಘ್ಯ ಪ್ರದಾನಮಹಂ ಕರಿಷ್ಯೇ ।

ಅಗ್ನಿ, ಕ್ರೋಧನಿಯಾಮಕರಾದ ನೃಸಿಂಹ ರುದ್ರ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣರು ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯರು. ಜಲಾಭಿಮಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

ಅಗ್ನಿ ನೃಸಿಂಹ ರುದ್ರ.... ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹಗಲಿನ ಅಭಿಮಾನಿ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು ಪರಿಹರಿಸಲಿ... ಸತ್ಯನಾಮಕ...

ಎರಡು ಬಾರಿ ಆಚಮನಮಾಡಿ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಆಪೋ ಹಿಷ್ಠಾ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪುನಃ ಮಾರ್ಜನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನಂತರ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾದ ಸೂರ್ಯಾರ್ಘ್ಯ - ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ 'ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ' ಎಂಬ ಅನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಮೂರು ಅರ್ಘ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಉದಯಾಸ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಮಂದೇಹ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸರು ಬ್ರಹ್ಮನ ವರಬಲದಿಂದ ಮೂವತ್ತು ಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನುಂಗಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಸೂರ್ಯನ ರಥದಲ್ಲಿಯೆ ಇರುವ ವಾಲಖಿಲ್ಯರೆಂಬ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅರ್ಘ್ಯ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ವಜ್ರಾಯುಧದಂತಾಗಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ನಾವೂ ಅರ್ಘ್ಯ ನೀಡಿದರೆ ಲೋಕ ರಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವೂ ಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತೇವೆ. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅರ್ಘ್ಯ

ಗಾಯತ್ರ್ಯಾ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಋಷಿಃ ದೈವೀ ಗಾಯತ್ರೀ ಛಂದಃ । ಸವಿತಾ ದೇವತಾ । ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯಾಂಗ ಸೂರ್ಯಾರ್ಘ್ಯಪ್ರದಾನೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ।

ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವಃ । ತತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಂ...ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ।

ಯದದ್ಯಕಚ್ಚೇತಿ ಮಂತ್ರಸ್ಯ ಸುವಾಕ್ಷ ಋಷಿಃ ಗಾಯತ್ರೀ ಛಂದಃ ಸೂರ್ಯೋ ದೇವತಾ ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಾತೀತ ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಘ್ಯ ಪ್ರದಾನೇ ವಿನಿಯೋಗಃ

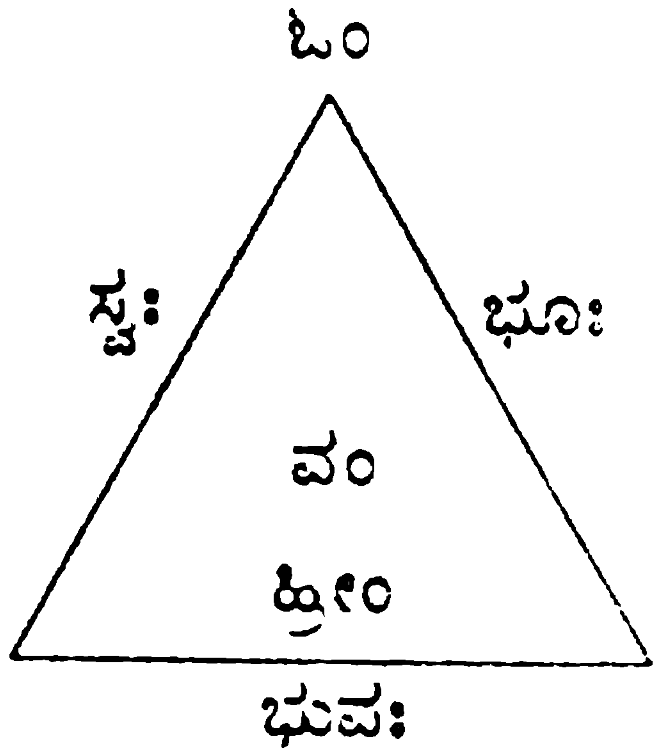

ನೀಡದಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾವೇ ಮಂದೇಹರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತೇವೆ.

ಅರ್ಘ್ಯಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಬಲಗೈ ಕಿರು ಬೆರಳಿನಿಂದ ಹೀಗೆ-ಓಂ ಭೂಃ ಭುವಃ ಸ್ವಃ ವಂ ಹ್ರೀಂ ಎಂದು ಪ್ರಣವವ್ಯಾಹೃತಿಗಳನ್ನೂ, ವರುಣ, ಲಜ್ಜಾ ಬೀಜಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯಬೇಕು. ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಆದೇಶದಂತೆ ಅಸುರ ಕುಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವೇತ್ರಪ ಅಥವಾ ನಂದಪ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾ ಅಸುರನು ನೀರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಓಡಿಸಲು ಈ ಯಂತ್ರ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸೂರ್ಯಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಂತು ತುಲಸೀನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಸಹಿತವಾಗಿ ಬೊಗಸೆಯಿಂದ ನೀರನ್ನೆತ್ತಿ ನೀರಿನ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಶುದ್ಧನೆಲಕ್ಕೆ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಂತು, ಸಾಯಂಕಾಲ ಸೂರ್ಯಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಶುದ್ಧ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು.

ಅರ್ಘ್ಯ ಪ್ರದಾನಕ್ಕೆ ವಿಹಿತವಾದ ಕಾಲ ಮೀರಿದ್ದರೆ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸುವಾಕ್ಷ ಋಷಿಯು ಕಂಡ ಗಾಯತ್ರೀ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಯುದದ್ಯಕಚ್ಚ ಎಂಬ ಸೂರ್ಯಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಘ್ಯ.

ಓಂ ಯದದ್ಯಕಚ್ಚ ವೃತ್ರಹನ್ನುದಗಾ ಅಭಿ ಸೂರ್ಯ ।

ಸರ್ವಂ ತದಿಂದ್ರ ತೇ ವಶೇ ।

(ಸಾಯಂ) ಉದ್ಘೇದಭೀತಿ ಮಂತ್ರಸ್ಯ ಸುಕಕ್ಷ ಋಷಿಃ ಗಾಯತ್ರೀ ಛಂದಃ ಅಗ್ನಿರ್ದೇವತಾ । ಸಾಯಂ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಾತೀತ ದೋಷಪರಿಹಾರಾರ್ಥ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಘ್ಯಪ್ರದಾನೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ॥

ಓಂ ಉದ್ಘೇದಭಿ ಶ್ರುತಾ ಮಘಂ ವೃಷಭಂ ನರ್ಯಾಪಸಂ ।

ಅಸ್ತಾರಮೇಷಿ ಸೂರ್ಯ ।

'ಪಾಪಪರಿಹಾರಕನಾದ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನೆ, ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ನೀನು ಅಭಿಮುಖನಾಗಿರುವಿ, ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಇದೆ.'

ಸಂಜೆ, ಸುಕಕ್ಷ ಋಷಿಯು ಕಂಡ ಗಾಯತ್ರೀ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಉದ್ಘೇದಭಿ ಎಂಬ ಅಗ್ನಿ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಘ್ಯ.

'ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಲಭ್ಯನಾದ ಅಗ್ನಿ ನಾರಾಯಣನೆ, ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, ದಾನಶೀಲನೂ ಲೋಕ ಹಿತಕಾರಿಯೂ ಆದ ಭಕ್ತನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು'.

ಪ್ರಾತಃಸಂಧ್ಯೆಯ ಅರ್ಘ್ಯಪ್ರದಾನಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಎರಡು ಗಳಿಗೆ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹನ್ನೆರಡರಿಂದ ಹದಿನಾರು ಗಳಿಗೆ ವರೆಗೆ, ಸಂಜೆ ಅಸ್ತಮಯಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲ ಎರಡು ಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ. ಮೂರು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಆರು ಗಳಿಗೆಗಳು ಗೌಣ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗೌಣ ಕಾಲ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯಮ ಗೌಣಕಾಲ. ಐದು ಆರನೇ ಗಳಿಗೆಗಳು ಅಧಮ ಗೌಣಕಾಲ. ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅಕಾಲ. ದ್ವಾದಶಿ ದಿನ

ಗಾಯತ್ರ್ಯಾಕರ್ಷಣ

ಪ್ರತಿಚಕ್ಷ್ವೇತಿಮಂತ್ರಸ್ಯ ವಸಿಷ್ಠ ಋಷಿಃ ಅನುಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಃ ಇಂದ್ರಾಸೋಮೌ ದೇವತೇ ಗಾಯತ್ರ್ಯಾಕರ್ಷಣೇ ವಿನಿಯೋಗಃ।

ಓಂ ಪ್ರತಿ ಚಕ್ಷ್ವ ವಿ ಚಕ್ಷ್ವೇಂದ್ರಶ್ಚ ಸೋಮ ಜಾಗೃತಂ ।
ರಕ್ಷೋಭ್ಯೋ ವಧಮಸ್ಯತಮಶನಿಂ ಯಾತುಮದ್ಭ್ಯಃ ।

ಉತ್ತಿಷ್ಠ ದೇವಿ ಗಂತವ್ಯಂ ಪುನರಾಗಮನಾಯ ಚ ।
ಗಾಯತ್ರಿ ಚ ಮಹಾದೇವಿ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಹೃದಯಂ ಮಮ ॥

ಉದಿಸಿದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕಂಡು ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಮಾಡಬಹುದು. ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ಆಲಸ್ಯದಿಂದ ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿಲ್ಲ. ವೇದೋಕ್ತಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹತೆಯೂ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಅರ್ಘ್ಯರೂಪದಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಪುನಃ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೆ ಗಾಯತ್ರ್ಯಾಕರ್ಷಣ. ಇದಕ್ಕೆ ವಸಿಷ್ಠ ಋಷಿಯು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಅನುಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಇಂದ್ರಸೋಮಸ್ತೋತ್ರ ರೂಪವಾದ ಪ್ರತಿಚಕ್ಷ್ವ ಎಂಬ ಮಂತ್ರ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಎದೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅರ್ಘ್ಯದ ಅನಂತರ ಹೇಳಬೇಕು-

'ಚಂದ್ರನೇ, ನೀನೂ ಇಂದ್ರನೂ ದೈತ್ಯರ ಉಪಟಳವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೆ ನೋಡಿರಿ. ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಿ, ಲೋಕ ಕಂಟಕರಾದ ಆ ರಾಕ್ಷಸರ ಮೇಲೆ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಈ ಅರ್ಘ್ಯರೂಪವಾದ ಆಯುಧವನ್ನು ಎಸೆಯಿರಿ'.

'ಮಹಾದೇವಿ, ಗಾಯತ್ರಿ, ಏಳು. ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರಲು ನೀನು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು.'

ಓಂ ಅಸಾವಾದಿತ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮ। ಓಮಾಪೋ ಜ್ಯೋತೀರಸೋಽಮೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವರೋಂ।

ಓಂ ಕೇಶವಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ.... ದಾಮೋದರಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಓಂ ಸಂಕರ್ಷಣಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ.... ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಹರಿಗುರು ನಮನ

ಶುಕ್ಲಾಂಬರಧರಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಶಶಿವರ್ಣಂ ಚತುರ್ಭುಜಂ ।
ಪ್ರಸನ್ನ ವದನಂ ಧ್ಯಾಯೇತ್ ಸರ್ವವಿಘ್ನೋಪಶಾಂತಯೇ ॥

ಸರ್ವವಿಘ್ನಪ್ರಶಮನಂ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಕರಂ ಪರಂ ।
ಸರ್ವಜೀವ ಪ್ರಣೇತಾರಂ ವಂದೇ ವಿಜಯದಂ ಹರಿಂ ॥

ಅನಂತರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆತ್ಮ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ಸುತ್ತಲೂ ನೀರು ಬೀಳಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಸೂರ್ಯರಥವನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ದೂಡುತ್ತ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಕೆಲವು ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅರ್ಘ್ಯದಿಂದ ಹಿಂಸೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರ - 'ಈ ಸೂರ್ಯನೊಳಗಿನ ನಾರಾಯಣನೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ' ಗಾಯತ್ರೀಶಿರೋಮಂತ್ರದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹಿಂದೆಯೆ ಹೇಳಿದೆ.

ಮುಂದೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಆಚಮನ. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೇಶವಾದಿ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಕರ್ಷಣಾದಿ ದ್ವಾದಶತರ್ಪಣ, ಪುನಃ ಎರಡುಬಾರಿ ಆಚಮನ, ಅನಂತರ ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪ. ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವಾದ ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಕರ್ಮಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಹರಿಗುರು ನಮನ.

'ಎಲ್ಲ ವಿಘ್ನಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ. ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿದ, ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶುಭ್ರ ವರ್ಣದ, ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳುಳ್ಳ, ಪ್ರಸನ್ನ ವದನನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು'.

ಎಲ್ಲ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೂ

ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಂ ವಂದೇ ತದ್ಭಕ್ತಪ್ರವರೋ ಹಿ ಯಃ ।
ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಾಖ್ಯೋ ಗುರುಸ್ತಂ ಚ ನಮಾಮ್ಯಹಂ ॥

ವೇದೇ ರಾಮಾಯಣೇ ಚೈವ ಪುರಾಣೇ ಭಾರತೇ ತಥಾ ।
ಆದಾವಂತೇ ಚ ಮಧ್ಯೇ ಚ ವಿಷ್ಣುಃ ಸರ್ವತ್ರ ಗೀಯತೇ ॥

ರಮಾಪತಿಂ ಪೂರ್ಣಗುಣಂ ಮುಕುಂದಂ
ವ್ಯಾಸಂ ಚ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಹಸ್ರಭಾನುಂ ।
ಪೂರ್ಣಪ್ರಬೋಧಂ ಚ ಸುತತ್ವದೀಪಂ
ಕ್ರಮಾದ್ ಗುರೂಂಶ್ಚ ಪ್ರಣಮಾಮಿ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ॥

ಆಸನ ಶುದ್ಧಿ

ಪೃಥ್ವೀತಿ ಮಂತ್ರಸ್ಯ ಮೇರುಪೃಷ್ಠ ಋಷಿಃ । ಸುತಲಂ ಛಂದಃ । ಕೂರ್ಮೋ ದೇವತಾ । ಆಸನೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ।

ಜಯವನ್ನೂ ತಂದುಕೊಡುವ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರೇರಕನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸಮೇತನಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನೂ ಅವನ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗರಾದ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರೆಂಬ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವೇದ ರಾಮಾಯಣ ಪುರಾಣ ಭಾರತಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಆದಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ, ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಗುಣಗಾನವೆ ಇರುತ್ತದೆ.

''ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನೂ ಪೂರ್ಣಗುಣನೂ ಆದ ಮುಕುಂದನನ್ನೂ, ಜ್ಞಾನರೂಪದ ಅಮಿತ ಪ್ರಕಾಶ ಉಳ್ಳ ವೇದವ್ಯಾಸರೆಂಬ ಸೂರ್ಯನನ್ನೂ, ಪರಾಪರತತ್ವಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ದೀಪವನ್ನೂ ಇತರ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಕ್ರಮದಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.''

ಆಸನ ಶುದ್ಧಿ - ಪೃಥ್ವಿ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಮೇರುಪೃಷ್ಠನು ಋಷಿ.

ಪೃಥ್ವಿ ತ್ವಯಾ ಧೃತಾ ಲೋಕಾ ದೇವಿ ತ್ವಂ ವಿಷ್ಣುನಾ ಧೃತಾ ।
ತ್ವಂ ಚ ಧಾರಯ ಮಾಂ ದೇವಿ ಪವಿತ್ರಂ ಕುರು ಚಾಸನಂ ॥

ಭೂತೋಚ್ಚಾಟನ

ಅಪಸರ್ಪಂತ್ವಿತ್ಯಸ್ಯ ಮಂತ್ರಸ್ಯ ವಾಮದೇವ ಋಷಿಃ ಪ್ರಕೃತಿಶ್ಛಂದಃ । ಸತ್ಯೋ ದೇವತಾ । ಸಮಸ್ತಭೂತೋಚ್ಚಾಟನೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ।

ಅಪಸರ್ಪಂತು ತೇ ಭೂತಾ ಯೇ ಭೂತಾ ಭುವಿ ಸಂಸ್ಥಿತಾಃ ।
ಯೇ ಭೂತಾ ವಿಘ್ನಕರ್ತಾರಸ್ತೇ ನಶ್ಯಂತು ಶಿವಾಜ್ಞಯಾ ॥

ಭೂತ ಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚಾ ಯೇ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಭುವಿ ಭಾರಕಾಃ ।
ತೇಷಾಮಪ್ಯವಿರೋಧೇನ ಜಪಕರ್ಮ ಸಮಾರಭೇ ॥

ಕೂರ್ಮರೂಪಿ ಹರಿಯು ದೇವತೆ, ಸುತಲವು ಛಂದಸ್ಸು. ಆಸನ ಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹೇಳಲು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

'ಭೂದೇವಿ, ನೀನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೊರುತ್ತಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂರ್ಮರೂಪಿ ಹರಿಯು ಹೊತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಧರಿಸು, ನನ್ನ ಆಸನವನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸು.'

-ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಆಸನವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಬೇಕು. ದರ್ಭೆ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಹಾಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ವೀರಾಸನ, ಪದ್ಮಾಸನ, ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನ ಮುಂತಾದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸುಖಾಸನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದು ಪಾದವು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಳಗಿದ್ದರೆ ಅದು ವೀರಾಸನ. ಎರಡೂ ಮೇಲಿದ್ದರೆ ಪದ್ಮಾಸನ, ಎರಡೂ ಕೆಳಗಿದ್ದರೆ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನ.

'ಅಪಸರ್ಪಂತು' ಎಂಬ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ವಾಮದೇವನು ಋಷಿ. ಪ್ರಕೃತಿಯು ಛಂದಸ್ಸು. ಸತ್ಯನಾಮಕ ಪರಮಾತ್ಮನು ದೇವತೆ. ಸಮಸ್ತ ಭೂತಗಳ ಉಚ್ಚಾಟನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

ನಿರಸ್ತಃ ಪರಾವಸುಃ। ಇದಮಹಮರ್ವಾವಸೋಃ ಸದನೇ ಸೀದಾಮಿ।

ಗುರು ನಮಸ್ಕಾರ

ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ। ಪೂರ್ವ ಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ । ಆದಿ ಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ। ಮೂಲಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ। ಮೂಲ ದೇವತಾಭ್ಯೋ ನಮಃ। ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ।

ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವ ಜಪ ವಿಘ್ನಕಾರಿ ಭೂತಗಳು ದೂರ ತೊಲಗಲಿ. ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗಲಿ, ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರಭೂತರಾಗಿರುವ ಭೂತ ಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚಿಗಳ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದೆ ಜಪ ಕರ್ಮವನ್ನು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ನಾನು ಮಾಡುವಂತಾಗಲಿ.

ಪರಾವಸು ತೊಲಗಲಿ. ಅರ್ವಾವಸು ಕೊಡುವ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

-ಈ ಅರ್ವಾವಸು ಪರಾವಸುಗಳು ಸೋದರರು. ರೈಭ್ಯ ಮುನಿಯ ಮಕ್ಕಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಬೃಹದ್ಯುಮ್ನ ರಾಜನ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಋತ್ವಿಕ್ಕುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಮಾದವಶಾತ್ ಪರಾವಸುವು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದ. 'ನನಗಾಗಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಕರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸು' ಎಂದು ತಮ್ಮನನ್ನು ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಳಿಸಿದ. ತಮ್ಮನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನಾಚರಿಸಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ 'ಈತನು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಪಾತಕಿ' ಎನ್ನುತ್ತ ರಾಜಭಟರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವನಿಗೇ ಯಜ್ಞ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಸಿಗದಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಅರ್ವಾವಸು ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸೂರ್ಯಮಂತ್ರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಮಹರ್ಷಿಯಾದ. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರೀತರಾದರು. ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಅರ್ವಾವಸುವಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟು ಪರಾವಸುವನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿದರು. 'ಪರಾವಸು ತೊಲಗಲಿ, ಅರ್ವಾವಸುವು ನನ್ನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಯಜ್ಞ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನಿರುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ದೇವತೆಯೂ ಆಗ ಹೇಳಿದನು.

ಕರ ಶುದ್ಧಿ

ಓಂ ಯಂ ಓಂ ರಂ ಓಂ ವಂ (೪) ಓಂ ಅಸ್ತ್ರಾಯ ಫಟ್

ಸತ್ಯಮಾರ್ಗಾಚರಣೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಾನ ಸಿಗದಿದ್ದಾಗ, ವಿಘ್ನಭೀತಿ ಬಂದಾಗ, ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ನೆನೆದು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬೇಡಬೇಕು. ಆಸನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೆನಿಸಿದ ಒಂದು ದಾರವನ್ನು ಎರಡು ತುಂಡು ಮಾಡಿ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿರುವ ಪರಾವಸುವಿನ ಆಸನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ತುಂಡನ್ನು ಎಡಕ್ಕೂ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ವಾವಸುವಿನ ಆಸನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ತುಂಡನ್ನು ಬಲದಲ್ಲಿ ಆಸನದ ಬುಡಕ್ಕೂ ಹಾಕಬೇಕು.

ತನಗೆ ಉಪನಯನ ಅಥವಾ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದ ಗುರುಗಳು 'ಶ್ರೀಗುರು'ಗಳು. ಅವರ ಗುರುಗಳು 'ಪೂರ್ವಗುರು'ಗಳು. ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು 'ಆದಿಗುರು'ಗಳು. ವೇದವ್ಯಾಸರೂ ಭಾರತೀ ಸರಸ್ವತೀ ಬ್ರಹ್ಮ ವಾಯು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಾರಾಯಣರೂ 'ಮೂಲಗುರು'ಗಳು. ಆಯಾ ಮಂತ್ರದೇವತೆ (ಪ್ರಕೃತ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಯತ್ರೀ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ಸವಿತೃನಾಮಕ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ) 'ಮೂಲದೇವತೆ'. ಇವರನ್ನೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನನ್ನೂ ವಂದಿಸಬೇಕು.

ಅಥವಾ ಈ ಗುರುಗಳನ್ನೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೀಗೂ ವಂದಿಸಬಹುದು - 'ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ। ಪರಮಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ। ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯೇಭ್ಯೋ ನಮಃ। ವೇದವ್ಯಾಸಾಯ ನಮಃ। ಭಾರತ್ಯೈ ನಮಃ। ಸರಸ್ವತ್ಯೈ ನಮಃ। ವಾಯವೇ ನಮಃ। ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ। ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯೈ ನಮಃ। ನಾರಾಯಣಾಯ ನಮಃ। ಸವಿತೃನಾಮಕ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಾಯ ನಮಃ। ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ।

ಎರಡು ಕೈಗಳ ಮಣಿಕಟ್ಟು-ಮೊಳಕೈಯ ಕೆಳಭಾಗ-ಮೊಳಕೈ-ಅಂಗೈ-ಮುಂಗೈ-ಮುಂಗೈಯ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು. ಕರಶುದ್ಧಿ, ಆದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಸಲ ಹೇಳಬೇಕು. ಅಸ್ತ್ರಮಂತ್ರದಿಂದ ದಿಗ್ಬಂದನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಮೂರು ಸಲ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಬೇಕು.

ಪಾಪಪುರುಷ ವಿಸರ್ಜನೆ

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಶಿರಸ್ಕಂ ಚ ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯ ಭುಜ ದ್ವಯಂ ।
ಸುರಾಪಾನ ಹೃದಾ ಯುಕ್ತಂ ಗುರುತಲ್ಪ ಕಟಿ ದ್ವಯಂ ।
ತತ್ಸಂಯೋಗ ಪದದ್ವಂದ್ವಮಂಗಪ್ರತ್ಯಂಗ ಪಾತಕಂ ।
ಉಪಪಾತಕ ರೋಮಾಣಂ ರಕ್ತಶ್ಮಶ್ರು ವಿಲೋಚನಂ ।
ಖಡ್ಗ ಚರ್ಮಧರಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಕುಕ್ಷೌ ಪಾಪಂ ವಿಚಿಂತಯೇತ್ ॥

ನಾಭೌ ಷಟ್ಕೋಣ ಮಂಡಲಮಧ್ಯಸ್ಥೋ ನೀಲವರ್ಣೋ ವಾಯ್ವಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋ ಭಗವಾನ್ ಮಚ್ಛರೀರಸ್ಥಂ ಪಾಪಪುರುಷಂ ವಾಯುನಾ ಶೋಷಯತು ಓಂ ಯಂ ಓಂ (೬)

ನಮ್ಮೊಳಗೆ ನೆಲೆಸಿ ನಮ್ಮಿಂದ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಆಸುರೀ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪುರುಷಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಎಡಭಾಗವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕು.

ಪಾಪಪುರುಷನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಪಾತಕವು ಶಿರಸ್ಸು, ಚಿನ್ನ ಕದ್ದ ಪಾಪ ಎರಡು ಬಾಹುಗಳು. ಮದ್ಯಪಾನದ ಪಾತಕವು ಹೃದಯ, ಗುರುಹಿರಿಯರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದ ಪಾಪವು ಸೊಂಟ. ಇಂಥ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರ ಸಹವಾಸದ ಪಾಪ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳು. ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಅಂಗಗಳೂ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮಹಾಪಾತಕವೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣಪಾಪಗಳೆ ರೋಮಗಳು, ಕೆಂಪಾದ ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಕತ್ತಿಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಕಪ್ಪುಮೈ ಬಣ್ಣ.'

ಅವನನ್ನು ನಾಭಿಗೆ ತಂದು, 'ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಷಟ್ಕೋಣ ಮಂಡಲದ ನಡುವೆ ನೀಲವರ್ಣನಾಗಿರುವ ವಾಯ್ವಂತರ್ಗತ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನರೂಪಿ ಹರಿಯು ನನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಪಾಪಪುರುಷನನ್ನು ವಾಯುವಿನಿಂದ ಶೋಷಿಸಲಿ' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ವಾಯು ಬೀಜ ಮಂತ್ರವನ್ನು 'ಓಂ ಯಂ ಓಂ' ಎಂದು ಆರು ಬಾರಿ

ಹೃದಯೇ ತ್ರಿಕೋಣಮಂಡಲಮಧ್ಯಸ್ಥೋ ರಕ್ತವರ್ಣೋ ವಹ್ನ್ಯಂತರ್ಗತಃ ಶ್ರೀಮದನಿರುದ್ಧೋ ಭಗವಾನ್ ಮಚ್ಛರೀರಸ್ಥಂ ಪಾಪಪುರುಷಂ ವಹ್ನಿನಾ ನಿರ್ದಹತು ಓಂ ರಂ ಓಂ (೧೨)

ನಾಸಾಗ್ರಸ್ಥಃ ಸಂಕರ್ಷಣೋ ಭಗವಾನ್ ಮಚ್ಛರೀರಸ್ಥ ದಗ್ಧ ಪಾಪಪುರುಷಸ್ಯ ಭಸ್ಮ ನಿಃಸಾರಯತು।

ಶಿರಸಿ ವರ್ತುಲಮಂಡಲ ಮಧ್ಯಸ್ಥಃ ಶ್ವೇತವರ್ಣೋ ವರುಣಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವೋ ಭಗವಾನ್ ಮಚ್ಛರೀರಮಮೃತ ವೃಷ್ಟ್ಯಾಪ್ಲಾವಯತು ಓಂ ವಂ ಓಂ (೨೪)

ಸರ್ವಾಭ್ಯಸ್ತತ್ತ್ವ ದೇವತಾಭ್ಯೋ ನಮಃ । ಸರ್ವಾಭ್ಯೋ ಮಾತೃಕಾದೇವತಾಭ್ಯೋ ನಮಃ।

ಜಪಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ತಂದು, 'ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಕೋಣ ಮಂಡಲದ ನಡುವೆ ರಕ್ತವರ್ಣನಾಗಿರುವ ವಹ್ನ್ಯಂತರ್ಗತ ಅನಿರುದ್ಧರೂಪಿ ಹರಿಯು ನನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಪಾಪಪುರುಷನನ್ನು ವಹ್ನಿಯಿಂದ ಸುಡಲಿ', ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ವಹ್ನಿ ಬೀಜ ಮಂತ್ರವನ್ನು 'ಓಂ ರಂ ಓಂ' ಎಂದು ಹನ್ನೆರಡು ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೂಗಿನ ತುದಿಗೆ ತಂದು 'ಮೂಗಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂಕರ್ಷಣರೂಪಿ ಹರಿಯು ನನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ದಗ್ಧನಾಗಿರುವ ಪಾಪರುಪುಷನ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಲಿ' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಎಡ ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆಯಿಂದ ನಿಶ್ವಾಸವಾಯುವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. 'ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಮಂಡಲದ ನಡುವೆ ಶ್ವೇತವರ್ಣನಾಗಿರುವ ವರುಣಾಂತರ್ಗತ ವಾಸುದೇವ ಹರಿಯು ನನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಅಮೃತಧಾರೆಯಿಂದ ತೋಯಿಸಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ವರುಣಬೀಜ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಓಂ ವಂ ಓಂ ಎಂದು ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಸಲ ಜಪಿಸಬೇಕು.

'ತತ್ವಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಅಕ್ಷರಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ' ಎಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಉಪದೇಶವಿರುವವರು ಪುರುಷ-ಪ್ರಕೃತಿ

ಲೋಕ ನ್ಯಾಸ

ಓಂ ಭೂಃ। ಓಂ ಭುವಃ। ಓಂ ಸ್ವಃ। ಓಂ ಮಹಃ। ಓಂ ಜನಃ। ಓಂ ತಪಃ। ಓಂ ಸತ್ಯಂ। ಓಂ ತತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಂ. ಭರ್ಗೋ ದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ। ಧಿಯೋ ಯೋನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್(३) ಓಮಾಪೋ ಜ್ಯೋತೀ ರಸೋಮೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವರೋಂ।

ಮಹತ್ತತ್ತ್ವ ಅಹಂಕಾರತತ್ತ್ವ ಮುಂತಾದ ಮೂವತ್ತಾರು ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಶರೀರದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು. ಇದು ತತ್ವನ್ಯಾಸ. ಅಕಾರದಿ ಐವತ್ತೊಂದು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಅಧಿದೇವತೆಗಳಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅಜಾದಿ ರೂಪಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಶರೀರದ ಆಯಾ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು. ಇದು ಮಾತೃಕಾ ನ್ಯಾಸ.

ಎದ್ದುನಿಂತು ಪಾದ ಮೊಣಕಾಲು ತೊಡೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಕುತ್ತಿಗೆ ಮುಖ ಶಿರಸ್ಸು-ಈ ಏಳು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿ ಏಳು ಲೋಕಗಳ ಅಧಿದೇವತೆಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು. ಬಲಗೈಯಿಂದ ಶಿರಸ್ಸನ್ನೂ ಎಡಗೈಯಿಂದ ನಾಭಿಯನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮೂರು ಸಲ ಮಾಡಬೇಕು. ಗಾಯತ್ರೀ ಶಿರೋಮಂತ್ರದಿಂದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆತ್ಮ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಲೋಕನ್ಯಾಸ.

ಬಳಿಕ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಾಡಬೇಕು. ಋಷ್ಯಾದಿನ್ಯಾಸಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಅಂದರೆ ಸಾವಿರದ ಎಂಟು, ನೂರೆಂಟು ಅಥವಾ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಹತ್ತುಸಲವಾದರೂ ಗಾಯತ್ರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಗಾಯತ್ರೀ ಮಹಾಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಋಷಿ. ದೈವೀ ಗಾಯತ್ರಿಯು ಛಂದಸ್ಸು ಸವಿತೃನಾಮಕ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನು ದೇವತೆ ಹೀಗೆ ಋಷ್ಯಾದಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು.

ಗಾಯತ್ರೀ ಮಹಾ ಮಂತ್ರ

ಅಸ್ಯಶ್ರೀ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಹಾ ಮಂತ್ರಸ್ಯ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಋಷಿಃ ದೈವೀ ಗಾಯತ್ರೀ ಛಂದಃ ಸವಿತಾ ದೇವತಾ ।

ಕರನ್ಯಾಸ

ಓಂ ತತ್ಸವಿತುಃ ಅಂಗುಷ್ಠಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ। ವರೇಣ್ಯಂ ತರ್ಜನೀಭ್ಯಾಂ ನಮಃ। ಭರ್ಗೋ ದೇವಸ್ಯ ಮಧ್ಯಮಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ। ಧೀಮಹಿ ಅನಾಮಿಕಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ। ಧಿಯೋ ಯೋನಃ ಕನಿಷ್ಠಿಕಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ। ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ಕರತಲ ಕರಪೃಷ್ಠಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ ।

ಅಂಗನ್ಯಾಸ

ಓಂ ತತ್ಸವಿತುಃ ಹೃದಯಾಯ ನಮಃ। ವರೇಣ್ಯಂ ಶಿರಸೇ ಸ್ವಾಹಾ। ಭರ್ಗೋ ದೇವಸ್ಯ ಶಿಖಾಯೈ ವಷಟ್। ಧೀಮಹಿ ಕವಚಾಯ ಹುಂ। ಧಿಯೋ ಯೋ ನಃ ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ವೌಷಟ್। ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ಅಸ್ತ್ರಾಯ ಫಟ್।

ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವರೋಂ।

ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರದ ಆರು ಭಾಗಗಳಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಂಗುಷ್ಠ ತರ್ಜನಿ, ಮಧ್ಯಮ, ಅನಾಮಿಕ, ಕನಿಷ್ಠಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಅಂಗೈ-ಮುಂಗೈಗಳನ್ನೂ ಮುಟ್ಟುವುದು ಕರನ್ಯಾಸ, ಹೃದಯ, ಶಿರಸ್ಸು ಶಿಖೆ, ಭುಜ, ನೇತ್ರಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆಯುವುದು ಅಂಗನ್ಯಾಸ, ಮಂತ್ರದ ಆರು ಭಾಗಗಳ ಅಧಿಪತಿಗಳಾದ ಭಗವದ್ರೂಪಗಳನ್ನು 'ನೀವು ನನ್ನ ಶರೀರದ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ನನ್ನಿಂದ ಜಪಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಸಿ'ರೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದು ಈ ನ್ಯಾಸಗಳ ಭಾವ, ಬಳಿಕ 'ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವರೋಂ' ಎಂದು ದಿಗ್ಬಂಧನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಜಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕಾದ ಭಗವದ್ರೂಪ ಹೀಗಿದೆ-ಸವಿತೃನಾಮಕ

ಧ್ಯಾನ

ಪ್ರೋದ್ಯದಾದಿತ್ಯ ವರ್ಣಶ್ಚ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲ ಮಧ್ಯಗಃ ।
ಚಕ್ರಶಂಖಧರೋಂಕಸ್ಥ ದೋರ್ದ್ವಯೋ ಧ್ಯೇಯ ಏವ ಚ ॥

ಧ್ಯೇಯಃ ಸದಾ ಸವಿತೃಮಂಡಲ ಮಧ್ಯವರ್ತೀ
ನಾರಾಯಣಃ ಸರಸಿಜಾಸನ ಸನ್ನಿವಿಷ್ಟಃ ।
ಕೇಯೂರವಾನ್ ಮಕರಕುಂಡಲವಾನ್ ಕಿರೀಟೀ
ಹಾರೀ ಹಿರಣ್ಮಯವಪುಃ ಧೃತಶಂಖಚಕ್ರಃ ॥

ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯಾಣಾಂ... ಸವಿತೃ ನಾಮಕ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯಾಂಗ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪತರ್ಪಣಮಹಂ ಕರಿಷ್ಯೇ ।

ನಾರಾಯಣನು ಎರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಶಂಖಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಇನ್ನೆರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉದಯಿಸುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಾ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದ ನಡುವೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಮಕರಕುಂಡಲ ಹಾರ ಕೇಯೂರಗಳನ್ನೂ ಶಂಖಚಕ್ರಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದ ನಡುವೆ ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ, ಬಂಗಾರದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಆ ನಾರಾಯಣ.

ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿರುವ ವಾಸುದೇವಾದಿ ಅನಂತಾವತಾರಉಳ್ಳ ಸವಿತೃನಾಮಕ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಅವನ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಜಪಿಸಿ ತರ್ಪಣಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ನೀರು ಬಿಡಬೇಕು.

ನೆಟ್ಟಗೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಮೌನದಿಂದ ಏಕಾಗ್ರಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನ ಪೂರ್ವಕ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಅರ್ಥವನ್ನು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದೆ. ಪ್ರಣವ, ವ್ಯಾಹೃತಿಗಳು, ಗಾಯತ್ರಿಯ

ಓಂ। ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವಃ। ತತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಂ। ಭರ್ಗೋದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ।
ಧಿಯೋ ಯೋ ನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್।

ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವಃ ತತ್ಸ....ಯಾತ್ ಓಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ।

ಅನೇನ ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪತರ್ಪಣ ಕರಣೇನ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀ ಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯಾಣಾಂ... ಸವಿತೃನಾಮಕ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ

ಮೂರು ಪಾದಗಳು ಹೀಗೆ ಐದು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಜಪವನ್ನು ಎಣಿಸಬೇಕು. ಎಣಿಕೆಯನ್ನು ಬೆರಳುಗಳಿಂದಲೇ ಅಂದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಗೆರೆಗಳಿಂದಲೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಾಮಿಕೆಯ ನಡು ಗೆರೆಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ತರ್ಜನಿಯ ಬುಡದ ಗೆರೆಯ ವರೆಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಕಾರವಾಗಿ ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನಿಂದ ಮುಟ್ಟುತ್ತಾ ಎಣಿಸಿದರೆ ಹತ್ತಾಗುವುದು. ಈ ಗೆರೆಗಳ ಮಾಲೆಯೊಂದು, ಯೋಗ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರ, ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಅಕ್ಷಮಾಲೆ. ಇತರ ಮಂತ್ರಜಪಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಅಕ್ಷಮಾಲೆಗಳಾದರೆ ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪಕ್ಕೆ ಈ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಅಕ್ಷಮಾಲೆಯೆ ಆಗಬೇಕು. ಕೈಗಳನ್ನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾಭಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಗಾಯತ್ರಿ ಜಪಿಸುವಾಗ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅನಂತರ ಜಪಿಸುವುದಾದರೆ ಕುಳಿತು ಜಪಿಸಬಹುದು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಂಜೆ ಕುಳಿತೇ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಜಪ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಅದೇ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ 'ಓಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ' ಎಂದು ತರ್ಪಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಹತ್ತು ಜಪಕ್ಕೆ ಒಂದರಂತೆ ತರ್ಪಣ.

ಉಪಸ್ಥಾನ

ಗಾಧೀನೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಋಷಿಃ। ದೈವೀ ಗಾಯತ್ರೀ ತ್ರಿಷ್ಟುಭೌಛಂದಸೀ
ಮಿತ್ರೋ ದೇವತಾ। ಉಪಸ್ಥಾನೇ ವಿನಿಯೋಗಃ।

ಓಂ ಮಿತ್ರಸ್ಯ ಚರ್ಷಣೀ ಧೃತೋ ವೋ ದೇವಸ್ಯ ಸಾನಸಿ।
ದ್ಯುಮ್ನಂ ಚಿತ್ರಶ್ರವಸ್ತಮಂ ॥

ಅನಂತರ, ಧ್ಯಾನ, ಅಂಗನ್ಯಾಸ, ಕರನ್ಯಾಸ, ಋಷ್ಯಾದಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮೂರು ಸಲ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಈ ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪ ತರ್ಪಣಗಳಿಂದ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಅಂತರ್ಗತನಾದ ಸವಿತೃನಾಮಕ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನು ಪ್ರೀತನಾಗಲಿ, ಎನ್ನುತ್ತ ತುಲಸಿ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಸಹಿತವಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು.

ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮೂರನೆಯ ಅಂಶ ಉಪಸ್ಥಾನ, ಮಿತ್ರವರುಣರನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳ ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಸಂಧ್ಯೆಯ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಸಲ್ಲಿಸುವುದೆ ಉಪಸ್ಥಾನ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಂತು ಮಿತ್ರನನ್ನೂ ಸಂಜೆ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಂತು ವರುಣನನ್ನೂ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮಿತ್ರಸ್ಯ ಚರ್ಷಣಿ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಗಾಧಿ ರಾಜನ ಮಗನಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಋಷಿ, ದೈವೀಗಾಯತ್ರಿ ಮತ್ತು ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಸ್ಸುಗಳು, ಮಿತ್ರನೆಂಬ ಆದಿತ್ಯನೂ ಅವನ ಅಂತರ್ಗತನಾದ ಹರಿಯೂ ದೇವತೆ. ಉಪಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಜಾಧಾರಕನೂ ಸರ್ವರಕ್ಷಕನೂ ಆದ ಮಿತ್ರ ನಾಮಕ ನಾರಾಯಣನ

ಮಿತ್ರೋ ಜನಾನ್ಯಾತಯತಿ ಬ್ರುವಾಣೋ
ಮಿತ್ರೋ ದಾಧಾರ ಪೃಥಿವೀಮುತ ದ್ಯಾಂ ।
ಮಿತ್ರಃ ಕೃಷ್ಟೀರನಿಮಿಷಾಭಿ ಚಷ್ಟೇ
ಮಿತ್ರಾಯ ಹವ್ಯಂ ಘೃತವಜ್ಜುಹೋತ ।
ಪ್ರ ಸ ಮಿತ್ರ ಮರ್ತೋ ಅಸ್ತು ಪ್ರಯಸ್ವಾನ್
ಯಸ್ತ ಆದಿತ್ಯ ಶಿಕ್ಷತಿ ವ್ರತೇನ ।
ನ ಹನ್ಯತೇ ನ ಜೀಯತೇ ತ್ವೋತೋ
ನೈನಮಂಹೋ ಅಶ್ನೋತ್ಯಂತಿತೋ ನ ದೂರಾತ್ ॥ ಓಂ ॥

ಕೀರ್ತಿ ಕರ್ಣರಸಾಯನವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಲೋಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧವೂ ಆಗಿದೆ. ಅವನು ವೇದವ್ಯಾಸಾದ್ಯವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ತತ್ವೋಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಭೂಮ್ಯಂತರಿಕ್ಷಗಳನ್ನು ಅವನೇ ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅವನೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ದೇವನಿಗೆ ತುಪ್ಪದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸರ್ವರಕ್ಷಕನಾದ ಆದಿತ್ಯನಾಮಕ ಪರಮಾತ್ಮನೆ! ಯಜ್ಞಾದಿ ಸತ್ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಮಾನವನಿಗೆ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದ ನಡುವೆ ವಿಷ್ಣುಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವ್ರತವನ್ನು ನೀನು ಕಲಿಸುತ್ತಿ. ಇದರಿಂದ ಅವನು ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಪರಾಜಯವನ್ನಾಗಲೀ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಭಕ್ತನೆ ಹೀಗೆ ದುಷ್ಕರ್ಮ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ

(ಸಾಯಂ) ಆಜೀಗರ್ತಿಃ ಶುನಃಶೇಪ ಋಷಿಃ। ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಃ। ವರುಣೋ ದೇವತಾ । ಉಪಸ್ಥಾನೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ।

ಓಂ ಇಮಂ ಮೇ ವರುಣ ಶ್ರುಧೀ ಹವಮದ್ಯಾ ಚ ಮೃಳಯ ।

ತ್ವಾಮವಸ್ಯುರಾ ಚಕೇ ।

ತತ್ತ್ವಾಯಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವಂದಮಾನ

ಸ್ತದಾಶಾಸ್ತೇ ಯಜಮಾನೋ ಹವಿರ್ಭಿಃ ।

ಆಹೇಳಮಾನೋ ವರುಣೇಹ ಬೋ-

ಧ್ಯುರುಶಂಸ ಮಾ ನ ಆಯುಃ ಪ್ರಮೋಷೀಃ ॥ ಓಂ ॥

ಎಂದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ದುಷ್ಕರ್ಮವು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಾಗಲಿ ದೂರದಲ್ಲಾಗಲಿ ನಿಂತು ಪೀಡಿಸಲಾರದೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

'ಇಮಂ ಮೇ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಅಜೀಗರ್ತನ ಮಗನಾದ ಶುನಃಶೇಪನು ಋಷಿ, ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಸ್ಸು, ವರುಣ ನಾಮಕನಾದ ಇಂದ್ರನೂ ಉಪೇಂದ್ರನೂ ದೇವತೆ, ಉಪಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

ಹೇ ವರುಣ ನಾಮಕನಾದ ಪೂಜ್ಯ ಇಂದ್ರನೆ ಮತ್ತು ಉಪೇಂದ್ರನೆ! ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಕೇಳು. ಬೇಗನೆ ನನಗೆ ಸುಖ ನೀಡು. ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬಯಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ. ವೇದಮಂತ್ರದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತ ಶರಣು ಹೊಂದಿದ್ದೇನೆ. ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತ ಯಾಗ ಮಾಡುವವನೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೇ ಬೇಡುತ್ತಾನೆ. ಹುಲು ಮನುಜನೆಂದು ಅನಾದರ ಮಾಡದೆ ನನ್ನ ಮೊರೆ ಕೇಳು. ವೇದ ವೇದ್ಯನೆ, ನಮ್ಮ (ಯೂಪದಲ್ಲಿ ಬದ್ಧನಾದ ನನ್ನ ಮತ್ತು ಯಾಗ ಮಾಡುವವನ) ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಬೇಡ.

ಓಂ ಇಂದ್ರಾಯ ನಮಃ । ಅಗ್ನಯೇ ನಮಃ । ಯಮಾಯ ನಮಃ । ನಿಋತಯೇ ನಮಃ । ವರುಣಾಯ ನಮಃ । ವಾಯವೇ ನಮಃ । ಸೋಮಾಯ ನಮಃ । ಈಶಾನಾಯ ನಮಃ । ಸಂಧ್ಯಾಯೈ ನಮಃ । ಸಂಧ್ಯಾಪತಯೇ ನಮಃ । ಗಾಯತ್ರ್ಯೈ ನಮಃ । ಸಾವಿತ್ರ್ಯೈ ನಮಃ । ಸರಸ್ವತ್ಯೈ ನಮಃ । ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ । ಅನಂತಾಯ ನಮಃ । ಓಂ ನಮೋ ಧ್ರುವಾಸಿ ।

ಅಂಬರೀಷಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ರಾಜನ ಯಜ್ಞಾಶ್ವವನ್ನು ಇಂದ್ರನು ಅಪಹರಿಸಿದನು. ಆ ಅಶ್ವದ ಬದಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಮಾರನೊಬ್ಬನನ್ನು ಬಲಿಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಋಚೀಕ (ಅಜೀಗರ್ತ) ಮುನಿಗೆ ಮೂರು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳು. ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರನಲ್ಲಿ ತಂದೆಗೂ ಕನಿಷ್ಠನಲ್ಲಿ ತಾಯಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಮೋಹವಿದ್ದುದರಿಂದ ಮಧ್ಯಮನಾದ ಶುನಃಶೇಪನನ್ನೇ ಮುನಿಯು ರಾಜನಿಗೆ ಮಾರಿದ. ಲಕ್ಷ ಗೋವುಗಳನ್ನೂ ಕೋಟಿ ಸುವರ್ಣವನ್ನೂ ರತ್ನ ರಾಶಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಶುನಃಶೇಪನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು ರಾಜ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿ ಬಾಲಕನನ್ನು ಕಂಡ. ಆತ ಅವನಿಗೆ ಸೋದರ ಮಾವ. ಅಳಿಯನ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ 'ಇಮಂಮೇ' 'ತತ್ವಾಯಾಮಿ' ಎಂಬ ಎರಡು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ. ಯೂಪಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿ ಬದ್ಧನಾಗಿ ಬಾಲಕನು ಈ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿದಾಗ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತು. ಯಜ್ಞಪೂರ್ತಿಯೂ ಆಯಿತು. ಇಂದ್ರ ಉಪೇಂದ್ರರು ಶುನಃಶೇಪನಿಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವನ್ನಿತ್ತರು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪೂರ್ವದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಈಶಾನ್ಯದವರೆಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಕಾರವಾಗಿ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ದಿಕ್ಪಾಲಕರನ್ನು ವಂದಿಸಬೇಕು. ಸಂಜೆ ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ನೈಋತ್ಯದವರೆಗೆ ಅಷ್ಟ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ದಿಕ್ಪಾಲಕರಿಗೆ ವಂದನೆ. ಬಳಿಕ ಸಂಧ್ಯಾ, ಸಂಧ್ಯಾಪತಿ, ಗಾಯತ್ರೀ, ಸಾವಿತ್ರೀ, ಸರಸ್ವತಿಯರಿಗೆ ವಂದನೆ, ಊರ್ಧ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಅಧೋದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅನಂತನಿಗೂ ವಂದನೆ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿಯೂ ಸಂಜೆ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖ ವಾಗಿಯೂ ಭೂ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡುತ್ತ 'ಓಂ ನಮೋ ಧ್ರುವಾಸಿ' ಎನ್ನಬೇಕು.

ಓಂ ಇಂದ್ರ ಶ್ರೇಷ್ಠಾನಿ ದ್ರವಿಣಾನಿ ಧೇಹಿ

ಚಿತ್ತಿಂ ದಕ್ಷಸ್ಯ ಸುಭಗತ್ವಮಸ್ಮೇ ।

ಪೋಷಂ ರಯೀಣಾಮರಿಷ್ಟಿಂ ತನೂನಾಂ

ಸ್ವಾದ್ಮಾನಂ ವಾಚಃ ಸುದಿನತ್ವಮಹ್ನಾಂ ॥

ಯಮಾಯ ಧರ್ಮರಾಜಾಯ ಮೃತ್ಯವೇ ಚಾಂತಕಾಯ ಚ ।
ವೈವಸ್ವತಾಯ ಕಾಲಾಯ ಸರ್ವಭೂತಕ್ಷಯಾಯ ಚ ।
ಔದುಂಬರಾಯ ದಧ್ನಾಯ ನೀಲಾಯ ಪರಮೇಷ್ಠಿನೇ ।
ವೃಕೋದರಾಯ ಚಿತ್ರಾಯ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಾಯ ವೈ ನಮಃ ॥

ಧ್ರುವಾಸು ತ್ವಾಸು ಕ್ಷಿತಿಷು ಕ್ಷಿಯಂತೋ

ವ್ಯಸ್ಮತ್ ಪಾಶಂ ವರುಣೋ ಮುಮೋಚತ್ ।

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ ಯಮ ವರುಣ ರುದ್ರರನ್ನೂ ಸಂಜೆ ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ವರುಣ ರುದ್ರ ಇಂದ್ರ ಯಮರನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸಬೇಕು–

ಇಂದ್ರನೆ, ನಮಗೆ ಉತ್ತಮ ಐಶ್ವರ್ಯ ನೀಡು, ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಸಂತತಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಮಾತಿಗೆ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನೂ ಬದುಕಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನೂ ತಂದುಕೊಡು.

ಯಮ, ಧರ್ಮರಾಜ, ಮೃತ್ಯು, ಅಂತಕ, ವೈವಸ್ವತ, ಕಾಲ, ಸರ್ವಭೂತಕ್ಷಯ, ಔದುಂಬರ, ದಧ್ನ, ನೀಲ, ಪರಮೇಷ್ಠಿ ವೃಕೋದರ, ಚಿತ್ರ, ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ಎಂದು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳ ಯಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಆವೋ ವನ್ವಾನಾ ಆದಿತೇರುಪಸ್ಥಾ

ದ್ಯೂಯಂ ಪಾತ ಸ್ವಸ್ತಿಭಿಃ ಸದಾ ನಃ ॥

ಋತಗ್ಂ ಸತ್ಯಂ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪುರುಷಂ ಕೃಷ್ಣ ಪಿಂಗಲಂ ।

ಊರ್ಧ್ವರೇತಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ವಿಶ್ವರೂಪಾಯ ವೈ ನಮೋ ನಮಃ ।

ಓಂ ಭೂರಿದಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಓಂ ಭುವರಿದಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ
ಓಂ ಸ್ವರಿದಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃಸ್ವರಿದಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ।

ವರುಣನೇ, ಸ್ಥಿರವಾದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವೆವು. ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾಶದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸು. ಆದಿತಿಯ ಸ್ತೋತ್ರದ ಬಲದಿಂದಲೂ ನಾವು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನೀವೆಲ್ಲ ಸದಾ ಶುಭವಿತ್ತು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಮಿಶ್ರಿತ ಹಳದಿಗೆಂಪು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ ಜ್ಞಾನರೂಪಿ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ನಿಯಮದಲ್ಲಿರುವ ನಾನಾರೂಪಿಯಾದ ವಿರೂಪಾಕ್ಷರುದ್ರನನ್ನು ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಭೂಃ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವಾಸುದೇವ, ನಿನಗಿದೋ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ

ಭುವಃ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸಂಕರ್ಷಣ, ನಿನಗಿದೋ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ

ಸ್ವಃ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ನಿನಗಿದೋ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ

ಭೂರ್ಭುವಃಸ್ವಃ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅನಿರುದ್ಧ, ನಿನಗಿದೋ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ

ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿಯೂ ಸಂಜೆ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿಯೂ ನಿಂತು,

ಆಕಾಶಾತ್ಪತಿತಂ ತೋಯಂ ಯಥಾ ಗಚ್ಛತಿ ಸಾಗರಂ ।
ಸರ್ವದೇವ ನಮಸ್ಕಾರಃ ಕೇಶವಂ ಪ್ರತಿ ಗಚ್ಛತಿ ॥

.....ಪ್ರವರಾನ್ವಿತ .....ಗೋತ್ರೋತ್ಪನ್ನ..... ಸೂತ್ರ ......ಶಾಖಾಧ್ಯಾಯೀ ......ಶರ್ಮಾಹಂ ಭೋ ಅಭಿವಾದಯೇ ।

'ಆಕಾಶದಿಂದ ಬೀಳುವ ನೀರು ಕೊನೆಗೆ ಸಮುದ್ರವನ್ನೇ ಸೇರುವಂತೆ ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಮಾಡುವ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಶವನಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ!'

ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಪ್ರವರ, ಗೋತ್ರ, ಸೂತ್ರ, ಶಾಖೆಗಳನ್ನೂ ಹೆಸರನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಎರಡು ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನೆಲ ಮುಟ್ಟಿ ಅಭಿವಾದನ ಮಾಡಬೇಕು.

ನಾವು ಪ್ರಾಚೀನ ಋಷಿ ಮುನಿಗಳ ಗೋತ್ರದವರು. ಅಂದರೆ ಅವರು ವಂಶಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದವರು. ಕಶ್ಯಪ, ಅತ್ರಿ ಮುಂತಾದ ಸಪ್ತ ಋಷಿಗಳೂ ಅವರ ವಂಶದ ಇತರ ಕೆಲವು ಋಷಿಗಳೂ ಗೋತ್ರಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಪುರುಷರು. ಅಭಿವಾದನದಲ್ಲಿ ಇವರ ಹೆಸರನ್ನೂ ಗೋತ್ರದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪರಿಚಯಕ್ಕಾಗಿ ಇವರ ಹಿಂದಿನ ಮೂರು ಅಥವಾ ಐದು ಮಂದಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕು. ಮೂರು ಮಂದಿ ಇದ್ದರೆ ತ್ರ್ಯಾರ್ಷೇಯ ಪ್ರವರವಾಗುವುದು, ಐದು ಮಂದಿ ಇದ್ದರೆ ಪಂಚಾರ್ಷೇಯ ಪ್ರವರ.

ಶ್ರೌತಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಯಾವ ಶ್ರೌತ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವರೋ ಆ ಸೂತ್ರದ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಶಾಖೆಯನ್ನೂ ಹೆಸರಿಸಬೇಕು.

ಋಗ್ವೇದ ಶಾಖೆಯವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಶ್ವಲಾಯನ ಸಾಂಖ್ಯಾಯನ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಶುಕ್ಲಯಜುರ್ವೇದಿಗಳು ಕಾತ್ಯಾಯನಸೂತ್ರವನ್ನೂ, ಕೃಷ್ಣಯಜುರ್ವೇದಿಗಳು ಆಪಸ್ತಂಬ, ಬೋಧಾಯನ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸಾಮವೇದಿಗಳು ಜೈಮಿನೀಯ, ಕಾತ್ಯಾಯನ, ದ್ರಾಹ್ಯಾಯಣ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಅಥರ್ವವೇದಿಗಳು ಕೌಶಿಕ, ವೈತಾನ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಯಾಂ ಸದಾ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಿ ಸ್ಥಾವರಾಣಿ ಚರಾಣಿ ಚ ।
ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತರ್ನಮಸ್ಯಂತಿ ಸಾ ಮಾಂ ಸಂಧ್ಯಾಭಿರಕ್ಷತು ॥
ನಮೋಽಸ್ತ್ವನಂತಾಯ.... ಯುಗಧಾರಿಣೇ ನಮಃ ॥

ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಹಾ ಮಂತ್ರ

ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಓಂ

ಅಸ್ಯ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣಾಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಹಾಮಂತ್ರಸ್ಯ ಅಂತರ್ಯಾಮೀ ಋಷಿಃ, ದೈವೀ ಗಾಯತ್ರೀ ಛಂದಃ। ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣೋ ದೇವತಾ।

'ಯಾರ ಶಕ್ತಿಗೆ ಮಣಿದು ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಗಳೂ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಾತಃ ಸಾಯಂ ಸಂಧ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಸಂಧ್ಯಾನಾಮಕ ಪರಮಾತ್ಮನು ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ'. (ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುವ ಜೀವಿಗಳು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚತ್ತು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗುತ್ತವೆ. ಪುನಃ ಸಂಜೆಯ ತಂಪು ಕೆಂಪು ಹರಡಿದಾಗ ಸುಖವಾಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಪರಮಾತ್ಮನ ಶಕ್ತಿಯ ಹಿರಿಮೆ ಈ ಎರಡು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಿದೆ.)

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಗೂ ಅವನ ಪರಿವಾರದವರಾದ ಬ್ರಹ್ಮ ರುದ್ರ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಭಿವಾದನ ಮಾಡಿ ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ವಂದಿಸಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಹೊರತು ಇತರ ಕಿರಿಯರಿಗೂ ಅವರು ವೇದ ವಿದ್ಯಾ ಪಾರಂಗತರಿದ್ದರೆ, ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ಸಲ ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪಕ್ಕೆ ಮೂರು ಪಾಲಿನಷ್ಟು ನಾರಾಯಣಾಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಮೊದಲು ಆ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೇ ಮೂರು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಾಡಬೇಕು. 'ಈ ನಾರಾಯಣಾಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಹಾಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯು ಋಷಿ. ದೈವೀ ಗಾಯತ್ರಿಯು ಛಂದಸ್ಸು, ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನು ದೇವತೆ' ಎಂದು ಋಷ್ಯಾದಿ ನ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೃದ್ಧೋಲ್ಕಾದಿ ಪಂಚರೂಪಗಳನ್ನು

ಕೃದ್ಧೋಲ್ಕಾಯ ಹೃದಯಾಯ ನಮಃ ಮಹೋಲ್ಕಾಯ ಶಿರಸೇ ಸ್ವಾಹಾ ವೀರೋಲ್ಕಾಯ ಶಿಖಾಯೈ ವಷಟ್ ದ್ಯುಲ್ಕಾಯ ಕವಚಾಯ ಹುಂ ಸಹಸ್ರೋಲ್ಕಾಯ ಅಸ್ತ್ರಾಯಫಟ್

ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವರೋಂ ।
ಉದ್ಯದ್ಭಾಸ್ವತ್ಸಮಾಭಾಸಶ್ಚಿದಾನಂದೈಕ ದೇಹವಾನ್ ।
ಚಕ್ರ ಶಂಖ ಗದಾಪದ್ಮಧರೋ ಧ್ಯೇಯೋಹಮೀಶ್ವರಃ ॥
ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರಾಭ್ಯಾಮಾಶ್ಲಿಷ್ಟಃ ಸ್ವಮೂರ್ತಿ ಗಣಮಧ್ಯಗಃ ।
ಬ್ರಹ್ಮ ವಾಯು ಶಿವಾಹೀಶ ವಿಪೈಃ ಶಕ್ರಾದಿಕೈರಪಿ ।
ಸೇವ್ಯಮಾನೋಧಿಕಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ನಿತ್ಯನಿಃಶೇಷ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ॥

ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ಎದೆ ತಲೆ ಶಿಖೆ ಹೆಗಲುಗಳ ಸ್ಪರ್ಶ ಹಾಗೂ ಕೈ ಚಪ್ಪಾಳೆಗಳಿಂದ ಅಂಗನ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕೃದ್ಧೋಲ್ಕ	—	ಕ್ರೋಧಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಉಲ್ಕೆಯಂತೆ ನಾಶಕ
ಮಹೋಲ್ಕ	—	ಮಹಾತ್ಮರಾದ ರುದ್ರ ಇಂದ್ರರಿಗೆ ಸುಖಕರ
ವೀರೋಲ್ಕ	—	ಋಜುಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟಸುಖ ನೀಡುವೆನೆಂದು ಸಾರಿದವ
ದ್ಯುಲ್ಕ	—	ದ್ಯುಲೋಕ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶಕ
ಸಹಸ್ರೋಲ್ಕ	—	ಅನಂತ ಕಾಂತಿ ಉಳ್ಳವ

ಧ್ಯಾನ – 'ಉದಯಿಸುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆವ, ಜ್ಞಾನಾನಂದ ಧೂಪವಾದ ಶರೀರ ಉಳ್ಳ, ಚಕ್ರ ಶಂಖ ಗದಾ ಪದ್ಮಧಾರಿಯಾದ ಮೂಲರೂಪದಲ್ಲಿ ಹರಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು. ಅವನು ಶ್ರೀಭೂದೇವಿಯರಿಂದ ಆಲಿಂಗಿತನಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ಇತರ ಮೂರ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಬ್ರಹ್ಮ ವಾಯು ರುದ್ರಶೇಷ ಗರುಡ ಇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವವನು. ನಿತ್ಯವಾದ ಪೂರ್ಣಶಕ್ತಿ ಉಳ್ಳವನು. ಮಂತ್ರದ ಎಂಟು ಅಕ್ಷರಗಳ ಎಂಟು

ಮೂರ್ತಯೋಽಷ್ಟಾವಪಿ ಧ್ಯೇಯಾಶ್ಚಕ್ರ ಶಂಖವರಾಭಯೈಃ ।
ಯುಕ್ತಾಃ ಪ್ರದೀಪ ವರ್ಣಾಶ್ಚ ಸರ್ವಾಭರಣ ಭೂಷಿತಾಃ ।
ಬಿಂಬೋಽಸಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬೋಽಸ್ಮಿ ತವ ಯದ್ಯಪಿ ಚಾಂತರಂ ।
ಸ್ವಾಮಿನ್ನಿರ್ದೋಷ ಮದ್ದೋಷಂ ವಿರೇಚಯ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥

.... ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪ್ರೇರಣಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನಾರಾಯಣಾಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಜಪತರ್ಪಣಮಹಂ ಕರಿಷ್ಯೇ ।

ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಓಂ

ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಓಂ ನಾರಾಯಣಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ

ಅನೇನ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಜಪ ತರ್ಪಣ ಕರಣೇನ ಭಗವಾನ್ ಮಧ್ವಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ।

ಕೃಷ್ಣ ಷಡಕ್ಷರ ಮಂತ್ರ

ಓಂ ಕ್ಲೀಂ ಕೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ ಓಂ

ಅಸ್ಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಷಡಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಋಷಿಃ ದೈವೀ ಗಾಯತ್ರೀ ಛಂದಃ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣೋ ದೇವತಾ ।

ಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಚಕ್ರ, ಶಂಖ, ವರ, ಅಭಯ ಮುದ್ರೆಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ಉಜ್ವಲ ದೀಪದಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ವಾಭರಣಭೂಷಿತವಾಗಿವೆ. ನನಗೂ ನಿನಗೂ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವಿದೆಯಾದರೂ ನೀನು ಬಿಂಬ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ. ನೀನು ದೋಷರಹಿತ. ನನ್ನ ದೋಷವನ್ನೂ ನೀನು ದೂರಮಾಡಬೇಕು.'

ಮಂತ್ರ ಜಪಕ್ಕೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ತುಲಸಿಮಣಿಯಿಂದ ಎಣಿಸುತ್ತ ಜಪಮಾಡಬೇಕು. ಹತ್ತಕ್ಕೆ ಒಂದರಂತೆ ತರ್ಪಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಪುನಃ ಧ್ಯಾನ ಅಂಗನ್ಯಾಸ ಋಷ್ಯಾದಿನ್ಯಾಸ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಜಪತರ್ಪಣಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣವೆನ್ನಬೇಕು.

ಕೃಷ್ಣಷಡಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಆ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೇ ಮೂರು ಸಲ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, 'ಬ್ರಹ್ಮನು ಋಷಿ, ದೈವೀ ಗಾಯತ್ರಿಯು ಛಂದಸ್ಸು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು

ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನಾತ್ಮನೇ ಹೃದಯಾಯ ನಮಃ। ಪೂರ್ಣೈಶ್ವರ್ಯಾತ್ಮನೇ ಶಿರಸೇ ಸ್ವಾಹಾ । ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಭಾತ್ಮನೇ ಶಿಖಾಯೈ ವಷಟ್ । ಪೂರ್ಣಾನಂದಾತ್ಮನೇ ಕವಚಾಯ ಹುಂ। ಪೂರ್ಣ ತೇಜ ಆತ್ಮನೇ ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ವೌಷಟ್। ಪೂರ್ಣ ಶಕ್ತ್ಯಾತ್ಮನೇ ಅಸ್ತ್ರಾಯ ಫಟ್।

ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವರೋಂ ।

ಧ್ಯಾಯೇದ್ಧರಿನ್ಮಣಿನಿಭಂ ಜಗದೇಕ ವಂದ್ಯಂ
ಸೌಂದರ್ಯಸಾರಮರಿಶಂಖವರಾಭಯಾನಿ ।
ದೋರ್ಭಿರ್ದಧಾನಮಜಿತಂ ಸರಸಂ ಚ ಭೈಷ್ಮೀ-
ಸತ್ಯಾಸಮೇತಮಖಿಲಪ್ರದಮಿಂದಿರೇಶಂ ॥

....ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪ್ರೇರಣಯಾ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಕೃಷ್ಣ ಷಡಕ್ಷರ ಜಪತರ್ಪಣಮಹಂ ಕರಿಷ್ಯೇ

ಓಂ ಕ್ಲೀಂ ಕೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ ಓಂ

ಓಂ ಕ್ಲೀಂ ಕೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ ಓಂ ಕೃಷ್ಣಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ

ದೇವತೆ' ಎಂದು ಋಷ್ಯಾದಿನ್ಯಾಸ. ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನ-ಐಶ್ವರ್ಯ-ಪ್ರಭಾ-ಆನಂದ-ತೇಜಸ್ಸು-ಶಕ್ತಿರೂಪನೆಂದು ಅಂಗನ್ಯಾಸ. ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವರೋಂ ವೆಂದು ದಿಗ್ಬಂಧ.

ಧ್ಯಾನ-ಮರಕತಮಣಿಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುವವನು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ವಂದನಾರ್ಹ, ಸೌಂದರ್ಯಸಾರ ರೂಪ. ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಚಕ್ರ ಶಂಖ ವರ ಅಭಯಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು. ಯಾರಿಗೂ ಸೋಲದವನು, ಪೂರ್ಣಾನಂದಯುಕ್ತ. ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸತ್ಯಭಾಮಾ ಸಮೇತ, ಸಕಲಾಭೀಷ್ಟದಾಯಕ. ಇಂಥ ಇಂದಿರಾರಮಣನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು.

ಕ್ಲೀಂ ಎಂಬುದು ಬೀಜಾಕ್ಷರ. ಅತ್ಯಂತ ಅಧಿಕ ಸುಖಾನುಭವ ಉಳ್ಳವನೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ. ಧ್ಯಾನಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ 'ಸರಸಂ' ಪೂರ್ಣಾನಂದಯುಕ್ತ ಎಂದುದು ಇದನ್ನೇ.

ಅನೇನ ಕೃಷ್ಣ ಷಡಕ್ಷರ ಜಪತರ್ಪಣ ಕರಣೇನ ಭಗವಾನ್ ಮಧ್ವಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ।

ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರ

ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಓಂ

ಅಸ್ಯ ಶ್ರೀಶಿವ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಸ್ಯ ವಾಮದೇವ ಋಷಿಃ ಪಂಕ್ತಿಶ್ಛಂದಃ ಸದಾಶಿವ ರುದ್ರಾಂತರ್ಗತಃ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀ ನೃಸಿಂಹೋ ದೇವತಾ ।

ಓಂ ನಂ ಹೃದಯಾಯ ನಮಃ । ಮಂ ಶಿರಸೇ ಸ್ವಾಹಾ । ಶಿಂ ಶಿಖಾಯೈ ವಷಟ್। ವಾಂ ಕವಚಾಯ ಹುಂ। ಯಂ ಅಸ್ತ್ರಾಯ ಫಟ್ ।

ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವರೋಂ ।

ಧ್ಯೇಯಃ ಪಂಚಮುಖೋ ರುದ್ರಃ ಸ್ಫಟಿಕಾಮಲ ಕಾಂತಿಮಾನ್ ।
ವಿದ್ಯುಚ್ಛುಭ್ರಾಸಿತರಜಃಶ್ಯಾಮಾಸ್ಯಸ್ಯ ಮುಖಾನಿ ತು ।
ಜಟಾವಬದ್ಧೇಂದು ಕಲಃ ಪ್ರಿಯಾಯುಜ್ ನಾಗಭೂಷಣಃ ॥

ಮಂತ್ರ ಜಪಕ್ಕೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ತುಲಸಿ ಮಣಿಯಿಂದ ಎಣಿಸುತ್ತಾ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಹತ್ತಕ್ಕೆ ಒಂದರಂತೆ ತರ್ಪಣ. ಪುನಃ ಧ್ಯಾನ ಅಂಗನ್ಯಾಸ ಋಷ್ಯಾದಿನ್ಯಾಸ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣವೆನ್ನಬೇಕು.

ಶಿವಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಆ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೇ ಮೂರು ಸಲ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, 'ವಾಮದೇವರು ಋಷಿ, ಪಂಕ್ತಿಯು ಛಂದಸ್ಸು, ಸದಾಶಿವ ರುದ್ರನ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನೃಸಿಂಹನು ದೇವತೆ' ಎಂದು ಋಷ್ಯಾದಿನ್ಯಾಸ, ಮಂತ್ರದ ಐದು ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಅಂಗನ್ಯಾಸ. ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವರೋಂ ಎಂದು ದಿಗ್ಬಂಧ.

ಧ್ಯಾನ- ಸ್ಫಟಿಕದಂಥ ಶುಭ್ರಕಾಂತಿ. ಐದು ಮುಖಗಳು. ಅವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಿಂಚಿನ ವರ್ಣ, ಬಿಳಿ, ಕಪ್ಪು, ಕೆಂಪು, ನೀಲ ವರ್ಣದವುಗಳು. ಜಟೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಕಲೆ, ಪಾರ್ವತೀ ಸಮೇತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಾಗಭೂಷಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ರುದ್ರನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು.

...ರುದ್ರಾಂತರ್ಗತ ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನೃಸಿಂಹ ಪ್ರೇರಣಯಾ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನೃಸಿಂಹ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಶಿವಪಂಚಾಕ್ಷರ ಜಪತರ್ಪಣಮಹಂ ಕರಿಷ್ಯೇ।

ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಓಂ ।

ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಓಂ ಶಿವಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಅನೇನ ಶಿವ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಜಪತರ್ಪಣ ಕರಣೇನ ಭಗವಾನ್ ರುದ್ರಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತಃ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನೃಸಿಂಹಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ।

ಸಮಾಪ್ತಿ

ಯಸ್ಯ ಸ್ಮೃತ್ಯಾ ಚ ನಾಮೋಕ್ತ್ಯಾ ತಪೋಜಪಕ್ರಿಯಾದಿಷು ।
ನ್ಯೂನಂ ಸಂಪೂರ್ಣತಾಂ ಯಾತಿ ಸದ್ಯೋ ವಂದೇ ತಮಚ್ಯುತಂ ॥
ಮಂತ್ರಹೀನಂ ಕ್ರಿಯಾಹೀನಂ ಭಕ್ತಿಹೀನಂ ಜನಾರ್ದನ ।
ಯತ್ಕೃತಂ ತು ಮಯಾ ದೇವ ಪರಿಪೂರ್ಣಂ ತದಸ್ತು ತೇ ॥

ಮಂತ್ರ ಜಪಕ್ಕೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಜಪಿಸಿ, ಹತ್ತಕ್ಕೆ ಒಂದರಂತೆ ತರ್ಪಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಏಕಾದಶೀ ಮುಂತಾದ ನಿತ್ಯೋಪವಾಸ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತರ್ಪಣವಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಧ್ಯಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣವೆನ್ನಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರದ ಆದ್ಯಂತಗಳಲ್ಲಿರುವ ಓಂಕಾರವು ಹರಿಯನ್ನೇ ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಶಿವನ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀನೃಸಿಂಹನೇ ಈ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ದೇವತೆ.

'ಯಾರ ಸ್ಮರಣೆ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆಗಳಿಂದ ತಪಸ್ಸು, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ, ಜಪ ಮುಂತಾದ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆ ತತ್‌ಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದೋ ಆ ಅಚ್ಯುತನನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ'.

'ಜನಾರ್ದನ! ಮಂತ್ರ, ಕ್ರಿಯೆ, ಭಕ್ತಿಗಳಿಲ್ಲದೆಯೆ ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ನಿನ್ನ ಈ ಪೂಜೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವೆನಿಸಲಿ.'

ಕಾಯೇನ ವಾಚಾ ಮನಸೇಂದ್ರಿಯೈರ್ವಾ
ಬುದ್ಧ್ಯಾತ್ಮನಾ ವಾನುಸೃತಃ ಸ್ವಭಾವಂ ||
ಕರೋಮಿ ಯದ್ಯತ್ ಸಕಲಂ ಪರಸ್ಮೈ
ನಾರಾಯಣಾಯೇತಿ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ||

ಅನೇನ ಪೂರ್ವೋಚ್ಚರಿತೈವಂಗುಣವಿಶೇಷಣವಿಶಿಷ್ಟಾಯಾಂ ಶುಭ ಪುಣ್ಯತಿಥೌ ಪ್ರಾತಃಸಂಧ್ಯಾವಂದನ ಜಪತರ್ಪಣಕರಣೇನ ಭಗವಾನ್ ಮಧ್ವಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು।

ಜಪಕಾಲೇ ಮಂತ್ರತಂತ್ರಸ್ವರವರ್ಣಸರ್ವಲೋಪ ದೋಷ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಥಂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನಾಮತ್ರಯಜಪಮಹಂ ಕರಿಷ್ಯೇ । ಓಂ ಅಚ್ಯುತಾಯ ನಮಃ ಅನಂತಾಯ ನಮಃ ಗೋವಿಂದಾಯ ನಮಃ ಓಂ।

'ಹೀಗೆ ಕಾಯ, ವಾಕ್ಕು, ಮನಸ್ಸು, ಇಂದ್ರಿಯ, ಬುದ್ಧಿಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಹರಿಯ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಾನು ಯಾವ ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವೆನೋ, ಅದನ್ನು ಪರತತ್ವವೆನಿಸಿದ ನಾರಾಯಣನಿಗೇ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

'ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಇಂಥ ವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶುಭಪುಣ್ಯ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಾತಃಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ, ಜಪ, ತರ್ಪಣಗಳಿಂದ ಭಗವಾನ್ ಮಧ್ವಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರೀತನಾಗಲಿ, ಅವನಿಗೆ ಇದು ಅರ್ಪಿತವಾಗಲಿ.'

ತುಲಸೀ ದಲ ಸಹಿತ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ಎರಡು ಸಲ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ, 'ಜಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ, ತಂತ್ರ, ಸ್ವರ, ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿರಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲಾ ಲೋಪದೋಷಗಳ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕಾಗಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನಾಮತ್ರಯವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ 'ಅಚ್ಯುತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಅನಂತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ' ಎಂದು ವಿಷ್ಣುಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದವರೆಗೂ ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಆಗಿರದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಾಯಂಕಾಲದ

ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ

ಆಪಃ ಪುನಂತ್ವಿತಿ ಮಂತ್ರಸ್ಯ ಪೂತಋಷಿಃ । ಅಷ್ಟಿಷ್ಛಂದಃ । ಆಪೋ ದೇವತಾ । ಅಪಾಂ ಪ್ರಾಶನೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ।

ಓಂ ಆಪಃ ಪುನಂತು ಪೃಥಿವೀಂ ಪೃಥಿವೀ ಪೂತಾ ಪುನಾತು ಮಾಂ ।

ಪುನಂತು ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮ ಪೂತಾ ಪುನಾತು ಮಾಂ ॥

ಯದುಚ್ಛಿಷ್ಟಮಭೋಜ್ಯಂ ಯದ್ವಾ ದುಶ್ಚರಿತಂ ಮಮ ।

ಸರ್ವಂ ಪುನಂತು ಮಾಮಾಪೋಽಸತಾಂ ಚ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಗ್ಂ ಸ್ವಾಹಾ ॥

ವರೆಗೂ ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸಾಯಂ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯ ತರುವಾಯವೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ ತ್ಯಾಗ ಕೂಡದು.

ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯೆಯಂತೆಯೇ ಆಚಮನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ದೇಶಕಾಲಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ 'ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸೇ' ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪ 'ಆಪೋಹಿಷ್ಠಾ' ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮಾರ್ಜನ. 'ಆಪಃ ಪುನಂತು' ಮಂತ್ರದಿಂದ ಜಲಾಭಿಮಂತ್ರಣ - ಪ್ರಾಶನ।

'ಆಪಃ ಪುನಂತು' ಎಂಬ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಪೂತನಾಮಕ ನಾರಾಯಣನು ಋಷಿ. ಜಲಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ತದಂತರ್ಗತ ಪರಮಾತ್ಮನೂ ದೇವತೆಗಳು. ಅಷ್ಟಿ ಛಂದಸ್ಸು ಪ್ರಾಶನಕ್ಕೆ ವಿಹಿತ.

'ಜಲಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳೂ ತದಂತರ್ಗತ ಪರಮಾತ್ಮನೂ ನನ್ನ ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರವನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಲಿ. ನಾನು ಕುಳಿತ ನೆಲವನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಲಿ. ಸ್ವಯಂ ಪವಿತ್ರನಾದ ಪೃಥಿವೀ ನಾಮಕ ನಾರಾಯಣನೂ, ಅವನಿಂದಾರಂಭಿಸಿ ಇಂದ್ರನ ವರೆಗಿನ ವೇದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯರಾದ ದೇವತೆಗಳೂ, ಪವಿತ್ರರಾದ ಇವರೆಲ್ಲರ ಪತ್ನಿಯರೂ ನನ್ನನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಲಿ, ಗುರುಹಿರಿಯರ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವನ್ನು

ಹಂಸಃ ಶುಚಿಷದಿತಿ ಮಂತ್ರಸ್ಯ ಗೌತಮೋ ವಾಮದೇವ ಋಷಿಃ ಜಗತೀ ಛಂದಃ । ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣೋ ದೇವತಾ । ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕಸಂಧ್ಯಾಂಗ ಸೂರ್ಯಾರ್ಘ್ಯಪ್ರದಾನೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ।

ಓಂ ಹಂಸಃ ಶುಚಿಷದ್ವಸುರಂತರಿಕ್ಷಸ
ದ್ಧೋತಾ ವೇದಿಷದತಿಥಿರ್ದುರೋಣಸತ್ ।
ನೃಷದ್ವರಸದೃತಸದ್ವ್ಯೋಮಸದಬ್ಜಾ
ಗೋಜಾ ಋತಜಾ ಅದ್ರಿಜಾ ಋತಂ ॥

ಹೊರತು ಬೇರೆ ಅಭೋಜ್ಯ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವನ್ನು ಉಂಡ ಪಾಪ. ಇನ್ನಿತರ ಆಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ದುಷ್ಟರಿಂದ ದಾನ ಸ್ವೀಕಾರ- ಈ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಜಲಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ತದಂತರ್ಗತ ಪರಮಾತ್ಮನೂ ಪರಿಹರಿಸಲಿ. ನನ್ನ ಮುಖವೆಂಬ ಆಹವನೀಯ ದಲ್ಲಿ ಈ ಜಲವನ್ನು ಹೋಮಿಸುತ್ತೇನೆ.'

ಆಚಮನ, ಪುನರ್ಮಾರ್ಜನ, ಆಚಮನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ 'ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಸಂಧ್ಯಾಂಗ ಸೂರ್ಯಾರ್ಘ್ಯ ಪ್ರದಾನಮಹಂ ಕರಿಷ್ಯೇ' ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಅರ್ಘ್ಯ ನೀಡಬೇಕು.

'ಹಂಸಃ ಶುಚಿಷದ್' ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಗೌತಮವಂಶದ ವಾಮದೇವನು ಋಷಿ. ಜಗತೀ ಛಂದಸ್ಸು, ಸೂರ್ಯಾಂತರ್ಗತ ನಾರಾಯಣನು ದೇವತೆ, ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಸಂಧ್ಯಾಂಗ ಸೂರ್ಯಾರ್ಘ್ಯ ಪ್ರದಾನದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

'ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸೂರ್ಯಾಂತರ್ಗತ, ವಾಯ್ವಂರ್ಗತ, ಪೂರ್ಣಸುಖಿ, ಋಷಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವವ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೋಮಿಸು ವವ, ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಾರ್ಹನಾಗಿ ಕುಳಿತವ. ಎಲ್ಲ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಉಣ್ಣುವವ, ಸೋಮರಸದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವವ. ನರರಲ್ಲಿ ವೈಶ್ವಾನರಾಗ್ನಿ

ಆಕೃಷ್ಣೇನೇತ್ಯಸ್ಯ ಹಿರಣ್ಯಸ್ತೂಪ ಋಷಿಃ। ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಃ। ಸವಿತಾ ದೇವತಾ। ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಸಂಧ್ಯಾಂಗ ಸೂರ್ಯಾರ್ಘ್ಯ ಪ್ರದಾನೇ ವಿನಿಯೋಗಃ।

ಓಂ ಆ ಕೃಷ್ಣೇನ ರಜಸಾ ವರ್ತಮಾನೋ
ನಿವೇಶಯನ್ನಮೃತಂ ಮರ್ತ್ಯಂ ಚ ।
ಹಿರಣ್ಯಯೇನ ಸವಿತಾ ರಥೇನಾ
ದೇವೋ ಯಾತಿ ಭುವನಾನಿ ಪಶ್ಯನ್॥

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಋಷಿಃ ದೈವೀ ಗಾಯತ್ರೀ ಛಂದಃ ಸವಿತಾ ದೇವತಾ **ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಸಂಧ್ಯಾಂಗ ಸೂರ್ಯಾರ್ಘ್ಯ** ಪ್ರದಾನೇ ವಿನಿಯೋಗಃ

ರೂಪದಿಂದಿರುವವ, ಜೀವೋತ್ತಮಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವವ, ಅನಾದಿನಿತ್ಯವಾದ ವೇದಗಳಲ್ಲಿರುವವ, ಅವ್ಯಾಕೃತಾಕಾಶಾಭಿಮಾನಿನಿ ರಮೆಯಲ್ಲಿರುವವ, ನೀರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತನಾದವ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತನಾದವ, ಮುಕ್ತರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತನಾದವ, ಗೋವರ್ಧನ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತನಾದವ, ವೇದವೇದ್ಯ, ಪೂರ್ಣ.

'ಆ ಕೃಷ್ಣೇನ' ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಹಿರಣ್ಯಸ್ತೂಪನು ಋಷಿ. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನು ದೇವತೆ, ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಸ್ಸು, ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಸೂರ್ಯಾರ್ಘ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

'ಸೂರ್ಯಾಂತರ್ಗತ ನಾರಾಯಣನು ವಾಯುದೇವರ ಜೊತೆಗೆ ಸುವರ್ಣಮಯ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದೇವಮಾನವರನ್ನು ಅವರವರ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುತ್ತಾ ಲೋಕಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ.'

-ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಎರಡು ಅರ್ಘ್ಯಗಳನ್ನಿತ್ತು ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮೂರನೇ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಕಾಲಾತೀತವಾಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಘ್ಯ-

ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃಸ್ವಃ। ತತ್ಸವಿತುಃ....ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥

ಪ್ರಾತರ್ದೇವೀಮಿತ್ಯಸ್ಯ ಆತ್ರೇಯ ಉರುಚಕ್ರಿ ಋಷಿಃ ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಃ। ಮಿತ್ರಾವರುಣೌ ದೇವತೇ। ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲಾತೀತ ದೋಷ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಘ್ಯ ಪ್ರದಾನೇ ವಿನಿಯೋಗಃ।

ಓಂ ಪ್ರಾತರ್ದೇವೀಮದಿತಿಂ ಜೋಹವೀಮಿ
ಮಧ್ಯಂದಿನ ಉದಿತಾ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ।
ರಾಯೇ ಮಿತ್ರಾವರುಣಾ ಸರ್ವತಾತೇಳೇ
ತೋಕಾಯ ತನಯಾಯ ಶಂಯೋ॥

ಏಹಿ ತ್ವಂ ದೇವಿ ಶೀಘ್ರಂ ವೈ ಗಾಯತ್ರಿ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಿಣಿ।
ಜಪಾನುಷ್ಠಾನಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಹೃದಯಂ ಮಮ ॥

'ಪ್ರಾತರ್ದೇವೀಂ' ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಆತ್ರೇಯ ವಂಶದ ಉರುಚಕ್ರಿಯು ಋಷಿ. ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಸ್ಸು ಮಿತ್ರ ವರುಣರು ದೇವತೆಗಳು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲಾತೀತವಾದರೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಘ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತ.

'ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಸೂರ್ಯನು ಉದಿಸಿ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಮಧ್ಯಕ್ಕೇರುವಾಗಲೂ ನಾನು ಅದಿತಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಂಪದಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿಯೂ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿಯೂ ಮಿತ್ರವರುಣರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ.

-ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಘ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಪುನಃ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಬರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

'ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪಳಾದ ಗಾಯತ್ರೀದೇವಿಯೇ, ಬೇಗನೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಾ ನನ್ನ ಜಪಾನುಷ್ಠಾನ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿರು.'

ಓಂ ಅಸಾವಾದಿತ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಓಮಾಪೋ ಜ್ಯೋತೀ ರಸೋಽಮೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಭೂರ್ಭುವಃಸ್ವರೋಂ ।

ಓಂ ಧಾತಾರಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಅರ್ಯಮಣಂ...। ಮಿತ್ರಂ...। ವರುಣಂ...। ಅಂಶುಂ...। ಭಗಂ...। ಇಂದ್ರಂ...। ವಿವಸ್ವಂತಂ...। ಪೂಷಣಂ...। ತ್ವಷ್ಟಾರಂ...। ಪರ್ಜನ್ಯಂ...। ವಿಷ್ಣುಂ...।

ಸೂರ್ಯದರ್ಶನ

ಓಂ ಉದ್ವಯಂ ತಮಸಸ್ಪರಿ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಪಶ್ಯಂತ ಉತ್ತರಂ ।
ದೇವಂ ದೇವತ್ರಾ ಸೂರ್ಯಮಗನ್ಮ ಜ್ಯೋತಿರುತ್ತಮಂ॥

ಅನಂತರ 'ಅಸಾವಾದಿತ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಓಮಾಪೋ...' ಎಂದು ಆತ್ಮಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ, ಕುಳಿತು ಎರಡು ಸಲ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಧಾತೃ, ಅರ್ಯಮ ಮುಂತಾದ ದ್ವಾದಶ ಆದಿತ್ಯರಿಗೆ ತರ್ಪಣ. ಏಕಾದಶೀ ಮೊದಲಾದ ಉಪವಾಸ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯರಿಗೆ ತರ್ಪಣವಿಲ್ಲ. ಆದರ ಬದಲು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೇಶವಾದಿಗಳಿಗೂ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಕರ್ಷಣಾದಿಗಳಿಗೂ ತರ್ಪಣ. ಎರಡು ಸಲ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯಂತೆ ಆಸನ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಾದಿ ಪೂರ್ವಕ ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪ. ಬಳಿಕ ಸೂರ್ಯದರ್ಶನ.

'ಪಾಪದಿಂದ ದೂರ, ಕತ್ತಲಿಂದ ಆಚೆ, ರಾಹುಮಂಡಲಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಂಡಲವಿರುವುದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರದ ಬಲದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ: ಅಲ್ಲಿ ದೇವೋತ್ತಮನೂ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪವನೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದೊರಕುವವನೂ ಆದ ನಾರಾಯಣನಿದ್ದಾನೆಂದೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ' –ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಂತು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಉದುತ್ಯಂ ಜಾತವೇದಸಂ ದೇವಂ ವಹಂತಿ ಕೇತವಃ ।
ದೃಶೇ ವಿಶ್ವಾಯ ಸೂರ್ಯಂ ॥
ಚಿತ್ರಂ ದೇವಾನಾಮುದಗಾದನೀಕಂ
ಚಕ್ಷುರ್ಮಿತ್ರಸ್ಯ ವರುಣಸ್ಯಾಗ್ನೇಃ ।
ಆ ಪ್ರಾ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ ಅಂತರಿಕ್ಷಂ
ಸೂರ್ಯ ಆತ್ಮಾ ಜಗತಸ್ತಸ್ಥುಷಶ್ಚ ॥
ತಚ್ಚಕ್ಷುರ್ದೇವಹಿತಂ ಶುಕ್ರಮುಚ್ಚರತ್ । ಪಶ್ಯೇಮ ಶರದಃ ಶತಂ

'ವ್ಯಾಪ್ತನೂ ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಆದ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತರು ಎಲ್ಲ ಜನ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ'. ಹೀಗೆ ಬಲಭುಜವನ್ನು ಬಲಗೈಯಿಂದಲೂ ಎಡಭುಜವನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದಲೂ ಸ್ಪರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಬೇಕು.

'ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕನೂ, ಮಿತ್ರ ವರುಣ ಅಗ್ನಿ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಜ್ಞಾನದಾಯಕನೂ ಸ್ವರ್ಗಮರ್ತ್ಯ ಅಂತರಿಕ್ಷಗಳ ಜನರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತುಂಬುವ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ತೇಜೋರೂಪನೂ ಆದ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನು ಉದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಇವನೆ' – ಹೀಗೆ ಎದೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಹೇಳಬೇಕು.

'ಚಕ್ಷುರಿಂದ್ರಿಯಾಭಿಮಾನಿಯೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹಿತಕರನೂ ನಿರ್ಮಲನೂ ಆದ ಸೂರ್ಯನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೇಲೇರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ನಾವು ನೂರು ವರ್ಷ

ಜೀವೇಮ ಶರದಃ ಶತಂ ನಂದಾಮ ಶರದಃ ಶತಂ ಮೋದಾಮ ಶರದಃ ಶತಂ
ಭವಾಮ ಶರದಃ ಶತಂ ಶೃಣವಾಮ ಶರದಃ ಶತಂ ಪ್ರಬ್ರವಾಮ, ಶರದಃ ಶತಂ
ಅಜಿತಾಃ ಸ್ಯಾಮ ಶರದಃ ಶತಂ ಜ್ಯೋಕ್ಚ ಸೂರ್ಯಂ ದೃಶೇ ।

ಯ ಉದಗಾನ್ಮಹತೋರ್ಣವಾ-
ದ್ವಿಭ್ರಾಜಮಾನಃ ಸಲಿಲಸ್ಯ ಮಧ್ಯಾತ್ ।
ಅನಾನುದೋ ವೃಷಭೋ ರೋಹಿತಾಕ್ಷಃ
ಸೂರ್ಯೋ ವಿಪಶ್ಚಿನ್ಮನಸಾ ಪುನಾತು ॥

ನೋಡೋಣ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೂರುವರ್ಷ ಬಾಳೋಣ, ಆನಂದಿಸೋಣ, ಸುಖಿಸೋಣ. ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿದ್ದು ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣ ಮಾಡೋಣ. ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡೋಣ. ಪಾತಕಗಳ ಇದಿರಿನಲ್ಲಿ ಅಜೇಯರಾಗಿ ನಿಲ್ಲೋಣ. ಜ್ಞಾನಿ ಗಮ್ಯನಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರೀಕ್ಷಿಸೋಣ' - ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ಸೂರ್ಯಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಬಲಗಣ್ಣಿಂದ ಸೂರ್ಯದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ಶ್ರೀಹರಿ ಆ ಮಹಾಸಮುದ್ರದಿಂದ ಭಕ್ತರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ದರ್ಶನ ಕೊಡಲು ಎದ್ದು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಕಣ್ಣು ಅಂಗೈ ಮುಂತಾದ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಲ್ಲಕ್ಷಣದಿಂದೊಪ್ಪುವ ಮತ್ತು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳ ಮಳೆಗರೆವ. ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಜ್ಞಾನಿಗಮ್ಯನೂ ಆದ ಆ ಹರಿಯು ತನ್ನ ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನವನ್ನಿತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಪುನೀತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿ- ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

‘ಯಸ್ಯ ಸ್ಮೃತ್ಯಾ’ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನದಿಂದ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಅಂತರ್ಗತನಾದ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರೀತನಾಗಲೆಂದು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣವೆನ್ನಬೇಕು. ಎರಡು ಬಾರಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ನಾಮತ್ರಯವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಯಜುರ್ವೇದೀಯ ಪ್ರಾತಃಸಾಯಂ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ

ಯಜುರ್ವೇದಿಗಳು ಪ್ರಣವ ಗಾಯತ್ರಿ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಷಡಕ್ಷರ ಪಂಚಾಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಋಷ್ಯಾದಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಪೋಹಿಷ್ಠಾ ಮುಂತಾದ ಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಅದಿಲ್ಲ.

ಆಪೋ ಹಿ ಷ್ಠಾ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪುನರ್ಮಾರ್ಜನೆಗೆ ಮುನ್ನ ದಧಿ ಕ್ರಾವ್‌ಣ್ಣೋ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ ಮಾರ್ಜನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ದಧಿಕ್ರಾವ್‌ಣ್ಣೋ ಆಕಾರಿಷಂ ಜಿಷ್ಣೋರಶ್ವಸ್ಯ ವಾಜಿನಃ ।
ಸುರಭಿನೋ ಮುಖಾ ಕರತ್ ಪ್ರಣ ಆಯೂಗ್‌ಂಷಿ ತಾರಿಷತ್ ॥

‘ದಧಿ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವ, ವೇಗದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುವ ಸದಾ ವಿಜಯಿಯಾದ ಅಗ್ನಿನಾಮಕ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ನಮ್ಮ ವಾಗಿಂದ್ರಿಯವನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಲಿ, ಅಂದರೆ ಪವಿತ್ರ ವೇದ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವನ್ನಾಗಿಸಲಿ, ವೇದೋಚ್ಚಾರಣೆಗಾಗಿಯೆ ನಮ್ಮ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿ.’

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಘ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾತಃ ಸಾಯಂ ಕಾಲಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಮಂತ್ರ-ಸಪ್ತವ್ಯಾಹೃತಿಗಳಿಂದ ಆದ್ಯಂತ ಸಂಪುಟಿತವಾದ ಗಾಯತ್ರಿ-

ಓಂ ಭೂಃ... ಓಂ ಸತ್ಯಂ। ಓಂ ತತ್ಸವಿತು... ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ಓಂ ಭೂಃ... ಓಂ ಸತ್ಯಂ ॥

ಗಾಯತ್ರ್ಯಾಕರ್ಷಣದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರತಿಚಕ್ಷ್ವ' 'ಉತ್ತಿಷ್ಠ ದೇವಿ' ಮಂತ್ರಗಳಿಲ್ಲ. ಲೋಕನ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.

ಉಪಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'ಮಿತ್ರಸ್ಯ ಚರ್ಷಣೀ' ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾಠಭೇದವಿದೆ, ಅರ್ಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.

ಓಂ ಮಿತ್ರಸ್ಯ ಚರ್ಷಣೀ ಧೃತಃ ಶ್ರವೋ ದೇವಸ್ಯ ಸಾನಸಿಂ ।
ಸತ್ಯಂ ಚಿತ್ರಶ್ರವಸ್ತಮಂ ॥
ಮಿತ್ರೋ ಜನಾನ್ಯಾತಯತಿ ಪ್ರಜಾನನ್
ಮಿತ್ರೋ ದಾಧಾರ ಪೃಥಿವೀಮುತ ದ್ಯಾಂ ।
ಮಿತ್ರಃ ಕೃಷ್ಟೀರನಿಮಿಷಾಭಿ ಚಷ್ಟೇ
ಸತ್ಯಾಯ ಹವ್ಯಂ ಘೃತವದ್ವಿಧೇಮ ॥

ಮಂತ್ರದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾಠಭೇದವಿಲ್ಲ.

'ಓಂ ನಮೋ ಧ್ರುವಾಸಿ' ಎಂದು ಭೂಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದೊಡನೆ 'ಓಂ ಭೂರಿದಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗಳು 'ಇಂದ್ರ ಶ್ರೇಷ್ಠಾನಿ' ಮಂತ್ರದ ಬದಲು 'ಇಂದ್ರಂ ವೋ ವಿಶ್ವತಃ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರ-

ಓಂ ಇಂದ್ರಂ ವೋ ವಿಶ್ವತಸ್ಪರಿ ಹವಾಮಹೇ ಜನೇಭ್ಯಃ ।
ಅಸ್ಮಾಕಮಸ್ತು ಕೇವಲಃ ॥

'ಎಲ್ಲ ಚೇತನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಉನ್ನತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ ನಾಮಕ ನಾರಾಯಣನನ್ನೇ ಪೂಜಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅವನು ನಮಗೆ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದನಾಗಲಿ.'

'ಧ್ರುವಾಸು ತ್ವಾ' ಮಂತ್ರದ ಬದಲು 'ತ್ವಂ ನೋ ಅಗ್ನೇ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರ-

ಓಂ ತ್ವ ನೋ ಅಗ್ನೇ ವರುಣಸ್ಯ ವಿದ್ವಾನ್

ದೇವಸ್ಯ ಹೇಡೋ ವಯಾಸಿಸೀಷ್ಠಾಃ ।

ಯಜಿಷ್ಠೋ ವಹ್ನಿತಮಃ ಶೋಶುಚಾನೋ

ವಿಶ್ವಾ ದ್ವೇಷಾಗ್‌ಂಸಿ ಪ್ರಮುಮುಗ್ಧ್ಯಸ್ಮತ್

ಓ ಅಗ್ನಿ ದೇವ, ನೀನು ನಮ್ಮ ಪಾಪಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವನು. ವರುಣ ನಾಮಕನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ದೂರ ಮಾಡು. ಅತ್ಯಂತ ಪೂಜ್ಯನೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನೊಯ್ಯುವವನೂ ಪ್ರಕಾಶಮಾನನೂ ಆದ ನೀನು ಸಮಸ್ತ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರಮಾಡು.

'ಆಕಾಶಾತ್ ಪತಿತಂ ತೋಯಂ' ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೆ 'ನಮೋಽಸ್ತ್ವನಂತಾಯ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ 'ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವಾಯ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಯಜುರ್ವೇದೀಯ ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಗಳು

ಯಜುರ್ವೇದಿಗಳಿಗೆ ಜಲಾಭಿಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ 'ಆಪಃ ಪುನಂತು' ಮಂತ್ರಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು 'ಆಪೋ ವಾ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವೂ ಇದೆ.

ಓಂ ಆಪೋ ವಾ ಇದಗ್‌ಂ ಸರ್ವಂ ವಿಶ್ವಾ ಭೂತಾನ್ಯಾಪಃ ಪ್ರಾಣಾವಾ ಆಪಃ ಪಶವ

ಆಪೋಽನ್ನಮಾಪೋಽಮೃತಮಾಪಃ ಸಮ್ರಾಡಾಪೋ ವಿರಾಡಾಪಃ

ಸ್ವರಾಡಾಪಶ್ಛಂದಾಗ್ಂಸ್ಯಾಪೋ ಜ್ಯೋತೀಗ್ಂಷ್ಯಾಪೋ ಯಜೂಗ್ಂಷ್ಯಾಪಃ

ಸತ್ಯಮಾಪಃ ಸರ್ವಾ ದೇವತಾ ಆಪೋ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸುವರಾಪಃ ಓಂ ॥

'ಜಲಾಂತರ್ಗತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಆಧಾರ' ಎಂಬುದು ಈ ಮಂತ್ರದ ಭಾವ.

ಪುನರ್ಮಾರ್ಜನದಲ್ಲಿ 'ಆಪೋ ಹಿಷ್ಠಾ' ಮಂತ್ರಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು 'ದಧಿ ಕ್ರಾವ್ಣೋ' ಮಂತ್ರವೂ ಇದೆ.

ಸೂರ್ಯಾರ್ಘ್ಯದ ಹಂಸಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆ ಪದವನ್ನು 'ಹಗ್ಂಸಃ' ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಅದ್ರಿಜಾ ಋತಂ' ಎಂದಾದ ಮೇಲೆ 'ಬೃಹತ್' ಎಂದು ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ.

'ಆ ಕೃಷ್ಣೇನ' ಮಂತ್ರದ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸ. ಅರ್ಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.

ಆ ಸತ್ಯೇನ ರಜಸಾ...। ...ಭುವನಾ ವಿ ಪಶ್ಯನ್ ॥

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಘ್ಯಕ್ಕೆ 'ಪ್ರಾತರ್ದೇವೀಂ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದ ಬದಲು ಆದ್ಯಂತ ಸಪ್ತವ್ಯಾಹೃತಿ ಸಂಪುಟಿತ ಗಾಯತ್ರಿಯೇ ಇದೆ.

ಸೂರ್ಯದರ್ಶನದ 'ತಚ್ಚಕ್ಷುರ್ದೇವ' ಮಂತ್ರದ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸ-

ತಚ್ಚಕ್ಷುರ್ದೇವಹಿತಂ ಪುರಸ್ತಾಚ್ಛುಕ್ರಮುಚ್ಚರತ್ ।

....ಜ್ಯೋಕ್ಚ ಸೂರ್ಯಂ ದೃಶೇ ॥

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ಯ ಉದಗಾದ್' ಮಂತ್ರಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲಿಗೆ ದಿಙ್ ನಮಸ್ಕಾರವಿದೆ-

ದಿಙ್ ನಮಸ್ಕಾರ

ಓಂ ನಮಃ ಪ್ರಾಚ್ಯೈ ದಿಶೇ ಯಾಶ್ಚ ದೇವತಾ ಏತಸ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿವಸಂತ್ಯೇತಾಭ್ಯಶ್ಚ ನಮೋ ನಮಃ॥ ನಮೋ ದಕ್ಷಿಣಾಯೈ ದಿಶೇ... ನಮಃ ಪ್ರತೀಚ್ಯೈ ದಿಶೇ...। ನಮ ಉದೀಚ್ಯೈ ದಿಶೇ...। ನಮ ಊರ್ಧ್ವಾಯೈ ದಿಶೇ...। ನಮೋಽಧರಾಯೈ ದಿಶೇ...। ನಮೋಽವಾಂತರಾಯೈ ದಿಶೇ...।

ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಪತಿಗಳಾದ ಇಂದ್ರ-ಶಚಿಯರಿಗೂ ಅವರಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಹರಿಯ ವಾಮನಮೂರ್ತಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ. ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಯಮ-ಶ್ಯಾಮಲೆಯರಿಗೂ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ. ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ವರುಣ-ಭಾಗೀರಥಿಯರಿಗೂ ನಾರಾಯಣನಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ. ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ-ರೋಹಿಣೀ, ಕುಬೇರ-ಭದ್ರೆಯರಿಗೂ ಹರಿಯ ಕಲ್ಕಿ ರೂಪಕ್ಕೂ ನಮಸ್ಕಾರ. ಊರ್ಧ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಗರುಡ ಸೌಪರ್ಣಿ, ಕಾಮ-ರತಿಯರಿಗೂ, ನಾರಾಯಣ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ. ಅಧರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಶೇಷ-ವಾರುಣಿಯರಿಗೂ ಶೇಷಶಾಯಿ ಹರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ, ಅವಾಂತರ (ನಡುವಿನ) ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಗಣೇಶನಿಗೂ ಮರುತ್ತುಗಳಿಗೂ ಸಂಕರ್ಷಣ ಅನಿರುದ್ಧರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ. (ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವಾದಿ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಗ್ನಿನಿರ್ಋತಿ ವಾಯು ಶಿವರನ್ನೂ ಅವರವರ ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ, ಅವರ ಆರಾಧ್ಯ ಭಗವದ್ರೂಪಗಳೊಂದಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು)

ಗಂಗಾ ಯಮುನಾ ನದಿಗಳ ನಡುವಿನ ಪವಿತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ

ಗಂಗಾಯಮುನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಯೇ ವಸಂತಿ ತೇ ಮೇ ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮಾನಶ್ಚಿರಂ ಜೀವಿತಂ ವರ್ಧಯಂತಿ। ನಮೋ ಗಂಗಾಯಮುನಯೋ ರ್ಮುನಿಭ್ಯಶ್ಚ ನಮೋ ನಮೋ ಗಂಗಾಯಮುನಯೋ ರ್ಮುನಿಭ್ಯಶ್ಚ ನಮಃ॥

ಸಂಧ್ಯಾಯೈ ನಮಃ... ಅನಂತಾಯ ನಮಃ।

ಓಂ ಉದ್ಯನ್ನದ್ಯ ಮಿತ್ರಮಹ ಆರೋಹನ್ನುತ್ತರಾಂ ದಿವಂ।
ಹೃದ್ರೋಗಂ ಮಮ ಸೂರ್ಯ ಹರಿಮಾಣಂ ಚ ನಾಶಯ॥
ಶುಕೇಷು ಮೇ ಹರಿಮಾಣಂ ರೋಪಣಾಕಾ ಸುದಧ್ಮಸಿ।
ಅಥೋ ಹಾರಿದ್ರವೇಷು ಮೇ ಹರಿಮಾಣಂ ನಿದಧ್ಮಸಿ॥

ಋಷಿಮುನಿಗಳು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ನಮಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವರು. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು.

ಸಂಧ್ಯಾ ಸಂಧ್ಯಾಪತಿ ಮುಂತಾದವರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.

ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹಿತಕರನಾದ ತೇಜೋರೂಪಿಯಾದ ಸೂರ್ಯ ನಾರಾಯಣನೇ ನೀನೀಗ ಉದಿಸಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬಲು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರಿ ನನ್ನ ಶರೀರ ಮನೋರೋಗಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸು. ಶರೀರದ ಕಾಂತಿಯನ್ನಪಹರಿಸುವ ಚರ್ಮ ರೋಗವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸು, ನನ್ನ ಮೈ ಚರ್ಮವನ್ನು ಕಾಂತಿ ಹೀನಗೊಳಿಸುವವ ಹಸಿರಾಬಣ್ಣ ಕೇವಲ ಗಿಳಿ ಸಾರಿಕಾದಿ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಾಳೆ ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುವಂತಾಗಲಿ, ಈ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನು ಪೂರ್ಣ ಬಲಉಳ್ಳವಾಯುದೇವರಿಂದಡೊಗೂಡಿದವನಾಗಿ ನನಗೆ ಶತ್ರುಗಳಾದ ರೋಗ

ಉದಗಾದಯಮಾದಿತ್ಯೋ ವಿಶ್ವೇನ ಸಹಸಾ ಸಹ ।

ದ್ವಿಷಂತಂ ಮಹ್ಯಂ ರಂಧಯನ್ಮೋ ಅಹಂ ದ್ವಿಷತೇ ರಧಂ ॥

ಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಲೆ ಉದಿಸಲಿ. ನಾನು ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಆ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಇದಿರಿಸಲಾರೆ.

ದೇವಪೂಜೆ

ಒಳ್ಳೆಯ ಹೂಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಗಂಧಾಕ್ಷತ ತುಲಸೀಕಾಷ್ಠಗಳನ್ನು ತೇದು, ತುಲಸಿ ಅಗ್ರ್ಯೋದಕಗಳನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ದೇವರ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ದೀಪ ವನ್ನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ 'ಮನುಷ್ಯಚ್ಛಾಯಾ ನಿಬರ್ಹಣಾರ್ಥಂ ಶಂಖ ಭ್ರಮಣಂ ಕರಿಷ್ಯೇ' ಎಂದು ಮೂರು ಸಲ ಜಲಪೂರ್ಣಶಂಖವನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡಿ ನೀರನ್ನು ಚೆಲ್ಲಬೇಕು. ಶ್ರೀಸೂಕ್ತದಿಂದ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ವಿಸರ್ಜನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶಾಲಗ್ರಾಮಶಿಲಾಯಾಂ ತು ನಿತ್ಯಂ ಸನ್ನಿಹಿತಃ ಕಲಿಃ ।

ಭೀಮಸೇನ ಮಹಾಬಾಹೋ ಗದಯಾ ಪೋಥನಂ ಕುರು ॥

'ಸಾಲಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಸನ್ನಿಹಿತನಾದ ಕಲಿಯನ್ನು, ಮಹಾಬಾಹುವಾದ ಭೀಮಸೇನನೆ, ಗದೆಯಿಂದ ಕುಟ್ಟಿ ಪುಡಿಮಾಡು' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಸಾಲಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಶಂಖದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಆ ನೀರನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣಪ್ರತಿಮೆ, ಸುದರ್ಶನ, ಚಕ್ರಾಂಕಿತ, ವಿಷ್ಣುಪಾದಗಳನ್ನು ತಾಮ್ರದ ಅಭಿಷೇಕ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿಟ್ಟು-ಪಾತ್ರ ತಾಮ್ರ ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿ ಆಗಬಹುದು. ಕಂಚು ಹಿತ್ತಾಳೆ ಕಬ್ಬಿಣ ನಿಷಿದ್ಧ -ಎಂಟು ಸಲ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿತವಾದ ಜಲದಿಂದ ಆಂಭ್ರಣೀ ಸೂಕ್ತದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞಕ್ಕೂ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾದ್ಯಭಿಷೇಕಕ್ಕೂ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ದೇಹಶುದ್ಧ್ಯರ್ಥವಾಗಿ

ಬ್ರಹ್ಮಪಾರ ಸ್ತೋತ್ರ

ಪ್ರಚೇತಸ ಊಚುಃ (Dhuml)

ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಂ ಮುನೇ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಃ ಪರಮಂ ಸ್ತವಂ ।
ಜಪತಾ ಕಂಡುನಾ ದೇವೋ ಯೇನಾರಾಧ್ಯತ ಕೇಶವಃ ॥

ಸೋಮ ಉವಾಚ

ಪಾರಂ ಪರಂ ವಿಷ್ಣುರನಂತ ಪಾರಃ ಪರಃ ಪರಾಣಾಮಪಿ ಪಾರಪಾರಃ ॥
ಸ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಃ ಪರಪಾರಭೂತಃ ಪರಃ ಪರೇಭ್ಯಃ ಪರಮಾರ್ಥರೂಪೀ ॥
ಸ ಕಾರಣಂ ಕಾರಣತಸ್ತತೋಽಪಿ ತಸ್ಯಾಪಿ ಹೇತುಃ ಪರಹೇತು ಹೇತುಃ ।
ಕಾರ್ಯೇಷು ಚೈವಂ ಸ ಹಿ ಕರ್ಮಕರ್ತೃರೂಪೈರಶೇಷೈರವತೀಹ ಸರ್ವಂ ॥

ಒಂದು ಸಲ ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಬೇಕು. ನೈವೇದ್ಯ ಪಾಚಕರೇ ಮೊದಲಾದವರಿಗೂ ಕೊಡಬೇಕು. ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವನ್ನು ಬರಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇಡಬಾರದು. ದೇವರ ಎಡಗಡೆ ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು.

ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಸ್ತೋತ್ರ ಪಠನದೊಂದಿಗೆ ದೇವಪೂಜೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಚೇತಸರು ಹೇಳಿದರು-

ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಚಂದ್ರನೆ! ಕಂಡು ಮುನಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ತಂದಿತ್ತ ಉತ್ತಮವಾದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಲು ಬಯಸುವೆವು.

ಚಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು -

ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದ ಕೊನೆಯ ತೀರವೆನಿಸಿದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಹಿಮೆಗೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇವತೆಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗಿಂತ ಆತ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದ ಆಚೆ ದಡವೆಂದು ಆತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವುದೆ ವೇದಗಳ ಅಂತಿಮಧ್ಯೇಯ. ಆತನು ಸರ್ವೋತ್ತಮ ವಸ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಪಂಚಭೂತಗಳಿಗೆ

ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಭುರ್ಬ್ರಹ್ಮ ಸ ಸರ್ವಭೂತೋ
ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಿರಚ್ಯುತೋಽಸೌ ।
ಬ್ರಹ್ಮಾವ್ಯಯಂ ನಿತ್ಯಮಜಂ ಸ ವಿಷ್ಣುರಪಕ್ಷಯಾದ್ಯೈರಖಿಲೈರಸಂಗೀ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಾಕ್ಷರಮಜಂ ನಿತ್ಯಂ ಯಥಾಸೌ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ।
ತಥಾ ರಾಗಾದಯೋ ದೋಷಾಃ ಪ್ರಯಾಂತು ಪ್ರಶಮಂ ಮಮ ॥

ಯ ಏತದ್ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಾಖ್ಯಂ ಸಂಸ್ತವಂ ಪರಮಂ ಜಪನ್ ।
ಅವಾಪ ಪರಮಾಂ ಸಿದ್ಧಿಂ ಸ ಸಮಾರಾಧ್ಯ ಕೇಶವಂ ॥

ಪಂಚತನ್ಮಾತ್ರೆಗಳು ಕಾರಣವೆನ್ನುವುದು ಸರಿಯೆ. ಆದರೆ ಕೇವಲ ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರ. ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣನು ಶ್ರೀಹರಿ. ತನ್ಮಾತ್ರೆಗಳಿಗೂ ಅಹಂಕಾರತತ್ವ. ಅಹಂಕಾರತತ್ವಕ್ಕೂ ಮಹತ್ತತ್ವ - ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದರೂ ಅವು ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತ್ರ: ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣನು ಹರಿಯೆ. ಅವನು ಕರ್ಮಕರ್ತೃಕರಣ ಮುಂತಾದ ರೂಪಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಕಾರಣಗಳೊಳಗಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಸುಪ್ತಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಚ್ಚರಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಚತುರ್ಮುಖನಿಗೂ ತಂದೆ. ಗುಣಪೂರ್ಣ, ಸರ್ವವ್ಯಾಪ್ತ, ಬ್ರಹ್ಮರೂಪದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿದ್ದು ಪ್ರಜಾಪತಿ ಎನಿಸಿದವನು ಆ ಅಚ್ಯುತನೆ. ಅವನು ನಿತ್ಯ, ಅವ್ಯಯ, ಅಜ, ನಾಶಾದಿದೋಷರಹಿತ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆನಿಸಿದವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಭಜಿಸುವ ನಾನು ರಾಗಾದಿ ದೋಷ ಮುಕ್ತನಾಗಬೇಕು. ವೇದದ ಸ್ತುತಿಗಳಿಗೆ ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯಾದ ಹರಿಯ ಸ್ತೋತ್ರ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಸ್ತೋತ್ರ. ಇದನ್ನು ಜಪಿಸುವವನು ಹರಿಯನ್ನೊಲಿಸಿ ಕೊಂಡು ಉತ್ತಮ ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ.

ಈ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರ ಸ್ತೋತ್ರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಥೆ ಇದೆ–

'ಘೋರ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಂಡುಮುನಿಯ ಬಳಿಗೆ ದೇವೇಂದ್ರನು ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದ. ಮುನಿಯು ಆಕೆಯ ಅಂದಕ್ಕೆ

ನಾರಾಯಣಾಯ ಪರಿಪೂರ್ಣಗುಣಾರ್ಣವಾಯ
ವಿಶ್ವೋದಯಸ್ಥಿತಿಲಯೋನ್ನಿಯತಿಪ್ರದಾಯ ।
ಜ್ಞಾನಪ್ರದಾಯ ವಿಬುಧಾಸುರಸೌಖ್ಯ ದುಃಖ
ಸತ್ಕಾರಣಾಯ ವಿತತಾಯ ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ ॥

ಯೋ ವಿಪ್ರಲಂಭ...ನಮಾಮಿ ।
ಮಾನಸಾನ್ ವಾಚಿಕಾನ್ ದೋಷಾನ್ ಕ್ಷಮಸ್ವ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ।
ವೈಷ್ಣವದ್ವೇಷಹೇತೂನ್ ಮೇ ಭಸ್ಮಸಾತ್ ಕುರು ಮಾಧವ ॥

ಆಯತಾಭ್ಯಾಂ ವಿಶಾಲಾಭ್ಯಾಂ ಶೀತಲಾಭ್ಯಾಂ ಕೃಪಾನಿಧೇ ।
ಕುರುಣಾರಸಪೂರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ಲೋಚನಾಭ್ಯಾಂ ವಿಲೋಕಯ ॥

ಮರುಳಾಗಿ ನೂರಾರು ವರ್ಷ ಅವಳೊಡನೆ ಕಳೆದ, ಜಪ-ತಪ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತ. ಒಂದು ದಿನ ಸಂಜೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗೆ ಎಂದು ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ ಹೊರಟ, 'ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆ, ಬೆಳಗಿಂದ ತೊಡಗಿ ಪಗಲಿಡೀ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕಳೆದಿದ್ದೇನೆ. ಸಂಜೆಯಾಯಿತು' ಎಂದ. 'ಮುನಿಯೇ, ನಾನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬಂದುದೂ ನಿಜ. ಈಗ ಸಂಜೆಯಾದುದೂ ನಿಜ. ಆದರೆ ಈ ನಡುವೆ ಒಂಭೈನೂರ ಏಳು ವರ್ಷ ಆರು ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ ಮೂರು ದಿನಗಳು ಕಳೆದಿವೆ!' ಎಂದಳು ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆ. ಮುನಿಗೆ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆ. ತಪಸ್ಸು ಹಾಳಾಯಿತೆಂದು ದುಃಖ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿರುವ ಹರಿ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತದೇಕಚಿತ್ತದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರ ಸ್ತೋತ್ರ ಪಠಿಸುತ್ತ ಭಗವಂತನನ್ನಾರಾಧಿಸಿ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡ'- ಇದು ಪ್ರಚೇತಸರೆಂಬ ರಾಜಕುಮಾರರಿಗೆ ಚಂದ್ರನು ಹೇಳಿದ ಕಥೆ. ಈ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನೂ ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತ ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನೂ ಪಠಿಸದೆ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಶತಾಪರಾಧಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಪಾರ ಸ್ತೋತ್ರ ಪಠಿಸಿದ ನಂತರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ...

'ಪರಿಪೂರ್ಣ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರದಂತಿರುವ, ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯ

ಸತ್ಪತ್ರಗಂಧಪುಷ್ಪಾದ್ಯೈರರ್ಚಯಾಮಿ ಯಥಾ ಹರೇ ।
ಅನುಜ್ಞಾಂ ದೇಹಿ ದೇವೇಶ ಸಂಸಾರಾರ್ತಿನಿವೃತ್ತಯೇ ॥

ನಿಷುಸೀದ ಗಣಪತೇ ಗಣೇಷು
ತ್ವಾಮಾಹುರ್ವಿಪ್ರತಮಂ ಕವೀನಾಂ ।

ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ದೇವ ದಾನವರಿಗೆ ಸುಖ ದುಃಖ ಕಾರಣನಾಗಿರುವ, ವ್ಯಾಪ್ತನಾದ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ'.. 'ಆನಂದತೀರ್ಥ ಮುನಿವರ್ಯರನ್ನು ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ'. 'ವೈಷ್ಣವ ದ್ವೇಷದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾವಸಾನ ಹೊಂದುವ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮಾತುಗಳ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡು, ಮಾಧವ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ, ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು'. 'ದಯಾನಿಧಿಯೆ, ವಿಶಾಲವಾದ, ತಂಪಾದ, ಕರುಣಾಮೃತದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡು'. 'ಉತ್ತಮ ಪತ್ರ ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಸಂಸಾರದ ದುಃಖವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ದೇವೇಶ, ನನಗೆ ಅನುಜ್ಞೆ ನೀಡು.'

ಅನಂತರ ಪೂಜಾಧಿಕಾರ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಆಸನ ಶುದ್ಧಿ, ಭೂತೋಚ್ಚಾಟನ ಗುರುನಮಸ್ಕಾರ, ಕರಶುದ್ಧಿ, ಪಾಪಪುರುಷ ವಿಸರ್ಜನ ತತ್ವನ್ಯಾಸ ಋಷ್ಯಾದಿನ್ಯಾಸ ಅಂಗನ್ಯಾಸ, ಧ್ಯಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ಬಾರಿ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರ ಜಪ. ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ, ಕೃಷ್ಣ ಷಡಕ್ಷರ ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದವರು ಪೂಜೆ ಮಾಡಕೂಡದು. ಅಂಥವರು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಲೂ ಕೂಡದು. ಇವೂ ಶತಾಪರಾಧಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಪುನಃ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ -

'ಇಂದ್ರಿಯ ಗಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕನಾದ ಹರಿಯೆ, ನೀನು ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಇರು. ಸರ್ವಜ್ಞರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮೊದಲಿಗ ನೀನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರೇರಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಕ್ರಿಯೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಿನ್ನ ಪೂಜೆ

ನ ಋತೇ ತ್ವತ್ಕ್ರಿಯತೇ ಕಿಂಚನಾರೇ
ಮಹಾಮರ್ಕಂ ಮಘವನ್ ಚಿತ್ರಮರ್ಚ॥

ಆರಾಧ್ಯಸೇ ಪ್ರಾಣಭೃತಾಂ ಪ್ರಣೇತ್ರಾ
ಪ್ರಾಣಾಧಿನಾಥೇನ ಸಮೀರಣೇನ ।
ನಾರಾಯಣ ಜ್ಞಾನಸುಖೈಕಪೂರ್ಣ
ಸ್ವಾಮಿನ್ ಮಮ ಶ್ರೀರಮಣ ಪ್ರಸೀದ ॥

....ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಭಗವತೋ ಬಲೇನ ಭಗವತೋ ವೀರ್ಯೇಣ ಭಗವತಸ್ತೇಜಸಾ ಭಗವತಃ ಕರ್ಮಣಾ ಭಗವತಃ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಸ್ಯ ಪೂಜಾಖ್ಯಂ ಕರ್ಮ ಕರಿಷ್ಯೇ।

ದ್ವಾರ ಶ್ರಿಯೈ ನಮಃ।

ನಂದಂ ಸುನಂದಂ ಗರುಡಂ ಪ್ರಚಂಡಂ ಚಂಡಮೇವ ಚ ।
ಜಯಂ ಚ ವಿಜಯಂ ಚೈವ ಕುಮುದಂ ಕುಮುದೇಕ್ಷಣಂ ॥
ಆಗಮಾರ್ಥಂ ತು ದೇವಾನಾಂ ಗಮನಾರ್ಥಂ ತು ರಕ್ಷಸಾಂ ।
ಘಂಟಾನಾದಂ ಪ್ರಕುರ್ವೀತ ದೇವತಾಹ್ವಾನಲಾಂಛನಂ ।

ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳು.' 'ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ, ಎಲ್ಲ ಜೀವಗಳೊಡೆಯನಾದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ನಿನ್ನ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಜ್ಞಾನಾನಂದಮಯನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು.'

ದೇಶಕಾಲಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ 'ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯಾಣಾಂ' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿ 'ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಅವನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಬಲವೀರ್ಯ ತೇಜಸ್ಸು ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೇ ಅವನ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ದ್ವಾರ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನೂ, ದ್ವಾರಪಾಲಕರಾದ ನಂದ, ಸುನಂದ, ಗರುಡ, ಪ್ರಚಂಡ, ಚಂಡ, ಜಯ, ವಿಜಯ, ಕುಮುದ, ಕುಮುದೇಕ್ಷಣ ಇವರನ್ನೂ ನಮಿಸಬೇಕು.

ಶಂಖ ಪೂಜೆ

ಸಹಸ್ರಾರ ಹುಂ ಫಟ್ ।

ತ್ವಂ ಪುರಾ ಸಾಗರೋತ್ಪನ್ನೋ ವಿಷ್ಣುನಾ ವಿಧೃತಃ ಕರೇ ।
ನಮಿತಃ ಸರ್ವದೇವೈಶ್ಚ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ।
ಗರ್ಭಾ ದೇವಾರಿನಾರೀಣಾಂ ವಿಶೀರ್ಯಂತೇ ಸಹಸ್ರಧಾ ।
ತವ ನಾದೇನ ಪಾತಾಲೇ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥
ದರ್ಶನಾದೇವ ಶಂಖಸ್ಯ ಕಿಂ ಪುನಃ ಸ್ಪರ್ಶನೇ ಕೃತೇ ।
ವಿಲಯಂ ಯಾಂತಿ ಪಾಪಾನಿ ತಮಃ ಸೂರ್ಯೋದಯೇ ಯಥಾ ॥
ನತ್ವಾ ಶಂಖಂ ಕರೇ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಂತ್ರೇಣಾನೇನ ವೈಷ್ಣವಃ ।
ಯಃ ಸ್ನಾಪಯತಿ ಗೋವಿಂದಂ ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಮನಂತಕಂ ॥

ದೇವತೆಗಳ ಆಗಮನ ರಾಕ್ಷಸರ ನಿರ್ಗಮನಗಳಿಗಾಗಿ ಘಂಟನಾದ ಮಾಡಬೇಕು. 'ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಶಂಖವನ್ನು ತೊಳೆಯಬೇಕು. ನೀರು ತುಂಬಬೇಕು.

'ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಶಂಖವೇ, ನೀನು ಹಿಂದೆ ಸಾಗರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಹರಿಯ ಕೈಗೆ ಬಂದೆ. ಸರ್ವದೇವವಂದಿತನಾದೆ. ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ನಿನ್ನ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ದಾನವ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಗರ್ಭಪಾತವಾಗುತ್ತದೆ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದಾಗ ಕತ್ತಲು ಕರಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಶಂಖದ ದರ್ಶನವಾದೊಡನೆ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತವೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಶಂಖದ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಫಲವಿರಬಹುದು? ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಶಂಖವನ್ನು ನಮಿಸಿ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರೆ ಬರುವ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಶಂಖದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ, ನಡುವೆ ವರುಣ, ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಮತ್ತು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ ಸರಸ್ವತಿಯರು ಇದ್ದಾರೆ. ಮೂರು

ಶಂಖಾದೌ ಚಂದ್ರದೈವತ್ಯಂ ಕುಕ್ಷೌ ವರುಣದೈವತಂ ।
ಪೃಷ್ಠೇ ಪ್ರಜಾಪತಿಂ ವಿದ್ಯಾದ್ ಅಗ್ರೇ ಗಂಗಾಸರಸ್ವತೀ ॥
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇ ಯಾನಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಚಾಜ್ಞಯಾ ।
ಶಂಖೇ ತಿಷ್ಠಂತಿ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ ತಸ್ಮಾಚ್ಛಂಖಂ ಪ್ರಪೂಜಯೇತ್ ॥

ನಿರ್ವಿಷೀಕರಣಾರ್ಥಂ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶಯಾಮಿ। ಅಮೃತೀಕರಣಾರ್ಥಂ ಧೇನುಮುದ್ರಾಂ...। ಪವಿತ್ರೀಕರಣಾರ್ಥಂ ಶಂಖಮುದ್ರಾಂ...

ಓಂ ಪಾಂಚಜನ್ಯಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಮಹಾದರಾಯ ಧೀಮಹಿ ।
ತನ್ನಃ ಶಂಖಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥ ಓಂ ॥

ಶಂಖದೇವತಾಭ್ಯೋ ನಮಃ। ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯೈ ನಮಃ । ಧ್ಯಾನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ। ಆವಾಹನಂ...। ಅರ್ಘ್ಯಂ...। ಪಾದ್ಯಂ...। ಆಚಮನಂ...। ಮಧುಪರ್ಕಂ...। ಪುನರಾಚಮನಂ...। ಗಂಧ ಪುಷ್ಪ ತುಲಸೀ ಪತ್ರಾಣಿ...।

ಲೋಕದ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳೂ ಹರಿಯಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಶಂಖದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಂಖವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.'

'ವಿಷರಹಿತವನ್ನಾಗಿಸಲು ಗರುಡ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೂ ಅಮೃತವನ್ನಾಗಿಸಲು ಧೇನು ಮುದ್ರೆಯನ್ನೂ ಪವಿತ್ರವನ್ನಾಗಿಸಲು ಶಂಖ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೂರು ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು. ಶಂಖವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಶಂಖಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಮೂರು ಸಲ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. - 'ಮಹಾಶಂಖವಾದ ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದು ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಿಸಲಿ.'

'ಶಂಖದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ' ಎಂದು ನಮಿಸಿ, ಧ್ಯಾನ ಆವಾಹನ ಆಸನ ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯ ಆಚಮನ ಮಧುಪರ್ಕ ಪುನರಾಚಮನಗಳನ್ನು ಗಂಧಪುಷ್ಪತುಲಸೀ ಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಓಂ (೮)
ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವರೋಂ
ಅಪವಿತ್ರಃ ಪವಿತ್ರೋ ವಾ ಸರ್ವಾವಸ್ಥಾಂ ಗತೋಽಪಿ ವಾ ।
ಯಃ ಸ್ಮರೇತ್ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಂ ಸ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರಃ ಶುಚಿಃ ॥
ಅನೇನ ಶಂಖ ಪೂಜನೇನ ಭಗವಾನ್ ಮಧ್ವಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ॥

ಏಕಾದಶಿ ಮೊದಲಾದ ಉಪವಾಸ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗಂಧಪುಷ್ಪಾದಿಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಶಂಖ, ಕಲಶ, ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ, ಗರುಡ, ಶೇಷಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಕೂಡದು.

ಶಂಖವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಎಂಟು ಸಲ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸಬೇಕು. ತುಲಸೀ ದಲದಿಂದ ಶಂಖದ ನೀರನ್ನು ಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಗೂ, ಪೂಜೆಯ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೂ, ತನಗೂ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಉಳಿದ ನೀರನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ ಪುನಃ ನೀರು ತುಂಬಿಸಿ ತುಲಸೀದಲವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಎಂಟು ಸಲ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಗೆ ಮಂತ್ರ - ಪ್ರಣವವ್ಯಾಹೃತಿಗಳು ಮತ್ತು 'ಅಪವಿತ್ರಃ ಪವಿತ್ರೋವಾ'

'ಶುದ್ಧನಿರಲಿ ಅಶುದ್ಧನೇ ಇರಲಿ, ಯಾವ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೇ ಇರಲಿ, ತಾವರೆ ಗಣ್ಣಿನ ಹರಿಯನ್ನು ನೆನೆಯುವವನು ಹೊರಗೂ ಒಳಗೂ ಶುದ್ಧನೆ ಆಗುವನು.'

'ಈ ಶಂಖಪೂಜೆಯಿಂದ ಮಧ್ವಾಂತರ್ಗತ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನು ಪ್ರೀತನಾಗಲಿ' ಎಂದು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ ಬಿಡಬೇಕು. ಶಂಖವನ್ನು ಬರಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಇಡಬಾರದು. ಆದರ ಪೀಠದಲ್ಲಿಯೇ ಇಡಬೇಕು. ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮುತ್ತು ಹವಳ ಚಿನ್ನ ಕಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತುದಿಯಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡದೆ ಮಗ್ಗುಲಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಶಂಖವನ್ನು ಜಲಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮುಳುಗಿಸಿ ನೀರು ತೆಗೆಯಬಾರದು. ಶಂಖ, ಘಂಟೆ, ದೀಪ, ಗಂಧ, ತುಲಸಿ ಇವಿಷ್ಟಿಲ್ಲದೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಶತಾಪರಾಧಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಲಶ ಪೂಜೆ

ಕಲಶಸ್ಯ ಮುಖೇ ವಿಷ್ಣುಃ ಕಂಠೇ ರುದ್ರಃ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ
ಮೂಲೇ ತತ್ರ ಸ್ಥಿತೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಮಧ್ಯೇ ಮಾತೃಗಣಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ।

ಕುಕ್ಷೌ ತು ಸಾಗರಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಾ ವಸುಂಧರಾ
ಋಗ್ವೇದೋಽಥ ಯಜುರ್ವೇದಃ ಸಾಮವೇದೋ ಹ್ಯಥರ್ವಣಃ

ಅಂಗೈಶ್ಚ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಕಲಶಂ ತು ಸಮಾಶ್ರಿತಾಃ ॥
ಕಲಶದೇವತಾಭ್ಯೋ ನಮಃ ।

ಅನಿರುದ್ಧಾಯ ನಮಃ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯ ನಮಃ ಸಂಕರ್ಷಣಾಯ ನಮಃ ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಾಯ ನಮಃ ।

ಬೃಹತ್‌ಕಲಶ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣಕುಂಭ ಎಂದು ಎರಡು ಕಲಶಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಬದಿಗೂ ಗಂಧ ಹಚ್ಚಿ ನೀರು ತುಂಬಿಸಬೇಕು. ಪೂರ್ಣಕುಂಭಕ್ಕೆ ಗಂಧೋದಕ ತುಲಸೀಕಾಷ್ಠೋದಕಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಬೇಕು (ಏಕಾದಶೀ ಮುಂತಾದ ಉಪವಾಸ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡದು) ತುಲಸೀದಳವಿಟ್ಟು ಎರಡು ಕಲಶಗಳನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಬೇಕು—

'ಕಲಶದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು, ಕಂಠದಲ್ಲಿ ರುದ್ರ, ಬುಡದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತೃದೇವತೆಗಳು, ಉದರದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಸಾಗರಗಳು, ಸಪ್ತದ್ವೀಪ ಸಹಿತವಾದ ಭೂಮಿ. ಚತುರ್ವೇದಗಳು ಮತ್ತು ಷಡಂಗಗಳು ಇವೆ'. ವಿಷ್ಣು ಮುಂತಾದ ಕಲಶ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. 'ಅನಿರುದ್ಧನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹರಿಯ ಅನಿರುದ್ಧಾದಿ ಪಂಚಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನೂ 'ಗಂಗೇಚ ಯಮುನೇ ಚೈವ' ಎಂದು ಗಂಗಾದಿತೀರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಕಲಶದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿರೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. 'ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಲಶೋದಕವನ್ನು ವಿಷರಹಿತವನ್ನಾಗಿಸಲು ಗರುಡ ಮುದ್ರೆ ಯನ್ನೂ, ಅಮೃತವನ್ನಾಗಿಸಲು ಧೇನುಮುದ್ರೆಯನ್ನೂ, ಪವಿತ್ರವನ್ನಾಗಿಸಲು

ಗಂಗೇ ಚ ಯಮುನೇ ಚೈವ ಗೋದಾವರಿ ಸರಸ್ವತಿ ।
ನರ್ಮದೇ ಸಿಂಧು ಕಾವೇರಿ ಜಲೇऽಸ್ಮಿನ್ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕುರು ॥

ಸಹಸ್ರಾರ ಹುಂ ಫಟ್। ನಿರ್ವಿಷೀಕರಣಾರ್ಥಂ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶಯಾಮಿ। ಅಮೃತೀಕರಣಾರ್ಥಂ ಧೇನುಮುದ್ರಾಂ...। ಪವಿತ್ರೀಕರಣಾರ್ಥಂ ಶಂಖ ಮುದ್ರಾಂ..। ದಿಗ್ಬಂಧನಾರ್ಥಂ ಗದಾಮುದ್ರಾಂ..। ಸಂರಕ್ಷಣಾರ್ಥಂ ಚಕ್ರಮುದ್ರಾಂ...।

ಸರ್ವಾಭ್ಯಃ ಪೀಠ ದೇವತಾಭ್ಯೋ ನಮಃ ।
ಏಕಪಂಚಾಶದ್ವರ್ಣಾನಾಂ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ಮೂರ್ತಯಃ ।
ಆತ್ಮಾದ್ಯಾ ವಾಸುದೇವಾದ್ಯಾ ವಿಶ್ವಾದ್ಯಾ ಮತ್ಸ್ಯಕಚ್ಛಪೌ ।

ಶಂಖಮುದ್ರೆಯನ್ನೂ ದಿಗ್ಬಂಧನಕ್ಕಾಗಿ ಗದಾಮುದ್ರೆಯನ್ನೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಚಕ್ರಮುದ್ರೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎನ್ನುತ್ತ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು.

'ಎಲ್ಲ ಪೀಠ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ' ಎಂದು ಪೀಠ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಬೃಹತ್ಕಲಶದಲ್ಲಿ ಅಜಾದಿ ಶತಮೂರ್ತಿಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾದ ಸೂರ್ಯಾಂತರ್ಗತ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ರೂಪವನ್ನೂ, ಪೂರ್ಣ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯುತ್ಕ್ರಮದಿಂದ ಸೂರ್ಯಾಂತರ್ಗತ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ರೂಪಸಹಿತವಾದ ಶಿಂಶುಮಾರಾದಿ ಶತಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸಬೇಕು. ಅಜಾದಿ ಶತಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಶಿಂಶುಮಾರಾದಿ ಶತಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ. ಅಜಾದಿ ಶತಮೂರ್ತಿಕ್ರಮ ಹೀಗಿದೆ—

'ಐವತ್ತೊಂದು ವರ್ಣಗಳ ಭಗವನ್ಮೂರ್ತಿಗಳು ಐವತ್ತೊಂದು (ಉದಾ: ಅ-ಅಜ, ಆ-ಆನಂದ, ಇ-ಇಂದ್ರ, ಈ-ಈಶ, ಇತ್ಯಾದಿ), ಕೇಶವಾದಿ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಆತ್ಮಾದಿ ನಾಲ್ಕು (ಆತ್ಮ ಅಂತರಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ ಜ್ಞಾನಾತ್ಮ) ವಾಸುದೇವಾದಿ ನಾಲ್ಕು (ವಾಸುದೇವ ಸಂಕರ್ಷಣ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಅನಿರುದ್ಧ), ವಿಶ್ವಾದಿ ನಾಲ್ಕು (ವಿಶ್ವ ತೈಜಸ ಪ್ರಾಜ್ಞ ತುರೀಯ) ಮತ್ಸ್ಯಾದಿ ದಶಾವತಾರ ರೂಪಗಳು ಹತ್ತು, ದತ್ತಾತ್ರೇಯ, ವೇದವ್ಯಾಸ, ಶಿಂಶುಮಾರ, ಹೀಗೆ 'ಅಜ' ದಿಂದ

ಕೋಲೋ ನೃಸಿಂಹಶ್ಚ ವಟುರ್ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ ರಘೂದ್ವಹೌ ।
ವಾಸಿಷ್ಠಯಾದವೌ ಕೃಷ್ಣಾವಾತ್ರೇಯೋ ಬುದ್ಧಕಲ್ಕಿನೌ ।
ಶಿಂಶುಮಾರಶ್ಚೇತಿ ಶತಂ ಕಲಾಃ ಕಲಶ ದೇವತಾಃ ॥

ಭಗವನ್ನಾಗಚ್ಛಾಗಚ್ಛ ಸಶ್ರೀಕಂ ಸಪರಿವಾರಂ ಅಜಾದಿಶತಕಲಾಸಹಿತಂ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಂ ಕಲಶಮಧ್ಯೇ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಾದಾವಾಹಯಾಮಿ। ಶಿಂಶುಮಾರಾದಿಶತಕಲಾಸಹಿತಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಂ ಕುಂಭ ಮಧ್ಯೇ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಾದಾವಾಹಯಾಮಿ । ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಸ್ವಾಗತಂ। ಸ್ಥಿರೋ ಭವ। ಸನ್ನಿರುದ್ಧೋ ಭವ। ಸನ್ನಿಹಿತೋ ಭವ। ಸಂಸ್ಥಾಪಿತೋ ಭವ । 'ಸರ್ವಾಭ್ಯಸ್ತತ್ತ್ವದೇವತಾಭ್ಯೋ ನಮಃ ಸರ್ವಾಭ್ಯೋ ಮಾತೃಕಾದೇವತಾಭ್ಯೋ ನಮಃ।

ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಓಂ (೧೨)

ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಅರ್ಘ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ। ಪಾದ್ಯಂ...। ಆಚಮನಂ...। ಮಧುಪರ್ಕಂ...। ಪುನರಾಚಮನಂ...। ಸ್ನಾನಂ...। ವಸ್ತ್ರಂ...। ವಿಭೂಷಣಂ...। ಉಪವೀತಂ...। ಆಸನಂ...। ಗಂಧಂ...। ಪುಷ್ಪಂ...।

ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ 'ಶಿಂಶುಮಾರ'ದವರೆಗೆ ಶತಮೂರ್ತಿಗಳು, ಶಿಂಶುಮಾರಾದಿ ಶತಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಇವುಗಳೇ, ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮದಿಂದ 'ಭಗವಂತನೆ ಬಾ ಬಾ' ಎಂದು ಎರಡು ಬಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಾ, ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಿಂದ ಕಲಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಲು ಶತಮೂರ್ತಿಗಳ ಸಹಿತ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ಇದು ಹಗಲಲ್ಲಿ, ರಾತ್ರಿ ಕಲಶ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಿಂದ, ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವಹ್ನಿಮಂಡಲದಿಂದ ಕಲಶದಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿಸಬೇಕು.

'ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ನಿನಗಿದೋ ಸ್ವಾಗತ, ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸು' ಎನ್ನುತ್ತ ಆವಾಹನಾದಿ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ತತ್ವ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಮಾತೃಕಾ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ವಂದಿಸಬೇಕು. ಕಲಶಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ

ಶಿಂಶುಮಾರಾದಿಭ್ಯೋ ನಮಃ ಆವರಣ ದೇವತಾಭ್ಯೋ ನಮಃ ।
ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಧೂಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ।
ದೀಪಂ...। ನೈವೇದ್ಯಂ...। ನೀರಾಜನಂ...। ಛತ್ರ ಚಾಮರಾದ್ಯುಪಚಾರಾನ್...।
ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಓಂ (೧೨)
ಕಲಶಃ ಕೀರ್ತಿಮಾಯುಶ್ಚ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ಮೇಧಾಂ ಶ್ರಿಯಂ ಭಗಂ ।
ಯೋಗ್ಯತಾಂ ಪಾಪಹಾನಿಂ ಚ ಪುಣ್ಯವೃದ್ಧಿಂ ಚ ಸಾಧಯೇತ್ ॥
ಅನೇನ ಕಲಶಪೂಜಾಕರಣೇನ ಭಗವಾನ್ ಮಧ್ವಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ।

ಪೀಠ ಪೂಜೆ

ಓಂ ಪರದೇವತಾಯೈ ನಮಃ ಶ್ರೀ ಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ ಸರ್ವ ದೇವತಾಭ್ಯೋ ನಮಃ ಸರ್ವಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ ಗರುಡಾಯ ನಮಃ

ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರವನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ಬಾರಿ ಜಪಿಸಿ ಅರ್ಘ್ಯಾದಿ ಪುಷ್ಪಾಂತ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಶಿಂಶುಮಾರಾದಿಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ, ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ 'ಆವರಣ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ' ಎಂದು ಆವರಣ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. (ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಪೀಠಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಈ ಆವರಣ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ತತ್ವನ್ಯಾಸ ಮಾತೃಕಾನ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಮಾಡಬಹುದು) ಧೂಪದೀಪಾದಿ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರವನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ಬಾರಿ ಜಪಿಸಿ, 'ಕಲಶವು ಕೀರ್ತಿ, ಆಯುಷ್ಯ, ಪ್ರಜ್ಞಾಶಕ್ತಿ ಮೇಧಾಶಕ್ತಿ ಸಂಪತ್ತು ಷಡ್ಗುಣಗಳು, ಯೋಗ್ಯತೆ, ಪಾಪ ಪರಿಹಾರ, ಪುಣ್ಯವೃದ್ಧಿ ಮುಂತಾದ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲದು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ ಬಿಡಬೇಕು.

ಪೀಠವನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪರದೇವತೆಯಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ನಮಿಸಬೇಕು. ಎಡದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗುರುವಾದ ವಾಯು,

ವೇದವ್ಯಾಸಾಯ ನಮಃ ದುರ್ಗಾಯೈ ನಮಃ ಸರಸ್ವತ್ಯೈ ನಮಃ ಧರ್ಮಾಯ ನಮಃ ಜ್ಞಾನಾಯ ನಮಃ ವೈರಾಗ್ಯಾಯ ನಮಃ ಐಶ್ವರ್ಯಾಯ ನಮಃ ಅಧರ್ಮಾಯ ನಮಃ ಅಜ್ಞಾನಾಯ ನಮಃ ಅವೈರಾಗ್ಯಾಯ ನಮಃ ಅನೈಶ್ವರ್ಯಾಯ ನಮಃ।

ಪರಮಪುರುಷಾಯ ನಮಃ ಆಧಾರರೂಪಿಣ್ಯೈ ಶಕ್ತ್ಯೈ ನಮಃ ಕೂರ್ಮಾಯ ನಮಃ ಅನಂತಾಯ ನಮಃ ಪೃಥಿವ್ಯೈ ನಮಃ ಕ್ಷೀರಸಾಗರಾಯ ನಮಃ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪಾಯ ನಮಃ ಮಹತೇ ದಿವ್ಯರತ್ನ ಮಂಟಪಾಯ ನಮಃ। ಪಂ

ಬಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಶಿವರೆಂಬ ಸರ್ವದೇವತೆಗಳು. ಪುನಃ ಎಡದಲ್ಲಿ ಸನಕ ಸನಂದನ ಸನಾತನ ಸನತ್ಕುಮಾರರೆಂಬ ಸರ್ವಗುರುಗಳು. ಪೀಠ ಪಾದದ ಕೆಳಭಾಗ ಆಗ್ನೇಯಾದಿ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗರುಡ ವೇದವ್ಯಾಸ ದುರ್ಗಾ ಸರಸ್ವತಿಯರು, ಪೀಠಪಾದದ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಆಗ್ನೇಯಾದಿ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ರಕ್ತವರ್ಣ ವೃಷಭರೂಪಿ ಧರ್ಮಾಧಿಪತಿ ಯಮ, ಶ್ಯಾಮವರ್ಣ ಸಿಂಹರೂಪಿ ಜ್ಞಾನಾಧಿಪತಿ ವಾಯು, ಪೀತವರ್ಣ ಭೂತರೂಪಿ ವೈರಾಗ್ಯಾಧಿಪತಿ ರುದ್ರ, ಕೃಷ್ಣವರ್ಣ ಗಜರೂಪಿ ಐಶ್ವರ್ಯಾಧಿಪತಿ ಇಂದ್ರ, ಪೀಠಫಲಕದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾದಿ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮಾಧಿಪತಿ ನಿಋತಿ, ಅಜ್ಞಾನಾಧಿಪತಿ ದುರ್ಗಾ, ಅವೈರಾಗ್ಯಾಧಿಪತಿ ಕಾಮ. ಅನೈಶ್ವರ್ಯಾಧಿಪತಿ ರುದ್ರ - ಹೀಗೆ ಪೀಠ ಧ್ಯಾನ.

ಪೀಠದ ಕೆಳಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತ ಪರಮ ಪುರುಷ ನಾರಾಯಣ. ಅವನಲ್ಲಿ ಆಧಾರಶಕ್ತಿ ಎನಿಸಿದ ರಮಾದೇವಿ. ಅವಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಕೂರ್ಮ (ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ಹೊತ್ತ ಕೂರ್ಮ ರೂಪ ಒಂದು. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳಗೆ ಅಪಾರ ಜಲರಾಶಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಕೂರ್ಮ ರೂಪ ಇನ್ನೊಂದು) ಅದನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ವಾಯುಕೂರ್ಮ, ಅದರ ಬಾಲದ ಮೇಲೆ ಆದಿಶೇಷ. ಅವನ ಹೆಡೆಯ ಮೇಲೆ ಪೃಥ್ವಿಯ ಅಭಿಮಾನಿ ಭೂದೇವಿ, ಅವಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀರಸಾಗರಾಭಿಮಾನಿ ವರುಣ, ಅವನಲ್ಲಿ ರಮಾರೂಪ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪ, ಅದರಲ್ಲಿ

ಪದ್ಮಾಯ ನಮಃ ಅಂ ಅರ್ಕಮಂಡಲಾಯ ನಮಃ। ಉಂ ಸೋಮಮಂಡಲಾಯ ನಮಃ। ಮಂ ವಹ್ನಿ ಮಂಡಲಾಯ ನಮಃ। ಸಂ ಸತ್ವಾಭಿಮಾನಿನ್ಯೈ ಶ್ರಿಯೈ ನಮಃ। ರಂ ರಜೋಽಭಿಮಾನಿನ್ಯೈ ಭೂಮ್ಯೈ ನಮಃ। ತಂ ತಮೋಽಭಿಮಾನಿನ್ಯೈ ದುರ್ಗಾಯೈ ನಮಃ। ಆತ್ಮನೇ ನಮಃ। ಅಂತರಾತ್ಮನೇ ನಮಃ। ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಮಃ। ಜ್ಞಾನಾತ್ಮನೇ ನಮಃ। ವಿಮಲಾಯೈ ನಮಃ। ಉತ್ಕರ್ಷಿಣ್ಯೈ ನಮಃ। ಜ್ಞಾನಾಯೈ ನಮಃ। ಕ್ರಿಯಾಯೈ ನಮಃ। ಯೋಗಾಯೈ ನಮಃ। ಪ್ರಹ್ವ್ಯೈ ನಮಃ। ಸತ್ಯಾಯೈ ನಮಃ। ಈಶಾನಾಯೈ ನಮಃ। ಅನುಗ್ರಹಾಯೈ ನಮಃ। ಭಗವತಃ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಸ್ಯ ಯೋಗಪೀಠಾತ್ಮನೇ ಶ್ರೀಮದನಂತಾಯ ನಮಃ। ಸರ್ವಾಭ್ಯಃ ಪೀಠದೇವತಾಭ್ಯೋ ನಮಃ ॥

ರಮಾರೂಪ ದಿವ್ಯರತ್ನ ಮಂಟಪ. ಈ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಧ್ಯಾನಿಸಿದ ರತ್ನಖಚಿತ ಸುವರ್ಣಮಯ ಚತುಷ್ಕೋಣ ಪೀಠವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ರಮಾರೂಪ ಷಡ್‌ದಲ ಪದ್ಮವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. ಈ ಪದ್ಮದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೀಪಗಳಂತೆ ಬಲಬದಿಯ ದಳದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲ, ಎಡಬದಿಯ ದಳದಲ್ಲಿ ಸೋಮಮಂಡಲ, ಎದುರಿನ ದಳದಲ್ಲಿ ವಹ್ನಿ ಮಂಡಲ, ದೇವರ ಹಿಂಭಾಗದ ಎಡಬದಿ ದಳದಲ್ಲಿ ಸತ್ವಗುಣಾಭಿಮಾನಿನಿ ಶ್ರೀದೇವಿ, ಬಲಬದಿ ದಳದಲ್ಲಿ ರಜೋಗುಣಾಭಿಮಾನಿನಿ ಭೂದೇವಿ, ಎದುರಿನ ದಳದಲ್ಲಿ ತಮೋಗುಣಾಭಿಮಾನಿನಿ ದುರ್ಗಾದೇವಿ, (ಇವರಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಂ, ರಂ, ತಂ ಎಂಬುವು ಬೀಜ ಮಂತ್ರಗಳು) ಸೋಪಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾದಿ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆತ್ಮ ಅಂತರಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ ಜ್ಞಾನಾತ್ಮರು. ಈ ಷಡ್‌ದಲ ಪದ್ಮದಲ್ಲಿಯೆ ಅಷ್ಟದಳ ಉಳ್ಳ ರಮಾರೂಪವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಪದ್ಮ. ಅದರ ಪೂರ್ವಾದಿ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕಿನ ಎಂಟು ದಳಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಛತ್ರಚಾಮರ ವ್ಯಜನದರ್ಪಣ ಗಾನ ನೃತ್ಯವಾದ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರಗಳ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಮಲಾ ಉತ್ಕರ್ಷಿಣೀ ಜ್ಞಾನಾ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಗಾ ಪ್ರಹ್ವೀ ಸತ್ಯಾ ಈಶಾನಾ ಎಂಬ ಎಂಟು ಶಕ್ತಿಗಳು, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಆಸನರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಅನುಗ್ರಹಾ ಶಕ್ತಿ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿ

ಆವಾಹನೆ

ಪ್ರಸೀದ ಭಗವನ್ನಾಗಚ್ಛಾಗಚ್ಛ। ಭಗವಂತಂ ಸಶ್ರೀಕಂ ಸಪರಿವಾರಂ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಂ ಮಮ ಹೃತ್ಕಮಲಾತ್ ಪ್ರತಿಮಾಯಾಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ।

ಓಂ ಸಹಸ್ರ ಶೀರ್ಷಾ ಪುರುಷಃ....ದಶಾಂಗುಲಂ ।

ಆತ್ಮಾ ದೇವಾನಾಂ ಭುವನಸ್ಯ ಗರ್ಭೋ

ಯಥಾವಶಂ ಚರತಿ ದೇವ ಏಷಃ ।

ಘೋಷಾ ಇದಸ್ಯ ಶೃಣ್ವಿರೇ ನ ರೂಪಂ

ತಸ್ಮೈ ವಾತಾಯ ಹವಿಷಾ ವಿಧೇಮ॥

ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬ್ರಹ್ಮ ವಾಯು ಶೇಷ ಗರುಡರ ಸ್ವರೂಪರಾದ ನವಶಕ್ತಿಗಳು. ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನರಾದವರು ಹರಿಸ್ವರೂಪರಾದ ನವಶಕ್ತಿಗಳು. ಅನುಗ್ರಹಾ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಯೋಗಪೀಠರೂಪನಾದ ಶೇಷ - ಹೀಗೆ ಪೀಠ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನವೇ ಪೂಜೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಅರ್ಪಿಸಕೂಡದು. ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವಾಗ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಪೀಠದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅವು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ನಮ್ಮ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿರುವ ಭಗವಂತನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಮಾನಸ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಸುಷುಮ್ನಾನಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಎಡಮೂಗಿನ ರಂಧ್ರದಿಂದ ವಾಯುವಿನ ಮೂಲಕ ಹೊರಗೆ ಕೈಯ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿರುವ ತುಲಸೀ ಪುಷ್ಪಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಮೆಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿರುವ ಭಗವದ್ರೂಪದೊಂದಿಗೆ ಐಕ್ಯ ಹೊಂದುವಂತೆ ಭಗವಂತನನ್ನು

ಸ್ವಾಗತಂ ಸ್ಥಿರೋ ಭವ। ಆವಾಹಿತೋ ಭವ। ಸಂಸ್ಥಾಪಿತೋ ಭವ। ಸನ್ನಿರುದ್ಧೋ ಭವ। ಸಮ್ಮುಖೋ ಭವ। ಅವಗುಂಠಿತೋ ಭವ। ಸುಪ್ರಸನ್ನೋ ಭವ। ಸರ್ವಾಭ್ಯಸ್ತತ್ತ್ವ ದೇವತಾಭ್ಯೋ ನಮಃ। ಸರ್ವಾಭ್ಯೋ ಮಾತೃಕಾ ದೇವತಾಭ್ಯೋ ನಮಃ।

ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಓಂ (೧೨)

ಭೋಃ ಸ್ವಾಮಿನ್ ಜಗತಾಂ ನಾಥ ಯಾವತ್ಪೂಜಾವಸಾನಕಂ ।
ತಾವತ್ತ್ವಂಪ್ರೀತಿಭಾವೇನ ಬಿಂಬೇಽಸ್ಮಿನ್ ಸಂಸ್ಥಿತೋ ಭವ ॥

ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪುಷ್ಪ ತುಲಸಿಗಳ ಮೇಲೆ ಎಡಮೂಗಿನಿಂದ ನಿಶ್ವಾಸ ಬಿಟ್ಟು ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಆಗ ಹೀಗೆ ಹೇಳಬೇಕು—

'ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ವಿರಾಡ್ರೂಪಿ ಪರಮ ಪುರುಷ ನಾರಾಯಣನ ತಲೆ ಕಣ್ಣು ಕಾಲುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅನಂತ. ಪ್ರಕೃತ್ಯಭಿಮಾನಿನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನೂ ಎಲ್ಲೆಡೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಗುಣದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಅನಂತ ಪಾಲು ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿದ್ದಾನೆ.' 'ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳಿಗೊಡೆಯ, ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚದ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನ, ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ರೂಪ ನಮ್ಮ ಬಾಹ್ಯ ಚಕ್ಷುಸ್ಸಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು. ಅವನ ಬಿರುದುಗಳೆ ಆಗಿರುವ ಸಕಲ ಲೌಕಿಕ ವೈದಿಕ ಧ್ವನ್ಯಾತ್ಮಕ ವರ್ಣಾತ್ಮಕ ಶಬ್ದಗಳೆ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆ. ವಾಯ್ವಂತರ್ಗತನಾದ ಅವನನ್ನೇ ಹವಿಸ್ಸಿನಿಂದ ಆರಾಧಿಸೋಣ'.

ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಹೇಳಿ ಆವಾಹನಾದಿ ಆರು ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು. ತತ್ತ್ವ ದೇವತಾ ಮಾತೃಕಾ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನೂ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮವನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿ ಹನ್ನೆರಡು ಬಾರಿ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಜಪಿಸಬೇಕು.

'ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ, ಜಗನ್ನಾಥ, ಪೂಜೆ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಈ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರು' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ತುಲಸಿದಲ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಷೋಡಶೋಪಚಾರ

ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಅರ್ಘ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ। ಪಾದ್ಯಂ... ಆಚಮನಂ...। ಮಧುಪರ್ಕಂ...। ಪುನರಾಚಮನಂ।

ಶಂ ನೋ ಮಿತ್ರಃ...। ಸಹ ನಾವವತು...। ಅಗ್ನಿಮೀಳೇ...। ಇಷೇ...। ಅಗ್ನ ಆಯಾಹಿ...। ಶಂ ನೋ ದೇವೀ...। ಆಪ್ಯಾಯಸ್ವ...।

ಆಪೋಹಿಷ್ಠಾ...।

ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಾ ಪುರುಷಃ...।

ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಸ್ನಾನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ । ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮಂ.....। ವಿಭೂಷಣಂ.....। ಉಪವೀತಂ.....। ಗಂಧಾನ್.....। ದೂರ್ವಾಯುಗ್ಮಂ....। ಅಲಂಕಾರ ಪುಷ್ಪಾಣಿ....।

ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಓಂ (೧೨)

ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾದ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಒಂದು ರೂಪ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತವಿರುತ್ತದೆ. ಹೃದಯದಿಂದ ಒಂದು ರೂಪ ಹೊರಟು ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿರುವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯ ಹೊಂದುವುದೇ ಆವಾಹನೆ. ಪೂಜೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ರೂಪ ಪುನಃ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದೇ ವಿಸರ್ಜನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ನಂತರ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಏನಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಪರಗೃಹದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪರಾರ್ಥ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಾಗ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲ ದಿಂದ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಆವಾಹನೆ, ಕೇವಲ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುವು ದಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಸನ್ನಿಧಾನವಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಅವಾಹನೆ ವಿಸರ್ಜನೆಗಳಿಲ್ಲ, ತುಲಸೀದಲ ಸಹಿತ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಮುಟ್ಟಿ ಹನ್ನೆರಡು ಸಲ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಜಪಿಸಿದರೆ ಸಾಕು.

ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯ ಆಚಮನ ಮಧುಪರ್ಕ ಪುನರಾಚಮನಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಶಂನೋಮಿತ್ರ ಮುಂತಾದ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ - ಆ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಸಹಿತ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು- ಬೃಹತ್ಕಲಶದ ಜಲವನ್ನು ಶಂಖದ ತುದಿಯಿಂದ

ಆವರಣ ಪೂಜೆ

ಓಂ ಪರಮ ಪುರುಷಾಯ ನಮಃ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯೈ ನಮಃ ಧರಾಯೈ ನಮಃ

ಓಂ ಕೃದ್ಧೋಲ್ಕಾಯ ನಮಃ ಮಹೋಲ್ಕಾಯ ನಮಃ ವೀರೋಲ್ಕಾಯ ನಮಃ ದ್ಯುಲ್ಕಾಯ ನಮಃ ಸಹಸ್ರೋಲ್ಕಾಯ ನಮಃ

ಓಂ ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ ಮಾಯಾಯೈ ನಮಃ ಸಂಕರ್ಷಣಾಯ ನಮಃ ಜಯಾಯೈ ನಮಃ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯ ನಮಃ ಕೃತ್ಯೈ ನಮಃ ಅನಿರುದ್ಧಾಯ ನಮಃ ಶಾಂತ್ಯೈ ನಮಃ

ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂಗುಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಅಥವಾ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಿದ್ದರೆ ಆಪೋಹಿಷ್ಠಾ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಕುಂಭ ಜಲವನ್ನು ತುಲಸೀದಲದಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಘಂಟಾವಾದನ ಸಹಿತವಾಗಿ ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತದಿಂದ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ, ಸಣ್ಣ ಪ್ರತಿಮೆ, ಸುದರ್ಶನ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಕುಂಭ ಜಲವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಕುಂಭದಿಂದಲೇ ಮಹಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡ ಬೇಕು. ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ತುಲಸೀದಲಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಇಡಬೇಕು. ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಒರೆಸಬಾರದು. ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಒರಸದೆಯೂ ಇಡ ಬಾರದು. ಸಂಪುಟವನ್ನು ಪೀಠದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮುಟ್ಟಿ ಹನ್ನೆರಡು ಬಾರಿ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಜಪಿಸ ಬೇಕು. ವಸ್ತ್ರಭೂಷಣ ಉಪವೀತ ಗಂಧಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತುಲಸೀದಲ ಸಹಿತವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಹನ್ನೆರಡು ಸಲ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರದಿಂದಲೂ, ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನಿಗೆ ಬಳಿತ್ಥಾ ಸೂಕ್ತ ವಾಯುಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ವಿಸರ್ಜನ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಬಲಬದಿ ಇಡಬೇಕು. ದೇವರ ಮಹಾ ಭಿಷೇಕ ತೀರ್ಥ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಡಬೇಕು. ಗರುಡ ನಿಗೆ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ವಿಸರ್ಜನ ತೀರ್ಥದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಆ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ ಗರುಡನನ್ನು ಪೀಠದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಆವರಣ ಪೂಜೆ.

ಓಂ ಕೇಶವಾಯ ನಮಃ ನಾರಾಯಣಾಯ ನಮಃ ಮಾಧವಾಯ ನಮಃ ಗೋವಿಂದಾಯ ನಮಃ ವಿಷ್ಣವೇ ನಮಃ ಮಧುಸೂದನಾಯ ನಮಃ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾಯ ನಮಃ ವಾಮನಾಯ ನಮಃ ಶ್ರೀಧರಾಯ ನಮಃ ಹೃಷೀಕೇಶಾಯ ನಮಃ ಪದ್ಮನಾಭಾಯ ನಮಃ ದಾಮೋದರಾಯ ನಮಃ

ಓಂ ಸಂಕರ್ಷಣಾಯ ನಮಃ ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯ ನಮಃ ಅನಿರುದ್ಧಾಯ ನಮಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾಯ ನಮಃ ಅಧೋಕ್ಷಜಾಯ ನಮಃ ನಾರಸಿಂಹಾಯ ನಮಃ ಅಚ್ಯುತಾಯ ನಮಃ ಜನಾರ್ದನಾಯ ನಮಃ ಉಪೇಂದ್ರಾಯ ನಮಃ ಹರಯೇ ನಮಃ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ

ಓಂ ಮತ್ಸ್ಯಾಯ ನಮಃ ಕೂರ್ಮಾಯ ನಮಃ ವರಾಹಾಯ ನಮಃ ನಾರಸಿಂಹಾಯ ನಮಃ ವಾಮನಾಯ ನಮಃ ಪರಶುರಾಮಾಯ ನಮಃ ರಾಮಾಯ ನಮಃ ಕೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ ಬುದ್ಧಾಯ ನಮಃ ಕಲ್ಕಿನೇ ನಮಃ ಅನಂತಾಯ ನಮಃ ವಿಶ್ವರೂಪಾಯ ನಮಃ

ಪರಮ ಪುರುಷ ನಾರಾಯಣನನ್ನೂ ಅವನ ಎಡಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಭೂದೇವಿಯರನ್ನೂ ನಮಿಸಿ ಏಳು ಆವರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವರಿದು ನಿಂತ ಹರಿಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪರಿವಾರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ನಮಿಸ ಬೇಕು. ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿ ಪುಷ್ಪಾಂತ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಧೂಪ ದೀಪಾದಿಗಳು, ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಾಗ ಈ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಜೊತೆಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಮೊದಲನೆ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾದಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೃದ್ಧೋಲ್ಕಾದಿ ನಾಲ್ಕು ಭಗವದ್ರೂಪಗಳನ್ನೂ, ಆಗ್ನೇಯಾದಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರೋಲ್ಕ ಎಂಬ ಭಗವದ್ರೂಪವನ್ನೂ, ಎರಡನೆ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾದಿ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವಾದಿ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಪತ್ನಿಯರಾದ ಮಾಯಾದಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ರೂಪಗಳನ್ನೂ, ಮೂರನೆ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು, ಆಗ್ನೇಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರಂತೆ ಕೇಶವಾದಿ ದ್ವಾದಶ

ಓಂ ಅನಂತಾಯ ನಮಃ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ ವಾಯವೇ ನಮಃ ಈಶಾನಾಯ ನಮಃ ಗರುಡಾಯ ನಮಃ ವಾರುಣ್ಯೈ ನಮಃ ಗಾಯತ್ರ್ಯೈ ನಮಃ ಭಾರತ್ಯೈ ನಮಃ ಗಿರಿಜಾಯ್ಯೆ ನಮಃ ಸೌಪರ್ಣ್ಯೈ ನಮಃ

ಓಂ ಇಂದ್ರಾಯ ಸುರಾಧಿಪತಯೇ ಸಭಾರ್ಯಾಯ ಸಾಯುಧಾಯ ಸವಾಹನಾಯ ಸಪರಿಗ್ರಹಾಯ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ಪಾರ್ಷದಾಯ ನಮಃ। ಅಗ್ನಯೇ ತೇಜೋಽಧಿಪತಯೇ...। ಯಮಾಯ ಪ್ರೇತಾಧಿಪತಯೇ...। ನಿಋತಯೇ ರಕ್ಷೋಧಿಪತಯೇ...। ವರುಣಾಯ ಜಲಾಧಿಪತಯೇ...। ವಾಯವೇ ಪ್ರಾಣಾಧಿಪತಯೇ...। ಸೋಮಾಯ ನಕ್ಷತ್ರಾಧಿಪತಯೇ...। ಈಶಾನಾಯ ವಿದ್ಯಾಧಿಪತಯೇ...। ಅನಂತಾಯ ನಾಗಾಧಿಪತಯೇ । ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ಲೋಕಾಧಿಪತಯೇ...। ಆವರಣ ದೇವತಾಭ್ಯೋ ನಮಃ ಅರ್ಘ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ। ಪಾದ್ಯಂ...। ಆಚಮನಂ...। ಮಧುಪರ್ಕಂ...। ಪುನರಾಚಮನಂ...। ಸ್ನಾನಂ...। ವಸ್ತ್ರಂ...। ವಿಭೂಷಣಂ...। ಉಪವೀತಂ...। ಗಂಧಂ...। ಪುಷ್ಪಾಣಿ...।

ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನೂ, ನಾಲ್ಕನೆ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಕ್ರಮದಿಂದ ಸಂಕರ್ಷಣಾದಿ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ನಮಿಸಬೇಕು. ('ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರಾ ದೇವಿಯರೇ ಪ್ರಥಮಾವರಣ ದೇವತೆಗಳು, ಆ ಕ್ರಮದಿಂದ ಕೇಶವಾದಿಗಳು ನಾಲ್ಕನೆ ಆವರಣದ ದೇವತೆಗಳು, ಸಂಕರ್ಷಣಾದಿಗಳು ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದೂ ಒಂದು ಪಕ್ಷವಿದೆ)

ಐದನೇ ಆವರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಶವಾದಿ ಕ್ರಮದಂತೆ ಮತ್ಸ್ಯಾದಿ ದಶ ರೂಪಗಳು ಮತ್ತು ಅನಂತ ವಿಶ್ವರೂಪ ಎಂಬ ೨ ಮೂರ್ತಿಗಳೆಂದು ದ್ವಾದಶ ಮೂರ್ತಿಗಳು. ಆರನೇ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನಂತಬ್ರಹ್ಮ, ವಾಯು, ರುದ್ರರು, ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗರುಡ, ಆಗ್ನೇಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಪತ್ನಿಯರಾದ ವಾರುಣಿ ಮುಂತಾದವರರು, ಗರುಡನ ಎಡಬದಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಪತ್ನಿ ಸೌಪರ್ಣಿ, ಏಳನೆ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾದಿ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಲ್ಲಿ ಆಯಾ ದಿಕ್ಪಾಲಕರು, ನೈಋತ್ಯ ಪಶ್ಚಿಮಗಳ ನಡುವೆ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶೇಷ, ಈಶಾನ್ಯ ಪೂರ್ವಗಳ ನಡುವೆ ಊರ್ಧ್ವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಎಲ್ಲರೂ ಅವರವರ ಪತ್ನಿ ಆಯುಧ ವಾಹನಗಳೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅಭಿಮುಖರಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತಂತೆ ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು.

ಧೂಪ ದೀಪ ನೈವೇದ್ಯ

ವನಸ್ಪತಿರಸೋತ್ಪನ್ನೋ ಗಂಧಾಢ್ಯೋ ಧೂಪ ಉತ್ತಮಃ
ಆಘ್ರೇಯಃ ಸರ್ವದೇವಾನಾಂ ಧೂಪೋಽಯಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ
ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಧೂಪಮಾಘ್ರಾಪಯಾಮಿ ।

ಜ್ಯೋತಿಃ ಶುಕ್ಲಶ್ಚ ತೇಜಶ್ಚ ದೇವಾನಾಂ ಸತತಂ ಪ್ರಿಯಃ
ಪ್ರಭಾಕರೋ ಮಹಾತೇಜಾ ದೀಪೋಽಯಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ
ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ದೀಪಂ ದರ್ಶಯಾಮಿ ।

ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವಃ। ಸತ್ಯಂ ತ್ವರ್ತೇನ ಪರಿಷಿಂಚಾಮಿ। ಸಶ್ರೀಕಾಯ ಸಪರಿವಾರಾಯ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಾಯ ನೈವೇದ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ।

'ಈ ಧೂಪವು ವನಸ್ಪತಿ, ಗೋವಿನ ಘೃತ, ಗುಗ್ಗುಳಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಮಳಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಆಘ್ರಾಣಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸ್ವೀಕರಿಸು. ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಧೂಪವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. 'ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳಕನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲ ಈ ದೀಪ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸದಾ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಸ್ವೀಕರಿಸು. ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ದೀಪವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಘಂಟಾವಾದನ ಪೂರ್ವಕ ಧೂಪ ದೀಪ ಸಮರ್ಪಣೆ. ದೀಪವನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಆರಿಸಬೇಕು. ಅದರ ಹೊಗೆಯನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದೇವರ ಎದುರು ಅಥವಾ ಬಲಬದಿಯಲ್ಲಿ ಚೌಕಾಕಾರದ ಎರಡು ಮಂಡಲ ಮಾಡಿ ರಂಗೋಲಿಯಿಂದ ನಡುವೆ ಶ್ರೀ ಎಂದು ಬರೆದು ಒಂದರಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಭಕ್ಷ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಹಣ್ಣು ಮುಂತಾದುವನ್ನೂ ತಾಂಬೂಲವನ್ನೂ ವೈಶ್ವದೇವಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ತೊಳೆದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನೂ ಇಡಬೇಕು. ಆಕಳ ತುಪ್ಪದ ಅಭಿಘಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಆ ನೀರನ್ನು 'ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವಃ' ಎಂದು ನೈವೇದ್ಯ

ಅಮೃತೋಽಪಸ್ತರಣಮಸಿ ಸ್ವಾಹಾ ||

ಓಂ ಯಾ ವಾಂ ಕಶಾ ಮಧುಮತ್ಯಶ್ವಿನಾ ಸೂನೃತಾವತೀ |

ತಯಾ ಯಜ್ಞಂ ಮಿಮಿಕ್ಷತಂ ||

ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ತುಪ್ಪ ತಾಂಬೂಲ ಹೊರತು ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ತುಲಸೀದಲ ಹಾಕಬೇಕು. ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿದ ನೀರಿನಿಂದ 'ಸತ್ಯಂ ತ್ವರ್ತೇನ ಪರಿಷಿಂಚಾಮಿ ಎಂದು ಪರಿಷೇಕ ಮಾಡಿ 'ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಪರಿವಾರದಿಂದ ಸಮೇತನಾದ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಅದರ ಅಭಿಮಾನಿ ಚಂದ್ರನೂ ಕೇಶವ ಎಂಬ ಭಗವದ್ರೂಪವೂ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಆಯಾ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಭಗವದ್ರೂಪಗಳೂ ಇವೆ. ಪ್ರತಿಮೆ ನೈವೇದ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭಗವದ್ರೂಪಗಳಿಗೆ ಐಕ್ಯ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವುದೇ ನೈವೇದ್ಯ ಸಮರ್ಪಣೆ. ಇದರಿಂದ ಭಗವಂತನು ನೈವೇದ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಭೂತ ರಸವನ್ನು ತಾನುಂಡು ದೇವ ಭೋಗ್ಯ ಇತರ ರಸಗಳನ್ನು ತಾರತಮ್ಯಾನುಸಾರ ಆಯಾ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕೊಟ್ಟು ಮನುಷ್ಯ ಭೋಗ್ಯ ರಸವನ್ನು ಪ್ರಸಾದ ರೂಪವಾಗಿ ನಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯೇ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅಮೃತರೂಪವಾದ ಆಪೋಶನ ನೀಡುತ್ತಾಳೆಂಬ ಅನುಸಂಧಾನದಿಂದ 'ಅಮೃತೋಽಪಸ್ತರಣಮಸಿ ಸ್ವಾಹಾ', ಎಂದು ಪಾತ್ರೆಗೆ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ತುಳಸೀ ದಳವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. 'ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳೇ, ನಿಮ್ಮ ಬಾರುಕೋಲು ಅಮೃತರಸವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ತನ್ನ ಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರ ದಿಂದಲೆ ನೈವೇದ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ರುಚಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದು ವೇದವಾಣಿಯಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ನೀವು ಆ ಬಾರು ಕೋಲಿನಿಂದ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿರಿ' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ 'ಓಂ ಪ್ರಾಣಾಯ ಸ್ವಾಹಾ' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತ ಶಂಖದಿಂದ ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾತ್ರೆಗೆ ನೀರುಬಿಟ್ಟು

ಓಂ ಪ್ರಾಣಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಅಪಾನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ವ್ಯಾನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಉದಾನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಸಮಾನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ।

ಅನ್ನಾನಿ ಪಾಯಸಮುಖಾನಿ ವಿಶುದ್ಧಿಮಂತಿ
ಸ್ನಿಗ್ಧಾನಿ ಸತ್ಕದಲಿ ಮೋದಕ ಸಂಯುತಾನಿ ॥
ಸರ್ಪಿರ್ಗುಡೈರ್ಮಧುಭಿರಾಪ್ರ್ರತಮಾನಿ ಭೂಯಃ
ಸ್ವಾಮಿನ್ ಸಮರ್ಪಯತಿ ಧನ್ಯತಮೋ ನರಸ್ತೇ ॥

ಸಶ್ರೀಕಾಯ ಸಪರಿವಾರಾಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಾಯ ನೈವೇದ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ಮಧ್ಯೇ ಪಾನೀಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಓಂ (೧೨)

ಅಮೃತಾಪಿಧಾನಮಸಿ ಸ್ವಾಹಾ । ಹಸ್ತಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ಗಂಡೂಷಂ...। ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂ...। ಮುಖವಸ್ತ್ರಂ...। ಶುದ್ಧಾಚಮನಂ...। ಕ್ರಮುಕ ತಾಂಬೂಲಂ...। ಸುವರ್ಣ ದಕ್ಷಿಣಾಂ...।

ತುಳಸೀದಳವನ್ನರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಾದಿಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಾರಾಯಣ ವಾಸುದೇವ ಸಂಕರ್ಷಣ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಅನಿರುದ್ಧರೆಂದು ಅನುಸಂಧಾನ ಬೇಕು.

'ತುಪ್ಪ ಬೆಲ್ಲ ಜೇನು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ರಸಭರಿತವಾದ ಸವಿಯಾದ ಶುದ್ಧವಾದ ಪಾಯಸ ಮುಂತಾದ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಮೋದಕಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಮಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಅತ್ಯಂತ ಧನ್ಯನಾದ ಈ ಮಾನವ, ಸ್ವಾಮಿ, ಸ್ವೀಕರಿಸು, ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, 'ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಪರಿವಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದೂ 'ಮಧ್ಯೇ ಪಾನೀಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದೂ ತುಲಸೀದಲ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ನೂರೆಂಟು ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಅಥವಾ ಹನ್ನೆರಡು ಸಲ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಜಪಿಸಬೇಕು. 'ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ, ನಾರಾಯಣನು ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ' ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. ಬಳಿಕ

ಪಾತ್ರಾಂತರೇ ದತ್ತ ನೈವೇದ್ಯ ಶೇಷಂ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ।

ಪೀಠೇ ರತ್ನೋಪಕ್ಲೃಪ್ತೇ...। ಓಂ ನಮೋ ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಯ ಓಂ ಪ್ರಾಣಾಯ ಸ್ವಾಹಾ...।

ಮಂಗಳಾರತಿ

ಜಯತ್ಯಜೋಽಖಂಡ ಗುಣೋರು ಮಂಡಲಃ
ಸದೋದಿತೋ ಜ್ಞಾನ ಮರೀಚಿ ಮಾಲೀ ।

ಅಮೃತಾಪಿಧಾನಮಸಿ ಎಂದು ಉತ್ತರಾಪೋಶನವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಹಸ್ತಪ್ರಕ್ಷಾಲನ, ಗಂಡೂಷ, ಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನ, ಮುಖವಸ್ತ್ರ ಆಚಮನ, ತಾಂಬೂಲ, ಸುವರ್ಣದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ನೈವೇದ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನನಿಗೆ, ವೈಶ್ವದೈವಕ್ಕೆ ಎಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತೆಗೆದಿಡಬೇಕು. 'ವಿಷ್ವಕ್‌ಸೇನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ' ಎಂದು ಆವನ ಭಾಗವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಸಹಿತ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನಿಗೆ 'ಪೀಠೇ ರತ್ನೋಪಕ್ಲೃಪ್ತೇ' ಎಂಬ ವಾಯುಸ್ತುತಿಯ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಮೂರುಸಲ ತೀರ್ಥಕೊಟ್ಟು ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ತೀರ್ಥ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಹಾಕಿ 'ಓಂ ನಮೋ ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಯ ಓಂ ಪ್ರಾಣಾಯ ಸ್ವಾಹಾ...' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ತೀರ್ಥ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಗರುಡ ಘಂಟೆ ಗುರುವೃಂದಾವನಗಳಿಗೆ ತೀರ್ಥನಿರ್ಮಾಲ್ಯವಿತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನೈವೇದ್ಯ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಬಳಿಕ ದೇವರಿಗೆ ಪುನಃ ಧೂಪ ದೀಪಗಳನ್ನೂ ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನೂ ಘಂಟಾವಾದನ ಪೂರ್ವಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಧೂಪಶೇಷ ಅಂಗಾರವನ್ನು ಮುಂದೆ ಧಾರಣಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು.

ಮಂಗಳಾರತಿ

ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸನೆಂಬ ಸೂರ್ಯನ ಮಂಡಲ ಅಪರಿಮಿತ ಅಪ್ರಾಕೃತ ಗುಣಸ್ವರೂಪದ್ದು. ಆತನೆಂದೂ ಅಸ್ತನಾಗದೆ ಉದಿಸಿಯೆ ಇರುತ್ತಾನೆ.

ಸ್ವಭಕ್ತ ಹಾರ್ದೋಽಚ್ಚ ತಮೋ ನಿಹಂತಾ
ವ್ಯಾಸಾವತಾರೋ ಹರಿರಾತ್ಮ ಭಾಸ್ಕರಃ ॥

ಜಯತ್ಯಜೋಽಕ್ಷೀಣ ಸುಖಾತ್ಮ ಬಿಂಬಃ
ಸ್ವೈಶ್ವರ್ಯ ಕಾಂತಿ ಪ್ರತತಃ ಸದೋದಿತಃ ।
ಸ್ವಭಕ್ತ ಸಂತಾಪ ದುರಿಷ್ಟ ಹಂತಾ
ರಾಮಾವತಾರೋ ಹರಿರೀಶ ಚಂದ್ರಮಾಃ ॥

ಜಯತ್ಯಸಂಖ್ಯೋರು ಬಲಾಂಬುಪೂರೋ
ಗುಣೋಚ್ಚರತ್ನಾಕರ ಆತ್ಮ ವೈಭವಃ ।
ಸದಾ ಸದಾತ್ಮಜ್ಞ ನದೀಭಿರಾಪ್ಯಃ
ಕೃಷ್ಣಾವತಾರೋ ಹರಿರೇಕ ಸಾಗರಃ ॥

ಪ್ರಾಕೃತಕಿರಣಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಜ್ಞಾನಕಿರಣಗಳ ಮಾಲೆ ತೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಭಕ್ತ ಅಭಕ್ತರೆನ್ನದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೊರಗಿನ ಕತ್ತಲೆ ಮಾತ್ರ ದೂರ ಮಾಡುವವನಲ್ಲ. ಭಕ್ತರ ಹೃದಯದೊಳಗಿರುವ ಅನಾದಿಬಂಧಕವಾದ ಮಹಾತಮಸ್ಸನ್ನೂ ದೂರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸದೆ ಕೇವಲ ಅವತಾರವನ್ನೆತ್ತುತ್ತಾನೆ. ವೇದವಿಭಾಗ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಾದಿಗ್ರಂಥರಚನೆಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಾನೇ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ರೀರಾಮನೆಂಬ ಚಂದ್ರನ ಮಂಡಲವು ಅಮಿತಾನಂದಸ್ವರೂಪದ್ದು. ಆತನೆಂದೂ ಕ್ಷಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದೂ ಅಸ್ತನಾಗದೆ ಉದಿಸಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅಪ್ರಾಕೃತ ಐಶ್ವರ್ಯ ಕಾಂತಿಉಳ್ಳವನು. ಭಕ್ತ ಅಭಕ್ತರೆನ್ನದೆ ಎಲ್ಲರ ಹೊರಗಿನ ತಾಪವನ್ನು ಮಾತ್ರ ದೂರ ಮಾಡುವವನಲ್ಲ. ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ತಾಪತ್ರಯವನ್ನೂ ಅನಿಷ್ಟವಾದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸದೆ ಕೇವಲ ಅವತಾರವೆನ್ನುತ್ತುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ವೃದ್ಧಿಹ್ರಾಸಗಳಿಲ್ಲ. ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶೈಶವದಿಂದಲೆ ತೊಡಗಿ ಅವತಾರ ಸಮಾಪ್ತಿಯವರೆಗೂ ಅಸಂಖ್ಯ ದುಷ್ಟದಮನ

ಜಯತಿ ಹರಿರಚಿಂತ್ಯಃ ಸರ್ವದೇವೈಕ ವಂದ್ಯಃ
ಪರಮ ಗುರುರಭೀಷ್ಟಾವಾಪ್ತಿದಃ ಸಜ್ಜನಾನಾಂ ।
ನಿಖಿಲಗುಣ ಗಣಾರ್ಣೋ ನಿತ್ಯ ನಿರ್ಮುಕ್ತ ದೋಷಃ
ಸರಸಿಜ ನಯನೋಽಸೌ ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ ॥

ಶ್ರಿಯೇ ಜಾತಃ ಶ್ರಿಯ ಆನಿರಿಯಾಯ
ಶ್ರಿಯಂ ವಯೋ ಜರಿತೃಭ್ಯೋ ದಧಾತಿ ।
ಶ್ರಿಯಂ ವಸಾನಾ ಅಮೃತತ್ವಮಾಯನ್
ಭವಂತಿ ಸತ್ಯಾ ಸಮಿಥಾ ಮಿತದ್ರೌ ॥

ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ ಆ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಬದಲು ಬಲವೊಂದೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ನಶ್ವರವಾದ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳ ಬದಲಿಗೆ ನಿತ್ಯವಾದ ಸದ್ಗುಣ ರತ್ನಗಳಿವೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನಾಶ್ರಯಿಸದೆ ತಾನೆ ವೈಭವಶಾಲಿಯಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿತ ಭಕ್ತರೆಂಬ ನದಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುವುದೆಂದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇರೆ ಸಮುದ್ರಗಳಂತಲ್ಲ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮೀರಿ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತದೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನಾದ ಹರಿಯ ಮಹಿಮೆ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ನಿಲುಕದುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತ ಎಲ್ಲ ದೇವರಿಗೂ ವಂದ್ಯ, ಜಗತ್ತಿಗೇ ಗುರು. ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಅಭೀಷ್ಟದಾಯಕ. ಸಕಲ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೆ ಸಾಗರ. ಎಂದೂ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲದವ. ಕಮಲದಂಥ ಕಣ್ಣಿನವ. ನಮಗೆ ಜ್ಞಾನದಾತ. ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತ್ಯಾದಿ ಮನೋವೃತ್ತಿಯು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹರಿದು ಅದನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವವರಿಗೂ ಮೋಕ್ಷ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ

ಶ್ರಿಯ ಏವೈನಂ ತಚ್ಛ್ರಿಯಮಾದಧಾತಿ। ಸಂತತಮೃಚಾ ವಷಟ್ಕೃತ್ಯಂ
ಸಂತತ್ಯೈ ಸಂಧೀಯತೇ। ಪ್ರಜಯಾ ಪಶುಭಿರ್ಯ ಏವಂ ವೇದ॥

ನಮೋ ಮಹದ್ಭ್ಯೋ ನಮೋ ಅರ್ಭಕೇಭ್ಯೋ
ನಮೋ ಯುವಭ್ಯೋ ನಮ ಆಶಿನೇಭ್ಯಃ।
ಯಜಾಮ ದೇವಾನ್ ಯದಿ ಶಕ್ನವಾಮ
ಮಾ ಜ್ಯಾಯಸಃ ಶಂಸಮಾ ವೃಕ್ಷಿ ದೇವಾಃ॥

ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಮಂಗಲ ನೀರಾಜನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ

ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿದವರಂತೂ ಮೋಕ್ಷ ಹೊಂದುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಹರಿಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಯಕೆಗಳೆಲ್ಲ ಈಡೇರುತ್ತವೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಹರಿಭಕ್ತರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದವನೂ ಸಂತತಿ ಪಶು ಮುಂತಾದ ಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಪರಮಾತ್ಮನ ವ್ಯಾಪ್ತ - ಅಣು, ತರುಣ-ವಟು ರೂಪಗಳಿಗೂ, ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ತೊಡಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನವರೆಗಿನ ಮಹಾದೇವತೆಗಳು, ಅವರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಉಳಿದ ದೇವತೆಗಳು, ಇವರ ತರುಣ-ವಟು ರೂಪಗಳು ಇವುಗಳಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ, ದೇವತೆಗಳೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅವಶ್ಯ ಪೂಜಿಸುವೆವು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಯ ಬಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವೆವು.

ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಂತ್ರಪುಷ್ಪ ರಾಜೋಪಚಾರ

ರಾಜಾಧಿರಾಜಾಯ ಪ್ರಸಹ್ಯ ಸಾಹಿನೇ ।
ನಮೋ ವಯಂ ವೈಶ್ರವಣಾಯ ಕುರ್ಮಹೇ ॥
ಸ ಮೇ ಕಾಮಾನ್ ಕಾಮಕಾಮಾಯ ಮಹ್ಯಂ ।
ಕಾಮೇಶ್ವರೋ ವೈಶ್ರವಣೋ ದದಾತು ॥
ಕುಬೇರಾಯ ವೈಶ್ರವಣಾಯ । ಮಹಾರಾಜಾಯ ನಮಃ ॥

ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಮಂತ್ರಪುಷ್ಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ। ಛತ್ರಂ...। ಚಾಮರಂ...। ವ್ಯಜನಂ...। ದರ್ಪಣಂ...। ಗೀತಂ...। ನೃತ್ಯಂ....। ವಾದಿತ್ರಾಣಿ...। ಸಮಸ್ತ ರಾಜೋಪಚಾರಾನ್...।

ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ವೈಶ್ರವಣನಾಮಕ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವೆವು. ಎಲ್ಲ ಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ನನಗೆ ಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿ. ಮಹಾರಾಜ ವೈಶ್ರವಣ ಕುಬೇರನೆಂದು ಬಿರುದುಳ್ಳ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಮಂತ್ರವೆಂಬ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಛತ್ರ ಚಾಮರ ದರ್ಪಣ ವ್ಯಜನ ಗೀತ ನೃತ್ಯ ವಾದಿತ್ರ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಇತರ ಸಮಸ್ತ ರಾಜೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅನಂತರ ದೇವರಿಗೆ ಮಾತೃಕಾನ್ಯಾಸ ತತ್ವನ್ಯಾಸ ಅಂಗನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಧ್ಯಾನಪೂರ್ವಕ ದೇವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಹನ್ನೆರಡು ಸಲ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಬಿಂಬ ಚ್ಛಾಯಾ ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ ಶಂಖ ಭ್ರಮಣಂ ಕರಿಷ್ಯೇ ।

ಓಂ ಅರ್ಚತ ಪ್ರಾರ್ಚತ ಪ್ರಿಯಮೇಧಾಸೋ ಅರ್ಚತ ।

ಅರ್ಚಂತು ಪುತ್ರಕಾ ಉತ ಪುರಂ ನ ಧೃಷ್ಣ್ವರ್ಚತ ॥

ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಅಕ್ಷತಾನ್ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।
ರಮಾಬ್ರಹ್ಮಾದಯೋ ದೇವಾಃ ಸನಕಾದ್ಯಾಃ ಶುಕಾದಯಃ ।
ಶ್ರೀನೃಸಿಂಹಪ್ರಸಾದೋಽಯಂ ಸರ್ವೇ ಗೃಹ್ಣಂತು ವೈಷ್ಣವಾಃ ।

ಬಿಂಬಚ್ಛಾಯಾದೋಷ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶಂಖ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಶಂಖದಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ತುಲಸೀದಲ ಇಟ್ಟು ಶಂಖ ಮುದ್ರೆ ಧೇನು ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರದಿಂದ ಎಂಟು ಸಲ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ದೇವರ ಪಾದದಿಂದ ಶಿರಸ್ಸಿನವರೆಗೂ, ನಾಭಿಯಿಂದ ಶಿರಸ್ಸಿನವರೆಗೂ, ಹೃದಯದಿಂದ ಶಿರಸ್ಸಿನವರೆಗೂ, ಹೀಗೆ ಮೂರು ಸಲ ಶಂಖಭ್ರಮಣ ಮಾಡಿ ಆ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದಿಡಬೇಕು. ಇದು ಶಂಖ ತೀರ್ಥ, ಶಂಖವನ್ನು ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಇಡಬೇಕು. ಈ ಶಂಖ ಭ್ರಮಣದಿಂದ ಬಿಂಬಚ್ಛಾಯಾ ದೋಷ ಅಂದರೆ ದೈಹಿಕವಾದ ಸ್ಪರ್ಶದೋಷ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

'ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮಾಸಕ್ತರೆ, ನೀವು ನಿರ್ಭಯನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿರಿ, ಜ್ಞಾನಾಸಕ್ತರೆ, ನೀವೂ ಅವನನ್ನೆ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಧ್ಯಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿರಿ. ಕರ್ಮಾಸಕ್ತರೆ, ನೀವು ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಜ್ಞಾನಾಸಕ್ತರೆ, ನೀವು ಧ್ಯಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಲೆ ಇದ್ದರೂ ಜೊತೆಗೆ ಯಜ್ಞಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ದೇಹ, ದೇಹಾಭಿಮಾನಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ದೇವರೆಂದು ಮಾತ್ರ ಪೂಜಿಸಬೇಡಿ.'

'ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಅಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ' - ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ಅಕ್ಷತೆಯನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಸುತ್ತು ತರಬೇಕು.

'ಇದು ಶ್ರೀನೃಸಿಂಹನ ಪ್ರಸಾದ. ರಮಾಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಸನಕಾದಿ

ಲಂ ಲಕ್ಷ್ಮೈ ನಮಃ ವಂ ವಾಯವೇ ನಮಃ ।
ಯಸ್ಯಸ್ಮೃತ್ಯಾಚ...। ಮಂತ್ರಹೀನಂ....। ಕಾಯೇನ ವಾಚಾ...।

ಅನೇನ ಶುಭತಿಥೌ ಮಯಾ ಕೃತೇನ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪೂಜಾ ಕರ್ಮಣಾ ಮಧ್ವಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು।

ಪ್ರಸೀದ ಭಗವನ್ನಾಗಚ್ಛಾಗಚ್ಛ। ಸಶ್ರೀಕಂ ಸಪರಿವಾರಂ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಂ ಮಮ ಹೃತ್ಕಮಲೇ ಪ್ರಾವಾಹಯಾಮಿ

ಯಾಚೇऽಹಂ ತ್ವಾಂ ಹೃಷೀಕೇಶ ನಮಾಮಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ।
ಹೃದಯೇ ಕುರು ಸಂವಾಸಂ ಶ್ರಿಯಾ ಸಹ ಜಗತ್ಪತೇ ॥

ಮತ್ತು ಶುಕಾದಿ ಋಷಿಗಳೂ, ಇತರ ಎಲ್ಲ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ' ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ವಾಯುವಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ'—ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಶಂಖ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣರಿಗೆ ತೀರ್ಥ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಗರುಡ ಘಂಟೆಗಳಿಗೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಹನ್ನೆರಡು ಬರಿ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಬಹುದಾದ ಲೋಪದೋಷಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತವೆ.

'ಯಸ್ಯ ಸ್ಮೃತ್ಯಾ' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿ ತಿಥಿ ವಾರ ಮುಂತಾದುವನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ತುಲಸೀದಲವನ್ನು ದೇವರ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಆ ತುಲಸೀದಲವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 'ಭಗವನ್, ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ಬಾ, ಬಾ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಯಿಂದ ಮತ್ತು ಪರಿವಾರದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ನನ್ನು ಹೃದಯ ಕಮಲಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ' ಎನ್ನುತ್ತ ಆ ತುಲಸಿಯನ್ನು ಮೂಸಿ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು 'ಹೃಷೀಕೇಶ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ, ನಿನ್ನನ್ನು ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಜಗತ್ಪತೇ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತತ್ವನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಘಂಟಾವಾದನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕ್ಷಮಾಯಾಚನ

ನ ಜಾನೇ ಕರ್ಮ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ ನಾಪಿ ಲೌಕಿಕ ವೈದಿಕೇ ।
ನ ನಿಷೇಧ ವಿಧೀನ್ ವಿಷ್ಣೋ ತವ ದಾಸೋಽಸ್ಮಿ ಕೇವಲಂ ॥
ಅಪರಾಧ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕ್ರಿಯಂತೇಽಹರ್ನಿಶಂ ಮಯಾ ।
ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಮೇ ದೇವ ಕ್ಷಮಸ್ವ ಪುರುಷೋತ್ತಮ॥
ನಾಹಂ ಕರ್ತಾ ಹರಿಃ ಕರ್ತಾ ತತ್ಪೂಜಾ ಕರ್ಮ ಚಾಖಿಲಂ ।
ತಥಾಪಿ ಮತ್ಕೃತಾ ಪೂಜಾ ತತ್ಪ್ರಸಾದೇನ ನಾನ್ಯಥಾ ॥
ಮಾದೃಶೋ ನ ಪರಃ ಪಾಪೀ ತ್ವಾದೃಶೋ ನ ದಯಾಪರಃ ।
ದಾಸೋಽಯಮಿತಿ ಮಾಂ ಮತ್ವಾ ಕ್ಷಮಸ್ವ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ॥

ಬಳಿಕ ಕ್ಷಮಾಯಾಚನ ಮಾಡಬೇಕು-

'ಶ್ರೀಹರಿ, ನಾ ನಿನ್ನ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದನ್ನೇನೂ ಅರಿಯೆ. ವೈದಿಕ ಲೌಕಿಕ ಜ್ಞಾನವೂ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಏನು, ಮಾಡಬಾರದುದು ಏನು ಎನ್ನುವುದೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ, ನಾನು ನಿನ್ನ ದಾಸ' 'ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಸಾವಿರ ಅಪರಾಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ದೇವ ಪುರುಷೋತ್ತಮ, ನೀನು ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು.' 'ನಾನೇನೂ ಮಾಡಲು ಸ್ವತಂತ್ರನಲ್ಲ, ಹರಿಯೇ ನನ್ನಿಂದ ತನ್ನ ಸೇವೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೂ ಅವನ ಅನುಗ್ರದಿಂದ ಈ ಪೂಜೆ ನಾನು ಮಾಡಿದುದು ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.' 'ನನ್ನಂಥ ಪಾತಕಿ ಇಲ್ಲ, ನಿನ್ನಂಥ ದಯಾಳುವೂ ಇಲ್ಲ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ, ದಾಸನೆಂದು ತಿಳಿದು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು.'

'ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವೆಲ್ಲ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಒಂದೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದಲೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತವೆ.' 'ಸಹಸ್ರಾರು ಕೋಟಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಳಾಗಲಿ ನೂರಾರು ಕೋಟಿ ವ್ರತಗಳಾಗಲಿ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಮಾಡುವ ನಮಸ್ಕಾರದ ಹದಿನಾರನೇ ಒಂದಂಶಕ್ಕೂ ಸಮನಲ್ಲ' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ನಮೋಽಸ್ತ್ವನಂತಾಯ... ಮುಂತಾದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಶಕ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರ

ಯಾನಿ ಕಾನಿ ಚ ಪಾಪಾನಿ ಜನ್ಮಾಂತರ ಕೃತಾನಿ ಚ
ತಾನಿ ತಾನಿ ವಿನಶ್ಯಂತಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಪದೇ ಪದೇ
ತೀರ್ಥಕೋಟಿ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವ್ರತಕೋಟಿ ಶತಾನಿ ಚ
ನಾರಾಯಣ ಪ್ರಣಾಮಸ್ಯ ಕಲಾಂ ನಾರ್ಹಂತಿ ಷೋಡಶೀಂ

ನಮೋಸ್ತ್ವನಂತಾಯ...। ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವಾಯ...। ಮಾತರ್ಮೇ ಮಾತರಿಶ್ವನ್...। ಅನೇನ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರ ಕರಣೇನ ಭಗವಾನ್ ಮಧ್ವಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ।

ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರ ಮುಂತಾದ ಇತರ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತ ರಾತ್ರಿ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ತೆಗೆದಿಡುವ ಸಾಲಗ್ರಾಮ ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ದೇವರ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ದೇವಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು ವೈಷ್ಣವನೆನಿಸಲು ಅವಶ್ಯ ಬೇಕಾಗುವ ಪಂಚ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ತಪ್ತ ಮುದ್ರಾಧಾರಣ, ಊರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರಧಾರಣ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಯಾವುದಾದ ರೊಂದು ಹೆಸರನ್ನು ತಾನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಮಂತ್ರ ಜಪ.

'ಅಕಾಲ ಮೃತ್ಯು ಮಥನಂ ಸರ್ವವ್ಯಾಧಿ ನಿವಾರಣಂ
ಸರ್ವದುಃಖೋಪಶಮನಂ ವಿಷ್ಣು ಪಾದೋದಕಂ ಶುಭಂ'

ಎಂದು ತೀರ್ಥವನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಮೂರು ಸಲ ತುಳಸೀದಳದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಶನಮಾಡಿ ಪುನಃ ಒಮ್ಮೆ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಶಂಖ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ದೇವಪೂಜೆ

ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪ್ರೇರಣಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಸ್ಯ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜಾಂ ಕರಿಷ್ಯೇ। ಆರಾಧ್ಯಸೇ ಪ್ರಾಣಭೃತಾಂ ಪ್ರಣೇತ್ರಾ...। ಬಿಂಬೋಽಸಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬೋಽಸ್ಮಿ...।

ಓಂ ನಾರಾಯಣಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ವಾಸುದೇವಾಯ ಧೀಮಹಿ ।
ತನ್ನೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ।

ಓಂ ಸಹಸ್ರ ಶೀರ್ಷಾ...ದಶಾಂಗುಲಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಆವಾಹನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ।

ಪುರುಷ ಏವೇದಂ... ಆಸನಂ...। ಏತಾವಾನಸ್ಯ...ಪಾದ್ಯಂ...। ತ್ರಿಪಾದೂರ್ಧ್ವ...ಅರ್ಘ್ಯಂ...। ತಸ್ಮಾದ್ವಿರಾಳಜಾಯತ...ಆಚಮನೀಯಂ...। ಯತ್ಪುರುಷೇಣ...ಸ್ನಾನಂ...। ತಂ ಯಜ್ಞಂ...ವಸ್ತ್ರಂ...। ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞಾತ್... ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ...। ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞಾತ್...ಗಂಧಂ...। ತಸ್ಮಾದಶ್ವಾ...ಪುಷ್ಪಾಣಿ...। ಯತ್ಪುರುಷಂ...ಧೂಪಮಾಘ್ರಾಪಯಾಮಿ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಸ್ಯ...ದೀಪಂ ದರ್ಶಯಾಮಿ...। ಚಂದ್ರಮಾ ಮನಸೋ...ನೈವೇದ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ। ನಾಭ್ಯಾ ಆಸೀದ್...ತಾಂಬೂಲ ದಕ್ಷಿಣಾಂ...।ಸಪ್ತಾಸ್ಯಾಸನ್..ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಾನ್...। ಯಜ್ಞೇನ ಯಜ್ಞಂ...ಮಂತ್ರಪುಷ್ಪಂ...।

ಯಸ್ಯಸ್ಮೃತ್ಯಾಚ...ಅನೇನ...ಪ್ರೀಯತಾಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ।

ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯ ಅನಂತರ ಸಾಲಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಿಂದ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪೂಜೆ.

ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯಾದ ಅನಂತರ ಆಚಮನ ಸಂಕಲ್ಪ ಪೀಠಪೂಜೆ ಆವಾಹನೆ ಅರ್ಘ್ಯಾದ್ಯುಪಚಾರ ಆವರಣ ಪೂಜೆ ಫಲತಾಂಬೂಲ ನೈವೇದ್ಯ ಮಂಗಳಾರತಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು, 'ದೇವಸ್ಯ ಶಯನೋತ್ಸವ

ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ

...ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞೇನ ಯಕ್ಷ್ಯೇ ॥

ಓಂ ವಿದ್ಯುದಸಿ ವಿದ್ಯಮೇ ಪಾಪ್ಮಾನಮೃತಾತ್ಸತ್ಯಮುಪೈಮಿ ।

ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವಃ॥ ತತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಂ...। ಓಂ ಮಾಪೋ...।

ಅಗ್ನಿಮೀಳೇ ಮಧುಚ್ಛಂದಾ ಅಗ್ನಿರ್ಗಾಯತ್ರೀ ಅಗ್ನಿಮೀಳೇ...ರತ್ನ ಧಾತಮಂ। ಇಷೇತ್ವೋರ್ಜೇತ್ವಾ...ಕರ್ಮಣೇ । ಅಗ್ನಆಯಾಹಿ...

ಪೂಜಾಂ ಕರಿಷ್ಯೇ' ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ದೇವರನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ತೂಗಿ ಜೋಗುಳ ಹಾಡಿ ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡಬಹುದು.

ಬ್ರಹ್ಮ ಅಂದರೆ ವೇದ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಂಗಗಳು. ಇವುಗಳ ಆವೃತ್ತಿ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಯಜ್ಞ, ದೇವರ ಪೂಜೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಬಹುದು. ಸಂಕ್ಷೇಪದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ಆದಿಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಠಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇದರಿಂದ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಸ್ತಾರ ಎಷ್ಟಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಆಚಮನಾದಿ ಪೂರ್ವಕ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ 'ವಿದ್ಯುದಸಿ' ಮಂತ್ರದಿಂದ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಮೂರುಸಲ ಆಚಮನ, ಎರಡುಸಲ ಮುಖಮಾರ್ಜನ ಮಾಡಿ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಣ ಮಾಡಿ ತಲೆ ಕಣ್ಣು ಮೂಗು ಕಿವಿ ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಎಡಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಬಲಗಾಲಿಟ್ಟು ಅಂದರೆ ವೀರಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬಲ ಮೊಣಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ತುಲಸಿನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ಮತ್ತು ದರ್ಭೆಸಹಿತ ಶುದ್ಧ ಜಲಯುಕ್ತವಾದ ಎಡಗೈ ಇಟ್ಟು ಬಲಗೈಯಿಂದ ಮುಚ್ಚ ಬೇಕು. ಗೇಣುದ್ದದ ಎರಡು ದರ್ಭೆಗಳು, ತುದಿ ಉಳ್ಳವುಗಳಾಗಬೇಕು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಪವಿತ್ರ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಅವಿಲ್ಲದಾಗ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಬಲಗೈ ಅನಾಮಿಕೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಿ ಇದೆ.

ಶಂನೋದೇವೀ...। ಅಥಶಿಕ್ಷಾಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ। ವೃದ್ಧಿರಾದೈಚ್। ಸಮಾಮ್ನಾಯಃ ಸಮಾಮ್ನಾತಃ। ಮಯರಸತಜಭನಲಗಸಂಮಿತಂ। ಪಂಚಸಂವತ್ಸರಮಯಂ। ಗೌಃ ಗ್ಮಾಜ್ಮಾ। ಯೋಗೀಶ್ವರಂ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಂ। ನಾರಾಯಣಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ। ಓಮಥಾತೋ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸಾ ಓಂ। ಓಮಥಾತೋ ಧರ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸಾ ಓಂ। ಓಮಥಾತೋ ದೈವೀಮೀಮಾಂಸಾ ಓಂ। ಜನ್ಮಾದ್ಯಸ್ಯಯತಃ।

ನಾರಾಯಣಂ ಗುಣೈಃ ಸರ್ವೈರುದೀರ್ಣಂ ದೋಷವರ್ಜಿತಂ ।
ಜ್ಞೇಯಂ ಗಮ್ಯಂ ಗುರೂಂಶ್ಚಾಪಿ ನತ್ವಾ ಸೂತ್ರಾರ್ಥ ಉಚ್ಯತೇ॥
ನಮೋ ನಮೋಽಶೇಷ ದೋಷದೂರ ಪೂರ್ಣಗುಣಾತ್ಮನೇ ।
ವಿರಿಂಚಶರ್ವ ಪೂರ್ವೇಡ್ಯವಂದ್ಯಾಯ ಶ್ರೀವರಾಯ ತೇ ॥

ಓಂ ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮೋ ಅಸ್ತ್ವಗ್ನಯೇ
ನಮಃ ಪೃಥಿವ್ಯೈ ನಮ ಓಷಧೀಭ್ಯಃ ।
ನಮೋ ವಾಚೇ ನಮೋ ವಾಚಸ್ಪತಯೇ
ನಮೋ ವಿಷ್ಣವೇ ಮಹತೇ ಕರೋಮಿ ॥

ಪ್ರಣವವ್ಯಾಹೃತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಮೂರು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಒಮ್ಮೆ, ಅರ್ಧಋಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಒಮ್ಮೆ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ —ಹೀಗೆ ಮೂರು ಸಲ ಹೇಳಿ ಗಾಯತ್ರೀ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಅನಂತರ ಮುಂದಿನ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಋಗ್ವೇದಿಗಳು 'ಅಗ್ನಿಮೀಳೇ', ಮಂತ್ರದ ಅನಂತರ, ಯಜುರ್ವೇದಿಗಳು 'ಇಷೇತ್ವಾ' ಮಂತ್ರದ ಅನಂತರ, ಅವರ ಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅರಣ್ಯಕ ಮತ್ತು ಸೂತ್ರಗಳ ಆದಿಯನ್ನು ಪಠಿಸಿದರೆ ಉತ್ತಮ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ನಮೋಬ್ರಹ್ಮಣೇ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಮೂರು ಸಲ ಹೇಳಿ ಕೈಯ ನೀರನ್ನು ತಲೆಗೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವನ್ನು ಕಿವಿಗಿಟ್ಟು ಕಂಡು 'ವೃಷ್ಟಿರಸಿ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಕೈತೊಳೆದು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣವೆನ್ನಬೇಕು.

ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ।

ವೃಷ್ಟಿರಸಿ ವೃಶ್ಚಮೇ ಪಾಪ್ಮಾನಮೃತಾತ್ಸತ್ಯಮುಪಾಗಾಂ ।

ಅನೇನ ಬ್ರಹಯಜ್ಞಾಕರಣೇನ ಮಧ್ವಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ।

ದೇವರ್ಷಿತರ್ಪಣ

ಬ್ರಹ್ಮಾದಯೋ ಯೇ ದೇವಾಸ್ತಾನ್ ದೇವಾಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಭೂರ್ದೇವಾಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಭುವರ್ದೇವಾಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಸುವರ್ದೇವಾಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಭೂರ್ಭುವಃಸುವರ್ದೇವಾಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ದೇವಪತ್ನೀಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ದೇವಪುತ್ರಾಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ದೇವಪಾರ್ಷದಾಂ ಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ದೇವಪಾರ್ಷದೀಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಸರ್ವಾನ್‌ದೇವಾಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ॥

ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಾದಯೋ ಯೇ ಋಷಯಸ್ತಾನೃಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ ಭೂಃ ಋಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಭುವಃ ಋಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಸುವಃ ಋಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಮಹಃ ಋಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಜನಃ ಋಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ತಪಃ ಋಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಸತ್ಯಋಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಪರಮಋಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಋಷಿಪತ್ನೀಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಋಷಿಪುತ್ರಾಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಋಷಿಪಾರ್ಷದಾಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಋಷಿಪಾರ್ಷದೀಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಸರ್ವಾನೃಷೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಪಿತೃತರ್ಪಣ

ಅಸ್ಮತ್ ಪಿತರಂ... ಶರ್ಮಾಣಂ... ಗೋತ್ರಂ ವಸುರೂಪಂ ತದಂತರ್ಯಾಮಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಸ್ವಧಾ ನಮಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ ತರ್ಪಯಾಮಿ ತರ್ಪಯಾಮಿ। ಅಸ್ಮತ್ ಪಿತಾಮಹಂ[1]... ಶರ್ಮಾಣಂ... ಗೋತ್ರಂ ರುದ್ರ...

ಸಂಕರ್ಷಣಂ ಸ್ವಧಾ...। ಅಸ್ಮತ್ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಂ[2]... ಶರ್ಮಾಣಂ... ಗೋತ್ರಂ ಆದಿತ್ಯ... ವಾಸುದೇವಂ ಸ್ವಧಾ...। ಅಸ್ಮಾನ್ಮಾತರಂ[3]... ಧಾಂ ... ಗೋತ್ರಾಂ ವಸುರೂಪಾಂ ತದಂತರ್ಯಾಮಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಸ್ವಧಾ...। ಅಸ್ಮತ್ ಪಿತಾಮಹೀಂ[4].. ಧಾಂ... ಗೋತ್ರಾಂ ರುದ್ರ... ಸಂಕರ್ಷಣಂ ಸ್ವಧಾ...। ಅಸ್ಮತ್ ಪ್ರಪಿತಾಮಹೀಂ[5]... ಧಾಂ ಗೋತ್ರಾಂ ಆದಿತ್ಯ... ವಾಸುದೇವಂ ಸ್ವಧಾ...। ಸಾಪತ್ನ ಜನನೀಂ[6]... ಧಾಂ ಗೋತ್ರಾಂ ವಸು... ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಸ್ವಧಾ...। ಮಾತಾಮಹಂ[7]... ಶರ್ಮಾಣಂ... ಗೋತ್ರಂ ವಸುರೂಪಂ ತದಂತರ್ಯಾಮಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಸ್ವಧಾ...। ಮಾತುಃ ಪಿತಾಮಹಂ[8]... ಶರ್ಮಾಣಂ...ಗೋತ್ರಂ ರುದ್ರ... ಸಂಕರ್ಷಣಂ ಸ್ವಧಾ...। ಮಾತುಃಪ್ರಪಿತಾಮಹಂ[9]... ಶರ್ಮಾಣಂ... ಗೋತ್ರಂ... ಆದಿತ್ಯ... ವಾಸುದೇವಂ ಸ್ವಧಾ...। ಮಾತಾಮಹೀಂ[10]... ಧಾಂ... ಗೋತ್ರಾಂ ವಸುರೂಪಾಂ... ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಂ ಸ್ವಧಾ...। ಮಾತುಃ ಪಿತಾಮಹೀಂ[11]... ಧಾಂ... ಗೋತ್ರಾಂ ರುದ್ರ... ಸಂಕರ್ಷಣಂ ಸ್ವಧಾ...। ಮಾತುಃ ಪ್ರಪಿತಾಮಹೀಂ[12]... ಧಾಂ... ಗೋತ್ರಾಂ... ಆದಿತ್ಯ... ವಾಸುದೇವಂ ಸ್ವಧಾ...।

(1. ತಂದೆಯ ತಂದೆ 2. ತಂದೆಯ ತಂದೆಯ ತಂದೆ 3. ತಾಯಿ 4. ತಂದೆಯ ತಾಯಿ 5. ತಂದೆಯ ತಂದೆಯ ತಾಯಿ 6. ತಂದೆಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿ 7. ತಾಯಿಯ ತಂದೆ 8. ತಾಯಿಯ ತಂದೆಯ ತಂದೆ 9. ತಾಯಿಯ ತಂದೆಯ ಅಜ್ಜ 10. ತಾಯಿಯ ತಾಯಿ 11. ತಾಯಿಯ ತಂದೆಯ ತಾಯಿ 12. ತಾಯಿಯ ಅಜ್ಜನ ತಾಯಿ)

ಸಂಕ್ಷೇಪ ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃತರ್ಪಣ

ಆ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ತಂಬಪರ್ಯಂತಂ ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃಮಾನವಾಃ ।
ತೃಪ್ಯಂತು ಪಿತರಃ ಸರ್ವೇ ಮಾತೃಮಾತಾಮಹಾದಯಃ ॥
ಅತೀತ ಕುಲಕೋಟೀನಾಂ ಸಪ್ತದ್ವೀಪ ನಿವಾಸಿನಾಂ ।
ಆ ಬ್ರಹ್ಮಭುವನಾಲ್ಲೋಕಾದಿದಮಸ್ತು ತಿಲೋದಕಂ ॥

ಯಮತರ್ಪಣಂ

ಓಂ ಯಮಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಧರ್ಮರಾಜಂ...। ಮೃತ್ಯುಂ...। ಅಂತಕಂ...। ವೈವಸ್ವತಂ...। ಕಾಲಂ...। ಸರ್ವಭೂತಕ್ಷಯಂ...। ಔದುಂಬರಂ...। ದಧ್ನಂ...। ನೀಲಂ...। ಪರಮೇಷ್ಠಿನಂ...। ವೃಕೋದರಂ...। ಚಿತ್ರಂ...। ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಂ...।

ಔಪಾಸನ-ವೈಶ್ವದೇವ

...ಅಗ್ನ್ಯಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀ ಪರಶುರಾಮಪ್ರೇರಣಯಾ ಪರಶುರಾಮ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಸಾಯಂಪ್ರಾತರೌಪಾಸನ ಪೂರ್ವಕಂ ಪಂಚಸೂನಾದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ ಅನ್ನಾದಿಸಂಸ್ಕಾರಾರ್ಥಂ ವೈಶ್ವದೇವಹೋಮಾಖ್ಯಂ ಕರ್ಮ ಕರಿಷ್ಯೇ ॥

ಅಗ್ನಯೇ ನಮಃ । ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವರೋಂ ।
ಅಗ್ನಿಂ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಂ ವಂದೇ ಜಾತವೇದಂ ಹುತಾಶನಂ ।
ಸುವರ್ಣವರ್ಣಮನಲಂ ಸಮಿದ್ಧಂ ವಿಶ್ವತೋಮುಖಂ ॥

ಚತ್ವಾರಿ ಶೃಂಗಾ ಗೌತಮೋ ವಾಮದೇವೋಽಗ್ನಿಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ।

ಓಂ ಚತ್ವಾರಿ ಶೃಂಗಾ ತ್ರಯೋ ಅಸ್ಯ ಪಾದಾ

ದ್ವೇ ಶೀರ್ಷೇ ಸಪ್ತ ಹಸ್ತಾಸೋ ಅಸ್ಯ ।

ಆಚಮನ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ 'ಸಾಯಂಕಾಲ ಪ್ರಾತಃಕಾಲಗಳ ಔಪಾಸನ ಸಹಿತವಾಗಿ ಪಂಚಸೂನಾದೋಷ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಅನ್ನಶುದ್ಧಿಗಳಿಗಾಗಿ ವೈಶ್ವದೇವಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಪಂಚ ಸೂನಾ ಅಂದರೆ ಐದು ಬಗೆಯ ಹಿಂಸೆಗಳು-ಕಾಯಿಪಲ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವುದು, ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಅರೆಯುವುದು, ಹುರಿಯುವುದು, ಬೇಯಿಸುವುದು, ಸುಡುವುದು. ಆದರಿಂದ ವೈಶ್ವದೇವವಿಲ್ಲದ ಅನ್ನ ಅಪವಿತ್ರ.

ತ್ರಿಧಾ ಬದ್ಧೋ ವೃಷಭೋ ರೋರವೀತಿ

ಮಹೋ ದೇವೋ ಮರ್ತ್ಯಾಂ ಆವಿವೇಶ ॥

ಆದಿತೇನುಮನ್ಯಸ್ವ । ಅನುಮತೇನುಮನ್ಯಸ್ವ । ಸರಸ್ವತೇನುಮನ್ಯಸ್ವ। ದೇವಸವಿತಃ ಪ್ರಸುವ।

ವಿಶ್ವಾನಿನ ಇತಿ ತಿಸೃಣಾಂ ಮಧ್ಯಮಾತ್ರೇಯೋ ವಸುಶ್ರುತೋಗ್ನಿಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್। ಅಗ್ನ್ಯಲಂಕರಣೇ ವಿನಿಯೋಗಃ।

ಓಂ ವಿಶ್ವಾನಿ ನೋ ದುರ್ಗಹಾ ಜಾತವೇದಃ

ಸಿಂಧುಂ ನ ನಾವಾ ದುರಿತಾತಿ ಪರ್ಷಿ ।

ಅಗ್ನೇ ಅತ್ರಿವನ್ನಮಸಾ ಗೃಣಾನೋ ೩

ಸ್ಮಾಕಂ ಬೋಧ್ಯವಿತಾ ತನೂನಾಂ ॥

ಯಸ್ತ್ವಾಹೃದಾ ಕೀರಿಣಾ ಮನ್ಯಮಾನೋಽ

ಮರ್ತ್ಯಂ ಮರ್ತ್ಯೋ ಜೋಹವೀಮಿ ।

ಲೌಕಿಕಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿದೇವನನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಪರಶುರಾಮನನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. 'ಅಗ್ನಯೇ ನಮಃ' ಎಂದು ಅಕ್ಷತೆಕಾಳು ಹಾಕಿ, 'ಓಂಭೂರ್ಭುವಃಸ್ವರೋಂ' ಎಂದು ಅಗ್ನಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಬೇಕು. 'ಅಗ್ನಿಂ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಂ'... 'ಚತ್ವಾರಿ ಶೃಂಗಾ'... ಎಂದು ಧ್ಯಾನಿಸಿ 'ಅದಿತೇನುಮನ್ಯಸ್ವ...'

ಜಾತವೇದೋ ಯಶೋ ಅಸ್ಮಾಸು ಧೇಹಿ

ಪ್ರಜಾಭಿರಗ್ನೇ ಅಮೃತತ್ವಮಶ್ಯಾಂ ॥

ಯಸ್ಮೈತ್ವಂ ಸುಕೃತೇ ಜಾತವೇದ ಉಲೋಕಮಗ್ನೇ ಕೃಣವಃ ಸ್ಯೋನಂ

ಅಶ್ವಿನಂ ಸಪುತ್ರಿಣಂ ವೀರವಂತಂ ಗೋಮಂತಂ ರಯಿಂ ನಶತೇ ಸ್ವಸ್ತಿ ॥

ಭೃಗುಃ ಋಷಿಃ ಗಾಯತ್ರೀ ಛಂದಃ ವೈಶ್ವಾನರಾಗ್ನಿರ್ದೇವತಾ ।

ಓಂ ವೈಶ್ವಾನರಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಲಾಲೀಲಾಯ ಧೀಮಹಿ ।

ತನ್ನೋ ವಹ್ನಿಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್

ಅಂಗಾರವರ್ಣಮಭಿತೋಂಡಬಹಿಃ ಪ್ರಭಾಭಿ-
ರ್ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಪರಶ್ವಧಧನುರ್ಧರಮೇಕವೀರಂ ।
ಧ್ಯಾಯೇದಜೇಶಪುರುಹೂತಮುಖ್ಯೈಃ ಸ್ತುವದ್ಭಿ-
ರಾವೀತಮಾತ್ಮಪದವೀಂ ಪ್ರತಿಪಾದಯಂತಂ ॥

ಎಂದು ಅಗ್ನಿಯ ನಾಲ್ಕು ಬದಿಗೂ ನೀರಿನಿಂದ ಪರಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು. 'ವಿಶ್ವಾನಿನೋ' ಎಂದು ಋಗ್ವೇದಿಗಳು ಅಗ್ನ್ಯಲಂಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಸುತ್ತಲೂ ಅಕ್ಷತೆಕಾಳು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಯಜುರ್ವೇದಿಗಳು ಅಗ್ನಯೇ ನಮಃ । ಜಾತವೇದಸೇ... । ಸಹೋಜಸೇ.. । ಅಜಿರಾಪ್ರಭವೇ... । ವೈಶ್ವಾನರಾಯ... । ನರ್ಯಾಪಸೇ... । ಪಂಕ್ತಿರಾಧಸೇ... । ವಿಸರ್ಪಿಣೇ... । ಎಂದು ಅಗ್ನ್ಯಲಂಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವೈಶ್ವಾನರಾಯ ಎಂದು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಅಂಗಾರವರ್ಣಂ ಎಂದು ಪರಶುರಾಮನನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿ ಎಡಗೈ ಎದೆ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಗ್ನಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳಿಗೆ ಎರಡು, ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳಿಗೆ ಎರಡು ತುಪ್ಪ ಸಹಿತ ಅಕ್ಕಿಯ ಆಹುತಿ ಕೊಟ್ಟು, ವ್ಯಾಹೃತಿಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕು ತುಪ್ಪದ ಆಹುತಿಗಳನ್ನಿತ್ತು

ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಭಗವನ್ನಾಗಚ್ಛಾಗಚ್ಛ ಸಶ್ರೀಕಂ ಸಪರಿವಾರಂ ಶ್ರೀಪರಶುರಾಮಂ ಮಮ ಹೃತ್ಕಮಲಾದಗ್ನಿಮಧ್ಯೇ ಆವಾಹಯಾಮಿ। ಸರ್ವೋಪಚಾರಪೂಜಾಃ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ।

ಓಂ ಅಗ್ನಯೇ ಸ್ವಾಹಾ ಅಗ್ನಯ ಇದಂ ನಮಮ। ಪ್ರಜಾಪತಯೇ ಸ್ವಾಹಾ ಪ್ರಜಾಪತಯ ಇದಂ ನಮಮ। ಸೂರ್ಯಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಸೂರ್ಯಾಯೇದಂ ನಮಮ। ಪ್ರಜಾಪತಯೇ ಸ್ವಾಹಾ ಪ್ರಜಾಪತಯ ಇದಂ ನಮಮ।

ಓಂ ಭೂಃ ಸ್ವಾಹಾ ಅಗ್ನಯೇ ಅನಿರುದ್ಧಾಯ ಇದಂ ನ ಮಮ। ಓಂ ಭುವಃ ಸ್ವಾಹಾ ವಾಯವೇ ಶ್ರೀಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯ ಇದಂ ನಮಮ। ಓಂ ಸ್ವಃ ಸ್ವಾಹಾ ಸೂರ್ಯಾಯ ಶ್ರೀಸಂಕರ್ಷಣಾಯ ಇದಂ ನಮಮ। ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವಃ ಸ್ವಾಹಾ ಪ್ರಜಾಪತಯೇ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವಾಯ ಇದಂ ನಮಮ।

ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ನಾರಾಯಣಾಯ ಇದಂ ನ ಮಮ। (೮) ಓಂ ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಾ...ದಶಾಂಗುಲಂ ಸ್ವಾಹಾ ಪುರುಷಾಯ ಇದಂ ನಮಮ... (೧೬)

ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಎಂಟು, ಪುರುಷಸೂಕ್ತ ಹದಿನಾರು ಋಚೆಗಳಿಂದ ಹದಿನಾರು, ಕೃಷ್ಣಷಡಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು, ಅಗ್ನಿಪ್ರಜಾಪತಿಗಳಿಗೆ ಎರಡು, ಸೂರ್ಯಪ್ರಜಾಪತಿಗಳಿಗೆ ಎರಡು, 'ಸೋಮಾಯ ವನಸ್ಪತಯೇ' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಋಗ್ವೇದಿಗಳೂ "ಅಗ್ನಯೇಸ್ವಾಹಾ ಅಗ್ನಯ ಇದಂ ನಮಮ। ಸೋಮಾಯ...। ಧ್ರುವಾಯ...। ಧ್ರುವಾಯಭೂಮಾಯ...। ಧ್ರುವಕ್ಷಿತಯೇ...। ಅಚ್ಯುತಕ್ಷಿತಯೇ...। ಈಶಾನಾಯ...। ಜಯಂತಾಯ...। ಧರ್ಮಾಯ...। ಧರ್ಮರುಚಯೇ...। ಧನ್ವಂತರಯೇ...। ವಿದ್ಯಾಯೈ...। ಅಂಬಿಕಾಯೈ...। ಹರಯೇ...। ಗಣೇಭ್ಯಃ...। ಗಣಪತಿಭ್ಯಃ...। ಪರಿಷದ್ಭ್ಯಃ...। ವಿಶ್ವೇಭ್ಯೋ ದೇವೇಭ್ಯಃ...। ಸಾಧ್ಯೇಭ್ಯೋ ದೇವೇಭ್ಯಃ। ಸರ್ವೇಭ್ಯೋ ದೇವೇಭ್ಯಃ...। ಸರ್ವಾಭ್ಯೋ ದೇವತಾಭ್ಯಃ... ಭೂಃಸ್ವಾಹಾ ಅಗ್ನಯ ಇದಂ ನಮಮ। ಭುವಃ ಸ್ವಾಹಾ ವಾಯವ ಇದಂ ನಮಮ। ಸುವಃ ಸ್ವಾಹಾ ಸೂರ್ಯಾಯ ಇದಂ ನ

ಓಂ ಕ್ಲೀಂ ಕೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ ಸ್ವಾಹಾ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಇದಂ ನಮಮ (೧೨)

ಓಂ ಅಗ್ನಯೇ ಸ್ವಾಹಾ ಅಗ್ನಯ ಇದಂ ನಮಮ। ಪ್ರಜಾಪತಯೇ ಸ್ವಾಹಾ ಪ್ರಜಾಪತಯ ಇದಂ ನಮಮ। ಸೂರ್ಯಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಸೂರ್ಯಾಯೇದಂ ನಮಮ। ಪ್ರಜಾಪತಯೇ ಸ್ವಾಹಾ ಪ್ರಜಾಪತಯ ಇದಂ ನಮಮ।

ಸೋಮಾಯ ವನಸ್ಪತಯೇ ಸ್ವಾಹಾ ಸೋಮಾಯ ವನಸ್ಪತಯ ಇದಂ ನಮಮ। ಅಗ್ನೀಷೋಮಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ವಾಹಾ ಅಗ್ನೀಷೋಮಾಭ್ಯಾಮಿದಂ ನ ಮಮ। ಇದ್ರಾಗ್ನಿಭ್ಯಾಂ ಸ್ವಾಹಾ ಇಂದ್ರಾಗ್ನಿಭ್ಯಾಮಿದಂ ನಮಮ। ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥೀವಿಭ್ಯಾಂ ಸ್ವಾಹಾ ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವೀಭ್ಯಾಮಿದಂ ನಮಮ। ಧನ್ವಂತರಯೇ ಸ್ವಾಹಾ ಧನ್ವಂತರಯ ಇದಂ ನಮಮ। ಇಂದ್ರಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಇಂದ್ರಾಯ ಇದಂ ನಮಮ। ವಿಶ್ವೇಭ್ಯೋ ದೇವೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ ವಿಶ್ವೇಭ್ಯೋ ದೇವೇಭ್ಯ ಇದಂ ನ ಮಮ। ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ಸ್ವಾಹಾ ಬ್ರಹ್ಮಣ ಇದಂ ನಮಮ।

ಓಂ ಭೂಃ ಸ್ವಾಹಾ ಅಗ್ನಯೇ ಅನಿರುದ್ಧಾಯ ಇದಂ ನಮಮ...

ಆದಿತೇನ್ವಮಂಸ್ಥಾಃ ಅನುಮತೇನ್ವಮಂಸ್ಥಾಃ ಸರಸ್ವತೇನ್ವಮಂಸ್ಥಾಃ ದೇವ ಸವಿತಃ ಪ್ರಾಸಾವೀಃ। ಅಗ್ನಯೇ ನಮಃ । ಸ್ವಸ್ತಿ

ಶ್ರದ್ಧಾಂ ಮೇಧಾಂ ಯಶಃ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ವಿದ್ಯಾಂ ಬುದ್ಧಿಂ ಶ್ರಿಯಂ ಬಲಂ
ಆಯುಷ್ಯಂ ತೇಜ ಆರೋಗ್ಯಂ ದೇಹಿ ಮೇ ಹವ್ಯವಾಹನ ॥

......ಅಹಂ ಭೋ ಅಭಿವಾದಯೇ ।

ಮಮ। ಭೂರ್ಭುವಃ ಸುವಃ ಸ್ವಾಹಾ ಪ್ರಜಾಪತಯ ಇದಂ ನಮಮ। ಅಗ್ನಯೇ ಸ್ವಿಷ್ಟಕೃತೇ ಸ್ವಾಹಾ ಅಗ್ನಯೇ ಸ್ವಿಷ್ಟಕೃತ ಇದಂ ನ ಮಮ।'' ಎಂದು ಯಜುರ್ವೇದಿಗಳೂ ತುಪ್ಪ ಸಹಿತ ಅನ್ನದ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಹಿಂದಿನಂತೆಯೆ ವ್ಯಾಹೃತಿಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕು ತುಪ್ಪದ ಆಹುತಿಗಳು 'ಅದಿತೇನ್ವಮಂಸ್ಥಾಃ' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಉತ್ತರ ಪರಿಷೇಕ. 'ಸ್ವಸ್ತಿಶ್ರದ್ಧಾಂ' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಗೋತ್ರೋಚ್ಚಾರಣ ಪೂರ್ವಕ ಅಭಿವಾದನ. 'ಮಾನಸ್ತೋಕೇ' ಎಂದು ಹುತ ಭಸ್ಮಧಾರಣ. ಈ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಜುರ್ವೇದಿಗಳು 'ತನಯೇ

ಮಾನಸ್ತೋಕೇ ಕುತ್ಸೋ ರುದ್ರೋ ಜಗತೀ

ಓಂ ಮಾ ನಸ್ತೋಕೇ ತನಯೇ ಮಾನ ಆಯೌ

ಮಾನೋ ಗೋಷು ಮಾನೋ ಅಶ್ವೇಷು ರೀರಿಷಃ ।

ವೀರಾನ್ಮಾನೋ ರುದ್ರ ಭಾಮಿತೋ ವಧೀ-

ರ್ಹವಿಷ್ಮಂತಃ ಸದಮಿತ್ವಾ ಹವಾಮಹೇ ॥

ಅನೇನ ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತರೌಪಾಸನ ಪೂರ್ವಕ ವೈಶ್ವದೇವ ಹೋಮೇನ ಭಗವಾನ್ ಭಾರತೀರಮಣಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಯಜ್ಞನಾಮಕ ಶ್ರೀಪರಶುರಾಮಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ।

ಋಗ್ವೇದಿ ಬಲಿಹರಣ

1. ಸೂರ್ಯಾಯ ಸ್ವಾಹಾ। 2. ಪ್ರಜಾಪತಯೇ ಸ್ವಾಹಾ। 3. ಅಗ್ನಯೇ ಸ್ವಾಹಾ। 4. ಪ್ರಜಾಪತಯೇ ಸ್ವಾಹಾ। 5. ಸೋಮಾಯ ವನಸ್ಪತಯೇ ಸ್ವಾಹಾ। 6. ಅಗ್ನೀಷೋಮಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ವಾಹಾ। 7 ಇಂದ್ರಾಗ್ನಿಭ್ಯಾಂ ಸ್ವಾಹಾ। 8. ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀಭ್ಯಾಂ ಸ್ವಾಹಾ। 12. ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ಸ್ವಾಹಾ। 13. ಅದ್ಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ। 14. ಓಷಧಿವನಸ್ಪತಿಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ। 15. ಗೃಹಾಯ ಸ್ವಾಹಾ। 16 ಗೃಹದೇವತಾಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ। 17. ವಾಸ್ತುದೇವತಾಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ। 18. ಇಂದ್ರಾಯ ಸ್ವಾಹಾ।

ಮಾನ ಆಯುಷಿ' 'ಹವಿಷ್ಮಂತೋ ನಮಸಾ ವಿಧೇಮತೇ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ ಬಿಟ್ಟು ನಾಮತ್ರಯವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

ವೈಶ್ವದೇವಾನ್ನದ ಎರಡನೇ ಭಾಗ ಬಲಿಹರಣಕ್ಕೆ. ಈ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಇಡಬೇಕು —

19. ಇಂದ್ರಪುರುಷೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ। 20. ಯಮಾಯ ಸ್ವಾಹಾ। 21. ಯಮಪುರುಷೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ। 22. ವರುಣಾಯ ಸ್ವಾಹಾ। 23. ವರುಣಪುರುಷೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ। 24. ಸೋಮಾಯ ಸ್ವಾಹಾ। 25. ಸೋಮಪುರುಷೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ। 26. ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ಸ್ವಾಹಾ। 27. ಬ್ರಹ್ಮಪುರುಷೇಭ್ಯ ಸ್ವಾಹಾ। 28. ವಿಶ್ವೇಭ್ಯೋದೇವೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ 29. ಸರ್ವೇಭ್ಯೋಭೂತೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ। 30. ದಿವಾಚಾರಿಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ। 31 ನಕ್ತಂಚಾರಿಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ। 32. ರಕ್ಷೋಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ। 33. ಸ್ವಧಾ ಪಿತೃಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ। 34. ಶ್ಯಾಮಾಯ ಸ್ವಾಹಾ। 35. ಶಬಲಾಯ ಸ್ವಾಹಾ। 36. ಸನಕಾದಿಮನುಷ್ಯೇಭ್ಯೋ ಹಂತ॥

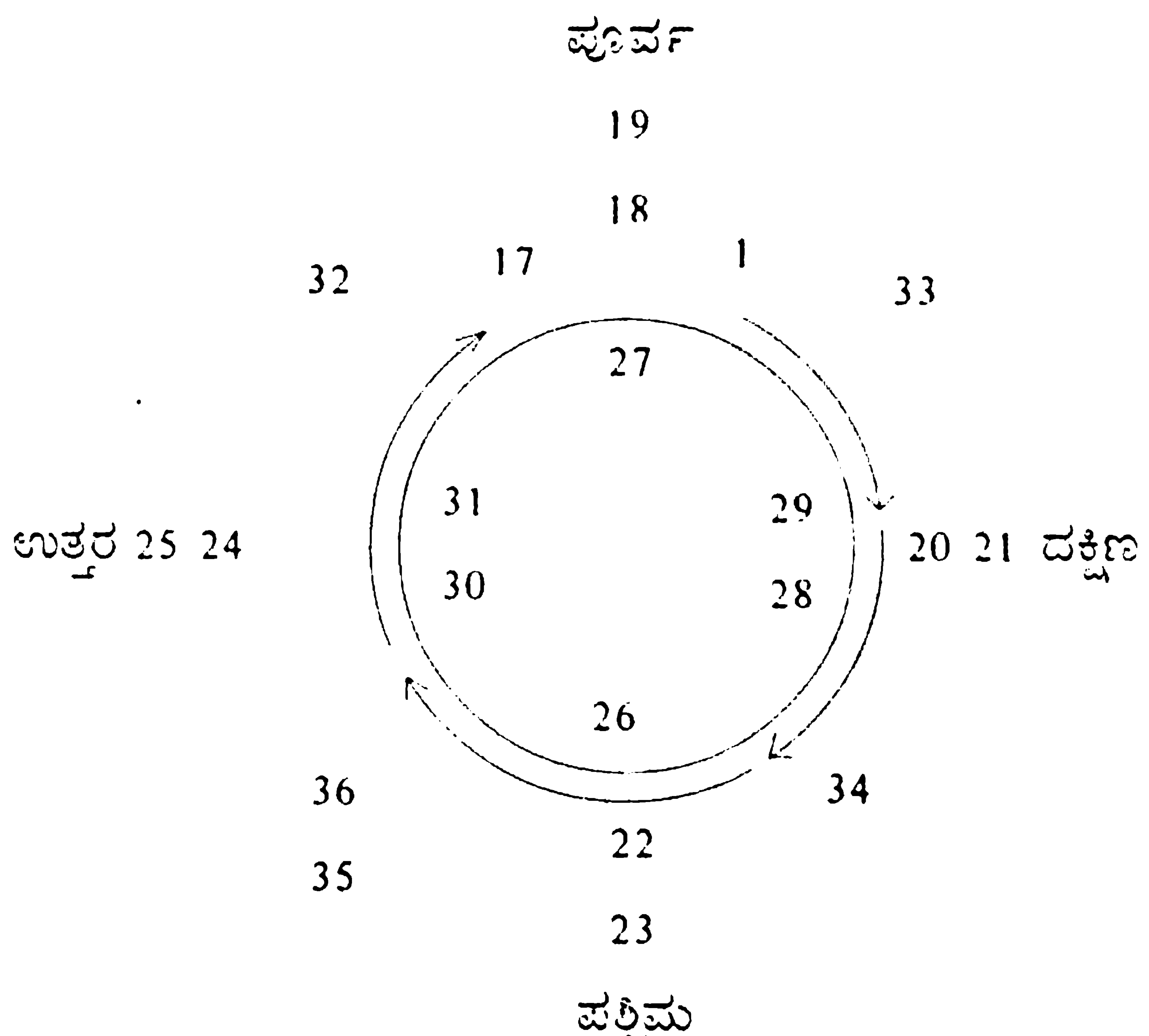

೧ ರಿಂದ ೩೨ರವರೆಗಿನ ಆಹುತಿಗಳಿಗೆ ಎರಡನೇ ಭಾಗದ ಅನ್ನ. ಇದು ಭೂತ ಯಜ್ಞ. ಮುಂದಿನ ಆಹುತಿಗಳಿಗೆ ಮೂರನೇ ಭಾಗದ ಅನ್ನ. ಇದು ಪಿತೃಯಜ್ಞ. ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಎಡಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಅನ್ನದಲ್ಲಿಯೇ

ಐಂದ್ರ ವಾರುಣ ವಾಯವ್ಯ ಯಾಮ್ಯ ನೈಋತಿಕಾಶ್ಚಯೇ ।
ತೇ ಕಾಕಾಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಂತು ಭೂಮ್ಯಾಂ ಪಿಂಡಂ ಮಯೋಜ್ಝಿತಂ ॥

ಓಂ ಯೇ ಭೂತಾಃ ಪ್ರಚರಂತಿ ದಿವಾ ನಕ್ತಂ
ಬಲಿಮಿಚ್ಛಂತೋ ವಿತುದಸ್ಯ ಪ್ರೇಷ್ಯಾಃ ।
ತೇಭ್ಯೋ ಬಲಿಂ ಪುಷ್ಟಿಕಾಮೋ ದದಾಮಿ
ಮಯಿ ಪುಷ್ಟಿಂ ಪುಷ್ಟಿಪತಿರ್ದದಾತು ॥

ಓಂ ಶಾಂತಾ ಪೃಥಿವೀ ಶಿವಮಂತರಿಕ್ಷಂ
ದ್ಯೌರ್ನೋ ದೇವ್ಯಭಯಂ ನೋ ಅಸ್ತು ।
ಶಿವಾ ದಿಶಃ ಪ್ರದಿಶ ಉದ್ದಿಶೋ ನ
ಆಪೋ ವಿದ್ಯುತಃ ಪರಿಪಾಂತು ಸರ್ವತಃ ॥

ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ॥

ಉಳಿದ ಭಾಗವನ್ನು ಹೊರಗೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕಾಕಬಲಿ ಭೂತಬಲಿಗಳೆಂದು ಶುದ್ಧನೆಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅತಿಥಿಗಳು ಯಾರಾದರೂ ಬರುತ್ತಾರೆಯೇ ಎಂದು ನೋಡಿ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು ಶಾಂತಿಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ ಹೇಳಿ ನಾಮತ್ರಯ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಯಜುರ್ವೇದಿ ಬಲಿಹರಣ

1. ಧರ್ಮಾಯ ಸ್ವಾಹಾ... ಅಧರ್ಮಾಯ... ಕದ್ರವೇ ನಾಗಮಾತ್ರೇ... ಸರ್ಪೇಭ್ಯಃ... ಆಚಲಾಯೈ ದೇವ್ಯೈ... ವಾಸ್ತುಪಾಲ್ಯೈ ಸಗಣಾಯೈ... ಅದ್ಭ್ಯಃ... ವರುಣಾಯ... ಪ್ರಜಾಪತಯೇ... ಪರಮೇಷ್ಠಿನೇ... ಋಷಭಾಯ... ರುದ್ರಾಣ್ಯೈ... ರುದ್ರಾಯ... ಓಷಧಿ ವನಸ್ಪತಿಭ್ಯಃ... ರಕ್ಷೋದೇವ ಜನೇಭ್ಯಃ... ಕಾಮಾಯ... ಭಗಾಯ... ಶ್ರಿಯೈ... ವಿಷ್ಣವೇ... ಗೃಹಾಯ... ಗೃಹರಾಜಾಯ... ಧನಧಾನ್ಯಾಭ್ಯಾಂ... ವೈಶ್ರವಣಾಯ... ಶ್ರಿಯೈ... 25. ಪುಷ್ಟ್ಯೈ...

26. ಉಲೂಖಲ ಮುಸಲಾಭ್ಯಾಂ... ದೃಷದುಪಲಾಭ್ಯಾಂ... ಸಮೂಹನ್ಯೈದೇವ್ಯೈ... ಗೃಹಾಭ್ಯಃ... ಅವಸಾನೇಭ್ಯಃ... ಅವಸಾನ ಪತಿಭ್ಯಃ... ಸರ್ವದೇವಜನೇಭ್ಯಃ... ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯಃ... ಅಂತರಿಕ್ಷಾಯ... ಅವಾಂತರಿಕ್ಷಾಯ... ಧಾತ್ರೇ... ವಿಧಾತ್ರೇ... ಭೂತ್ಯೈ... ಪ್ರಭೂತ್ಯೈ... ಯದ್ದೇಜತಿ ಜಗತಿ ಯಚ್ಚ ಚೇಷ್ಟತಿ ನಾಮ್ನೋ ಭಾಗೋಯಂ ನಾಮ್ನೇ ಸ್ವಾಹಾ... ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಭ್ಯಾಂ... ಕಾರಸ್ಕರಾಭ್ಯಾಂ... ಶ್ರಿಯೈ... ವಿಷ್ಣವೇ... ರುದ್ರಾಯ... ಪಶುಭ್ಯಃ... 47. ಪಶುಪತಯೇ...

48. ವಾಸ್ತೋಷ್ಪತಯೇ... ಪೃಥಿವ್ಯೈ... ಅಂತರಿಕ್ಷಾಯ... ದಿವೇ... ಸೂರ್ಯಾಯ... ಚಂದ್ರಮಸೇ... ನಕ್ಷತ್ರೇಭ್ಯಃ.. ಅದ್ಭ್ಯಃ... ಓಷಧಿಭ್ಯಃ... ವನಸ್ಪತಿಭ್ಯಃ... ಚರಾಚರೇಭ್ಯಃ... ಪರಿಪ್ಲವೇಭ್ಯ... ಸರೀಸೃಪೇಭ್ಯಃ... ದೇವೇಭ್ಯಃ ಕಾಲೇಭ್ಯಃ... ಲೋಕೇಭ್ಯಃ... ವೇದೇಭ್ಯಃ... ದೇವೇಭ್ಯಃ... ಋಷಿಭ್ಯಃ... ವಸುಭ್ಯಃ... ರುದ್ರೇಭ್ಯಃ... ಆದಿತ್ಯೇಭ್ಯಃ... ಇಂದ್ರಾಯ... ಬೃಹಸ್ಪತಯೇ... ಪ್ರಜಾಪತಯೇ... ಬ್ರಹ್ಮಣೇ... 74. ಆಯತನವತೇ...

75. ನಮೋ ರುದ್ರಾಯ ಪಶುಪತಯೇ... ನಮಃಪ್ರಾಚ್ಯೈದಿಶೇ... ನಮೋ ದಕ್ಷಿಣಾಯೈದಿಶೇ... ನಮಃ ಪ್ರತೀಚ್ಯೈದಿಶೇ... ನಮ ಉದೀಚ್ಯೈ ದಿಶೇ... ನಮ ಊರ್ಧ್ವಾಯೈದಿಶೇ... ನಮೋಽಧರಾಯೈದಿಶೇ... ಅಗ್ನಯೇ...

ನಿಋತಯೇ... ವಾಯವೇ... 85. ಈಶಾನಾಯ... ಯಜುರ್ವೇದಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಈ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ 85 ಆಹುತಿಗಳನ್ನಿಡಬೇಕು-

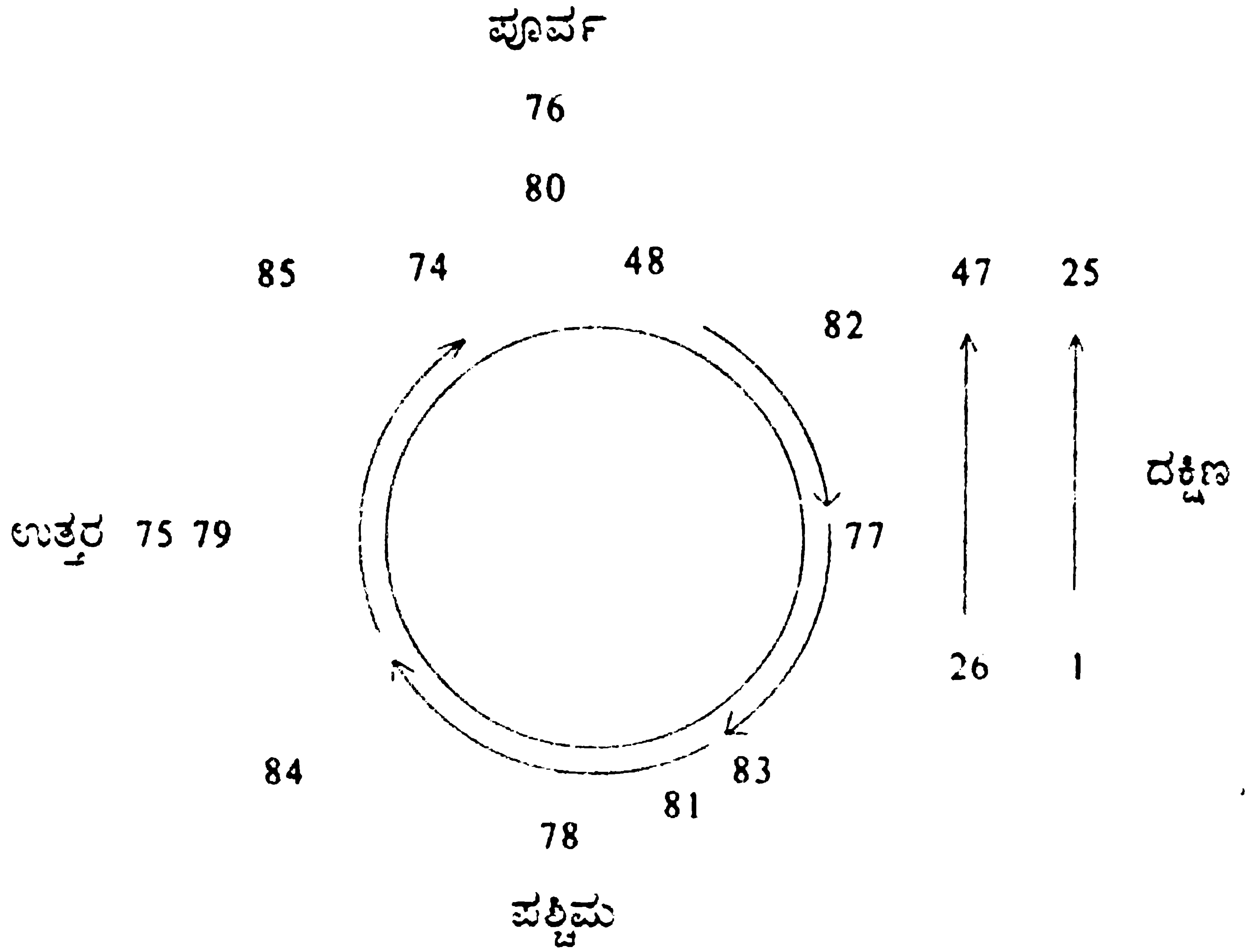

'ಯೇ ಭೂತಾಃ ಪ್ರಚರಂತಿ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಲಿಹಾಕಿ 'ನಮೋ ರುದ್ರಾಯ ಭೌಮಾಯ ಸ್ವಾಹಾ' ಎಂದು ಅದರ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕೈತೊಳೆದ ನೀರು ಬಿಡಬೇಕು. ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದು ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಸಂಕ್ರಮಣ ಪುಣ್ಯಕಾಲ

ಮೇಷ ತುಲಾ ಸಂಕ್ರಮಣಗಳಲ್ಲಿ ಮುಹೂರ್ತಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲಿನ 15 ಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅನಂತರದ 15 ಗಳಿಗೆ, ವೃಷಭ ಸಿಂಹ ವೃಶ್ಚಿಕ ಕುಂಭ ಸಂಕ್ರಮಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ 17 ಗಳಿಗೆ, ಮಿಥುನ ಕನ್ಯಾ ಧನು ಮೀನ ಸಂಕ್ರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ 16 ಗಳಿಗೆ, ಕರ್ಕಾಟಕ ಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ

ಭೋಜನ ವಿಧಿ

ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವಃ[1] ಸತ್ಯಂತ್ವರ್ತೇನ ಪರಿಷಿಂಚಾಮಿ[2] (ಋತಂ ತ್ವಾ ಸತ್ಯೇನ ಪರಿಷಿಂಚಾಮಿ)[3] ವಿಷ್ಣೋನ್ನಂ ರಕ್ಷಸ್ವ[4]

ಅಂತಶ್ಚರತಿ ಭೂತೇಷು ಗುಹಾಯಾಂ ಸರ್ವತೋಮುಖಃ ।

ತ್ವಂ ಯಜ್ಞಸ್ತ್ವಂ ವಷಟ್ಕಾರಸ್ತ್ವಂ ವಿಷ್ಣುಃ ಪುರುಷಃ ಪರಃ ॥[5]

ಓಂ ಚಿತ್ರಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಯಮಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಯಮಧರ್ಮರಾಜಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಸರ್ವೇಭ್ಯೋ ಭೂತೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ[6] ಅಮೃತೋಪಸ್ತರಮಣಮಸಿ[7] ಓಂ ಪ್ರಾಣಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಅಪಾನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ವ್ಯಾನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಉದಾನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಸಮಾನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಆತ್ಮನೇ ಸ್ವಾಹಾ[8] ಅಮೃತಾಪಿಧಾನಮಸಿ[9]

---

30 ಗಳಿಗೆ, ಮಕರ ಸಂಕ್ರಣದಲ್ಲಿ ಅನಂತರದ 40 ಗಳಿಗೆ ಪುಣ್ಯಕಾಲ. ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯೊಳಗೆ ಮುಹೂರ್ತ ಬಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ, ಅನಂತರ ಬಂದರೆ ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕಾಲ.

ಭೋಜನ ವಿಧಿ

1. ಅನ್ನವನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು. 2. ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಷೇಕ. 3. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಷೇಕ. 4. ಅನ್ನವು ಅಮೃತತುಲ್ಯವಾಗಲೆಂದು ಧೇನುಮುದ್ರೆ ತೋರಬೇಕು. 5. ಅನ್ನವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಈ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಬೇಕು. 6. ಎಲೆಯ ಬಲಬದಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಹುತಿಗಳನ್ನಿಡಬೇಕು. 7. ಎಡಗೈಯಿಂದ ಎಲೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ತುಲಸೀದಲ ಸಹಿತ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಆಪೋಶನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. 8. ತುಲಸೀದಳ ಸಹಿತ ತುಪ್ಪದ ಅನ್ನದಿಂದ ಪ್ರಾಣಾಹುತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೊದಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಾಣಾಹುತಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಾದಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಎರಡನ್ನು ನಡುವಿನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಲ್ಲು ಮುಟ್ಟಿಸದೆ ನುಂಗ ಬೇಕು. ಗೋವಿಂದ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ಮೌನದಿಂದ ಉದರದಲ್ಲಿರುವ

ರೌರವೇ ಪೂಯ ನಿಲಯೇ ಪದ್ಮಾರ್ಬುದ ನಿವಾಸಿನಾಂ ।
ಅರ್ಥಿನಾಮುದಕಂ ದತ್ತಮಕ್ಷಯ್ಯಮುಪತಿಷ್ಠತು ॥[10]
ಇದಮನ್ನಂ ಪವಿತ್ರಂ ಸ್ಯಾತ್ ಪಾನೀಯಂ ಚಾತಿ ಪಾವನಂ ।
ಭುಕ್ತಪೀತ ವಿಶುದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ಹರೇಃ ಪಾದೋದಕಂ ಪಿಬೇತ್ ॥
ಭೋಜನಾನಂತರಂ ವಿಷ್ಣೋರರ್ಪಿತಂ ತುಲಸೀದಲಂ ।
ಭಕ್ಷಣಾತ್ ಫಲಮಾಪ್ನೋತಿ ಚಾಂದ್ರಾಯಣ ಶತಾಧಿಕಂ ॥[11]

ಯಜ್ಞೋಪವೀತ ಧಾರಣ

...ಶ್ರೌತ ಸ್ಮಾರ್ತ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಯೋಗ್ಯತಾ ಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಧಾರಣಾಖ್ಯಂ ಕರ್ಮ ಕರಿಷ್ಯೇ

ವೈಶ್ವಾನರ ನಾಮಕ ಅಗ್ನಿರೂಪಿ ಹರಿಗೆ ಆಹುತಿ ಎಂದು ಉಣಬೇಕು. ಆಗ ಅದೇ ಪ್ರಾಣಾಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಎಂಬ ಪವಿತ್ರ ಯಜ್ಞವಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರಾಪೋಶನದ ಮೊದಲು ಆಸನದಿಂದ ಏಳಕೂಡದು. 9. ಉತ್ತರಾಪೋಶನ. 10. ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಲ್ಲದವರು ನರಕವಾಸಿಗಳ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಂಜಲನ್ನವನ್ನು ಕುಡಿದುಳಿದ ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಪಿತೃತೀರ್ಥದಿಂದ ಎಲೆಯ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಕೈ ತೊಳೆದು ಹನ್ನೆರಡು ಸಲ ಬಾಯಿ ಮುಕ್ಕಳಿಸಿ ಕೈ ಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕು. 11. ಒಂದು ಸಲ ತೀರ್ಥ ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿ ತುಲಸಿಯ ಮೂರು ದಳಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

ಯಜ್ಞೋಪವೀತಧಾರಣ

ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರ ಕೂಡದು ಎಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಸದಾ ಜಾಗೃತವಾಗಿರಲು ಪ್ರಾಚೀನರು ಯಜ್ಞೋಪವೀತಧಾರಣ ವಿಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಎಳೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪವಿತ್ರಗ್ರಂಥಿಯನ್ನೂ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಗ್ರಂಥಿಯನ್ನೂ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೂರು ಎಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರರು

ಓಂ ಸ್ಯೋನಾ ಪೃಥಿವಿ ಭವಾನೃಕ್ಷರಾ ನಿವೇಶನೀ ।

ಯಚ್ಛಾನಃ ಶರ್ಮ ಸಪ್ರಥಃ ।

ಓಂ ಭೂಃ ಓಂಕಾರಮಾವಾಹಯಾಮಿ ಓಂ ಭುವಃ ಓಂಕಾರಮಾವಾಹಯಾಮಿ ಓಂ ಸ್ವಃ ಓಂಕಾರಮಾವಾಹಯಾಮಿ ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವಃ ಓಂಕಾರಮಾವಾಹಯಾಮಿ ।

ಓಂ ಭೂಃ ಅಗ್ನಿಮಾವಾಹಯಾಮಿ...।

ಓಂ ಭೂಃ ನಾಗಮಾವಾಹಯಾಮಿ... ।

ಓಂ ಭೂಃ ಸೋಮಮಾವಾಹಯಾಮಿ... ।

ಓಂ ಭೂಃ ಪಿತೃನ್ ಆವಾಹಯಾಮಿ... ।

ಓಂ ಭೂಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಮಾವಾಹಯಾಮಿ... ।

ಋಗ್ಯಜುಃಸಾಮವೇದಗಳು ಮುಂತಾದವು ಇವೆ. ಪವಿತ್ರಗ್ರಂಥಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಣವಗಾಯತ್ರ್ಯಾದಿಗಳೂ ವಿಷ್ಣುವೂ, ಬ್ರಹ್ಮಗ್ರಂಥಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಎಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ತಂತುಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಓಂಕಾರ ಅಗ್ನಿ ನಾಗ ಸೋಮ ಪಿತೃ ಪ್ರಜಾಪತಿ ವಾಯು ಸೂರ್ಯ ವಿಶ್ವೇ ದೇವತೆಗಳ ಅಂತರ್ಗತರಾದ ಅನಿರುದ್ಧ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಸಂಕರ್ಷಣ ವಾಸುದೇವ ನಾರಾಯಣ ವಾಸುದೇವ ಸಂಕರ್ಷಣ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಅನಿರುದ್ಧರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನೆಲ್ಲ ಆವಾಹಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದಾಗ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವು ಧಾರಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅದನ್ನು ಧರಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಶ್ರೌತ ಸ್ಮಾರ್ತಕರ್ಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದುದು. ಆಯುಷ್ಯ ಬಲತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂಥಹುದು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಒಂದು ಉಪವೀತವನ್ನು, ಗೃಹಸ್ಥನು ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಉಪವೀತವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು. ಕಂಠದಿಂದ ಎಂದೂ ತೆಗೆಯಕೂಡದು. ಮಲವಿಸರ್ಜನ ಮುಂತಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಲಾಕಾರವಾಗಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಲಕಿವಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಲಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಸಕಲ

ಓಂ ಭೂಃ ವಾಯುಮಾವಾಹಯಾಮಿ... ।

ಓಂ ಭೂಃ ಸೂರ್ಯಮಾವಾಹಯಾಮಿ... ।

ಓಂ ಭೂಃ ವಿಶ್ವಾನ್ ದೇವಾನ್ ಆವಾಹಯಾಮಿ... ।

ಓಂ ಭೂಃ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಮಾವಾಹಯಾಮಿ... ।

ಓಂ ಭೂಃ ವಿಷ್ಣುಮಾವಾಹಯಾಮಿ... ।

ಓಂ ಭೂಃ ಮಹೇಶ್ವರಮಾವಾಹಯಾಮಿ... ।

ಉಕ್ತ ದೇವತಾಭ್ಯೋ ನಮಃ ಧ್ಯಾಯಾಮಿ...

ಓಂ ದೇವಸ್ಯತ್ವಾ ಸವಿತುಃ ಪ್ರಸವೇಶ್ವಿನೋರ್ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ

ಪೂಷ್ಣೋ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ।

ಓಂ ಉದ್ವಯಂ ತಮಸಸ್ಪರಿ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಪಶ್ಯಂತ ಉತ್ತರಂ ।

ದೇವಂ ದೇವತ್ರಾ ಸೂರ್ಯ ಮಗನ್ಮ ಜ್ಯೋತಿರುತ್ತಮಂ ॥

ದೇವತೆಗಳೂ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅಶೌಚ ಬಂದಾಗ, ಅಥವಾ ತಂತು, ಎಳೆಗಳು ಕಡಿದಾಗ ಬೇರೆ ಯಜ್ಞೋಪವೀತ ಧರಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆಯಂತೆಯೂ ಬದಲಿಸಬೇಕು.

ಆಚಮನ ದೇಶ ಕಾಲೋಚ್ಚಾರಣ ಮಾಡಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹತ್ತು ಗಾಯತ್ರಿ ಜಪಮಾಡಿ 'ಸ್ಯೋನಾ ಪೃಥಿವಿ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಶುದ್ಧ ನೆಲದಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ತಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಭೂಃ ಭುವಃ ಸ್ವಃ ಎಂಬ ವ್ಯಾಹೃತಿಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿಯೂ, ಒಟ್ಟಾಗಿಯೂ ಆವಾಹಿಸಿ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವಸ್ಯ ತ್ವಾ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಉದ್ವಯಂ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಲೋಕನ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಋಷ್ಯಾದಿನ್ಯಾಸ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ

ಯಜ್ಞೋಪವೀತಮಿತ್ಯಸ್ಯ ಮಂತ್ರಸ್ಯ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಋಷಿಃ ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಃ ಪರಮಾತ್ಮಾ ದೇವತಾ ಉಪವೀತ ಧಾರಣೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ।

ಓಂ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ ಪರಮಂ ಪವಿತ್ರಂ
ಪ್ರಜಾಪತೇರ್ಯತ್ ಸಹಜಂ ಪುರಸ್ತಾತ್ ॥
ಆಯುಷ್ಯಮಗ್ರ್ಯಂ ಪ್ರತಿಮುಂಚ ಶುಭ್ರಂ
ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ ಬಲಮಸ್ತು ತೇಜಃ ॥

ಉಪವೀತಂ ಭಿನ್ನ ತಂತುಂ ಜೀರ್ಣಂ ಕಶ್ಮಲ ದೂಷಿತಂ ।
ವಿಸೃಜಾಮಿ ಜಲೇ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚೋ ದೀರ್ಘಾಯುರಸ್ತು ಮೇ ॥
ಸಮುದ್ರಂ ಗಚ್ಛ ಸ್ವಾಹಾ ॥

'ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಮೂರು ಸಲ ಹೇಳಿ ಯಜ್ಞೋಪವೀತ ಧರಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಧರಿಸುವಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮೂರು ಸಲ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ಯಜುರ್ವೇದಿಗಳು ಲೋಕ ನ್ಯಾಸ ಋಷ್ಯಾದಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಹತ್ತು ಸಲ ಗಾಯತ್ರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. 'ಉಪವೀತಂ ಭಿನ್ನತಂತುಂ' ಎನ್ನುತ್ತ ಹಳೆಯ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ತೆಗೆದು ನೀರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ನಾಮತ್ರಯ ಜಪಿಸಬೇಕು.

ಏಕಾದಶೀ ವ್ರತ

ದಶಮಿ ದಿನ ಏಕಭುಕ್ತ, ಸಾಯಂಕಾಲ ದೇವರಪೂಜೆ ಮಾಡಿ, ಅಶಕ್ತರು ಫಲಾಹಾರವನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ದೇವರ ಮುಂದೆ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು—

...ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಶ್ವಃ ಏಕಾದಶ್ಯಾಂ ಉಪವಾಸಂ ಪರಶ್ವಃ ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ಪಾರಣಂ ಚ ಕರಿಷ್ಯೇ

ಏಕಾದಶ್ಯಾಂ ನಿರಾಹಾರಃ ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ತು ಪರೇಽಹನಿ ।
ಭೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಪ್ರಸನ್ನೋ ಭವ ಮೇಽಚ್ಯುತ ॥

ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ವ್ರತಗಳೂ ಏಕಾದಶಿ ವ್ರತದ ಹಿಂದೆ, ಮಾಡಿದರೆ ಫಲ ಅನಂತ, ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಪಾಪವೂ ಅಷ್ಟೇ ಅನಂತ. ಅಶೌಚ ಬಂದಾಗಲೂ ಬಿಡದೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಆ ದಿನ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ಶೇಷ ಗರುಡ ಮುಂತಾದವರಿಗೂ ಒಮ್ಮೆ ತೀರ್ಥ ಕೊಟ್ಟು ತಾನೂ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ತುಲಸೀದಲ ಭಕ್ಷಣವಿಲ್ಲ. ಕಲಶಕ್ಕೆ ಗಂಧೋದಕ ತುಲಸಿ ಕಾಷ್ಠೋದಕ ಬೆರೆಸಬಾರದು.

ದೇವರಿಗೂ ಅನ್ನಭಕ್ಷ್ಯ ನಿವೇದಿಸದೆ ಹಾಲು ಹಣ್ಣು ಮಾತ್ರ ನಿವೇದಿಸಬೇಕು. ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣಾದಿಗಳಿಗೆ ಅದೂ ಇಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ ವೈಶ್ವದೇವ ಔಪಾಸನ ಬಲಿಹರಣ ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃ ತರ್ಪಣ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಗಳಿಲ್ಲ. ಅಭ್ಯಂಜನ ಅಲಂಕಾರ ನಿದ್ರೆ ಮುಂತಾದವು ವರ್ಜ್ಯ, ದ್ವಾದಶಿ ದಿನ ಆ ತಿಥಿ ಅತ್ಯಲ್ಪವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಅದರೊಳಗೆ ಪಾರಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಹರಿವಾಸರವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ಏಕಾದಶಿಯಂತೆಯೇ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು, ದ್ವಾದಶಿ ಪಾರಣಾನಂತರ,

ಮಯಾ ಕೃತೇನ ಏಕಾದಶ್ಯುಪವಾಸೇನ ದ್ವಾದಶೀ ಪಾರಣೇನಚ
ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ।
ಏಕಾದಶ್ಯುಪವಾಸೇನ ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ಪಾರಣೇನ ಚ ।
ಯದಾರ್ಜಿತಂ ಮಯಾ ಪುಣ್ಯಂ ತೇನ ಪ್ರೀಣಾತು ಕೇಶವಃ ॥
ಎಂದು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ ಬಿಡಬೇಕು.
ದ್ವಾದಶಿಯೂ ಏಕಭುಕ್ತ ಆಚರಿಸಬೇಕು.

ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮೀ ವ್ರತ

ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮಿಯಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಶೌಚಾದಿ ನಿತ್ಯಕರ್ಮ ಪೂರೈಸಿ,
ಅದ್ಯಸ್ಥಿತ್ವಾ ನಿರಾಹಾರಃ ಶ್ವೋಭೂತೇ ಪರಮೇಶ್ವರ ।
ಭೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಅಸ್ಮಿನ್ ಜನ್ಮಾಷ್ಟಮೀ ವ್ರತೇ ॥

ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, 'ಯೋಗಾಯ ಯೋಗಪತಯೇ ಯೋಗೇಶ್ವರಾಯ ಯೋಗ ಸಂಭವಾಯ ಶ್ರೀಗೋವಿಂದಾಯ ನಮಃ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಸಂಧ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆಸನ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಾಡಿ ತಿಥ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ 'ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥ್ಯಂ ಜನ್ಮಾಷ್ಟಮೀ ವ್ರತಮಹಂ ಕರಿಷ್ಯೇ' ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಭಾಗವತ ಗೀತಾ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕಾದಶಿಯಂತೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೂ ಸಂಜೆಯೂ 'ಯೋಗಾಯ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಚಂದ್ರೋದಯಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಪುನಃ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ 'ಯಜ್ಞಾಯ ಯಜ್ಞಪತಯೇ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರಾಯ ಯಜ್ಞಸಂಭವಾಯ ಶ್ರೀಗೋವಿಂದಾಯ ನಮಃ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ದೇವರ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಪೀಠ ಪೂಜೆವರೆಗೆ ಮಾಡಿ,

ತಮದ್ಭುತಂ ಬಾಲಕಮಂಬುಜೇಕ್ಷಣಂ
    ಚತುರ್ಭುಜಂ ಶಂಖಗದಾದ್ಯುದಾಯುಧಂ ।
ಶ್ರೀವತ್ಸಲಕ್ಷ್ಮಂಗಲಶೋಭಿ ಕೌಸ್ತುಭಂ
    ಪೀತಾಂಬರಂ ಸಾಂದ್ರಪಯೋದ ಸೌಭಗಂ ॥
ಮಹಾರ್ಹ ವೈಡೂರ್ಯ ಕಿರೀಟ ಕುಂಡಲ
    ತ್ವಿಷಾಪರಿಷ್ವಕ್ತ ಸಹಸ್ರಕುಂತಲಂ ।
ಉದ್ದಾಮ ಕಾಂಚ್ಯಂಗದ ಕಂಕಣಾದಿಭಿ-
    ರ್ವಿರೋಚಮಾನಂ ವಸುದೇವ ಐಕ್ಷತ ॥

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತ ವಿಧಾನ ದೇವಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರಲ್ಲಿ 'ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ' ಎನ್ನುವುದರ ಬದಲು 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ' ಎನ್ನಬೇಕು. ಅನಂತರ ಅರ್ಘ್ಯ-

ಕೃಷ್ಣಂ ಚ ಬಲಭದ್ರಂ ಚ ವಸುದೇವಂ ಚ ದೇವಕೀಂ ।
ಯಶೋದಾಂ ನಂದಗೋಪಂ ಚ ಸುಭದ್ರಾಂ ತತ್ರ ಪೂಜಯೇತ್ ॥

ಎಂದು ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ,

ಜಾತಃ ಕಂಸವಧಾರ್ಥಾಯ ಭೂಭಾರೋತ್ತಾರಣಾಯ ಚ ।
ಕೌರವಾಣಾಂ ವಿನಾಶಾಯ ದೈತ್ಯಾನಾಂ ನಿಧನಾಯ ಚ ।
ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಹಿತಾರ್ಥಾಯ ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನಾಯ ಚ ।
ಗೃಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ಮಯಾದತ್ತಂ ದೇವಕ್ಯಾ ಸಹಿತೋ ಹರೇ ॥
ದೇವಕೀ ಸಹಿತಾಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಯ ಇದಮರ್ಘ್ಯಂ ॥

ಎಂದು ಶಂಖಜಲದಿಂದ ಮೂರು ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಪುನಃ 'ಕೃಷ್ಣಂಚ ಬಲಭದ್ರಂಚ' ಎಂದು ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಶಶಿನೇ ಚಂದ್ರ ದೇವಾಯ ಸೋಮದೇವಾಯ ಚೇಂದವೇ ॥
ಶೀತ ದಿಧೀತಿ ಬಿಂಬಾಯ ತಾರಕಾ ಪತಯೇ ನಮಃ ॥

ಎಂದು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ,

ಕ್ಷೀರೋದಾರ್ಣವ ಸಂಭೂತ ಅತ್ರಿ ನೇತ್ರ ಸಮುದ್ಭವ ।
ಗೃಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ಮಯಾ ದತ್ತಂ ರೋಹಿಣ್ಯಾ ಸಹಿತಃ ಶಶಿನ್ ॥
ರೋಹಿಣೀ ಸಹಿತಾಯ ಚಂದ್ರಮಸ ಇದಮರ್ಘ್ಯಂ

ಎಂದು ಹಾಲಿನಿಂದ ಮೂರು ಅರ್ಘ್ಯ ನೀಡಿ ಪುನಃ 'ಶಶಿನೇ' ಎಂದು ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಗಂಧೋದಕ ಮಿಶ್ರಿತ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಮೂರುಸಲ ಸೇವಿಸಿ 'ವಿಶ್ವಾಯ ವಿಶ್ವಪತಯೇ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾಯ ವಿಶ್ವಸಂಭವಾಯ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದಾಯ ನಮಃ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಲಗಬೇಕು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ದ್ವಾದಶಿಯಂತೆ ಪಾರಣ. ಆಗ 'ಸರ್ವಾಯ ಸರ್ವಪತಯೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರಾಯ ಸರ್ವಸಂಭವಾಯ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದಾಯ ನಮಃ' ಎನ್ನಬೇಕು. ಅನಂತರ 'ಧರ್ಮಾಯ ಧರ್ಮಪತಯೇ ಧರ್ಮೇಶ್ವರಾಯ ಧರ್ಮಸಂಭವಾಯ ಶ್ರೀಗೋವಿಂದಾಯ ನಮಃ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ವ್ರತ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ ಬಿಡಬೇಕು.

ರಥಸಪ್ತಮೀ

ಅರುಣೋದಯದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳು ನೆಲ್ಲಿಪುಡಿ ಎಕ್ಕೆಎಲೆಗಳನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು,

ಪಾರಾಯಣೆ

ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತ

ಸಹಸ್ರ ಶೀರ್ಷಾ ನಾರಾಯಣ ಋಷಿಃ। ಪುರುಷೋ ದೇವತಾ। ಅನುಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಃ। ಅಂತ್ಯಾ ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್। ಮಹಾಭಿಷೇಕೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ॥

ಓಂ ಸಹಸ್ರ ಶೀರ್ಷಾ ಪುರುಷಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಸಹಸ್ರಪಾತ್।
ಸ ಭೂಮಿಂ ವಿಶ್ವತೋ ವೃತ್ವಾತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ದಶಾಂಗುಲಂ ॥ ೧ ॥

ಸಪ್ತ ಸಪ್ತ ಮಹಾಸಪ್ತ ಸಪ್ತಾಶ್ವ ರಥವಾಹನ।
ಸಪ್ತಾರ್ಕಪರ್ಣಮಾದಾಯ ಸಪ್ತಮ್ಯಾಂ ಸ್ನಾನಮಾಚರೇ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಸ್ನಾನ.

ಸಪ್ತ ಸಪ್ತವಹಪ್ರೀತ ಸಪ್ತಲೋಕ ಪ್ರದೀಪನ।
ಸಪ್ತಮೀ ಸಹಿತೋ ದೇವ ಗೃಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ದಿವಾಕರ॥ ಎಂದು ಅರ್ಘ್ಯ.

ಭೀಷ್ಮಾಷ್ಟಮೀ

ಅಧಿಕಾರವಿರುವವರು ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತಿಗಳಾಗಿ ತಿಲದಿಂದಲೂ, ಇಲ್ಲದವರು ಉಪವೀತಿಗಳಾಗಿ ಕೇವಲ ಜಲದಿಂದಲೂ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಕೊಡಬೇಕು.

ವೈಯಾಘ್ರಪಾದ ಗೋತ್ರಾಯ ಸಾಂಕೃತ್ಯಪ್ರವರಾಯ ಚ।
ಅಪುತ್ರಾಯ ದದಾಮ್ಯೇತಜ್ಜಲಂ ಭೀಷ್ಮಾಯ ವರ್ಮಣೇ ॥

ಪುರುಷಸೂಕ್ತ

ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ವಿರೂಡ್ರೂಪಿ ಪರಮ ಪುರುಷ ನಾರಾಯಣನ ತಲೆ ಕಣ್ಣು ಕೈಕಾಲುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅನಂತ, ಪ್ರಕೃತ್ಯಭಿಮಾನಿನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನೂ ಎಲ್ಲೆಡೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಗುಣದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಅನಂತ ಪಾಲು ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪುರುಷ ಏವೇದಂ ಸರ್ವಂ ಯದ್ಭೂತಂ ಯಚ್ಚ ಭವ್ಯಂ ।
ಉತಾಮೃತತ್ವಸ್ಯೇಶಾನೋ ಯದನ್ನೇನಾತಿರೋಹತಿ ॥ ೨ ॥
ಏತಾವಾನಸ್ಯ ಮಹಿಮಾತೋ ಜ್ಯಾಯಾಂಶ್ಚ ಪೂರುಷಃ ।
ಪಾದೋಽಸ್ಯ ವಿಶ್ವಾ ಭೂತಾನಿ ತ್ರಿಪಾದಸ್ಯಾಮೃತಂ ದಿವಿ ॥ ೩ ॥
ತ್ರಿಪಾದೂರ್ಧ್ವ ಉದೈತ್ ಪುರುಷಃ ಪಾದೋಽಸ್ಯೇಹಾಭವತ್ ಪುನಃ ।
ತತೋ ವಿಷ್ವಙ್ ವ್ಯಕ್ರಾಮತ್ ಸಾಶನಾನಶನೇ ಅಭಿ ॥ ೪ ॥

ಆ ಪುರುಷನೆ ವರ್ತಮಾನ ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅನಂತ ಪಾಲು ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮುಕ್ತರಿಗೂ ಅವನೇ ಒಡೆಯ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿಯೆ ಇರುವ ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೆ ಅವನು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ॥ ೨ ॥

ಎಲ್ಲವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾದಿ ಗುಣದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುವ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಹಿಮೆ ಈ ಪುರುಷನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನೆ ಸರ್ವೋತ್ತಮ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಾಯು, ಮುಕ್ತ ಅಮುಕ್ತ ಜೀವರು ಇವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಹಿಮೆಗಳಿವೆಯೊ ಅಷ್ಟೂ ಇವನಲ್ಲಿವೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಮೆಗಳಿವೆ. ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಆತನ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಅಂಶಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಮತ್ತು ಅಧೀನ. ಅವನ ನಾರಾಯಣ, ವಾಸುದೇವ ವೈಕುಂಠ ಎಂಬ ಮೂರು ರೂಪಗಳು ಶ್ವೇತದ್ವೀಪ ಅನಂತಾಸನ ವೈಕುಂಠಗಳಲ್ಲಿ ಇವೆ. ॥ ೩ ॥

ಈ ಪುರುಷನು ಮೂರು ರೂಪಗಳಿಂದ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಲ್ಲ ತುಂಬಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ

ತಸ್ಮಾದ್ ವಿರಾಳಜಾಯತ ವಿರಾಜೋ ಅಧಿ ಪೂರುಷಃ ।
ಸ ಜಾತೋ ಅತ್ಯರಿಚ್ಯತ ಪಶ್ಚಾದ್ ಭೂಮಿಮಥೋ ಪುರಃ ॥ ೫ ॥
ಯತ್ ಪುರುಷೇಣ ಹವಿಷಾ ದೇವಾ ಯಜ್ಞಮತನ್ವತ
ವಸಂತೋ ಅಸ್ಯಾಸೀದಾಜ್ಯಂ ಗ್ರೀಷ್ಮ ಇಧ್ಮಃ ಶರದ್ಧವಿಃ ॥ ೬ ॥
ತಂ ಯಜ್ಞಂ ಬರ್ಹಿಷಿ ಪ್ರೌಕ್ಷನ್ ಪುರುಷಂ ಜಾತಮಗ್ರತಃ ।
ತೇನ ದೇವಾ ಅಯಜಂತ ಸಾಧ್ಯಾ ಋಷಯಶ್ಚ ಯೇ ॥ ೭ ॥

ಎಲ್ಲೆಡೆ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿ ಸಂಸಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಕ್ತರಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಂಬರೂಪದಿಂದ ಇದ್ದಾನೆ. ॥ ೪ ॥

ಆ ಪುರುಷನಿಂದಲೇ ಹೊಳೆಯುವ ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಹುಟ್ಟಿತು. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಿಂದ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನೂ ಅವನಿಂದ ರುದ್ರನೂ ಜನಿಸಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಜೀವೋತ್ತಮನೆನಿಸಿದನು. ರುದ್ರನೂ ಉಳಿದ ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮನೆನಿಸಿದನು. ತನಗಿಂತ ಮೊದಲಾಗಲಿ ಆಮೇಲಾಗಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನು ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿದನು. ॥ ೫ ॥

ದೇವತೆಗಳು ಆ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಮಾನಸಯಜ್ಞದಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿದರು. ಆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರರನ್ನು ಹವಿಸ್ಸಿನ ರೂಪದಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೇ ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಚೇತನರೂ ನಾರಾಯಣನ ಅಧೀನರೆಂದು ಧ್ಯಾನಿಸಿದರು. ಈ ಮಾನಸ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ರಸಭರಿತವಾದ ಎಳೆಯ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಸಂತಕಾಲವೆ ತುಪ್ಪದ ಆಹುತಿಯಾಯಿತು. ಒಣ ಮರಗಿಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗ್ರೀಷ್ಮವೆ ಸಮಿತ್ತೆನಿಸಿತು. ನವಧಾನ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಶರತ್ ಕಾಲವೇ ಹವಿಸ್ಸೆನಿಸಿತು. ॥ ೬ ॥

ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞಾತ್ ಸರ್ವಹುತಃ ಸಂಭೃತಂ ಪೃಷದಾಜ್ಯಂ ।
ಪಶೂನ್ ತಾಂಶ್ಚಕ್ರೇ ವಾಯವ್ಯಾನಾರಣ್ಯಾನ್ ಗ್ರಾಮ್ಯಾಶ್ಚ ಯೇ ॥೮॥
ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞಾತ್ ಸರ್ವಹುತ ಋಚಃ ಸಾಮಾನಿ ಜಜ್ಞಿರೇ ।
ಛಂದಾಂಸಿ ಜಜ್ಞಿರೇ ತಸ್ಮಾದ್ಯಜುಸ್ತಸ್ಮಾದಜಾಯತ ॥ ೯ ॥
ತಸ್ಮಾದಶ್ವಾ ಅಜಾಯಂತ ಯೇ ಕೇ ಚೋಭಯಾದತಃ ।
ಗಾವೋ ಹ ಜಜ್ಞಿರೇ ತಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮಾಜ್ಜಾತಾ ಅಜಾವಯಃ ॥ ೧೦ ॥

ಈ ಮಾನಸ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಚತುರ್ಮುಖನು ಮೊದಲನೆಯ ಪಶು. ಅನಂತರ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಅನಂತರದ ಪಶುಗಳು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಚೇತನರನ್ನೂ ಹರಿಯ ಅಧೀನರೆಂದು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ದೇವತೆಗಳೂ ಋಷಿಗಳೂ ಮಾನಸ ಯಜ್ಞದಿಂದ ಯಜ್ಞನಾಮಕನಾದ ಹರಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದರು. ॥ ೭ ॥

ಈ ಎಲ್ಲ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಯಜ್ಞನಾಮಕ ನಾರಾಯಣನಿಂದ ಚೇತನಾಚೇತನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಪಂಚ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಈ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅಚೇತನವೇ ಮೊಸರು, ಚೇತನವೆ ತುಪ್ಪ. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳೆಲ್ಲ ವನ್ಯ ಪಶುಗಳು, ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರು ಗ್ರಾಮ್ಯ ಪಶುಗಳು, ವಾಯು ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳ ವಶದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಪಶುಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಆಹುತಿ ಎಂದು ಸಮರ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ॥ ೮ ॥

ಎಲ್ಲ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಹಯಗ್ರೀವರೂಪಿ ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ಋಗ್ ಯಜುಸ್ ಸಾಮ ವೇದಗಳ ಮತ್ತು ಛಂದಸ್ಸುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ॥ ೯ ॥

ಆ ಯಜ್ಞಪುರುಷನಿಂದಲೆ ಕುದುರೆ ಹಸು ಆಡು ಕುರಿಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾದವು.

ಯತ್ ಪುರುಷಂ ವ್ಯದಧುಃ ಕತಿಧಾ ವ್ಯಕಲ್ಪಯನ್ ।
ಮುಖಂ ಕಿಮಸ್ಯ ಕೌ ಬಾಹೂ ಕಾ ಊರೂ ಪಾದಾ ಉಚ್ಯೇತೇ ॥೧೧॥
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಸ್ಯ ಮುಖಮಾಸೀದ್ ಬಾಹೂ ರಾಜನ್ಯಃ ಕೃತಃ ।
ಊರೂ ತದಸ್ಯಯದ್ವೈಶ್ಯಃ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಶೂದ್ರೋ ಅಜಾಯತ ॥ ೧೨ ॥
ಚಂದ್ರಮಾ ಮನಸೋ ಜಾತಶ್ಚಕ್ಷೋಃ ಸೂರ್ಯೋ ಅಜಾಯತ ।
ಮುಖಾದಿಂದ್ರಶ್ಚಾಗ್ನಿಶ್ಚ ಪ್ರಾಣಾದ್ ವಾಯುರಜಾಯತ ॥ ೧೩ ॥

(ಇವು ಬಾಹ್ಯಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಪಶುರೂಪವಾಗಿಯೋ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕವೋ ಉಪಯುಕ್ತವೆನಿಸುತ್ತವೆ) ॥ ೧೦ ॥

ಈ ಮಾನಸ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಪರಮಪುರುಷನ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಧ್ಯಾನಿಸಿದರು? ಅವನ ಮುಖ ಬಾಹು ಊರು ಪಾದಗಳು ಎಂಥವು? (ಏನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದವು?) ॥ ೧೧ ॥

ಇವನ ಮುಖದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಾತ್ಯಭಿಮಾನಿಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮ, ಬಾಹುವಿನಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯಜಾತ್ಯಭಿಮಾನಿ ಮುಖ್ಯವಾಯು, ಊರುವಿನಿಂದ ವೈಶ್ಯಜಾತ್ಯಭಿಮಾನಿ ನಾಸಿಕ್ಯವಾಯು ಮತ್ತು ಪಾದದಿಂದ ಶೂದ್ರ ಜಾತ್ಯಭಿಮಾನಿ ನಿಋತಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ॥ ೧೨ ॥

ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಚಂದ್ರ, ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಸೂರ್ಯ, ಮುಖದಿಂದ ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣದಿಂದ ವಾಯು ಹುಟ್ಟಿದನು. ॥ ೧೩ ॥

ನಾಭ್ಯಾ ಆಸೀದಂತರಿಕ್ಷಂ ಶೀರ್ಷ್ಣೋ ದ್ಯೌಃ ಸಮವರ್ತತ ।
ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಭೂಮಿರ್ದಿಶಃ ಶ್ರೋತ್ರಾತ್ ತಥಾ ಲೋಕಾಂ ಅಕಲ್ಪಯನ್ ।೧೪।
ಸಪ್ತಾಸ್ಯಾಸನ್ ಪರಿಧಯಸ್ತ್ರಿ ಸಪ್ತ ಸಮಿಧಃ ಕೃತಾಃ ।
ದೇವಾ ಯದ್ಯಜ್ಞಂ ತನ್ವಾನಾ ಅಬಧ್ನನ್ ಪುರುಷಂ ಪಶುಂ ॥ ೧೫ ॥
ಯಜ್ಞೇನ ಯಜ್ಞಮಯಜಂತ ದೇವಾಸ್ತಾನಿ ಧರ್ಮಾಣಿ ಪ್ರಥಮಾನ್ಯಾಸನ್ ।

ನಾಭಿಯಿಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆ, ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಊರ್ಧ್ವಲೋಕಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು, ಪಾದಗಳಿಂದ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಕೆಳಗಿನ ಲೋಕಗಳು ಅವುಗಳ ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು, ಕಿವಿಯಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳು, ಅವುಗಳ ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. (ಹರಿಯ ಅಂಗಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಅವುಗಳ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೂ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನವೆಂದು ಮಾನಸ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿದರು) ॥ ೧೪ ॥

ಈ ಮಾನಸ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಲೋಮ ತ್ವಕ್ ಮುಂತಾದ ಸಪ್ತಧಾತುಗಳೂ ಉಷ್ಣಿಕ್ ಗಾಯತ್ರೀ ಮುಂತಾದ ಸಪ್ತಛಂದಸ್ಸುಗಳೂ ಅವುಗಳ ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಏಳು ಪರಿಧಿಗಳೆಂದು ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಕೈಕಾಲುಗಳ ಇಪ್ಪತ್ತು ಬೆರಳುಗಳು ಮತ್ತು ಆತ್ಮ- ಈ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಮಿತ್ತುಗಳೆಂದು ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಅಥವಾ ಹನ್ನೆರಡು ಮಾಸಗಳು ಐದು ಋತುಗಳು (ಹೇಮಂತ ಶಿಶಿರಗಳೆರಡನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ) ಮೂರು ಲೋಕಗಳು ಮತ್ತು ಆದಿತ್ಯ ಹೀಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಮಂದಿ ದೇವತೆಗಳು ಸಮಿತ್ತುಗಳೆಂದು ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ॥ ೧೫ ॥

ಹೀಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಮಾನಸಯಜ್ಞದಿಂದ ಯಜ್ಞಪುರುಷನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ

ತೇಹ ನಾಕಂ ಮಹಿಮಾನಃ ಸಚಂತ್ರಯತ್ರ ಪೂರ್ವೇ ಸಾಧ್ಯಾಃ ಸಂತಿ ದೇವಾಃ

ಶ್ರೀಸೂಕ್ತ

ಹಿರಣ್ಯಾವರ್ಣಾಮಿತಿ ಪಂಚದರ್ಶರ್ಚಸ್ಯ ಸೂಕ್ತಸ್ಯ ಆನಂದ ಕರ್ದಮ ಚಿಕ್ಲೀತೇಂದಿರಾಸುತಾ ಋಷಯಃ। ಶ್ರೀರ್ದೇವತಾ। ಆದ್ಯಾಸ್ತಿಸ್ರೋನುಷ್ಟುಭಃ। ಚತುರ್ಥೀ ಬೃಹತೀ। ಪಂಚಮೀಷಷ್ಠ್ಯೌ ತ್ರಿಷ್ಟುಭೌ। ತತೋಷ್ಟಾವನುಷ್ಟುಭಃ। ಅಂತ್ಯಾ ಪ್ರಸ್ತಾರಪಂಕ್ತಿಃ। ಜಪೇ ವಿನಿಯೋಗಃ।

ಓಂ ಹಿರಣ್ಯ ವರ್ಣಾಂ ಹರಿಣೀಂ ಸುವರ್ಣರಜತ ಸ್ರಜಾಂ।
ಚಂದ್ರಾಂ ಹಿರಣ್ಮಯೀಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಜಾತವೇದೋ ಮ ಆವಹ ॥೧॥
ತಾಂ ಮ ಆವಹ ಜಾತವೇದೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮನಪಗಾಮಿನೀಂ।
ಯಸ್ಯಾಂ ಹಿರಣ್ಯಂ ವಿಂದೇಯಂ ಗಾಮಶ್ವಂ ಪುರುಷಾನಹಂ ॥ ೨ ॥

ವೈಕುಂಠಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಪೂರ್ವಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತರಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಆ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುಪೂಜೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದುದು.

ಶ್ರೀಸೂಕ್ತ

ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ನಾರಾಯಣನೇ, ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಗಳ ಮಾಲೆ ಧರಿಸಿ, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಆಹ್ಲಾದ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತ ಚಿನ್ನದಂತೆ ಹೊಳೆವ, ಮೂವತ್ತೆರಡು ಲಕ್ಷಣ ಗಳಿಂದೊಪ್ಪುವ ಶರೀರ ಉಳ್ಳ ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ॥೧॥

ನಿನ್ನನ್ನು ಎಂದೂ ಅಗಲಿರಲಾರದ ಆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು ನೀನೆ ನನ್ನೆಡೆಗೆ

ಅಶ್ವ ಪೂರ್ವಾಂ ರಥಮಧ್ಯಾಂ ಹಸ್ತಿನಾದ ಪ್ರಬೋಧಿನೀಂ ।
ಶ್ರಿಯಂ ದೇವೀಮುಪಹ್ವಯೇ ಶ್ರೀರ್ಮಾ ದೇವೀ ಜುಷತಾಂ ॥೩॥

ಕಾಂ ಸೋಸ್ಮಿತಾಂ ಹಿರಣ್ಯಪ್ರಾಕಾರಾಮಾರ್ದ್ರಾಂ ಜ್ವಲಂತೀಂ ತೃಪ್ತಾಂ
ತರ್ಪಯಂತೀಂ ।
ಪದ್ಮೇ ಸ್ಥಿತಾಂ ಪದ್ಮ ವರ್ಣಾಂ ತಾಮಿಹೋಪಹ್ವಯೇ ಶ್ರಿಯಂ ॥೪॥

ಚಂದ್ರಾಂ ಪ್ರಭಾಸಾಂ ಯಶಸಾ ಜ್ವಲಂತೀಂ ಶ್ರಿಯಂ ಲೋಕೇ

ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಆಕೆಯ ಸನ್ನಿಧಾನದ ಬಲದಿಂದ ನಾನು ಚಿನ್ನ, ಗೋವು, ಕುದುರೆ ಸೇವಕ ಜನರು ಮುಂತಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಾಗಲಿ. ॥ ೨ ॥

ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳು ನಡುವೆ ರಥಗಳು ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಘೀಳಿಡುವ ಆನೆಗಳು. ಅವುಗಳ ಧ್ವನಿ ಕೇಳುತ್ತಾ ಆನಂದದಿಂದ ಬರುವ ಶ್ರೀದೇವಿಯನ್ನು ನಾನು ಇದಿರುಗೊಂಡು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಂದ ತೊಡಗಿ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಆಶ್ರಯಳೆನಿಸಿದ ಆ ದೇವಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತಳಾಗಲಿ. ॥ ೩ ॥

ದೇವಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಮಾತಿಗೂ ನಿಲುಕದ ಅಪಾರ ಮಹಿಮೆ ಉಳ್ಳವಳು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯವಾದ ಮಂದಹಾಸ ಬೀರುವಳು. ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ಏಳು ಪ್ರಾಕಾರಗಳೊಳಗೆ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಇರುವಳು. ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ದಯಾರ್ದ್ರಳು. ಉಜ್ವಲ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳವಳು, ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಮಲದಂತೆಯೇ ಹೊಳೆಯುವವಳು. ಇಂಥ ದೇವಿಯನ್ನು ಇದಿರುಗೊಂಡು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ॥ ೪ ॥

ಚಂದ್ರನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ, ಉಜ್ವಲ ಕೀರ್ತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗುವ,

ದೇವಜುಷ್ಟಾಮುದಾರಾಂ। ತಾಂ ಪದ್ಮಿನೀಮೀಂ ಶರಣಮಹಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ
ಅಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಮೇ ನಶ್ಯತಾಂ ತ್ವಾಂ ವೃಣೇ ॥ ೫ ॥

ಆದಿತ್ಯವರ್ಣೇ ತಪಸೋಧಿಜಾತೋ ವನಸ್ಪತಿ ಸ್ತವ ವೃಕ್ಷೋಥ ಬಿಲ್ವಃ।
ತಸ್ಯ ಫಲಾನಿ ತಪಸಾ ನುದಂತು ಮಾ ಯಾಂತರಾ ಯಾಶ್ಚ ಬಾಹ್ಯಾ ಅಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ।೬।

ಉಪೈತು ಮಾಂ ದೇವಸಖಃ ಕೀರ್ತಿಶ್ಚ ಮಣಿನಾ ಸಹ ।
ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತೋಸ್ಮಿ ರಾಷ್ಟ್ರೇಸ್ಮಿನ್ ಕೀರ್ತಿಮೃದ್ಧಿಂ ದದಾತು ಮೇ ।೭।

ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ, ಔದಾರ್ಯದಿಂದ ಬೇಡಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ನೀಡುವ, ಲೀಲಾಕಮಲವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀದೇವಿಯನ್ನು ಶರಣು ಹೊಂದುತ್ತೇನೆ. ದಾರಿದ್ರ್ಯ ನನ್ನಿಂದ ತೊಲಗಿಹೋಗಲಿ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತೇನೆ. ॥ ೫ ॥

ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ದೇವಿಯೇ, ನಿನ್ನ ನಿಯಮಕ್ಕೊಳಗಾಗಿಯೇ ಬಿಲ್ವ ಮುಂತಾದ ವೃಕ್ಷಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅವುಗಳ ಹಣ್ಣುಗಳು ನನ್ನ ಒಳಗಿನ ರೋಗ ಅಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದವನ್ನೂ ಹೊರಗಿನದ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸಲಿ. ॥ ೬ ॥

ದೇವಿ, ಮಹಾದೇವನ ಮಿತ್ರನಾದ ಕುಬೇರನೂ, ಕೀರ್ತಿದೇವಿಯೂ, ಚಿಂತಾಮಣಿಯೂ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ನಾನು ಈ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಕುಬೇರನು ನನಗೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಿ. ॥ ೭ ॥

ಕ್ಷುತ್ ಪಿಪಾಸಾಮಲಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಮಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ನಾಶಯಾಮ್ಯಹಂ ।
ಅಭೂತಿಮಸಮೃದ್ಧಿಂ ಚ ಸರ್ವಾಂ ನಿರ್ಣುದ ಮೇ ಗೃಹಾತ್ ॥೮॥

ಗಂಧದ್ವಾರಾಂ ದುರಾಧರ್ಷಾಂ ನಿತ್ಯ ಪುಷ್ಟಾಂ ಕರೀಷಿಣೀಂ ।
ಈಶ್ವರೀಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ತಾಮಿಹೋಪಹ್ವಯೇ ಶ್ರಿಯಂ ॥೯॥

ಮನಸಃ ಕಾಮಮಾಕೂತಿಂ ವಾಚಃ ಸತ್ಯಮಶೀಮಹಿ ।
ಪಶೂನಾಂ ರೂಪಮನ್ನಸ್ಯ ಮಯಿ ಶ್ರೀಃ ಶ್ರಯತಾಂ ಯಶಃ ॥೧೦॥

ಹಸಿವು ನೀರಡಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿ ಮಲಿನಳಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನಿನಗಿಂತ ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿರುವ ದಾರಿದ್ರ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾದ ಅಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೇವಿ, ನೀನು ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಸಮೃದ್ಧಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೋಡಿಸು. ॥ ೮ ॥

ಗಂಧವೇ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಉಳ್ಳ, ಯಾರ ಬಲಾತ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗದ, ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ನಿತ್ಯ ಪುಷ್ಟಳಾದ, ಪಶುಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಅಧೀಶ್ವರಿ ಎನಿಸಿದ, ಭೂರೂಪಿಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಇದಿರುಗೊಂಡು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ॥ ೯ ॥

ಹೇ ದೇವಿ, ನಾವು ಮನಸ್ಸಿನ ಅಭೀಷ್ಟವನ್ನೂ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ಮಾತಿನ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಪಶು ಮತ್ತು ಅನ್ನ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಹೊಂದುವಂತಾಗಲಿ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಕೀರ್ತಿಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲಿ. ॥ ೧೦ ॥

ಕರ್ದಮೇನ ಪ್ರಜಾಭೂತಾ ಮಯಿ ಸಂಭವ ಕರ್ದಮ ।
ಶ್ರಿಯಂ ವಾಸಯ ಮೇ ಕುಲೇ ಮಾತರಂ ಪದ್ಮಮಾಲಿನೀಂ ॥೧೧॥

ಆಪಃ ಸೃಜಂತು ಸ್ನಿಗ್ಧಾನಿ ಚಿಕ್ಲೀತ ವಸ ಮೇ ಗೃಹೇ ।
ನಿ ಚ ದೇವೀಂ ಮಾತರಂ ಶ್ರಿಯಂ ವಾಸಯ ಮೇ ಕುಲೇ ॥ ೧೨ ॥

ಆರ್ದ್ರಾಂ ಪುಷ್ಕರಿಣೀಂ ಪುಷ್ಟಿಂ ಸುವರ್ಣಾಂ ಹೇಮಮಾಲಿನೀಂ ।
ಸೂರ್ಯಾಂ ಹಿರಣ್ಮಯೀಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಜಾತವೇದೋ ಮ ಆವಹ।೧೩

ಹೇ ಕರ್ದಮ. ನಿನ್ನನ್ನು ಹಡೆದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಪುತ್ರವತಿ ಎನಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರು. ಕಮಲದ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿದ ಮಾತೆಯಾದ ಶ್ರೀದೇವಿಯನ್ನೂ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿಸು. ॥ ೧೧ ॥

ಹೇ ಮನ್ಮಥನೆ, ನೀನೂ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರು, ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯಾದ ಶ್ರೀ ದೇವಿಯನ್ನೂ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿಸು. ಜಲರೂಪಿಣಿಯಾದ ಆ ದೇವಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಿ. ॥ ೧೨ ॥

ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಹರಿಯೆ, ದಯಾರ್ದ್ರಳೂ, ದಿಗ್ಗಜಗಳ ಸೊಂಡಿಲಿನಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಹೊಂದುವವಳೂ, ಜಗತ್ತನ್ನು ಪೋಷಿಸುವವಳೂ, ಚಿನ್ನದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಶರೀರದವಳೂ, ಚಿನ್ನದ ಹಾರ ಧರಿಸಿರುವವಳೂ, ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ದೊರಕುವವಳೂ, ಚಿನ್ನ ಮುಂತಾದ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಅಧಿ ದೇವತೆಯೂ ಆದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ॥ ೧೩ ॥

ಆರ್ದ್ರಾಂ ಯಃಕರಿಣೀಂ ಯಷ್ಟಿಂ ಪಿಂಗಲಾಂ ಪದ್ಮಮಾಲಿನೀಂ ।
ಚಂದ್ರಾಂ ಹಿರಣ್ಮಯೀಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಜಾತವೇದೋ ಮ ಆವಹ॥೧೪॥
ತಾಂ ಮ ಆವಹ ಜಾತವೇದೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮನಪಗಾಮಿನೀಂ ।
ಯಸ್ಯಾಂ ಹಿರಣ್ಯಂ ಪ್ರಭೂತಂ ಗಾವೋ ದಾಸ್ಯೋಽಶ್ವಾನ್
ವಿಂದೇಯಂ ಪುರುಷಾನಹಂ ॥ ಓಂ ॥ ॥ ೧೫ ॥

ಶ್ರೀಸೂಕ್ತ ಫಲಶ್ರುತಿ

ಓಂ ಯಃ ಶುಚಿಃ ಪ್ರಯತೋ ಭೂತ್ವಾ ಜುಹುಯಾದಾಜ್ಯಮನ್ವಹಂ ।
ಶ್ರಿಯಃ ಪಂಚದಶರ್ಚಂ ಚ ಶ್ರೀಕಾಮಃ ಸತತಂ ಜಪೇತ್ ॥

ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಹರಿಯೇ, ಶೀತಲಕಾಂತಿ ಉಳ್ಳವಳೂ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪಿಂಗಲವರ್ಣದಿಂದ ಹೊಳೆಯುವವಳೂ, ಕಮಲದ ಹಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿದವಳೂ, ಐಶ್ವರ್ಯದ ಅಧಿದೇವತೆಯೂ ಆದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ॥ ೧೪ ॥

ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಹರಿಯೇ, ಆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನನ್ನಿಂದ ಎಂದೂ ದೂರ ಹೋಗದಂತೆ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಆಕೆಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಚಿನ್ನ, ಗೋವು, ಕುದುರೆ, ದಾಸದಾಸಿಯರನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಾಗಲಿ. ॥ ೧೫ ॥

ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ ಗಾಯತ್ರಿ ಅಷ್ಟ

ಅಶ್ವದಾಯಿ ಗೋದಾಯಿ ಧನದಾಯಿ ಮಹಾಧನೇ

ಧನಂ ಮೇ ಜುಷತಾಂ ದೇವಿ ಸರ್ವಕಾಮಾಂಶ್ಚ ದೇಹಿ ಮೇ ॥

ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರ ಧನಂ ಧಾನ್ಯಂ ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವಾದಿ ಗವೇರಥಂ

ಪ್ರಜಾನಾಂ ಭವಸಿ ಮಾತಾ ಆಯುಷ್ಮಂತಂ ಕರೋತು ಮಾಂ ॥

ನ ಕ್ರೋಧೋ ನ ಚ ಮಾತ್ಸರ್ಯಂ ನ ಲೋಭೋ ನಾಶುಭಾ ಮತಿಃ

ಭವಂತಿ ಕೃತಪುಣ್ಯಾನಾಂ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತಂ ಜಪೇತ್ ॥

ಮಹಾಮಂತ್ರಜಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದು ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳು ತಪ್ಪದೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತದ ಹದಿನೈದು ಋಚೆಗಳನ್ನು ಹದಿನೈದು ಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಹದಿನೈದು ಋಚೆಗಳಿಂದ ಹದಿನೈದು ತುಪ್ಪದಾಹುತಿಗಳನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಕುದುರೆ, ಗೋವು, ಧನ, ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮಹಾ ಐಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ದೇವಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನನಗೆ ಧನಲಾಭ ವಾಗಲಿ, ದೇವಿ, ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ನೀಡು.

ಲೋಕಮಾತೆಯಾದ ನೀನು ನನಗೆ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರಾದಿಸಂತತಿ, ಧನ, ಧಾನ್ಯ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ ರಥ ಮುಂತಾದವನ್ನು ನೀಡಿ ನಾನು ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳುವಂತೆ ಮಾಡು.

ಶ್ರೀಸೂಕ್ತವನ್ನು ಜಪಿಸುವ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿ ಭಕ್ತರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧ, ಮತ್ಸರ, ಲೋಭ, ದುಷ್ಟ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮೂಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಚಂದ್ರಾಭಾಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮೀಶಾನಾಂ ಸೂರ್ಯಾಭಾಂ ಶ್ರಿಯಮೀಶ್ವರೀಂ

ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿ ವರ್ಣಾಭಾಂ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಮುಪಾಸ್ಮಹೇ ॥

ಧನಮಗ್ನಿರ್ಧನಂ ವಾಯುರ್ಧನಂ ಸೂರ್ಯೋ ಧನಂ ವಸುಃ ।

ಧನಮಿಂದ್ರೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿರ್ವರುಣಂ ಧನಮಶ್ನುತೇ ॥

ವೈನತೇಯ ಸೋಮಂ ಪಿಬ ಸೋಮಂ ಪಿಬತು ವೃತ್ರಹಾ ।

ಸೋಮಂ ಧನಸ್ಯ ಸೋಮಿನೋ ಮಹ್ಯಂ ದದಾತು ಸೋಮಿನಃ ॥

ವರ್ಷಂತು ತೇ ವಿಭಾವರಿ ದಿವೋ ಅಭ್ರಸ್ಯ ವಿದ್ಯುತಃ ।

ರೋಹಂತು ಸರ್ವಬೀಜಾನ್ಯವ ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಿಷೋ ಜಹಿ ॥

ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನಿತ್ತವಳು ಸರ್ವಶಕ್ತಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ. ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನಿತ್ತವಳೂ ಸರ್ವಶಕ್ತಳಾದ ಶ್ರೀದೇವಿಯೇ. ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಅಗ್ನಿಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಮೈಬಣ್ಣದ ಶ್ರೀಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಅಗ್ನಿ ವಾಯು ಸೂರ್ಯ ವಸು ಇಂದ್ರ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ವರುಣ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳೂ ದೇವಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗರುಡದೇವ, ನೀನು ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡು. ಇಂದ್ರನೂ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಲಿ. ಸೋಮಪಾನಾರ್ಹರಾದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ದೇವಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಲಿ. ನನಗೂ ಕೊಡಲಿ.

ಗುಡುಗು ಮಿಂಚುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೋಡಗಳು ಯಥೇಚ್ಛ

ಪದ್ಮಾಸನೇ ಪದ್ಮ ಊರೂ ಪದ್ಮಾಕ್ಷೀ ಪದ್ಮಸಂಭವೇ ।
ತ್ವಂ ಮಾಂ ಭಜಸ್ವ ಪದ್ಮಾಕ್ಷಿ ಯೇನ ಸೌಖ್ಯಂ ಲಭಾಮ್ಯಹಂ ॥
ಪದ್ಮಪ್ರಿಯೇ ಪದ್ಮಿನಿ ಪದ್ಮಹಸ್ತೇ ಪದ್ಮಾಲಯೇ ಪದ್ಮದಲಾಯತಾಕ್ಷಿ ।
ವಿಶ್ವಪ್ರಿಯೇ ವಿಷ್ಣುಮನೋನುಕೂಲೇ ತ್ವತ್ಪಾದಪದ್ಮಂ ಮಯಿ
ಸನ್ನಿಧತ್ಸ್ವ ।
ಮಹಾದೇವ್ಯೈಚ ವಿದ್ಮಹೇ ವಿಷ್ಣುಪತ್ನ್ಯೈ ಚ ಧೀಮಹಿ ।
ತನ್ನೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥

ಮಳೆಗರೆಯಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಬೀಜಗಳೂ ಮೊಳೆಯಲಿ, ದೇವಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ಬ್ರಹ್ಮದ್ವೇಷಿಗಳನ್ನು ಅಣಗಿಸು.

ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವಳೇ, ಕಮಲದಂಥ ತೊಡೆಯವಳೆ, ಕಮಲದಂಥ ಕಣ್ಣಿನವಳೆ, ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಮೈದೋರುವವಳೆ, ನಾನು ಸುಖ ಹೊಂದುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಕಮಲವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವವಳೆ, ಕಮಲವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದವಳೇ, ಕಮಲದ ನಡುವೆ ವಾಸಿಸುವವಳೆ, ಕಮಲ ದಳದಂಥ ಉದ್ದ ಕಣ್ಣಿನವಳೆ, ಇಡೀ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯಳಾದವಳೆ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪುವವಳೆ, ನಿನ್ನ ಪಾದ ಕಮಲವನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿಡು.

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಡದಿಯಾದ ಮಹಾದೇವಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರಿಂದ ಆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಿರಲಿ.

ಸರಸಿಜನಿಲಯೇ ಸರೋಜಹಸ್ತೇ

ಧವಲತರಾಂಶುಕಗಂಧಮಾಲ್ಯಶೋಭೇ ।

ಭಗವತಿ ಹರಿವಲ್ಲಭೇ ಮನೋಜ್ಞೇ

ತ್ರಿಭುವನಭೂತಿಕರಿ ಪ್ರಸೀದ ಮಹ್ಯಂ ॥

ಯಾಸಾ ಪದ್ಮಾಸನಸ್ಥಾ ವಿಪುಲಕಟಿತಟೀ ಪದ್ಮಪತ್ರಾಯತಾಕ್ಷೀ

ಗಂಭೀರಾವರ್ತನಾಭಿಃ ಸ್ತನಭರನಮಿತಾ ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರೋತ್ತರೀಯಾ

ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ದಿವ್ಯೈರ್ಗಜೇಂದ್ರೈರ್ಮಣಿಗಣಖಚಿತೈಃಸ್ನಾಪಿತಾ ಹೇಮಕುಂಭೈ-

ರ್ನಿತ್ಯಂಸಾಪದ್ಮಹಸ್ತಾ ಮಮವಸತುಗೃಹೇ ಸರ್ವಮಾಂಗಲ್ಯಯುಕ್ತಾ ॥

ಕಮಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವಳೆ, ಕಮಲವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದವಳೆ, ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ಗಂಧ, ಹೂಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವವಳೆ, ಮನೋಹರಳೆ, ಮೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವವಳೆ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರೇಯಸಿ ಎನಿಸಿದ ಭಗವತಿಯೇ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗು.

ಅರೆ ಮುಚ್ಚಿದ ತಾವರೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ, ಪುಷ್ಪನಿತಂಬ ಕಮಲದಳದಂಥ ಉದ್ದ ಕಣ್ಣು ಆಳವಾದ ಸುಳಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಾಭಿ ಉಳ್ಳ, ಸ್ತನಭಾರದಿಂದ ಬಗ್ಗಿದ, ಬಿಳಿ ಮೇಲು ಹೊದಿಕೆ ಉಳ್ಳ, ದಿವ್ಯಮದ್ದಾನೆಗಳಿಂದ ರತ್ನಖಚಿತಕಲಶ ಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಹೊಂದುವ, ಪದ್ಮಹಸ್ತೆ ಸರ್ವಮಂಗಲಯುಕ್ತೆಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲಿ.

ಅಂಭೃಣೀ ಸೂಕ್ತ

ಅಹಂರುದ್ರೇಭಿರಿತಿ ಅಷ್ಟರ್ಚಸ್ಯ ಸೂಕ್ತಸ್ಯ ವಾಗಂಭೃಣೀ ಋಷಿಃ ಪರಮಾತ್ಮಾ ದೇವತಾ । ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ದ್ವಿತೀಯಾ ಜಗತೀ । ದೇವಸ್ಯ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ವಿಸರ್ಜನೇ ವಿನಿಯೋಗಃ

ಓಂ ಅಹಂ ರುದ್ರೇಭಿರ್ವಸುಭಿಶ್ಚರಾಮ್ಯಹಮಾದಿತ್ಯೈರುತ ವಿಶ್ವದೇವೈಃ ।

ಅಹಂ ಮಿತ್ರಾ ವರುಣೋಭಾ ಬಿಭರ್ಮ್ಯಹಮಿಂದ್ರಾಗ್ನೀ

ಅಹಮಶ್ವಿನೋಭಾ ॥ ೧ ॥

ಅಂಭೃಣೀಸೂಕ್ತ

'ಅಹಂ ರುದ್ರೇಭಿಃ' ಎಂದು ಮುಂತಾದ ಎಂಟು ಋಕ್ಕುಗಳುಳ್ಳ ಈ ಸೂಕ್ತಕ್ಕೆ ವಾಗ್ ಅಂಭೃಣಿಯು ಋಷಿ, ವಾಗ್=ವೇದಾಭಿಮಾನಿನಿ, ಅಂ=ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು, ಭೃ=ವೇದಾಭಿಮಾನಿನಿಯಾದ ತಾನು ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ, ಣೀ=ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಒಯ್ಯುವವಳು. ವೇದಾಭಿಮಾನಿನಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವೇದಗಳ ಪರಮತಾತ್ಪರ್ಯ ಗೋಚರನಾದ ಹರಿಯನ್ನು ವೇದಗಳ ಮೂಲಕ ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೊಡುವವಳು ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯೇ ಸರಿ. ಅವಳೆ ಈ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಋಷಿಯೂ ಆಗಿರುವಳು. ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಸಮುದ್ರಶಾಯಿ ನಾರಾಯಣನೇ ದೇವತೆ. ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಸ್ಸು, ಎರಡನೆಯ ಋಚೆಗೆ ಜಗತೀ ಛಂದಸ್ಸು ದೇವರ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ಏಕಾದಶರುದ್ರರು, ಮಹಾರುದ್ರ, ಅಷ್ಟವಸುಗಳು, ದ್ವಾದಶಆದಿತ್ಯರು, ವಿಶ್ವದೇವತೆಗಳು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಪರಿವಾರ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ

ಅಹಂ ಸೋಮಮಾಹನಸಂ ಬಿಭರ್ಮ್ಯಹಂ ತ್ವಷ್ಟಾರಮುತ
ಪೂಷಣಂ ಭಗಂ। ಅಹಂ ದಧಾಮಿ ದ್ರವಿಣಂ ಹವಿಷ್ಮತೇ
ಸುಪ್ರಾವ್ಯೇಃ ಯಜಮಾನಾಯ ಸುನ್ವತೇ ॥೨॥

ಅಹಂ ರಾಷ್ಟ್ರೀ ಸಂಗಮನೀ ವಸೂನಾಂ ಚಿಕಿತುಷೀ ಪ್ರಥಮಾ
ಯಜ್ಞಿಯಾನಾಂ। ತಾಂ ಮಾ ದೇವಾ ವ್ಯದಧುಃ ಪುರುತ್ರಾ ಭೂರಿಸ್ಥಾತ್ರಾಂ
ಭೂರ್ಯಾವೇಶಯಂತೀಂ ॥ ೩ ॥

ನಾನು ಈ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೇ ಸಂಚರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಿತ್ರವರುಣ ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು ಮುಂತಾದ ನನ್ನ ಈ ಪರಿವಾರವನ್ನೂ ನಾನು ಪೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ॥ ೧ ॥

ಸೋಮಲತಾಭಿಮಾನಿ ಚಂದ್ರ, ತ್ವಷ್ಟ್ರ, ಪೂಷ, ಭಗರನ್ನೂ ನಾನೇ ಪೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಉತ್ತಮ ಹವಿಸ್ಸನ್ನೂ ಸೋಮರಸವನ್ನೂ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುವ ಆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಾನು ವಿಪುಲವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ॥೨॥

ಭೂರೂಪದಲ್ಲಿ ನಾನು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನಿನಿ. ಸಂಪತ್ತು ಕೊಡುವವಳು. ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುವ ಸಂಪತ್ತನ್ನೇ ಮೊದಲಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡುವವಳು. ತ್ರಿವಿಧ ಜೀವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತ ಲೋಕರಕ್ಷಕಳಾದ ನನ್ನನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದ್ದಾರೆ. ॥ ೩ ॥

ಮಯಾ ಸೋ ಅನ್ನಮತ್ತಿ ಯೋ ವಿಪಶ್ಯತಿ ಯಃ ಪ್ರಾಣಿತಿ ಯ ಈಂ ಶೃಣೋತ್ಯುಕ್ತಂ। ಅಮಂತವೋ ಮಾಂ ತ ಉಪಕ್ಷಿಯಂತಿ ಶ್ರುಧಿ ಶ್ರುತ ಶ್ರದ್ಧಿವಂ ತೇ ವದಾಮಿ ॥ ೪ ॥

ಅಹಮೇವ ಸ್ವಯಮಿದಂ ವದಾಮಿ ಜುಷ್ಟಂ ದೇವೇಭಿರುತ ಮಾನುಷೇಭಿಃ। ಯಂ ಕಾಮಯೇ ತಂ ತಮುಗ್ರಂ ಕೃಣೋಮಿ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ತಮೃಷಿಂ ತಂ ಸುಮೇಧಾಂ ॥ ೫ ॥

ಅಹಂ ರುದ್ರಾಯ ಧನುರಾತನೋಮಿ ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಿಷೇ ಶರವೇ ಹಂತವಾಉ

ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ವಿಪರೀತವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ ಅಧಮರಾಗಲಿ, ಉದಾಸೀನರಾಗಿ ಜೀವನ ಮಾತ್ರ ನಡೆಸುವ ಮಧ್ಯಮರಾಗಲಿ, ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆಯುವ ಉತ್ತಮರಾಗಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನಿಂದಲೆ ಅನ್ನ ಉಣ್ಣುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸುವವರು ನಾಶವಾಗುತ್ತಾರಷ್ಟೆ, ನಂಬಲು ಅರ್ಹವಾದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು ॥ ೪ ॥

ದೇವಮಾನವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾನ್ಯವಾದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಸ್ವತಃ ನಾನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಯಾರನ್ನು ರುದ್ರಪದವಿಗೆ ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮಪದವಿಗೆ ಏರಿಸಲು ಬಯಸುವೆನೋ ಅವನನ್ನು ಆ ಪದವಿಗೆ ಏರಿಸುವೆನು. ಯಾರನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞನನ್ನಾಗಿ ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಯಸುವೆನೋ ಅವನನ್ನು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವೆನು. ॥ ೫ ॥

ಬ್ರಹ್ಮನ ಐದನೆ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವ ಮತ್ತು ಜಗತ್‌ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವ ರುದ್ರನ ವಧೆಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಿಲ್ಲನ್ನೆತ್ತುತ್ತೇನೆ.

ಅಹಂ ಜನಾಯ ಸಮದಂ ಕೃಣೋಮ್ಯಹಂ ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವೀ ಆವಿವೇಶ ॥ ೬ ॥

ಅಹಂ ಸುವೇ ಪಿತರಮಸ್ಯ ಮೂರ್ಧನ್ ಮಮ ಯೋನಿರಪ್ಸ್ವಂತಃ ಸಮುದ್ರೇ। ತತೋ ವಿತಿಷ್ಠೇ ಭುವನಾನು ವಿಶ್ವೋತಾಮೂಂ ದ್ಯಾಂ ವರ್ಷ್ಮಣೋಪಸ್ಪೃಶಾಮಿ ॥ ೭ ॥

ಅಹಮೇವ ವಾತ ಇವ ಪ್ರವಾಮ್ಯಾರಭಮಾಣಾ ಭುವನಾನಿ ವಿಶ್ವಾ। ಪರೋ ದಿವಾ ಪರ ಏನಾ ಪೃಥಿವ್ಯೈತಾವತೀ ಮಹಿನಾ ಸಂಬಭೂವ ॥ ೮ ॥

(ಸಂಹಾರ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಲೇಪವಿಲ್ಲ. ರುದ್ರನಿಗಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಶಿಕ್ಷೆ!). ನಾನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಭೂಮ್ಯಂತರಿಕ್ಷಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಅಭಿಮಾನಿನಿ ಯಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ॥ ೬ ॥

ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೂ ಜಗದ್ವಂದ್ಯನೂ ಆದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಅತ್ಯುಚ್ಚಲೋಕವಾದ ಸತ್ಯಲೋಕದ ಪಾಲನೆಗಾಗಿ ನಾನು ಹಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ನನಗೂ ನನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣನಾದವನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನೇ ಸಮುದ್ರ ಜಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ನಾರಾಯಣ. ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳೂ ಅವನಿಂದ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. (ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ತಾಯಿ ಮೊಸರು ಕಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮಗು ಕಡಗೋಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ತಾನು ಕಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ಆ ನಾರಾಯಣ ಧರಿಸುವ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ನಾನು ಧಾರಕಳೆನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮಹಿಮೆ ನನ್ನ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಹರಿಯದು, ನನ್ನದಲ್ಲ.) ॥ ೭ ॥

ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿಲಯಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣನಂತೆ ನಾನೂ ಹರಿಯು ಕೊಟ್ಟ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲ

ಬಳಿತ್ಥಾ ಸೂಕ್ತ

ಬಳಿತ್ಥೇತಿ ಪಂಚರ್ಚಸ್ಯ ಸೂಕ್ತಸ್ಯ ಔಚಥ್ಯೋ ದೀರ್ಘತಮಾ ಭೃಗುಃ ಋಷಯಃ। ಪ್ರಾಣಾಗ್ನಿರ್ದೇವತಾ। ಜಗತೀಛಂದಃ। ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಭಿಷೇಕೇ ವಿನಿಯೋಗಃ।

ಓಂ ಬಳಿತ್ಥಾ ತದ್ವಪುಷೇ ಧಾಯಿ ದರ್ಶತಂ ದೇವಸ್ಯ ಭರ್ಗಃ ಸಹಸೋ ಯತೋಜನಿ। ಯದೀಮುಪ ಹ್ವರತೇ ಸಾಧತೇ ಮತಿರ್ಋತಸ್ಯ ಧೇನಾ ಅನಯಂತ ಸಸ್ರುತಃ ॥ ೧ ॥

ಸುಗಂಧಯುಕ್ತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. (ಪ್ರಪಂಚ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶ್ರೀಹರಿಯಿಂದ ದತ್ತವಾದುದು ಇದೆ.) ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅಂತರಿಕ್ಷಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ನನ್ನ ಶ್ರೀರೂಪಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪೃಥಿವಿಯ ಅಭಿಮಾನಿಯಾದ ನನ್ನ ಭೂರೂಪಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನನ್ನ ಮಹಿಮೆಗೆ ಪಾರವಿದೆ. ಅವನ ಮಹಿಮೆ ಅಪಾರ. ॥ ೮ ॥

ಬಳಿತ್ಥಾಸೂಕ್ತ

ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನ ಮೂಲರೂಪವು ಬಲಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ಶ್ವಾಸರೂಪದಿಂದ ಪೋಷಿಸಿ ಪರಗತಿ ಹೊಂದಿಸುತ್ತಿದೆ. ವಾಯು ಕೂರ್ಮರೂಪದಿಂದ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊರಬಲ್ಲ, ಕಲ್ಯಾವೇಶವನ್ನು ಇದಿರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಸಹಸ್ ಎನಿಸಿದ ವಾಯುದೇವನು ಹರಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮೂರು ಅವತಾರಗಳನ್ನೆತ್ತಿದನು. ಭರ್ಗರೂಪಿ ಹರಿಯು ರಾಮ ಕೃಷ್ಣ ವೇದವ್ಯಾಸರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿದುದರಿಂದ ಅವನ ಸೇವೆಗೆ ವಾಯುವು ಹನುಮದ್ ಭೀಮ ಮಧ್ವರೂಪಗಳಿಂದ ಅವತರಿಸಿದನು. ಮತಿರೂಪನಾದ ಹನುಮಂತನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಬಳಿ ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೀತೆಯ ಬಳಿ

ಪೃಕ್ಷೋ ವಪುಃ ಪಿತುಮಾನ್ ನಿತ್ಯ ಆ ಶಯೇ ದ್ವಿತೀಯಮಾ ಸಪ್ತ ಶಿವಾಸು ಮಾತೃಷು। ತೃತೀಯಮಸ್ಯ ವೃಷಭಸ್ಯ ದೋಹಸೇ ದಶಪ್ರಮತಿಂ ಜನಯಂತ ಯೋಷಣಃ ॥ ೨ ॥

ನಿರ್ಯದೀಂ ಬುಧ್ನಾನ್ಮಹಿಷಸ್ಯ ವರ್ಪಸ ಈಶಾನಾಸಃ ಶವಸಾ ಕ್ರಂತ ಸೂರಯಃ। ಯದೀಮನು ಪ್ರದಿವೋ ಮಧ್ವ ಆಧವೇ ಗುಹಾ ಸಂತಂ ಮಾತರಿಶ್ವಾ ಮಥಾಯತಿ ॥ ೩ ॥

ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಗ್ಗಿ ನಿಲ್ಲುವವನು. ರಾಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವನು. ಶ್ರೀರಾಮನ ಅಮೃತದಂಥ ಸಂದೇಶ ವನ್ನು ಸೀತೆಗೂ, ಸೀತೆಯ ಮನಕರಗಿಸುವಂಥ ಮಾತನ್ನು ರಾಮನಿಗೂ ಮುಟ್ಟಿಸಿದನು. ॥ ೧ ॥

ಶತ್ರುಸೇನಾನಾಶಕವೂ ಬಂಡಿ ಅನ್ನ ತಿನ್ನುವಂಥಹುದೂ ಆದ ಭೀಮ ರೂಪವು ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನಿದ್ರೆಗೈಯದಂಥ ನಿತ್ಯಜಾಗೃತವಾದ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಋಗ್ವೇದ ಮುಂತಾದ ಏಳು ಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಭೇದ, ಪರ ಅಪರ ತತ್ವಗಳೆಂಬ ಏಳು ತತ್ವಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿತು. ದಶಪ್ರಮತಿ ಅಂದರೆ ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಮೂರನೆಯ ರೂಪವನ್ನು ವೇದವೆಂಬ ಗೋಮಾತೆ ಯಿಂದ ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ಹಾಲನ್ನು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವೇದಾಭಿಮಾನಿ ಶ್ರೀಭೂ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯರು ಮಧ್ಯಗೇಹರ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆವೇಶಗೊಂಡು ಹಡೆದರು.೨

ಈ ಸರ್ವಜ್ಞರಿಂದಲೆ ರುದ್ರಾದಿದೇವತೆಗಳು ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ಹರಿಯ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಸಂಸಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದರು.

ಪ್ರಯತ್ತಿತುಃ ಪರಮಾನ್ನೀಯತೇ ಪರ್ಯಾ ಪೃಕ್ಷುಧೋ ವೀರುಧೋ
ದಂಸು ರೋಹತಿ। ಉಭಾ ಯದಸ್ಯ ಜನುಷಂ ಯದಿನ್ವತ ಆದಿದ್ಯವಿಷ್ಠೋ
ಅಭವದ್ ಘೃಣಾ ಶುಚಿಃ ॥ ೪ ॥

ಆದಿನ್ಮಾತ್ರ್ರಾವಿಶದ್ಯಾಸ್ವಾ ಶುಚಿರಹಿಂಸ್ಯಮಾನ ಉರ್ವಿಯಾ ವಿವಾವೃಧೇ।
ಅನು ಯತ್ ಪೂರ್ವಾ ಅರುಹತ್ ಸನಾಜುವೋ ನಿ ನವ್ಯಸೀಷ್ವವರಾಸು
ಧಾವತೇ॥ ೫ ॥

ದುರ್ವಾದಿಗಳ ವಾದದಿಂದ ಮರೆಯಾದ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಹರಿಯ ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನು ಇವರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಥಿಸಿ ತೋರಿದರು. ॥ ೩ ॥

ತಂದೆಯಾದ ನಾರಾಯಣನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನರಿತು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವವರು ಮಧ್ವರು. ಪರವಾದಿಗಳ ಕುಯುಕ್ತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಎಳೆ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಹಲ್ಲಿನಿಂದ ಕಡಿಯುವಂತೆ ಖಂಡಿಸುವರು. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರಿಬ್ಬರ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಅವತರಿಸಿದ ಇವರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಯತಿಗಳಾಗಿ ಅಹಿಂಸಾವ್ರತ ಪಾಲನೆಯಿಂದ ಪಾವನರೆನಿಸಿದರು. ॥ ೪ ॥

ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಶುದೇಹವು ಪೂರ್ತಿ ಬೆಳೆದ ಮೇಲೆ ಇವರು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದರಿಂದ ಗರ್ಭವಾಸದ ಯಾತನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕಲಿಯ ಆವೇಶವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಶುಚಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸನಾತನ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಉಪಕ್ರಮಾದಿ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗದಂತೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವೇದಗಳಿಗಿಂತ ಅರ್ವಾಚೀನವಾದ ಭಾರತಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಭಗವಂತನ ಉಪದೇಶ ಬಲದಿಂದ ಬೇಗನೆ ಅರ್ಥತಾತ್ಪರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ॥ ೫ ॥

ಮನ್ಯು ಸೂಕ್ತ

ಯಸ್ತೇ ಮನ್ಯೋ ಇತಿ ಸಪ್ತರ್ಚಸ್ಯ ಸೂಕ್ತಸ್ಯ ತಾಪಸೋ ಮನುರ್ಮನ್ಯು ಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ । ಆದ್ಯಾ ಜಗತೀ । ತ್ವಯಾ ಮನ್ಯೋ ಇತಿ ಸಪ್ತರ್ಚಸ್ಯ ಸೂಕ್ತಸ್ಯ ತಾಪಸೋ ಮನುರ್ಮನ್ಯು ಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ । ಅಂತ್ಯಾಶ್ಚತಸ್ರೋ ಜಗತ್ಯಃ । ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಭಿಷೇಕೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ॥

ಓಂ ಯಸ್ತೇ ಮನ್ಯೋಽವಿಧದ್ವಜ್ರಸಾಯಕ ಸಹ ಓಜಃ ಪುಷ್ಯತಿ ವಿಶ್ವಮಾನುಷಕ್ । ಸಾಹ್ಯಾಮ ದಾಸಮಾರ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ಯುಜಾ ಸಹಸ್ಕೃತೇನ ಸಹಸಾ ಸಹಸ್ವತಾ ॥ ೧ ॥

ಮನ್ಯುಸೂಕ್ತ

ಈ ಸೂಕ್ತಕ್ಕೆ ತಾಪಸ ಮನುವು ಋಷಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ದುಃಶಾಸನನನ್ನು ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೆಡವಿ ಆತನ ಎದೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಗುಂಡಿಗೆಯ ಬಿಸಿ ನೆತ್ತರನ್ನು ಬೊಗಸೆಯಿಂದ ಎತ್ತಿ ಮನ್ಯುನಾಮಕನಾದ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹನಿಗೆ ಯುದ್ಧಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸೋಮರಸದ ಆಹುತಿ ಇದು ಎಂದು ಅರ್ಪಿಸುವಾಗ ಈ ಸೂಕ್ತವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡುದರಿಂದ ಭೀಮಸೇನನೂ ಈ ಸೂಕ್ತಕ್ಕೆ ಋಷಿ, ನೃಸಿಂಹ ಪರವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಪರವಾಗಿಯೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದುಂಟು. ಆಗ ತಾಪಸಮನು ಈ ಸೂಕ್ತದಿಂದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಅಪ್ರತಿಹತವಾದ ವಜ್ರದಂಥ ಬಾಣಗಳನ್ನೂ ನಂದಕ ಖಡ್ಗವನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ, ಕ್ರೋಧಾಭಿಮಾನಿ ರುದ್ರನೊಳಗಿರುವ ಚಿನ್ಮಯನಾದ ನರಸಿಂಹ ಮೂರ್ತಿಯೆ! ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದಲೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಪೋಷಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮನ್ಯುರಿಂದ್ರೋ ಮನ್ಯುರೇವಾಸ ದೇವೋ ಮನ್ಯುರ್ಹೋತಾ ವರುಣೋ ಜಾತವೇದಾಃ। ಮನ್ಯುಂ ವಿಶ ಈಳತೇ ಮಾನುಷೀರ್ಯಾಃ ಪಾಹಿ ನೋ ಮನ್ಯೋ ತಪಸಾ ಸಜೋಷಾಃ ॥ ೨ ॥

ಅಭೀಹಿ ಮನ್ಯೋ ತವಸಸ್ತವೀಯಾನ್ ತಪಸಾ ಯುಜಾ ವಿಜಹಿ ಶತ್ರೂನ್। ಅಮಿತ್ರಹಾ ವೃತ್ರಹಾ ದಸ್ಯುಹಾ ಚ ವಿಶ್ವಾ ವಸೂನ್ಯಾ ಭರಾ ತ್ವಂ ನಃ ॥ ೩ ॥

ಮಹಾಶತ್ರುಗಳನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಕ್ಷುದ್ರವೈರಿಗಳನ್ನೇ ಆಗಲಿ ನಿನ್ನ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾವು ಹೊಡೆದೋಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ॥ ೧ ॥

ಹೇ ನೃಸಿಂಹ, ಅಮಿತೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ನೀನೆ ಇಂದ್ರ, ಇಂದ್ರಿಯಾಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೋಮಿಸುವ ನೀನೆ ಹೋತೃ, ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಜೀವ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮುಚ್ಚುವ, ಯೋಗ್ಯರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆನಂದದಿಂದ ಕೂಡಿದ ನೀನೆ ವರುಣ. ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ್ದರಿಂದ ನೀನೇ ಜಾತವೇದ. ನಾವು ನಿನಗಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆವು. ನಮ್ಮನ್ನು ನೀನು ರಕ್ಷಿಸು. ॥ ೨ ॥

ಹೇ ನೃಸಿಂಹ, ನೀನು ಮಹತೋ ಮಹೀಯನಾಗಿರುವೆ. ಬಲಶಾಲಿಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಲಶಾಲಿ, ನಿನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಪರಾಭವಗೊಳಿಸು. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನಂಥ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೊಂದವನು ನೀನು. ವೃತ್ರನಂಥ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದವ ನೀನು. ಒಳಗೊಳಗೆ ದ್ವೇಷಿಸುವ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡು. ॥ ೩ ॥

ತ್ವಂ ಹಿ ಮನ್ಯೋ ಅಭಿಭೂತ್ಯೋಜಾಃ ಸ್ವಯಂಭೂರ್ಭಾಮೋ
ಅಭಿಮಾತಿಷಾಹಃ। ವಿಶ್ವಚರ್ಷಣಿಃ ಸಹುರಿಃ ಸಹಾವಾನಸ್ಮಾಸ್ವೋಜಃ ಪೃತನಾಸು
ಧೇಹಿ ॥ ೪ ॥

ಅಭಾಗಃ ಸನ್ನಪಪರೇತೋ ಅಸ್ಮಿ ತವ ಕ್ರತ್ವಾ ತವಿಷಸ್ಯ ಪ್ರಚೇತಃ। ತಂ
ತ್ವಾಮನ್ಯೋ ಅಕ್ರತುರ್ಜಿಹೀಳಾಹಂ ಸ್ವಾತನೂರ್ಬಲದೇಯಾಯ ಮೇಹಿ ॥೫ ॥

ಅಯಂ ತೇಽಸ್ಮ್ಯುಪಮೇಹ್ಯರ್ವಾಙ್ ಪ್ರತೀಚೀನಃ ಸಹುರೇ
ವಿಶ್ವಧಾಯಃ। ಮನ್ಯೋ ವಜ್ರಿನ್ನಭಿ ಮಾಮಾ ವವೃತ್ಸ್ವ ಹನಾವ ದಸ್ಯೂಂರುತ
ಬೋಧ್ಯಾಪೇಃ ॥ ೬ ॥

ಹೇ ನೃಸಿಂಹ, ನೀನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪರಾಭವಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಓಜಸ್ಸುಳ್ಳವನು. ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ ಕಂಬದಿಂದ ಪ್ರಕಟನಾದವನು. ಉಜ್ವಲ ಚಿನ್ಮಯಮೂರ್ತಿ, ಶತ್ರು ಸಂಹಾರಕ, ಸರ್ವಜ್ಞ, ಸಹನಶಕ್ತಿ ಉಳ್ಳವ, ಬಲಶಾಲಿ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಾಗಲೀ, ವಾದದಲ್ಲಾಗಲಿ ಪರರನ್ನು ಇದಿರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಮಗೆ ನೀನು ನೀಡು. ॥೪ ॥

ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ನೃಸಿಂಹನೇ, ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅಪಚಾರ ಮಾಡಿ ನನಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ನಾನೇ ಎರವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸದೆ ನಿನಗೆ ಕೋಪ ಬರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ನಾನು ನಿನ್ನವ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬಲು ಬಾ. ॥ ೫ ॥

ವಜ್ರಧಾರಿ ಸಹನಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ನೃಸಿಂಹನೆ, ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಇದ್ದು ಪ್ರಪಂಚಧಾರಕನಾದ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಆವರಿಸಿ ನಿಲ್ಲು. ಕಳ್ಳ ವೈರಿಗಳು ಬಂದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸು. ಅವರನ್ನೂ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೊಲ್ಲೋಣ. ॥ ೬ ॥

ಅಭಿ ಪ್ರೇಹಿ ದಕ್ಷಿಣತೋ ಭವಾ ಮೇಽಧಾ ವೃತ್ರಾಣಿ ಜಂಘನಾವ ಭೂರಿ।
ಜುಹೋಮಿ ತೇ ಧರುಣಂ ಮಧ್ವೋ ಅಗ್ರಮುಭಾ ಉಪಾಂಶು ಪ್ರಥಮಾ
ಪಿಬಾವ ॥ ೭ ॥

ತ್ವಯಾ ಮನ್ಯೋ ಸರಥಮಾರುಜಂತೋ ಹರ್ಷಮಾಣಾಸೋ ಧೃಷಿತಾ
ಮರುತ್ವಃ। ತಿಗ್ಮೇಷವ ಆಯುಧಾ ಸಂಶಿಶಾನಾ ಅಭಿ ಪ್ರಯಂತು ನರೋ
ಅಗ್ನಿರೂಪಾಃ ॥ ೮ ॥

ಅಗ್ನಿರಿವ ಮನ್ಯೋ ತ್ವಿಷಿತಃ ಸಹಸ್ವ ಸೇನಾನೀರ್ನಃ ಸಹುರೇ ಹೂತ ಏಧಿ।
ಹತ್ವಾಯ ಶತ್ರೂನ್ ವಿಭಜಸ್ವ ವೇದ ಓಜೋ ಮಿಮಾನೋ ವಿ ಮೃಧೋ
ನುದಸ್ವ ॥ ೯ ॥

ಬಾ, ನನ್ನ ಬಲಬದಿಗೆ ನಿಲ್ಲು, ಧಾರಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಮೊದಲು ನಿನಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಮೊದಲು ಕುಡಿಯೋಣ. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯೋಣ. ॥ ೭ ॥

ಹೇ ನೃಸಿಂಹ, ನಿನ್ನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿಗಳಾದ ಯೋಧರು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಬಾಣ ಮತ್ತು ಇತರ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ರಥವೇರಿ ಉತ್ಸಾಹಗೊಂಡು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಬಿರುಗಾಳಿಯಂತೆ ವೇಗವಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗಲಿ. ॥ ೮ ॥

ಸಹನ ಶಕ್ತಿ ಉಳ್ಳ ನೃಸಿಂಹನೇ, ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ನಮ್ಮ ಸೇನಾನಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ನೀನು ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು

ಸಹಸ್ವ ಮನ್ಯೋ ಅಭಿಮಾತಿಮಸ್ಮೇ ರುಜನ್ ಮೃಣನ್ ಪ್ರಮೃಣನ್ ಪ್ರೇಹಿ ಶತ್ರೂನ್। ಉಗ್ರಂ ತೇ ಪಾಜೋ ನನ್ವಾ ರುರುಧ್ರೇ ವಶೀ ವಶಂ ನಯಸ ಏಕಜ ತ್ವಮ್ । ೧೦ ॥

ಏಕೋ ಬಹೂನಾಮಸಿ ಮನ್ಯವೀಳಿತೋ ವಿಶಂವಿಶಂ ಯುಧಯೇ ಸಂ ಶಿಶಾಧಿ। ಅಕೃತ್ತರುಕ್ತ್ವಯಾ ಯುಜಾ ವಯಂ ದ್ಯುಮಂತಂ ಘೋಷಂ ವಿಜಯಾಯ ಕೃಣ್ಮಹೇ ॥ ೧೧ ॥

ವಿಜೇಷಕೃದಿಂದ್ರ ಇವಾನವಬ್ರವೋಽಸ್ಮಾಕಂ ಮನ್ಯೋ ಅಧಿಪಾ ಭವೇಹ।

ನಾಶಪಡಿಸು. ಇತರರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ನಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಡು. ನಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ನೀನೆ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಬೇಕು. ॥೯ ॥

ಸ್ವಾಮಿ ನೃಸಿಂಹನೇ, ನೀನು ಸ್ವತಂತ್ರ. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ. ಅವರನ್ನು ನೀನೇ ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಅವರನ್ನು ರೋಗರುಜಿನಗಳಿಂದ ಬಳಲಿಸಿ ಹಿಂಸೆಪಡಿಸಿ ಪುನಃ ಬದುಕಬಾರದಂತೆ ಮಾಡಿ ಹೋಗು. ನಿನ್ನ ಭಯಂಕರ ಪ್ರತಾಪವು ಎಂದೂ ಅಚಲವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ ತಾನೇ? ॥ ೧೦ ॥

ಯಾರಿಂದಲೂ ಮುರಿಯಲಾರದ ಪ್ರತಾಪವುಳ್ಳ ನೃಸಿಂಹನೇ, ದೇವತೆಗಳು ಬಹುಮಂದಿ ಇರುವರಾದರೂ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಸ್ತೋತ್ರಾರ್ಹ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಯೋಧನನ್ನೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸು. ನಿನ್ನ ಸಹಾಯದ ಬಲದಿಂದಲೆ ನಾವು ವಿಜಯದ ಮಹಾ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡುವೆವು. ॥೧೧॥

ಸಹನ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ನೃಸಿಂಹನೆ, ವಿಜಯಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಾದ ಇಂದ್ರನಂತೆ ನೀನು

ಪ್ರಿಯಂ ತೇ ನಾಮ ಸಹುರೇ ಗೃಣೀಮಸಿ ವಿದ್ಮಾ ತಮುತ್ಸಂ ಯತ ಆಬಭೂಥ ॥

ಆಭೂತ್ಯಾ ಸಹಜಾ ವಜ್ರಸಾಯಕ ಸಹೋ ಬಿಭರ್ಷ್ಯಭಿಭೂತ ಉತ್ತರಂ।

ಕ್ರತ್ವಾ ನೋ ಮನ್ಯೋ ಸಹ ಮೇದ್ಯೇಧಿ ಮಹಾಧನಸ್ಯ ಪುರುಹೂತ ಸಂಸೃಜಿ ॥

ಸಂಸೃಷ್ಟಂ ಧನಮುಭಯಂ ಸಮಾಕೃತಮಸ್ಮಭ್ಯಂ ದತ್ತಾಂ ವರುಣಶ್ಚ ಮನ್ಯುಃ। ಭಿಯಂ ದಧಾನಾ ಹೃದಯೇಷು ಶತ್ರವಃ ಪರಾಜಿತಾಸೋ ಅಪ ನಿ ಲಯಂತಾಂ ॥ ೧೪ ॥

ವಿಷ್ಣು ಸೂಕ್ತ

ಓಂ ಅತೋ ದೇವಾ ಅವಂತು ನೋ ಯತೋ ವಿಷ್ಣುರ್ವಿ ಚಕ್ರಮೇ।

ನಮಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗು. ನಿನ್ನ ವಚನವನ್ನು ನಾವೆಂದೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸೆವು. ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯವಾದ ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವೆವು. ॥ ೧೨ ॥

ಶತ್ರುನಾಶದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಜ್ರಾಯುಧದಂತಿದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ತುತ್ಯನಾದ ನೃಸಿಂಹನೆ, ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಸಂಪತ್ತೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಇದೆ. ನೀನು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬಲಶಾಲಿ. ನಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ನನಗೆ ಮಹಾ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡು. ॥ ೧೩ ॥

ಪೂಜ್ಯ ನರಸಿಂಹನು ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿಭಕ್ತವಾಗಿ ಸೇರಿರುವ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಿ ನನಗೆ ಕೊಡಲಿ. ಶತ್ರುಗಳು ಹೆದರಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಲಿ. ॥ ೧೪ ॥

ವಿಷ್ಣುಸೂಕ್ತ

ದೇವತೆಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಏಕೆಂದರೆ ವಿಷ್ಣುವು ಅಸುರರ

ಪೃಥಿವ್ಯಾಃ ಸಪ್ತ ಧಾಮಭಿಃ ॥ ೧ ॥

ಇದಂ ವಿಷ್ಣುರ್ವಿಚಕ್ರಮೇ ತ್ರೇಧಾ ನಿ ದಧೇ ಪದಂ ।
ಸಮೂಢ್ಹಮಸ್ಯ ಪಾಂಸುರೇ ॥ ೨ ॥

ತ್ರೀಣಿ ಪದಾ ವಿ ಚಕ್ರಮೇ ವಿಷ್ಣುರ್ಗೋಪಾ ಅದಾಭ್ಯಃ ।
ಅತೋ ಧರ್ಮಾಣಿ ಧಾರಯನ್ ॥ ೩. ॥

ವಿಷ್ಣೋಃ ಕರ್ಮಾಣಿ ಪಶ್ಯತ ಯತೋ ವ್ರತಾನಿ ಪಸ್ಪಶೇ ।
ಇಂದ್ರಸ್ಯ ಯುಜ್ಯಃ ಸಖಾ ॥ ೪ ॥

ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಭೂಮಿಯೆ ಮೊದಲಾದ ಏಳು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಈ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ॥ ೧ ॥

ವಿಷ್ಣುವು ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಧೂಳು ಕವಿದ ಅವನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಧೂಳಿನಂತೆ ಈ ಜಗತ್ತು ಶೋಭಿಸಿತು. ॥ ೨ ॥

ಅಪ್ರತಿಹತ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ವಿಷ್ಣುವು ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಂತನು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಆತ ರಕ್ಷಕ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಪಂಚಧಾರಕರೆನಿಸಿದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅವನೇ ಧಾರಕ. ॥ ೩ ॥

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಜೀವಿಗಳು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಅವನಿಂದಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅವನು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಮತ್ತು ವಾಯುದೇವನಿಗೆ ಸದಾ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ॥ ೪ ॥

ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ ಸದಾ ಪಶ್ಯಂತಿ ಸೂರಯಃ ।
ದಿವೀವ ಚಕ್ಷುರಾತತಂ ॥ ೫ ॥
ತದ್ವಿಪ್ರಾಸೋ ವಿಪನ್ಯವೋ ಜಾಗೃವಾಂಸಃ ಸಮಿಂಧತೇ ।
ವಿಷ್ಣೋ ರ್ಯತ್ ಪರಮಂ ಪದಂ ॥ ೬ ॥

ಗರುಡ ಶೇಷ ಮನ್ತ್ರಗಳು

ತತ್ಪುರುಷಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಸುವರ್ಣಪಕ್ಷಾಯ ಧೀಮಹಿ ।
ತನ್ನೋ ಗರುಡಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ।

ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಯೋಗಿಗಳು ಸದಾ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ತೇಜೋರೂಪವಾದ ಚಕ್ಷುರಿಂದ್ರಿಯದ ಪ್ರಭೆಯು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ್ದರೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅದರ ಕಾರ್ಯದ ಬಲದಿಂದ ಊಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತನಾದ ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ವಿಷ್ಣು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಗೋಚರನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯದ ಬಲದಿಂದ ಅವನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ವಿವೇಕಿಗಳು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ೫

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ವೇದಋಷಿಗಳು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುವುದು ಆ ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೆ. ॥ ೬ ॥

ಗರುಡಶೇಷ ಮನ್ತ್ರಗಳು

'ಸುವರ್ಣಮಯ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸೇವಕನಾದ ಗರುಡನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದರಿಂದ ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಿಸಲಿ.'

ನಮೋ ಅಸ್ತು ಸರ್ಪೇಭ್ಯೋ ಯೇಕೇ ಚ ಪೃಥಿವೀಮನು ।

ಯೇ ಅಂತರಿಕ್ಷೇ ಯೇ ದಿವಿ ತೇಭ್ಯಃ ಸರ್ಪೇಭ್ಯೋ ನಮಃ ॥

ನಾರಾಯಣ ಸೂಕ್ತ

ಓಂ ಸಹಸ್ರ ಶೀರ್ಷಂ ದೇವಂ ವಿಶ್ವಾಕ್ಷಂ ವಿಶ್ವ ಶಂಭುವಂ ।

ವಿಶ್ವಂ ನಾರಾಯಣಂ ದೇವಮಕ್ಷರಂ ಪರಮಂ ಪದಂ ॥

ವಿಶ್ವತಃ ಪರಮಾನ್ನಿತ್ಯಂ ವಿಶ್ವಂ ನಾರಾಯಣಗ್ಂ ಹರಿಂ ।

ವಿಶ್ವಮೇವೇದಂ ಪುರುಷಸ್ತದ್ವಿಶ್ವಮುಪಜೀವತಿ ॥

ಪತಿಂ ವಿಶ್ವಸ್ಯಾತ್ಮೇಶ್ವರಗ್ಂ ಶಾಶ್ವತಗ್ಂ ಶಿವಮಚ್ಯುತಂ ।

ನಾರಾಯಣಂ ಮಹಾಜ್ಞೇಯಂ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಪರಾಯಣಂ ॥

'ಭೂಮಿ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಸ್ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸರ್ಪಗಳಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ' - ಗರುಡ ಶೇಷರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ನಾರಾಯಣ ಸೂಕ್ತ

ನಾರಾಯಣ ದೇವನು ಅನಂತ ಶಿರಸ್ಸುಗಳುಳ್ಳವನು. ಅನಂತ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು. ಪೂರ್ಣಾನಂದ ಉಳ್ಳವನು. ಅವನು ನಮಗೆಲ್ಲ ಎಂದಿಗೂ ನಾಶವಿಲ್ಲದ ಅಂತಿಮ ಗಮ್ಯಸ್ಥಾನ.

ಅವನು ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ನಿತ್ಯ, ಪೂರ್ಣ, ಜಗತ್ತು ಅವನ ಅಧೀನ, ಅವನನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿದೆ.

ನಾರಾಯಣ ಪರೋ ಜ್ಯೋತಿರಾತ್ಮಾ ನಾರಾಯಣಃ ಪರಃ ।
ನಾರಾಯಣ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ತತ್ತ್ವಂ ನಾರಾಯಣಃ ಪರಃ ॥
ನಾರಾಯಣ ಪರೋ ಧ್ಯಾತಾ ಧ್ಯಾನಂ ನಾರಾಯಣಃ ಪರಃ ।
ಯಚ್ಚ ಕಿಂಚಿಜ್ಜಗತ್ ಸರ್ವಂ ದೃಶ್ಯತೇ ಶ್ರೂಯತೇಽಪಿ ವಾ ।
ಅಂತರ್ಬಹಿಶ್ಚ ತತ್ಸರ್ವಂ ವ್ಯಾಪ್ಯ ನಾರಾಯಣಃ ಸ್ಥಿತಃ ॥
ಅನಂತಮವ್ಯಯಂ ಕವಿಗ್ಂ ಸಮುದ್ರೇಂತಂ ವಿಶ್ವಶಂಭುವಂ ।
ಪದ್ಮಕೋಶ ಪ್ರತೀಕಾಶಗ್ಂ ಹೃದಯಂ ಚಾಪ್ಯಧೋಮುಖಂ ॥

ಎಲ್ಲ ಆತ್ಮಗಳಿಗೂ ಅವನು ಒಡೆಯ, ಶಾಶ್ವತ, ಆನಂದ ಸ್ವರೂಪಿ, ಎಂದೂ ಚ್ಯುತಿ ಇಲ್ಲದವನು.

ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ವಸ್ತು ಅವನೆ. ಜಗದ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾದುದು ಅವನನ್ನೆ.

ಅವನು ಪರಂಜ್ಯೋತಿ, ಪರಮಾತ್ಮ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಪರತತ್ವ.

ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವವನಲ್ಲಿಯೂ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನೆ ಇರುವನು. ನಾವು ಕಾಣುವ ಅಥವಾ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನು ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವನು.

ದೇಶಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿ ಅವನಿಗಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಜ್ಞ. ಸಮುದ್ರದೊಳಗಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸುಖ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು.

ಹೃದಯವು ಕೆಳಮುಖವಾದ ಕಮಲದ ಮೊಗ್ಗಿನಂತೆ ಇದೆ. ಕುತ್ತಿಗೆಯ

ಅಧೋ ನಿಷ್ಟ್ಯಾ ವಿತಸ್ತ್ಯಾಂತೇ ನಾಭ್ಯಾಮುಪರಿ ತಿಷ್ಠತಿ ।

ಜ್ವಾಲಮಾಲಾಕುಲಂ ಭಾತೀ ವಿಶ್ವಸ್ಯಾಯತನಂ ಮಹತ್ ॥

ಸಂತತಗ್ಂ ಶಿಲಾಭಿಸ್ತು ಲಂಬತ್ಯಾಕೋಶಸನ್ನಿಭಂ ।

ತಸ್ಯಾಂತೇ ಸುಷಿರಗ್ಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ತಸ್ಮಿನ್ತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ॥

ತಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ ಮಹಾನಗ್ನಿರ್ವಿಶ್ವಾರ್ಚಿರ್ವಿಶ್ವತೋಮುಖಃ ।

ಸೋಗ್ರ ಭುಗ್ ವಿಭಜನ್ತಿಷ್ಠನ್ನಾಹಾರಮಜರಃ ಕವಿಃ ।

ತಿರ್ಯಗೂರ್ಧ್ವಮಧಃಶಾಯೀ ರಶ್ಮಯಸ್ತಸ್ಯ ಸಂತತಾಃ ॥

ಕೆಳಗಡೆ, ಹೊಕ್ಕಳಿನಿಂದ ಮೇಲೆ ಹನ್ನೆರಡು ಅಂಗುಲದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅದರ ಕೆಳಭಾಗ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದೆ. ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೂ ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಇದು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನ.

ನಾಡಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ಕಮಲದ ಮೊಗ್ಗಿನ ಆಕಾರ. ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಖಾಲಿ ಸ್ಥಳವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾದ ಹರಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಎಲ್ಲವೂ ಇದೆ.

ಬಹು ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಪಸರಿಸುವ ಅಗ್ನಿ ಇಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅದು ಆಹಾರವನ್ನು ತಾನೂ ಉಂಡು ಶರೀರದ ಎಲ್ಲ ಅಂಗಗಳಿಗೂ ಹಂಚಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲ್ಲುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಅದರ ಜ್ವಾಲೆ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಮತ್ತು ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಪಸರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂತಾಪಯತಿ ಸ್ವಂ ದೇಹಮಾಪಾದತಲಮಸ್ತಗಃ ।
ತಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ ವಹ್ನಿಶಿಖಾ ಅಣೀಯೋರ್ಧ್ವಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾ ॥
ನೀಲ ತೋಯದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾ ವಿದ್ಯುಲ್ಲೇಖೇವ ಭಾಸ್ವರಾ ।
ನೀವಾರ ಶೂಕವತ್ತನ್ವೀ ಪೀತಾ ಭಾಸ್ವತ್ಯಣೂಪಮಾ ॥
ತಸ್ಯಾಃ ಶಿಖಾಯಾ ಮಧ್ಯೇ ಪರಮಾತ್ಮಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ।
ಸ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ ಶಿವಃ ಸ ಹರಿಃ ಸೇಂದ್ರಃ ಸೋಽಕ್ಷರಃ ಪರಮಃ ಸ್ವರಾಟ್॥

ಕಾಲಿನಿಂದ ತಲೆಯವರೆಗೂ ಇಡೀ ಶರೀರವನ್ನು ಬೆಚ್ಚಗಿರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರ ನಡುವೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಜ್ವಾಲೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿದೆ.

ಅದು ಕರಿಯ ಮೋಡದ ನಡುವಿನ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಕಾಡು ಧಾನ್ಯದ ಮುಳ್ಳಿನಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದೆ. ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಣುವಿನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಆ ಜ್ವಾಲೆಯ ನಡುವೆ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಗುಣಪೂರ್ಣ ಮಂಗಳಕರ. ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವ, ಮಹಾ ಐಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿ, ಅವಿನಾಶಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ.

ಅಭಿಷೇಕ ಸೂಕ್ತಗಳು - ಶಂನಃ ಸೂಕ್ತ

ಓಂ ಶಂ ನೋ ಮಿತ್ರಃ ಶಂ ವರುಣಃ। ಶಂ ನೋ ಭವತ್ವರ್ಯಮಾ। ಶಂನ ಇಂದ್ರೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ। ಶಂ ನೋ ವಿಷ್ಣುರುರುಕ್ರಮಃ। ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ। ನಮಸ್ತೇ ವಾಯೋ। ತ್ವಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸಿ। ತ್ವಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ। ಋತಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ। ಸತ್ಯಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ। ತನ್ಮಾಮವತು। ತದ್ವಕ್ತಾರಮವತು। ಅವತು ಮಾಂ। ಅವತು ವಕ್ತಾರಂ। ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ॥

ಓಂ ಸಹ ನಾವವತು। ಸಹ ನೌ ಭುನಕ್ತು। ಸಹ ವೀರ್ಯಂ ಕರವಾವಹೈ। ತೇಜಸ್ವಿ ನಾವಧೀತಮಸ್ತು ಮಾ ವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ। ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ॥

ಶಂನಃ ಸೂಕ್ತ

ಮಿತ್ರ, ವರುಣ, ಅರ್ಯಮ, ಇಂದ್ರ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಮತ್ತು ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾವತಾರಿಯಾದ ವಿಷ್ಣು ನಮಗೆ ಸುಖ ನೀಡಲಿ. ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ನೀನು ಪಂಚಪ್ರಾಣರೂಪದಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯ ಗೋಚರನಾಗಿದ್ದು ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿರುವಿ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ನೀನೆಂದು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜ್ಞಾನರೂಪಿಯೂ ಜ್ಞಾನರೂಪನಾಗಿ ಜಗತ್ ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾಡುವವನೂ ನೀನೆಂದು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಸ್ತುತಿ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ನನ್ನ ಗುರುವನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಧಿದೈವಿಕ, ಅದಿಭೌತಿಕಗಳೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ತಾಪಗಳೂ ಪರಿಹಾರವಾಗಲಿ.

ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ತುತಿಯು ಗುರುಶಿಷ್ಯರಾದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಜೊತೆಯಾಗಿ

ಋಗ್ವೇದ

ಅಗ್ನಿಂ ನವ ಮಧುಚ್ಛಂದಾ ಗಾಯತ್ರೀ ಅಗ್ನಿಃ ಅಭಿಷೇಕೇ ವಿನಿಯೋಗಃ।

ಓಂ ಅಗ್ನಿಮೀಳೇ ಪುರೋಹಿತಂ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ದೇವಮೃತ್ವಿಜಂ ।
ಹೋತಾರಂ ರತ್ನ ಧಾತಮಂ ॥

ಅಗ್ನಿಃ ಪೂರ್ವೇಭಿ ಋರ್ಷಿಭಿರೀಡ್ಯೋ ನೂತನೈರುತ ।
ಸ ದೇವಾಂ ಏಹ ವಕ್ಷತಿ ॥

ಅಗ್ನಿನಾ ರಯಿಮಶ್ನವತ್ ಪೋಷಮೇವ ದಿವೇ ದಿವೇ ।

ಕಾಪಾಡಲಿ. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖ ಉಣಿಸಲಿ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಓಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷ ಮಾಡದಂತಾಗಲಿ. ತ್ರಿವಿಧ ತಾಪಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗಲಿ.

ಋಗ್ವೇದ

ಋತ್ವಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಅವರಿಂದ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿಸುವ ಅಮಿತಾನಂದಶಾಲಿ ಅಗ್ನ್ಯಂತರ್ಗತ ಅಗ್ನಿನಾಮಕ ಪರಮಾತ್ಮನು ನಮಗೆ ಸದಾ ಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವ ಪ್ರಭು. ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದ ಈತನನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಂದ್ರಿಯಾಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೋಮಿಸಿ ವಿಷಯಸುಖ ನೀಡುವವನು ಅವನೆ, ಶರೀರ ನಿಯಾಮಕನಾದ ಈತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹಿಂದಿನ ಇಂದಿನ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೂ ಇವನೆ ಸ್ತುತ್ಯ. ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕರೆತರುವವನು ಇವನೆ. ಜ್ಞಾನಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವವನು, ಅವರಿಂದ ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸುವವನು ಇವನೆ.

ಯಶಸಂ ವೀರವತ್ತಮಂ ॥

ಅಗ್ನೇ ಯಂ ಯಜ್ಞಮಧ್ವರಂ ವಿಶ್ವತಃ ಪರಿಭೂರಸಿ ।

ಸ ಇದ್ದೇವೇಷು ಗಚ್ಛತಿ ॥

ಅಗ್ನಿರ್ಹೋತಾ ಕವಿಕ್ರತುಃ ಸತ್ಯಶ್ಚಿತ್ರಶ್ರವಸ್ತಮಃ ।

ದೇವೋ ದೇವೇಭಿರಾಗಮತ್ ।

ಯದಂಗ ದಾಶುಷೇ ತ್ವಮಗ್ನೇ ಭದ್ರಂ ಕರಿಷ್ಯಸಿ ।

ತವೇತ್ತತ್ಸತ್ಯಮಂಗಿರಃ ।

ಇವನಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಧನ, ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತುಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತವೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಕ್ಷೀಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಸಂತತಿ ಕೀರ್ತಿ ಲಾಭವೂ ಇವನಿಂದಲೆ.

ಅಗ್ನಿದೇವ, ನೀನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಗಳು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತವೆ. ನೀನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಜ್ಞಾನಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಜ್ಞಾನ ಗೋಚರರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಅಗ್ನಿದೇವನು ಹೋತೃಗಳಲ್ಲಿರುವವ, ಸರ್ವಜ್ಞ, ಸದ್ಗುಣಪೂರ್ಣ ಅದ್ಭುತ ಕೀರ್ತಿವಂತರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವ. ಯಜ್ಞವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವವ. ಜ್ಞಾನಯಜ್ಞ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ನಮ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ನೆಲೆಸುವವ.

ಅಂಗಿರಸನ ಮಗನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಸರ್ವಶರೀರ ಪ್ರೇರಕನಾದ ಅಗ್ನಿದೇವ! ನಿನ್ನ ಉಪಾಸಕನಿಗೆ ನೀನು ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ನೀಡಲು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದರೆ ಅದು ಸುಳ್ಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಉಪ ತ್ವಾಗ್ನೇ ದಿವೇ ದಿವೇ ದೋಷಾವಸ್ತರ್ಧಿಯಾ ವಯಂ ।

ನಮೋ ಭರಂತ ಏಮಸಿ ॥

ರಾಜಂತಮಧ್ವರಾಣಾಂ ಗೋಪಾಮೃತಸ್ಯ ದೀದಿವಿಂ ।

ವರ್ಧಮಾನಂ ಸ್ವೇ ದಮೇ ॥

ಸ ನಃ ಪಿತೇವ ಸೂನವೇಗ್ನೇ ಸೂಪಾಯನೋ ಭವ ।

ಸಚಸ್ವಾ ನಃ ಸ್ವಸ್ತಯೇ ॥

ಯಜುರ್ವೇದ

ಓಂ ಇಷೇ ತ್ವೋರ್ಜೇ ತ್ವಾ ವಾಯವಃ ಸ್ಥೋಪಾಯವಃ ಸ್ಥ ದೇವೋ

ನೀನು ಯಜ್ಞಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯ, ಜ್ಞಾನ ರಕ್ಷಕ. ನಿನ್ನ ಧಾಮತ್ರಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವವ. ನಾವು ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪರಾಗಿದ್ದರೂ ಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸದಾ ನಮಿಸುತ್ತ ಶರಣು ಹೊಂದುವೆವು.

ಅಗ್ನಿದೇವ, ತಂದೆಯು ಮಗನಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೀನು ನಮಗೆ ಸುಲಭನಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಆಶ್ರಯ ನೀಡು, ರಕ್ಷಿಸು, ಶುಭ ಉಂಟುಮಾಡು.

ಯಜುರ್ವೇದ

ಪಲಾಶ ಶಾಖಾಂತರ್ಗತನಾದ ಹರಿಯೇ, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನೂ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮುಂತಾದ ರಸಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ದೊರಕಿಸು. ಆಕಳ ಕರುಗಳೇ, ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹುಲ್ಲು ಮೇಯುತ್ತ ಸಂಚರಿಸಿ.

ವಃ ಸವಿತಾ ಪ್ರಾರ್ಪಯತು ಶ್ರೇಷ್ಠತಮಾಯ ಕರ್ಮಣ ಆಪ್ಯಾಯಧ್ವಮಘ್ನಿಯಾ
ದೇವಭಾಗಮೂರ್ಜಸ್ವತೀಃ ಪಯಸ್ವತೀಃ ಪ್ರಜಾವತೀರನಮೀವಾ ಅಯಕ್ಷ್ಮಾ
ಮಾ ವಃ ಸ್ತೇನ ಈಶತ ಮಾಘಶಗ್ಂಸೋ ರುದ್ರಸ್ಯ ಹೇತಿಃ ಪರಿ ವೋ ವೃಣಕ್ತು
ಧ್ರುವಾ ಅಸ್ಮಿನ್ ಗೋಪತೌ ಸ್ಯಾತ ಬಹ್ವೀರ್ಯಜಮಾನಸ್ಯ ಪಶೂನ್ ಪಾಹಿ ||

ಸಾಮವೇದ

ಓಂ ಅಗ್ನ ಆಯಾಹಿ ವೀತಯೇ ಗೃಣಾನೋ ಹವ್ಯದಾತಯೇ ।
ನಿಹೋತಾ ಸತ್ಸಿ ಬರ್ಹಿಷಿ ||

ಸಂಜೆ ತಿರುಗಿ ಬೇಗನೆ ಬನ್ನಿ. ವಾಯುದೇವನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗೋವುಗಳೇ, ಯಜ್ಞರೂಪವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮದೂ ಒಂದು ಭಾಗವಿರುವುದರಿಂದ ಸೂರ್ಯಾಂತರ್ಗತನಾದ ನಾರಾಯಣನು ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆದಿರುವ ಕಾಡಿಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಡೆಸಲಿ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹುಲ್ಲು ತಿಂದು ಹೆಚ್ಚು ಹಾಲು ನೀಡಿ. ಹೆಚ್ಚು ಸಂತತಿ ಪಡೆಯಿರಿ. ಯಾವ ರೋಗಗಳೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಾಧಿಸದಿರಲಿ. ಕಳ್ಳರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಪಹರಿಸದಿರಲಿ, ಕ್ರೂರ ಮೃಗಗಳು ಹಿಂಸಿಸದಿರಲಿ. ರುದ್ರನ ಆಯುಧಗಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮುಟ್ಟದಿರಲಿ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಹರಿಭಕ್ತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿ. ಪಲಾಶ ಶಾಖಾಂತರ್ಗತನಾದ ಹರಿಯೆ, ನೀನು ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಈ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಅಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರು.

ಸಾಮವೇದ

ಅಗ್ನಿನಾಮಕ ನಾರಾಯಣನೆ, ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು

ಅಥರ್ವಣವೇದ

ಓಂ ಶನ್ನೋ ದೇವೀರಭಿಷ್ಟಯ ಆಪೋ ಭವಂತು ಪೀತಯೇ ।

ಶಂ ಯೋರಭಿಸ್ರವಂತು ನಃ ॥

ಪಂಚಾಮೃತ ಸೂಕ್ತಗಳು

ಕ್ಷೀರಾಭಿಷೇಕ - ಓಂ ಆಪ್ಯಾಯಸ್ವ ಸಮೇತು ತೇ ವಿಶ್ವತಃ ಸೋಮ ವೃಷ್ಣ್ಯಂ।

ಭವಾ ವಾಜಸ್ಯ ಸಂಗಥೇ ॥

ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕೊಡಲು ಈ ವೇದಿಕೆಗೆ ಬಾ. ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಾಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೋಮಿಸುವ ನೀನು ನಾವು ಕೊಡುವ ಈ ದರ್ಭಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರು.

ಅಥರ್ವಣವೇದ

ನೀರು ನಮಗೆ ಸುಖ ನೀಡಲಿ. ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆಗೂ ಪಾನಕ್ಕೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಲಿ. ರೋಗವನ್ನು ವಾಸಿಮಾಡುತ್ತ ಹಾಗೂ ಬಾರದಂತೆ ತಡೆಯುತ್ತ ನೀರು ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಹರಿದು ಬರಲಿ.

ಪಂಚಾಮೃತ ಸೂಕ್ತಗಳು

ಚಂದ್ರ ಮಂಡಲಗತನಾದ ಹರಿಯೇ, ಸುಪ್ರೀತನಾಗು. ನಿನ್ನ ಕರುಣೆ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹರಿಯಲಿ. ನಮಗೆ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳೊಡನೆ ನಡೆಯುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯ ನೀಡು. ಅನ್ನ ನೀಡು. - ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಕ್ಷೀರಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು.

ದಧಿ - ಓಂ ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣೋ ಅಕಾರಿಷಂ ಜಿಷ್ಣೋ ರಶ್ವಸ್ಯ ವಾಜಿನಃ।
ಸುರಭಿನೋ ಮುಖಾ ಕರತ್ ಪ್ರ ಣ ಆಯೂಂಷಿ ತಾರಿಷತ್ ॥

ಘೃತ - ಓಂ ಘೃತಂ ಮಿಮಿಕ್ಷೇ ಘೃತಮಸ್ಯ ಯೋನಿರ್ಘೃತೇ ಶ್ರಿತೋ
ಘೃತಮ್ವಸ್ಯ ಧಾಮ। ಅನುಷ್ವಧ ಮಾವಹ ಮಾದಯಸ್ವ ಸ್ವಾಹಾ ಕೃತಂ
ವೃಷಭ ವಕ್ಷಿ ಹವ್ಯಂ ॥

ಮಧು - ಓಂ ಮಧು ವಾತಾ ಋತಾಯತೇ ಮಧು ಕ್ಷರಂತಿ ಸಿಂಧವಃ।
ಮಾಧ್ವೀ ರ್ನಃ ಸಂತ್ವೋಷಧೀಃ। ಮಧು ನಕ್ತಮುತೋ
ಷಸೋ ಮಧುಮತ್ಪಾರ್ಥಿವಂ ರಜಃ। ಮಧು ದ್ಯೌರಸ್ತು ನ ಪಿತಾ ।

ದಧಿ ಮುಂತಾದ ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವ, ವೇಗದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುವ, ಸದಾ ವಿಜಯಿಯಾದ ಅಗ್ನಿನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ನಮ್ಮ ವಾಗಿಂದ್ರಿಯವನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಲಿ. ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿ - ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ದಧಿ ಅಭಿಷೇಕ.

ಅಗ್ನಿಗೆ ಘೃತವೇ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕಾರಣ. ಆಶ್ರಯ, ಪ್ರಕಾಶ ನೀಡುವಂತಹದು. ಅಂಥ ಘೃತವನ್ನು ಅಗ್ನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಭೀಷ್ಟದಾಯಕನಾದ ಅಗ್ನಿ ನಾರಾಯಣನೆ, ಎಲ್ಲ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಗೂ ಆಯಾ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕರೆದು ತಾ. ಅವರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸು. ಅವರಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸು - ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ತುಪ್ಪದ ಅಭಿಷೇಕ.

ಮಧುಮಾನ್ನೋ ವನಸ್ಪತಿರ್ಮಧುಮಾಙ್

ಅಸ್ತು ಸೂರ್ಯಃ। ಮಾಧ್ವೀರ್ಗಾವೋ ಭವಂತು ನಃ ॥

ಶರ್ಕರಾ - ಓಂ ಸ್ವಾದುಃ ಪವಸ್ವ ದಿವ್ಯಾಯ ಜನ್ಮನೇ ಸ್ವಾದುರಿಂದ್ರಾಯ

ಸುಹವೀತು ನಾಮ್ನೇ। ಸ್ವಾದುರ್ಮಿತ್ರಾಯ ವರುಣಾಯ

ವಾಯವೇ ಬೃಹಸ್ಪತಯೇ ಮಧುಮಾಙ್ ಅದಾಭ್ಯಃ ॥

ಫಲ - ಓಂ ಯಾಃ ಫಲಿನೀರ್ಯಾ ಅಫಲಾ ಅಪುಷ್ಪಾ ಯಾಶ್ಚ ಪುಷ್ಪಿಣೀಃ ।

ಬೃಹಸ್ಪತಿಪ್ರಸೂತಾಸ್ತಾನೋ ಮುಂಚಂತ್ವಂಹಸಃ ॥

ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗಾಳಿ, ನದಿಗಳು, ಸಸ್ಯಗಳು, ರಾತ್ರಿ ಹಗಲುಗಳು, ಭೂಮಿ ಅಂತರಿಕ್ಷಗಳು, ವೃಕ್ಷಗಳು, ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳು ಸುಖಕರವಾಗಲಿ. - ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಜೇನುತುಪ್ಪದ ಅಭಿಷೇಕ.

ಸೋಮರಸವೆ, ನೀನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಶುಭನಾಮಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಇಂದ್ರನಿಗೂ, ಮಿತ್ರ ವರುಣ ವಾಯು ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳಿಗೂ ರುಚಿಕರನಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರು. ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಹಿಂಸಿಸದಿರಲಿ - ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಸಕ್ಕರೆಯ ಅಭಿಷೇಕ.

ಬೃಹಸ್ಪತಿ ನಾಮಕ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವೃಕ್ಷಗಳೂ - ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಫಲವಿರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಹೂಗಳಿರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ನಮ್ಮ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲಿ. - ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಎಳನೀರು ಅಭಿಷೇಕ.

ಮಂಗಲಾಷ್ಟಕಂ

ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಯಸ್ಯ ಪರಿಗ್ರಹಃ ಕಮಲಭೂಃ ಸೂನುರ್ಗರುತ್ಮಾನ್ ರಥಃ। ಪೌತ್ರಶ್ಚಂದ್ರವಿಭೂಷಣಃ ಸುರುಗುರುಃ ಶೇಷಶ್ಚ ಶಯ್ಯಾ ಪುನಃ॥ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂ ವರಮಂದಿರಂ ಸುರಗಣಾ ಯಸ್ಯ ಪ್ರಭೋಃ ಸೇವಕಾಃ॥ ಸ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಕುಟುಂಬಪಾಲನಪರಃ ಕುರ್ಯಾದ್ಧರಿರ್ಮಂಗಳಂ॥ ೧ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಾಯು ಗಿರೀಶಶೇಷಗರುಡಾ ದೇವೇಂದ್ರಕಾಮೌ ಗುರುಶ್ಚಂದ್ರಾರ್ಕೌ ವರುಣಾನಲೌ ಮನುಯಮೌ ವಿತ್ತೇಶವಿಘ್ನೇಶ್ವರೌ। ನಾಸತ್ಯೌ ನಿಋತಿರ್ಮರುದ್ಗಣ ಯುತಾಃ ಪರ್ಜನ್ಯ ಮಿತ್ರಾದಯಃ॥ ಸಸ್ತ್ರೀಕಾಃ ಸುರಪುಂಗವಾಃ ಪ್ರತಿದಿನಂ ಕುರ್ವಂತು ನೋ ಮಂಗಲಮ್ ॥ ೨ ॥ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಪರಾಶರೌರ್ವಭೃಗವೋಽಗಸ್ತ್ಯಃ ಪುಲಸ್ತ್ಯಃ ಕ್ರತುಃ ಶ್ರೀಮಾನತ್ರಿಮರೀಚ್ಯುಚಥ್ಯಪುಲಹಾಃ ಶಕ್ತಿರ್ವಸಿಷ್ಠೋಽಂಗಿರಾಃ॥ ಮಾಂಡವ್ಯೋ ಜಮದಗ್ನಿ ಗೌತಮಭರದ್ವಾಜಾದಯಸ್ತಾಪಸಾಃ॥ ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣುಪದಾಂಬುಜೈ ಕಶರಣಾಃ ಕುರ್ವಂತು ನೋ ಮಂಗಲಂ॥ ೩ ॥ ಮಾಂಧಾತಾ ನಹುಷೋಽಂ ಬರೀಷಸಗರೌ ರಾಜಾ ಪೃಥುರ್ಹೈಹಯಃ॥ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಧರ್ಮಸುತೋ ನಲೋ ದಶರಥೋ ರಾಮೋ ಯಯಾತಿರ್ಯದುಃ॥ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಶ್ಚ ವಿಭೀಷಣಶ್ಚ ಭರತಶ್ಚೋತ್ತಾನಪಾದಧ್ರುವಾವಿತ್ಯಾದ್ಯಾ ಭುವಿ ಭೂಭುಜಶ್ಚ ಸತತಂ ಕುರ್ವಂತು ನೋ ಮಂಗಲಮ್ ॥ ೪ ॥ ಶ್ರೀಮೇರುರ್ಹಿಮವಾಂಶ್ಚ ಮಂದರಗಿರಿಃ ಕೈಲಾಸಶೈಲಸ್ತಥಾ। ಮಾಹೇಂದ್ರೋ ಮಲಯಶ್ಚ ವಿಂಧ್ಯನಿಷಧೌ ಸಿಂಹಸ್ತಥಾ ರೈವತಃ॥ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿರ್ವರಗಂಧಮಾದನಗಿರಿರ್ಮೈನಾಕಗೋಮಂತಕಾವಿತ್ಯಾದ್ಯಾ ಭುವಿ ಭೂಧರಾಶ್ಚ ಸತತಂ ಕುರ್ವಂತು ನೋ ಮಂಗಲಮ್ ॥ ೫ ॥ ಗಂಗಾಸಿಂಧು ಸರಸ್ವತೀ ಚ ಯಮುನಾ ಗೋದಾವರೀ ನರ್ಮದಾ ಕೃಷ್ಣಾ ಭೀಮರಥೀ ಚ ಫಲ್ಗು ಸರಯೂ ಶ್ರೀ ಗಂಡಕೀ ಗೋಮತೀ ॥ ಕಾವೇರೀ ಕಪಿಲಾ ಪ್ರಯಾಗಕಿಟಿಜಾ ನೇತ್ರಾವತೀತ್ಯಾದಯೋ। ನದ್ಯಃ ಶ್ರೀ ಹರಿಪಾದಪಂಕಜಭವಾಃ ಕುರ್ವಂತು ನೋ ಮಂಗಲಮ್ ॥ ೬ ॥

ವೇದಾಶ್ಚೋಪನಿಷದ್ಗಣಾಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಃ ಸಾಂಗಾಃ ಪುರಾಣಾನ್ವಿತಾ। ವೇದಾಂತಾ ಅಪಿ ಮಂತ್ರತಂತ್ರ ಸಹಿತಾಸ್ತರ್ಕಾಃ ಸ್ಮೃತೀನಾಂ ಗಣಾಃ। ಕಾವ್ಯಾಲಂಕೃತಿ ನೀತಿನಾಟಕಯುತಾಃ ಶಬ್ದಾಶ್ಚ ನಾನಾವಿಧಾಃ। ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣೋರ್ಗುಣನಾಮ ಕೀರ್ತನಪರಾಃ ಕುರ್ವಂತು ನೋ ಮಂಗಲಂ ॥ ೭ ॥ ಆದಿತ್ಯಾದಿ ನವಗ್ರಹಾಃಶುಭಕರಾ ಮೇಷಾದಯೋ ರಾಶಯೋ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಸಯೋಗಕಾಶ್ಚ ತಿಥಯಸ್ತದ್ದೇವತಾಸ್ತದ್ಗಣಾಃ। ಮಾಸಾಬ್ದಾ ಋತವಸ್ತಥೈವ ದಿವಸಾಃ ಸಂಧ್ಯಾ ಸ್ತಥಾ ರಾತ್ರಯಃ। ಸರ್ವೇ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಾಃ ಪ್ರತಿದಿನಂ ಕುರ್ವಂತು ನೋ ಮಂಗಲಂ ॥ ೮ ॥ ಇತ್ಯೇತದ್ವರಮಂಗಲಾಷ್ಟಕಮಿದಂ ಶ್ರೀರಾಜರಾಜೇಶ್ವರೇಣಾಖ್ಯಾತಂ ಜಗತಾಮಭೀಷ್ಟಫಲದಂ ಸರ್ವಾಶುಭಧ್ವಂಸನಂ। ಮಾಂಗಲ್ಯಾದಿಶುಭಕ್ರಿಯಾಸು ಸತತಂ ಸಂಧ್ಯಾಸು ವಾ ಯಃ ಪಠೇದ್ಧರ್ಮಾರ್ಥಾದಿಸಮಸ್ತವಾಂಛಿತಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯಸೌ ಮಾನವಃ ॥ ೯ ॥

ತದೇವ ಲಗ್ನಂ ಸುದಿನಂ ತದೇವ ತಾರಾಬಲಂ ಚಂದ್ರಬಲಂ ತದೇವ ।
ವಿದ್ಯಾಬಲಂ ದೈವಬಲಂ ತದೇವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೇ ತೇಽಂಘ್ರಿಯುಗಂ ಸ್ಮರಾಮಿ ॥

ಮಂಗಲಂ ಭಗವಾನ್ವಿಷ್ಣುರ್ಮಂಗಲಂ ಮಧುಸೂದನಃ ।
ಮಂಗಲಂ ದೇವಕೀಪುತ್ರೋ ಮಂಗಲಂ ಗರುಡಧ್ವಜಃ ॥

ಇತಿಶ್ರೀ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರತೀರ್ಥವಿರಚಿತಂ ಮಂಗಲಾಷ್ಟಕಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಯೋಗಃ

ಶ್ರೀ ಭಗವಾನುವಾಚ

ಓಂ ಊರ್ಧ್ವಮೂಲಮಧಃಶಾಖಮಶ್ವತ್ಥಂ ಪ್ರಾಹುರವ್ಯಯಂ ।
ಛಂದಾಂಸಿ ಯಸ್ಯ ಪರ್ಣಾನಿ ಯಸ್ತಂ ವೇದ ಸ ವೇದವಿತ್ ॥ ೧ ॥

ಅಧಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರಸೃತಾಸ್ತಸ್ಯ ಶಾಖಾ ಗುಣಪ್ರವೃದ್ಧಾ ವಿಷಯಪ್ರವಾಲಾಃ ।
ಅಧಶ್ಚ ಮೂಲಾನ್ಯನುಸಂತತಾನಿ ಕರ್ಮಾನುಬಂಧೀನಿ ಮನುಷ್ಯಲೋಕೇ॥ ೨ ॥

ನ ರೂಪಮಸ್ಯೇಹ ತಥೋಪಲಭ್ಯತೇ ನಾಂತೋ ನ ಚಾದಿರ್ನ ಚ ಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠಾ
ಅಶ್ವತ್ಥಮೇನಂ ಸುವಿರೂಢಮೂಲಮಸಂಗಶಸ್ತ್ರೇಣ ದೃಢೇನ ಛಿತ್ವಾ ॥ ೩ ॥

ತತಃ ಪದಂ ತತ್ಪರಿಮಾರ್ಗಿತವ್ಯಂ ಯಸ್ಮಿನ್ಗತಾ ನ ನಿವರ್ತಂತಿ ಭೂಯಃ।
ತಮೇವ ಚಾದ್ಯಂ ಪುರುಷಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಯತಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ಪ್ರಸೃತಾ ಪುರಾಣೀ ।೪।

ನಿರ್ಮಾನಮೋಹಾ ಜಿತಸಂಗದೋಷಾ
ಅಧ್ಯಾತ್ಮನಿತ್ಯಾ ವಿನಿವೃತ್ತಕಾಮಾಃ
ದ್ವಂದ್ವೈರ್ವಿಮುಕ್ತಾಃ ಸುಖದುಃಸಂಜ್ಞೈ
ರ್ಗಚ್ಛಂತ್ಯಮೂಢಾಃ ಪದಮವ್ಯಯಂ ತತ್ ॥ ೫ ॥

ನ ತದ್ಭಾಸಯತೇ ಸೂರ್ಯೋ ನ ಶಶಾಂಕೋ ನ ಪಾವಕಃ।
ಯದ್ಗತ್ವಾ ನ ನಿವರ್ತಂತೇ ತದ್ಧಾಮ ಪರಮಂ ಮಮ ॥ ೬ ॥

ಮಮೈವಾಂಶೋ ಜೀವಲೋಕೇ ಜೀವಭೂತಃ ಸನಾತನಃ।
ಮನಃಷಷ್ಠಾನೀಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥಾನಿ ಕರ್ಷತಿ ॥ ೭ ॥

ಶರೀರಂ ಯದವಾಪ್ನೋತಿ ಯಚ್ಚಾಪ್ಯುತ್ಕ್ರಾಮತೀಶ್ವರಃ।
ಗೃಹೀತ್ವೈತಾನಿ ಸಂಯಾತಿ ವಾಯುರ್ಗಂಧಾನಿವಾಶಯಾತ್ ॥ ೮ ॥

ಶ್ರೋತ್ರಂ ಚಕ್ಷುಃ ಸ್ಪರ್ಶನಂ ಚ ರಸನಂ ಘ್ರಾಣಮೇವ ಚ।
ಅಧಿಷ್ಠಾಯ ಮನಶ್ಚಾಯಂ ವಿಷಯಾನುಪಸೇವತೇ ॥ ೯ ॥

ಉತ್ಕ್ರಾಮಂತಂ ಸ್ಥಿತಂ ವಾಪಿ ಭುಂಜಾನಂ ವಾ ಗುಣಾನ್ವಿತಂ।
ವಿಮೂಢಾ ನಾನುಪಶ್ಯಂತಿ ಪಶ್ಯಂತಿ ಜ್ಞಾನಚಕ್ಷುಷಃ ॥ ೧೦ ॥

ಯತಂತೋ ಯೋಗಿನಶ್ಚೈನಂ ಪಶ್ಯಂತ್ಯಾತ್ಮನ್ಯವಸ್ಥಿತಂ।
ಯತಂತೋಽಪ್ಯಕೃತಾತ್ಮಾನೋ ನೈನಂ ಪಶ್ಯಂತ್ಯಚೇತಸಃ ॥ ೧೧ ॥

ಯದಾದಿತ್ಯಗತಂ ತೇಜೋ ಜಗದ್ಭಾಸಯತೇಽಖಿಲಂ।
ಯಚ್ಚಂದ್ರಮಸಿ ಯಚ್ಚಾಗ್ನೌ ತತ್ತೇಜೋ ವಿದ್ಧಿ ಮಾಮಕಂ ॥ ೧೨ ॥

ಗಾಮಾವಿಶ್ಯ ಚ ಭೂತಾನಿ ಧಾರಯಾಮ್ಯಹಮೋಜಸಾ ।
ಪುಷ್ಣಾಮಿ ಚೌಷಧೀಃ ಸರ್ವಾಃ ಸೋಮೋ ಭೂತ್ವಾ ರಸಾತ್ಮಕಃ ॥ ೧೩ ॥

ಅಹಂ ವೈಶ್ವಾನರೋ ಭೂತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ದೇಹಮಾಶ್ರಿತಃ ।
ಪ್ರಾಣಾಪಾನಸಮಾಯುಕ್ತಃ ಪಚಾಮ್ಯನ್ನಂ ಚತುರ್ವಿಧಂ ॥ ೧೪ ॥

ಸರ್ವಸ್ಯ ಚಾಹಂ ಹೃದಿ ಸನ್ನಿವಿಷ್ಟೋ
ಮತ್ತಃ ಸ್ಮೃತಿರ್ಜ್ಞಾನಮಪೋಹನಂ ಚ
ವೇದೈಶ್ಚ ಸರ್ವೈರಹಮೇವ ವೇದ್ಯೋ
ವೇದಾಂತಕೃದ್ವೇದವಿದೇವ ಚಾಹಂ ॥ ೧೫ ॥

ದ್ವಾವಿಮೌ ಪುರುಷೌ ಲೋಕೇ ಕ್ಷರಶ್ಚಾಕ್ಷರ ಏವ ಚ
ಕ್ಷರಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಕೂಟಸ್ಥೋಽಕ್ಷರ ಉಚ್ಯತೇ ॥ ೧೬ ॥

ಉತ್ತಮಃ ಪುರುಷಸ್ತ್ವನ್ಯಃ ಪರಮಾತ್ಮೇತ್ಯುದಾಹೃತಃ
ಯೋ ಲೋಕತ್ರಯಮಾವಿಶ್ಯ ಬಿಭರ್ತ್ಯವ್ಯಯ ಈಶ್ವರಃ ॥ ೧೭ ॥

ಯಸ್ಮಾತ್ ಕ್ಷರಮತೀತೋಽಹಮಕ್ಷರಾದಪಿ ಚೋತ್ತಮಃ ।
ಅತೋಽಸ್ಮಿ ಲೋಕೇ ವೇದೇ ಚ ಪ್ರಥಿತಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ॥ ೧೮ ॥

ಯೋ ಮಾಮೇವಮಸಂಮೂಢೋ ಜಾನಾತಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ ।
ಸ ಸರ್ವವಿದ್ಭಜತಿ ಮಾಂ ಸರ್ವಭಾವೇನ ಭಾರತ ॥ ೧೯ ॥

ಇತಿ ಗುಹ್ಯತಮಂ ಶಾಸ್ತ್ರಮಿದಮುಕ್ತಂ ಮಯಾನಘ ।
ಏತದ್ಬುದ್ಧ್ವಾ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ಸ್ಯಾತ್ಕೃತಕೃತ್ಯಶ್ಚ ಭಾರತ ॥ ೨೦ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತಾಸೂಪನಿಷತ್ಸು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಯಾಂ
ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನಸಂವಾದೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮ
ಯೋಗೋ ನಾಮ ಪಂಚದಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಅಣು ಭಾಷ್ಯಂ

ಓಂ ನಾರಾಯಣಂ ಗುಣೈಃ ಸರ್ವೈರುದೀರ್ಣಂ ದೋಷವರ್ಜಿತಂ ।
ಜ್ಞೇಯಂ ಗಮ್ಯಂ ಗುರೂಂಶ್ಚಾಪಿ ನತ್ವಾ ಸೂತ್ರಾರ್ಥ ಉಚ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥

ವಿಷ್ಣುರೇವ ವಿಜಿಜ್ಞಾಸ್ಯಃ ಸರ್ವಕರ್ತಾಗಮೋದಿತಃ ।
ಸಮನ್ವಯಾದೀಕ್ಷತೇಶ್ಚ ಪೂರ್ಣಾನಂದೋಽಂತರಃ ಖವತ್ ॥ ೨ ॥

ಪ್ರಣೇತಾ ಜ್ಯೋತಿರಿತ್ಯಾದ್ಯೈಃ ಪ್ರಸಿದ್ಧೈರನ್ಯವಸ್ತುಷು ।
ಉಚ್ಯತೇ ವಿಷ್ಣುರೇವೈಕಃ ಸರ್ವೈಃ ಸರ್ವಗುಣತ್ವತಃ ॥ ೩ ॥

ಸರ್ವಗೋಽತ್ತಾ ನಿಯಂತಾ ಚ ದೃಶ್ಯತ್ವಾದ್ಯುಜ್ಝಿತಃ ಸದಾ ।
ವಿಶ್ವಜೀವಾಂತರತ್ವಾದ್ಯೈರ್ಲಿಂಗೈಃ ಸರ್ವೈರ್ಯುತಃ ಸ ಹಿ ॥ ೪ ॥

ಸರ್ವಾಶ್ರಯಃ ಪೂರ್ಣಗುಣಃ ಸೋಽಕ್ಷರಃ ಸನ್ ಹೃದಬ್ಜಗಃ ।
ಸೂರ್ಯಾದಿ ಭಾಸಕಃ ಪ್ರಾಣಪ್ರೇರಕೋ ದೈವತೈರಪಿ ।
ಜ್ಞೇಯೋ ನ ವೇದ್ಯೈಃ ಶೂದ್ರಾದ್ಯೈಃ ಕಂಪಕೋಽನ್ಯಶ್ಚ ಜೀವತಃ ॥ ೫ ॥

ಪತಿತ್ವಾದಿ ಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತಸ್ತದನ್ಯತ್ರ ಚ ವಾಚಕೈಃ ।
ಮುಖ್ಯತಃ ಸರ್ವಶಬ್ದೈಶ್ಚ ವಾಚ್ಯ ಏಕೋ ಜನಾರ್ದನಃ ॥ ೬ ॥

ಅವ್ಯಕ್ತಃ ಕರ್ಮವಾಕ್ಯೈಶ್ಚ ವಾಚ್ಯ ಏಕೋಽಮಿತಾತ್ಮಕಃ ।
ಅವಾಂತರಂ ಕಾರಣಂ ಚ ಪ್ರಕೃತಿಃ ಶೂನ್ಯಮೇವ ಚ ॥ ೭ ॥

ಇತ್ಯಾದ್ಯನ್ಯತ್ರ ನಿಯತೈರಪಿ ಮುಖ್ಯತಯೋದಿತಃ ।
ಶಬ್ದೈರತೋಽನಂತಗುಣೋ ಯಚ್ಛಬ್ದಾ ಯೋಗವೃತ್ತಯಃ ॥ ೮ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯ ವಿರಚಿತೇ
ಅಣುಭಾಷ್ಯೇ ಪ್ರಥಮೋಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೌತಸ್ಮೃತಿವಿರುದ್ಧತ್ವಾತ್ಸ್ಮೃತಯೋ ನ ಗುಣಾನ್ ಹರೇಃ
ನಿಷೇದ್ಧುಂ ಶಕ್ನುಯುರ್ವೇದಾ ನಿತ್ಯತ್ವಾನ್ಮಾನಮುತ್ತಮಂ ॥ ೧ ॥

ದೇವತಾವಚನಾದಾಪೋ ವದಂತೀತ್ಯಾದಿಕಂ ವಚಃ
ನಾಯುಕ್ತವಾದ್ಯಸನ್ನೈವ ಕಾರಣಂ ದೃಶ್ಯತೇ ಕ್ವಚಿತ್ ॥ ೨ ॥

ಅಸಜ್ಜೀವಪ್ರಧಾನಾದಿಶಬ್ದಾ ಬ್ರಹ್ಮೈವ ನಾಪರಂ
ವದಂತಿ ಕಾರಣತ್ವೇನ ಕ್ವಾಪಿ ಪೂರ್ಣಗುಣೋ ಹರಿಃ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾತ್ಸರ್ವಕರ್ತೃತ್ವಾನ್ನಾಯುಕ್ತಂ ತದ್ವದೇಚ್ಛ್ರುತಿಃ ॥ ೩ ॥

ಭ್ರಾಂತಿಮೂಲತಯಾ ಸರ್ವಸಮಯಾನಾಮಯುಕ್ತಿತಃ
ನ ತದ್ವಿರೋಧಾದ್ವಚನಂ ವೈದಿಕಂ ಶಂಕ್ಯತಾಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥ ೪ ॥

ಆಕಾಶಾದಿ ಸಮಸ್ತಂ ಚ ತಜ್ಜಂ ತೇನೈವ ಲೀಯತೇ
ಸೋಽನುತ್ಪತ್ತಿಲಯಃ ಕರ್ತಾ ಜೀವಸ್ತದ್ವಶಗಃ ಸದಾ
ತದಾಭಾಸೋ ಹರಿಸ್ಸರ್ವರೂಪೇಷ್ವಪಿ ಸಮಸ್ಸದಾ ॥ ೫ ॥

ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಶ್ಚೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ದೇಹಶ್ಚೈವ ತದುದ್ಭವಃ
ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣವಶೇ ಸರ್ವಂ ಸ ವಿಷ್ಣೋರ್ವಶಗಃ ಸದಾ ॥ ೬ ॥

ಸರ್ವದೋಷೋಜ್ಝಿತಸ್ತಸ್ಮಾದ್ ಭಗವಾನ್ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ
ಉಕ್ತಾ ಗುಣಾಶ್ಚಾವಿರುದ್ಧಾಸ್ತಸ್ಯ ವೇದೇನ ಸರ್ವಶಃ ॥ ೭ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯ ವಿರಚಿತೇ
ಅಣುಭಾಷ್ಯೇ ದ್ವಿತೀಯೋಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶುಭೇನ ಕರ್ಮಣಾ ಸ್ವರ್ಗಂ ನಿರಯಂ ಚ ವಿಕರ್ಮಣಾ
ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನೇನ ಚ ತಮೋ ಜ್ಞಾನೇನೈವ ಪರಂ ಪದಂ
ಯಾತಿ ತಸ್ಮಾದ್ವಿರಕ್ತಃ ಸನ್ ಜ್ಞಾನಮೇವ ಸಮಾಶ್ರಯೇತ್ ॥ ೧ ॥

ಸರ್ವಾವಸ್ಥಾಪ್ರೇರಕಶ್ಚ ಸರ್ವರೂಪೇಷ್ವಭೇದವಾನ್
ಸರ್ವದೇಶೇಷು ಕಾಲೇಷು ಸ ಏಕಃ ಪರಮೇಶ್ವರಃ
ತದ್ಭಕ್ತಿತಾರತಮ್ಯೇನ ತಾರತಮ್ಯಂ ವಿಮುಕ್ತಿಗಂ ॥ ೨ ॥

ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಆತ್ಮೇತಿ ಮಾನುಷ್ಯೆಸ್ತು ಸುರೇಶ್ವರೈಃ
ಯಥಾಕ್ರಮಂ ಬಹುಗುಣೈರ್ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಹ್ಯಖಿಲೈರ್ಗುಣೈಃ ॥ ೩ ॥

ಉಪಾಸ್ಯಃ ಸರ್ವವೇದೈಶ್ಚ ಸರ್ವೈರಪಿ ಯಥಾಬಲಂ
ಜ್ಞೇಯೋ ವಿಷ್ಣುರ್ವಿಶೇಷಸ್ತು ಜ್ಞಾನೇ ಸ್ಯಾದುತ್ತರೋತ್ತರಂ ॥ ೪ ॥

ಸರ್ವೇಽಪಿ ಪುರುಷಾರ್ಥಾಃ ಸ್ಯುರ್ಜ್ಞಾನಾದೇವ ನ ಸಂಶಯಃ
ನ ಲಿಪ್ಯತೇ ಜ್ಞಾನವಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವದೋಷೈರಪಿ ಕ್ವಚಿತ್ ॥ ೫ ॥

ಗುಣದೋಷೈಃ ಸುಖಸ್ಯಾಪಿ ವೃದ್ಧಿಹ್ರಾಸೌ ವಿಮುಕ್ತಿಗೌ
ನೃಣಾಂ ಸುರಾಣಾಂ ಮುಕ್ತೌ ತು ಸುಖಂ ಕ್ಲೃಪ್ತಂ ಯಥಾಕ್ರಮಂ ॥ ೬ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯ ವಿರಚಿತೇ
ಅಣುಭಾಷ್ಯೇ ತೃತೀಯೋಧ್ಯಾಯಃ ॥

ವಿಷ್ಣುರ್ಬ್ರಹ್ಮ ತಥಾದಾತೇತ್ಯೇವಂ ನಿತ್ಯಮುಪಾಸನಂ
ಕಾರ್ಯಮಾಪದ್ಯಪಿ ಬ್ರಹ್ಮ ತೇನ ಯಾತ್ಯಪರೋಕ್ಷತಾಂ ॥ ೧ ॥

ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಣೋಽನ್ಯಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಾದೇವ ಪರಿಕ್ಷಯಃ
ಅರಿಷ್ಟಸ್ಯೋಭಯಸ್ಯಾಪಿ ಸರ್ವಸ್ಯಾನ್ಯಸ್ಯ ಭೋಗತಃ ॥ ೨ ॥

ಉತ್ತರೇಷೂತ್ತರೇಷ್ವೇವಂ ಯಾವದ್ವಾಯುಂ ವಿಮುಕ್ತಿಗಾಃ
ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಭುಂಜತೇ ಭೋಗಾಂಸ್ತದಂತರ್ಬಹಿರೇವ ವಾ ॥ ೩ ॥

ವಾಯುರ್ವಿಷ್ಣುಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯೈವ ಭೋಗಶ್ಚೈವೋತ್ತರೋತ್ತರಂ
ಉತ್ಕ್ರಮ್ಯ ಮಾನುಷಾ ಮುಕ್ತಿಂ ಯಾಂತಿ ದೇಹಕ್ಷಯಾತ್ಸುರಾಃ ॥ ೪ ॥

ಅರ್ಚಿರಾದಿಪಥಾ ವಾಯುಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತೇನ ಜನಾರ್ದನಂ
ಯಾಂತ್ಯುತ್ತಮಾ ನರೋಚ್ಚಾದ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾತ್ಸಹಾಮುನಾ ॥ ೫ ॥

ಯಥಾಸಂಕಲ್ಪಭೋಗಾಶ್ಚ ಚಿದಾನಂದಶರೀರಿಣಃ
ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಂ ಮಹಾಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಪ್ಯೃತೇ ॥ ೬ ॥

ಯಥೇಷ್ಟಶಕ್ತಿಮಂತಶ್ಚ ವಿನಾ ಸ್ವಾಭಾವಿಕೋತ್ತಮಾನ್
ಅನನ್ಯವಶಗಾಶ್ಚೈವ ವೃದ್ಧಿಹ್ರಾಸವಿವರ್ಜಿತಾಃ
ದುಃಖಾದಿರಹಿತಾ ನಿತ್ಯಂ ಮೋದಂತೇऽವಿರತಂ ಸುಖಂ ॥ ೭ ॥

ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞೇನ ಮುನಿನಾ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ಸಂಗ್ರಹಃ
ಕೃತೋऽಯಂ ಪ್ರೀಯತಾಂ ತೇನ ಪರಮಾತ್ಮಾ ರಮಾಪತಿಃ ॥ ೮ ॥

ನಮೋ ನಮೋऽಶೇಷದೋಷದೂರಪೂರ್ಣಗುಣಾತ್ಮನೇ
ವಿರಿಂಚಶರ್ವಪೂರ್ವೇಡ್ಯವಂದ್ಯಾಯ ಶ್ರೀವರಾಯ ತೇ ॥ ೯ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯ ವಿರಚಿತೇ
ಅಣುಭಾಷ್ಯೇ ಚತುರ್ಥೋऽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮ ಸ್ತೋತ್ರಂ

ಓಂ ವಿಶ್ವಂ ವಿಷ್ಣುರ್ವಷಟ್ಕಾರೋ ಭೂತಭವ್ಯಭವತ್ಪ್ರಭುಃ
ಭೂತಕೃದ್ಭೂತಭೃದ್ಭಾವೋ ಭೂತಾತ್ಮಾ ಭೂತಭಾವನಃ ॥ ೧ ॥

ಪೂತಾತ್ಮಾ ಪರಮಾತ್ಮಾ ಚ ಮುಕ್ತಾನಾಂ ಪರಮಾ ಗತಿಃ
ಅವ್ಯಯಃ ಪುರುಷಃ ಸಾಕ್ಷೀ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞೋऽಕ್ಷರ ಏವ ಚ ॥ ೨ ॥

ಯೋಗೋ ಯೋಗವಿದಾಂ ನೇತಾ ಪ್ರಧಾನಪುರುಷೇಶ್ವರಃ
ನಾರಸಿಂಹವಪು; ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೇಶವಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ॥ ೩ ॥

ಸರ್ವಃ ಶರ್ವಃ ಶಿವಃ ಸ್ಥಾಣುರ್ಭೂತಾದಿರ್ನಿಧಿರವ್ಯಯಃ
ಸಂಭವೋ ಭಾವನೋ ಭರ್ತಾ ಪ್ರಭವಃ ಪ್ರಭುರೀಶ್ವರಃ ॥ ೪ ॥

ಸ್ವಯಂಭೂಃ ಶಂಭುರಾದಿತ್ಯಃ ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷೋ ಮಹಾಸ್ವನಃ
ಅನಾದಿನಿಧನೋ ಧಾತಾ ವಿಧಾತಾ ಧಾತುರುತ್ತಮಃ ॥ ೫ ॥

ಅಪ್ರಮೇಯೋ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಪದ್ಮನಾಭೋऽಮರಪ್ರಭುಃ
ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಮನುಸ್ತ್ವಷ್ಟಾ ಸ್ಥವಿಷ್ಠಃ ಸ್ಥವಿರೋ ಧ್ರುವಃ ॥ ೬ ॥

ಅಗ್ರಾಹ್ಯಃ ಶಾಶ್ವತಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷಃ ಪ್ರತರ್ದನಃ
ಪ್ರಭೂತಸ್ತ್ರಿಕಕುಬ್ಧಾಮ ಪವಿತ್ರಂ ಮಂಗಲಂ ಪರಂ ॥ ೭ ॥

ಈಶಾನಃ ಪ್ರಾಣದಃ ಪ್ರಾಣೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ
ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭೋ ಭೂಗರ್ಭೋ ಮಾಧವೋ ಮಧುಸೂದನಃ ॥ ೮ ॥

ಈಶ್ವರೋ ವಿಕ್ರಮೀ ಧನ್ವೀ ಮೇಧಾವೀ ವಿಕ್ರಮಃ ಕ್ರಮಃ
ಅನುತ್ತಮೋ ದುರಾಧರ್ಷಃ ಕೃತಜ್ಞಃ ಕೃತಿರಾತ್ಮವಾನ್ ॥ ೯ ॥

ಸುರೇಶಃ ಶರಣಂ ಶರ್ಮ ವಿಶ್ವರೇತಾಃ ಪ್ರಜಾಭವಃ
ಅಹಃ ಸಂವತ್ಸರೋ ವ್ಯಾಲಃ ಪ್ರತ್ಯಯಃ ಸರ್ವದರ್ಶನಃ ॥ ೧೦ ॥

ಅಜಃ ಸರ್ವೇಶ್ವರಃ ಸಿದ್ಧಃ ೧೦೦ ಸಿದ್ಧಿಃ ಸರ್ವಾದಿರಚ್ಯುತಃ
ವೃಷಾಕಪಿರಮೇಯಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಯೋಗವಿನಿಃಸೃತಃ ॥ ೧೧ ॥

ವಸುರ್ವಸುಮನಾಃ ಸತ್ಯಃ ಸಮಾತ್ಮಾ ಸಮ್ಮಿತಃ ಸಮಃ
ಅಮೋಘಃ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷೋ ವೃಷಕರ್ಮಾ ವೃಷಾಕೃತಿಃ ॥ ೧೨ ॥

ರುದ್ರೋ ಬಹುಶಿರಾ ಬಭ್ರುರ್ವಿಶ್ವಯೋನಿಃ ಶುಚಿಶ್ರವಾಃ
ಅಮೃತಃ ಶಾಶ್ವತಃ ಸ್ಥಾಣುರ್ವರಾರೋಹೋ ಮಹಾತಪಾಃ ॥ ೧೩ ॥

ಸರ್ವಗಃ ಸರ್ವವಿದ್ಭಾನುರ್ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನೋ ಜನಾರ್ದನಃ
ವೇದೋ ವೇದವಿದವ್ಯಂಗೋ ವೇದಾಂಗೋ ವೇದವಿತ್ಕವಿಃ ॥ ೧೪ ॥

ಲೋಕಾಧ್ಯಕ್ಷಃ ಸುರಾಧ್ಯಕ್ಷೋ ಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷಃ ಕೃತಾಕೃತಃ
ಚತುರಾತ್ಮಾ ಚತುರ್ವ್ಯೂಹಶ್ಚತುರ್ದಂಷ್ಟ್ರಶ್ಚತುರ್ಭುಜಃ ॥ ೧೫ ॥

ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣುರ್ಭೋಜನಂ ಭೋಕ್ತಾ ಸಹಿಷ್ಣುರ್ಜಗದಾದಿಜಃ
ಅನಘೋ ವಿಜಯೋ ಜೇತಾ ವಿಶ್ವಯೋನಿಃ ಪುನರ್ವಸುಃ ॥ ೧೬ ॥

ಉಪೇಂದ್ರೋ ವಾಮನಃ ಪ್ರಾಂಶುರಮೋಘಃ ಶುಚಿರೂರ್ಜಿತಃ
ಅತೀಂದ್ರಃ ಸಂಗ್ರಹಃ ಸರ್ಗೋ ಧೃತಾತ್ಮಾ ನಿಯಮೋ ಯಮಃ ॥ ೧೭ ॥

ವೇದ್ಯೋ ವೈದ್ಯಃ ಸದಾಯೋಗೀ ವೀರಹಾ ಮಾಧವೋ ಮಧುಃ
ಅತೀಂದ್ರಿಯೋ ಮಹಾಮಾಯೋ ಮಹೋತ್ಸಾಹೋ ಮಹಾಬಲಃ ॥ ೧೮ ॥

ಮಹಾಬುದ್ಧಿರ್ಮಹಾವೀರೋ ಮಹಾಶಕ್ತಿರ್ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ
ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯವಪುಃ ಶ್ರೀಮಾನಮೇಯಾತ್ಮಾ ಮಹಾದ್ರಿಧೃಕ್ ॥ ೧೯ ॥

ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ಮಹೀಭರ್ತಾ ಶ್ರೀನಿವಾಸಃ ಸತಾಂಗತಿ
ಅನಿರುದ್ಧಸ್ಸದಾನಂದೋ ಗೋವಿಂದೋ ಗೋವಿದಾಂ ಪತಿಃ ॥ ೨೦ ॥

ಮರೀಚಿರ್ದಮನೋ ಹಂಸಃ ಸುಪರ್ಣೋ ಭುಜಗೋತ್ತಮಃ
ಹಿರಣ್ಯನಾಭಃ ಸುತಪಾಃ ೨೦೦ ಪದ್ಮನಾಭಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ॥ ೨೧ ॥

ಅಮೃತ್ಯುಃ ಸರ್ವದೃಕ್ ಸಿಂಹಃ ಸಂಧಾತಾ ಸಂಧಿಮಾನ್ ಸ್ಥಿರಃ
ಅಜೋ ದುರ್ಮರ್ಷಣಃ ಶಾಸ್ತಾ ವಿಶ್ರುತಾತ್ಮಾ ಸುರಾರಿಹಾ ॥ ೨೨ ॥

ಗುರುರ್ಗುರುತಮೋ ಧಾಮ ಸತ್ಯಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ
ನಿಮಿಷೋಽ ನಿಮಿಷಃ ಸ್ರಗ್ವೀ ವಾಚಸ್ಪತಿರುದಾರಧೀಃ ॥ ೨೩ ॥

ಅಗ್ರಣೀರ್ಗ್ರಾಮಣೀಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನ್ಯಾಯೋ ನೇತಾ ಸಮೀರಣಃ
ಸಹಸ್ರಮೂರ್ಧಾ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಸಹಸ್ರಪಾತ್ ॥ ೨೪ ॥

ಆವರ್ತನೋ ನಿವೃತ್ತಾತ್ಮಾ ಸಂವೃತಃ ಸಂಪ್ರಮರ್ದನಃ
ಅಹಃಸಂವರ್ತಕೋ ವಹ್ನಿರನಿಲೋ ಧರಣೀಧರಃ ॥ ೨೫ ॥

ಸುಪ್ರಸಾದಃ ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮಾ ವಿಶ್ವದೃಗ್ವಿಶ್ವಭುಗ್ವಿಭುಃ
ಸತ್ಕರ್ತಾ ಸತ್ಕೃತಿಃ ಸಾಧುರ್ಜಹ್ನುರ್ನಾರಾಯಣೋ ನರಃ ॥ ೨೬ ॥

ಅಸಂಖ್ಯೇಯೋಽ ಪ್ರಮೇಯಾತ್ಮಾ ವಿಶಿಷ್ಟಃ ಶಿಷ್ಟಕೃಚ್ಛುಚಿಃ
ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ ಸಿದ್ಧಸಂಕಲ್ಪಃ ಸಿದ್ಧಿದಃ ಸಿದ್ಧಿಸಾಧನಃ ॥ ೨೭ ॥

ವೃಷಾಹೀ ವೃಷಭೋ ವಿಷ್ಣುರ್ವೃಷಪರ್ವಾ ವೃಷೋದರಃ
ವರ್ಧನೋ ವರ್ಧಮಾನಶ್ಚ ವಿವಿಕ್ತಃ ಶ್ರುತಿಸಾಗರಃ ॥ ೨೮ ॥

ಸುಭುಜೋ ದುರ್ಧರೋ ವಾಗ್ಮೀ ಮಹೇಂದ್ರೋ ವಸುದೋ ವಸುಃ
ನೈಕರೂಪೋ ಬೃಹದ್ರೂಪಃ ಶಿಪಿವಿಷ್ಟಃ ಪ್ರಕಾಶನಃ ॥ ೨೯ ॥

ಓಜಸ್ತೇಜೋದ್ಯುತಿಧರಃ ಪ್ರಕಾಶಾತ್ಮಾ ಪ್ರತಾಪನಃ
ಋದ್ಧಃ ಸ್ಪಷ್ಟಾಕ್ಷರೋ ಮಂತ್ರಶ್ಚಂದ್ರಾಂಶುರ್ಭಾಸ್ಕರದ್ಯುತಿಃ ॥ ೩೦ ॥

ಅಮೃತಾಂಶೂದ್ಭವೋ ಭಾನುಃ ಶಶಬಿಂದುಃ ಸುರೇಶ್ವರಃ
ಔಷಧಂ ಜಗತಃ ಸೇತುಃ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಕ್ರಮಃ ॥ ೩೧ ॥

ಭೂತಭವ್ಯಭವನ್ನಾಥಃ ಪವನಃ ಪಾವನೋಽನಲಃ
ಕಾಮಹಾ ೩೦೦ ಕಾಮಕೃತ್ಕಾಂತಃ ಕಾಮಃ ಕಾಮಪ್ರದಃ ಪ್ರಭುಃ ॥ ೩೨ ॥

ಯುಗಾದಿಕೃದ್ಯುಗಾವರ್ತೋ ನೈಕಮಾಯೋ ಮಹಾಶನಃ
ಅದೃಶ್ಯೋ ವ್ಯಕ್ತರೂಪಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಜಿದನಂತಜಿತ್ ॥ ೩೩ ॥

ಇಷ್ಟೋ ವಿಶಿಷ್ಟಃ ಶಿಷ್ಟೇಷ್ಟಃ ಶಿಖಂಡೀ ನಹುಷೋ ವೃಷಃ
ಕ್ರೋಧಹಾ ಕ್ರೋಧಕೃತ್ಕರ್ತಾ ವಿಶ್ವಬಾಹುರ್ಮಹೀಧರಃ ॥ ೩೪ ॥

ಅಚ್ಯುತಃ ಪ್ರಥಿತಃ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಾಣದೋ ವಾಸವಾನುಜಃ
ಅಪಾಂ ನಿಧಿರಧಿಷ್ಠಾನಮಪ್ರಮತ್ತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ ॥ ೩೫ ॥

ಸ್ಕಂದಃ ಸ್ಕಂದಧರೋ ಧುರ್ಯೋ ವರದೋ ವಾಯುವಾಹನಃ
ವಾಸುದೇವೋ ಬೃಹದ್ಭಾನುರಾದಿದೇವಃ ಪುರಂದರಃ ॥ ೩೬ ॥

ಅಶೋಕಸ್ತಾರಣಸ್ತಾರಃ ಶೂರಃ ಶೌರಿರ್ಜನೇಶ್ವರಃ
ಅನುಕೂಲಃ ಶತಾವರ್ತಃ ಪದ್ಮೀ ಪದ್ಮನಿಭೇಕ್ಷಣಃ ॥ ೩೭ ॥

ಪದ್ಮನಾಭೋಽರವಿಂದಾಕ್ಷಃ ಪದ್ಮಗರ್ಭಃ ಶರೀರಭೃತ್
ಮಹರ್ದ್ಧಿಋದ್ಧೋ ವೃದ್ಧಾತ್ಮಾ ಮಹಾಕ್ಷೋ ಗರುಡಧ್ವಜಃ ॥ ೩೮ ॥

ಅತುಲಃ ಶರಭೋ ಭೀಮಃ ಸಮಯಜ್ಞೋ ಹವಿರ್ಹರಿಃ
ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಣ್ಯೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಾನ್ ಸಮಿತಿಂಜಯಃ ॥ ೩೯ ॥

ವಿಕ್ಷರೋ ರೋಹಿತೋ ಮಾರ್ಗೋ ಹೇತುರ್ದಾಮೋದರಃ ಸಹಃ
ಮಹೀಧರೋ ಮಹಾಭಾಗೋ ವೇಗವಾನಮಿತಾಶನಃ ॥ ೪೦ ॥

ಉದ್ಭವಃ ಕ್ಷೋಭಣೋ ದೇವಃ ಶ್ರೀಗರ್ಭಃ ಪರಮೇಶ್ವರಃ
ಕರಣಂ ಕಾರಣಂ ಕರ್ತಾ ವಿಕರ್ತಾ ಗಹನೋ ಗುಹಃ ॥ ೪೧ ॥

ವ್ಯವಸಾಯೋ ವ್ಯವಸ್ಥಾನಃ ಸಂಸ್ಥಾನಃ ಸ್ಥಾನದೋ ಧ್ರುವಃ
ಪರರ್ದ್ಧಿಃ ಪರಮಸ್ಪಷ್ಟಸ್ತುಷ್ಟಃ ಪುಷ್ಟಃ ಶುಭೇಕ್ಷಣಃ ೪೦೦ ॥ ೪೨ ॥

ರಾಮೋ ವಿರಾಮೋ ವಿರಜೋ ಮಾರ್ಗೋ ನೇಯೋ ನಯೋಽನಯಃ
ವೀರಃ ಶಕ್ತಿಮತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮವಿದುತ್ತಮಃ ॥ ೪೩ ॥

ವೈಕುಂಠಃ ಪುರುಷಃ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಾಣದಃ ಪ್ರಣವಃ ಪೃಥುಃ
ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಃ ಶತ್ರುಘ್ನೋ ವ್ಯಾಪ್ತೋ ವಾಯುರಧೋಕ್ಷಜಃ ॥ ೪೪ ॥

ಋತುಃ ಸುದರ್ಶನಃ ಕಾಲಃ ಪರಮೇಷ್ಠೀ ಪರಿಗ್ರಹಃ
ಉಗ್ರಃ ಸಂವತ್ಸರೋ ದಕ್ಷೋ ವಿಶ್ರಾಮೋ ವಿಶ್ವದಕ್ಷಿಣಃ ॥ ೪೫ ॥

ವಿಸ್ತಾರಃ ಸ್ಥಾವರಃ ಸ್ಥಾಣುಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ಬೀಜಮವ್ಯಯಂ
ಅರ್ಥೋಽನರ್ಥೋ ಮಹಾಕೋಶೋ ಮಹಾಭೋಗೋ ಮಹಾಧನಃ ೪೬

ಅನಿರ್ವಿಣ್ಣಃ ಸ್ಥವಿಷ್ಠೋ ಭೂರ್ಧರ್ಮಯೂಪೋ ಮಹಾಮಖಃ
ನಕ್ಷತ್ರನೇಮಿರ್ನಕ್ಷತ್ರೀ ಕ್ಷಮಃ ಕ್ಷಾಮಃ ಸಮೀಹನಃ ॥ ೪೭ ॥

ಯಜ್ಞ ಇಜ್ಯೋ ಮಹೇಜ್ಯಶ್ಚ ಕ್ರತುಃ ಸತ್ರಂ ಸತಾಂ ಗತಿಃ
ಸರ್ವದರ್ಶೀ ವಿಮುಕ್ತಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಜ್ಞೋ ಜ್ಞಾನಮುತ್ತಮಂ ॥ ೪೮ ॥

ಸುವ್ರತಃ ಸುಮುಖಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮಃ ಸುಘೋಷಃ ಸುಖದಃ ಸುಹೃತ್
ಮನೋಹರೋ ಜಿತಕ್ರೋಧೋ ವೀರಬಾಹುರ್ವಿದಾರಣಃ ॥ ೪೯ ॥

ಸ್ವಾಪನಃ ಸ್ವವಶೋ ವ್ಯಾಪೀ ನೈಕಾತ್ಮಾ ನೈಕಕರ್ಮಕೃತ್
ವತ್ಸರೋ ವತ್ಸಲೋ ವತ್ಸೀ ರತ್ನಗರ್ಭೋ ಧನೇಶ್ವರಃ ॥ ೫೦ ॥

ಧರ್ಮಕೃದ್ಧರ್ಮಗುಬ್ಧರ್ಮೀ ಸದಸತ್ ಕ್ಷರಮಕ್ಷರಂ
ಅವಿಜ್ಞಾತಾ ಸಹಸ್ರಾಂಶುರ್ವಿಧಾತಾ ಕೃತಲಕ್ಷಣಃ ॥ ೫೧ ॥

ಗಭಸ್ತಿನೇಮಿಃ ಸತ್ತ್ವಸ್ಥಃ ಸಿಂಹೋ ಭೂತಮಹೇಶ್ವರಃ
ಆದಿದೇವೋ ಮಹಾದೇವೋ ದೇವೇಶೋ ೫೦೦ ದೇವಭೃದ್ಗುರುಃ ॥ ೫೨ ॥

ಉತ್ತರೋ ಗೋಪತಿರ್ಗೋಪ್ತಾ ಜ್ಞಾನಗಮ್ಯಃ ಪುರಾತನಃ
ಶರೀರೀ ಭೂತಭೃದ್ಭೋಕ್ತಾ ಕಪೀಂದ್ರೋ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಃ ॥ ೫೩ ॥

ಸೋಮಪೋಮೃತಪಃ ಸೋಮಃ ಪುರುಜಿತ್ಪುರುಸತ್ತಮಃ
ವಿನಿಯೋಜ್ಯಃ ಸತ್ಯಸಂಧೋ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಸಾತ್ವತಾಂ ಪತಿಃ ॥ ೫೪ ॥

ಜೀವೋ ವಿನಯಿತಾ ಸಾಕ್ಷೀ ಮುಕುಂದೋಽಮಿತವಿಕ್ರಮಃ
ಅಂಭೋನಿಧಿರನಂತಾತ್ಮಾ ಮಹೋದಧಿಶಯೋಽಂತಕಃ ॥ ೫೫ ॥

ಅಜೋ ಮಹಾರ್ಹಃ ಸ್ವಾಭಾವ್ಯೋ ಜಿತಾಮಿತ್ರಃ ಪ್ರಮೋದನಃ
ಆನಂದೋ ನಂದನೋ ನಂದಃ ಸತ್ಯಧರ್ಮಾ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಃ ॥ ೫೬ ॥

ಮಹರ್ಷಿಕಪಿಲಾಚಾರ್ಯಃ ಕೃತಜ್ಞೋ ಮೇದಿನೀಪತಿಃ
ತ್ರಿಪದಸ್ತ್ರಿದಶಾಧ್ಯಕ್ಷೋ ಮಹಾಶೃಂಗಃ ಕೃತಾಂತಕೃತ್ ॥ ೫೭ ॥

ಮಹಾವರಾಹೋ ಗೋವಿಂದಃ ಸುಷೇಣಃ ಕನಕಾಂಗದೀ
ಗುಹ್ಯೋ ಗಭೀರೋ ಗಹನೋ ಗುಪ್ತಶ್ಚಕ್ರಗದಾಧರಃ ॥ ೫೮ ॥

ವೇಧಾಃ ಸ್ವಾಂಗೋಽಜಿತಃ ಕೃಷ್ಣೋ ದೃಢಃ ಸಂಕರ್ಷಣೋಽಚ್ಯುತಃ
ವರುಣೋ ವಾರುಣೋ ವೃಕ್ಷಃ ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷೋ ಮಹಾಮನಾಃ ॥ ೫೯ ॥

ಭಗವಾನ್ ಭಗಹಾ ನಂದೀ ವನಮಾಲೀ ಹಲಾಯುಧಃ
ಆದಿತ್ಯೋ ಜ್ಯೋತಿರಾದಿತ್ಯಃ ಸಹಿಷ್ಣುರ್ಗತಿಸತ್ತಮಃ ॥ ೬೦ ॥

ಸುಧನ್ವಾ ಖಂಡಪರಶುರ್ದಾರುಣೋ ದ್ರವಿಣಪ್ರದಃ
ದಿವಸ್ಪೃಕ್ ಸರ್ವದೃಗ್ವ್ಯಾಸೋ ವಾಚಸ್ಪತಿರಯೋನಿಜಃ ॥ ೬೧ ॥

ತ್ರಿಸಾಮಾ ಸಾಮಗಃ ಸಾಮ ನಿರ್ವಾಣಂ ಭೇಷಜಂ ಭಿಷಕ್
ಸನ್ನ್ಯಾಸಕೃಚ್ಛಮಃ ಶಾಂತೋ ನಿಷ್ಠಾ ಶಾಂತಿಃ ಪರಾಯಣಃ ॥ ೬೨ ॥

ಶುಭಾಂಗಃ ಶಾಂತಿದಃ ೬೦೦ ಸ್ರಷ್ಟಾ ಕುಮುದಃ ಕುವಲೇಶಯಃ
ಗೋಹಿತೋ ಗೋಪತಿರ್ಗೋಪ್ತಾ ವೃಷಭಾಕ್ಷೋ ವೃಷಪ್ರಿಯಃ ॥ ೬೩ ॥

ಅನಿವರ್ತೀ ನಿವೃತ್ತಾತ್ಮಾ ಸಂಕ್ಷೇಪ್ತಾ ಕ್ಷೇಮಕೃಚ್ಛಿವಃ
ಶ್ರೀವತ್ಸವಕ್ಷಾಃ ಶ್ರೀವಾಸಃ ಶ್ರೀಪತಿಃ ಶ್ರೀಮತಾಂ ವರಃ ॥ ೬೪ ॥

ಶ್ರೀದಃ ಶ್ರೀಶಃ ಶ್ರೀನಿವಾಸಃ ಶ್ರೀನಿಧಿಃ ಶ್ರೀವಿಭಾವನಃ
ಶ್ರೀಧರಃ ಶ್ರೀಕರಃ ಶ್ರೇಯಃ ಶ್ರೀಮಾಂಲ್ಲೋಕತ್ರಯಾಶ್ರಯಃ ॥ ೬೫ ॥

ಸ್ವಕ್ಷಃ ಸ್ವಂಗಃ ಶತಾನಂದೋ ನಂದೀ ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಣೇಶ್ವರಃ
ವಿಜಿತಾತ್ಮಾ ವಿಧೇಯಾತ್ಮಾ ಸತ್ಕೀರ್ತಿಶ್ಛಿನ್ನಸಂಶಯಃ ॥ ೬೬ ॥

ಉದೀರ್ಣಃ ಸರ್ವತಶ್ಚಕ್ಷುರನೀಶಃ ಶಾಶ್ವತಃಸ್ಥಿರಃ
ಭೂಶಯೋ ಭೂಷಣೋ ಭೂತಿರ್ವಿಶೋಕಃ ಶೋಕನಾಶನಃ ॥ ೬೭ ॥

ಅರ್ಚಿಷ್ಮಾನರ್ಚಿತಃ ಕುಂಭೋ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ವಿಶೋಧನಃ
ಅನಿರುದ್ಧೋಽಪ್ರತಿರಥಃ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋಽಮಿತವಿಕ್ರಮಃ ॥ ೬೮ ॥

ಕಾಲನೇಮಿನಿಹಾ ವೀರಃ ಶೌರಿಃ ಶೂರಜನೇಶ್ವರಃ
ತ್ರಿಲೋಕಾತ್ಮಾ ತ್ರಿಲೋಕೇಶಃ ಕೇಶವಃ ಕೇಶಿಹಾ ಹರಿಃ ॥ ೬೯ ॥

ಕಾಮದೇವಃ ಕಾಮಪಾಲಃ ಕಾಮೀ ಕಾಂತಃ ಕೃತಾಗಮಃ
ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯವಪುರ್ವಿಷ್ಣುರ್ವೀರೋಽನಂತೋ ಧನಂಜಯಃ ॥ ೭೦ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋ ಬ್ರಹಕೃತ್ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮವಿವರ್ಧನಃ
ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮೀ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯಃ ॥ ೭೧ ॥

ಮಹಾಕ್ರಮೋ ಮಹಾಕರ್ಮಾ ಮಹಾತೇಜಾ ಮಹೋರಗಃ
ಮಹಾಕ್ರತುರ್ಮಹಾಯಜ್ವಾ ಮಹಾಯಜ್ಞೋ ಮಹಾಹವಿಃ ॥ ೭೨ ॥

ಸ್ತವ್ಯಃ ಸ್ತವಪ್ರಿಯಃ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಸ್ತುತಿಃ ಸ್ತೋತಾ ರಣಪ್ರಿಯಃ
ಪೂರ್ಣಃ ಪೂರಯಿತಾ ಪುಣ್ಯಃ ೭೦೦ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿರನಾಮಯಃ ॥ ೭೩ ॥

ಮನೋಜವಸ್ತೀರ್ಥಕರೋ ವಸುರೇತಾ ವಸುಪ್ರದಃ
ವಸುಪ್ರದೋ ವಾಸುದೇವೋ ವಸುರ್ವಸುಮನಾ ಹವಿಃ ॥ ೭೪ ॥

ಸದ್ಗತಿಃ ಸತ್ಕೃತಿಃ ಸತ್ತಾ ಸದ್ಭೂತಿಃ ಸತ್ಪರಾಯಣಃ
ಶೂರಸೇನೋ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸನ್ನಿವಾಸಃ ಸುಯಾಮುನಃ ॥ ೭೫ ॥

ಭೂತಾವಾಸೋ ವಾಸುದೇವಃ ಸರ್ವಾಸುನಿಲಯೋಽನಲಃ
ದರ್ಪಹಾ ದರ್ಪದೋ ದೃಪ್ತೋ ದುರ್ಧರೋಽಥಾಪರಾಜಿತಃ ॥ ೭೬ ॥

ವಿಶ್ವಮೂರ್ತಿರ್ಮಹಾಮೂರ್ತಿರ್ದೀಪ್ತಮೂರ್ತಿರಮೂರ್ತಿಮಾನ್
ಅನೇಕಮೂರ್ತಿರವ್ಯಕ್ತಃ ಶತಮೂರ್ತಿಃ ಶತಾನನಃ ॥ ೭೭ ॥

ಏಕೋ ನೈಕಃ ಸವಃ ಕಃ ಕಿಂ ಯತ್ತತ್ಪದಮನುತ್ತಮಂ
ಲೋಕಬಂಧುರ್ಲೋಕನಾಥೋ ಮಾಧವೋ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ ॥ ೭೮ ॥

ಸುವರ್ಣವರ್ಣೋ ಹೇಮಾಂಗೋ ವರಾಂಗಶ್ಚಂದನಾಂಗದೀ
ವೀರಹಾ ವಿಷಮಃ ಶೂನ್ಯೋ ಘೃತಾಶೀರಚಲಶ್ಚಲಃ ॥ ೭೯ ॥

ಅಮಾನೀ ಮಾನದೋ ಮಾನ್ಯೋ ಲೋಕಸ್ವಾಮೀ ತ್ರಿಲೋಕಧೃಕ್
ಸುಮೇಧಾ ಮೇಧಜೋ ಧನ್ಯಃ ಸತ್ಯಮೇಧಾ ಧರಾಧರಃ ॥ ೮೦ ॥

ತೇಜೋ ವೃಷೋ ದ್ಯುತಿಧರಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ
ಪ್ರಗ್ರಹೋ ನಿಗ್ರಹೋ ವ್ಯಗ್ರೋ ನೈಕಶೃಂಗೋ ಗದಾಗ್ರಜಃ ॥ ೮೧ ॥

ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಶ್ಚತುರ್ಬಾಹುಶ್ಚತುರ್ವ್ಯೂಹಶ್ಚತುರ್ಗತಿಃ
ಚತುರಾತ್ಮಾ ಚತುರ್ಭಾವಶ್ಚತುರ್ವೇದವಿದೇಕಪಾತ್ ॥ ೮೨ ॥

ಸಮಾವರ್ತೋ ನಿವೃತ್ತಾತ್ಮಾ ದುರ್ಜಯೋ ದುರತಿಕ್ರಮಃ
ದುರ್ಲಭೋ ದುರ್ಗಮೋ ದುರ್ಗೋ ದುರಾವಾಸೋ ದುರಾರಿಹಾ ॥ ೮೩ ॥

ಶುಭಾಂಗೋ ಲೋಕಸಾರಂಗಃ ಸುತಂತುಸ್ತಂತುವರ್ಧನಃ
ಇಂದ್ರಕರ್ಮಾ ಮಹಾಕರ್ಮಾ ಕೃತಕರ್ಮಾ ೮೦೦ ಕೃತಾಗಮಃ ॥ ೮೪ ॥

ಉದ್ಭವಃ ಸುಂದರಃ ಸುಂದೋ ರತ್ನನಾಭಃ ಸುಲೋಚನಃ
ಅರ್ಕೋ ವಾಜಸನಃ ಶೃಂಗೀ ಜಯಂತಃ ಸರ್ವವಿಜ್ಜಯೀ ॥ ೮೫ ॥

ಸುವರ್ಣಬಿಂದುರಕ್ಷೋಭ್ಯಃ ಸರ್ವವಾಗೀಶ್ವರೇಶ್ವರಃ
ಮಹಾಹ್ರದೋ ಮಹಾಗರ್ತೋ ಮಹಾಭೂತೋ ಮಹಾನಿಧಿಃ ॥ ೮೬ ॥

ಕುಮುದಃ ಕುಂದರಃ ಕುಂದಃ ಪರ್ಜನ್ಯಃ ಪಾವನೋಽನಿಲಃ
ಅಮೃತಾಂಶೋಽಮೃತವಪುಃ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವತೋಮುಖಃ ॥ ೮೭ ॥

ಸುಲಭಃ ಸುವ್ರತಃ ಸಿದ್ಧಃ ಶತ್ರುಜಿಚ್ಛತ್ರುತಾಪನಃ
ನ್ಯಗ್ರೋಧೋದುಂಬರೋಽಶ್ವತ್ಥಶ್ಚಾಣೂರಾಂಧ್ರನಿಷೂದನಃ ॥ ೮೮ ॥

ಸಹಸ್ರಾರ್ಚಿಃ ಸಪ್ತಜಿಹ್ವಃ ಸಪ್ತೈಧಾಃ ಸಪ್ತವಾಹನಃ
ಅಮೂರ್ತಿರನಘೋಽಚಿಂತ್ಯೋ ಭಯಕೃದ್ಭಯನಾಶನಃ ॥ ೮೯ ॥

ಅಣುರ್ಬೃಹತ್ ಕೃಶಃ ಸ್ಥೂಲೋ ಗುಣಭೃನ್ನಿರ್ಗುಣೋ ಮಹಾನ್
ಅಧೃತಃ ಸ್ವಧೃತಃ ಸ್ವಾಸ್ಯಃ ಪ್ರಾಗ್ವಂಶೋ ವಂಶವರ್ಧನಃ ॥ ೯೦ ॥

ಭಾರಭೃತ್ ಕಥಿತೋ ಯೋಗೀ ಯೋಗೀಶಃ ಸರ್ವಕಾಮದಃ
ಆಶ್ರಮಃ ಶ್ರಮಣಃ ಕ್ಷಾಮಃ ಸುಪರ್ಣೋ ವಾಯುವಾಹನಃ ॥ ೯೧ ॥

ಧನುರ್ಧರೋ ಧನುರ್ವೇದೋ ದಂಡೋ ದಮಯಿತಾ ದಮಃ
ಅಪರಾಜಿತಃ ಸರ್ವಸಹೋ ನಿಯಂತಾ ನಿಯಮೋ ಯಮಃ ॥ ೯೨ ॥

ಸತ್ತ್ವವಾನ್ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಃ ಸತ್ಯಃ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣಃ
ಅಭಿಪ್ರಾಯಃ ಪ್ರಿಯಾರ್ಹೋಽರ್ಹಃ ಪ್ರಿಯಕೃತ್ ಪ್ರೀತಿವರ್ಧನಃ ॥ ೯೩ ॥

ವಿಹಾಯಸಗತಿರ್ಜ್ಯೋತಿಃ ಸುರುಚಿರ್ಹುತಭುಗ್ವಿಭುಃ
ರವಿರ್ವಿರೋಚನಃ ಸೂರ್ಯಃ ಸವಿತಾ ರವಿಲೋಚನಃ ॥ ೯೪ ॥

ಅನಂತೋ ಹುತಭುಗ್ಭೋಕ್ತಾ ಸುಖದೋ ನೈಕಜೋಽಗ್ರಜಃ
ಅನಿರ್ವಿಣ್ಣಃ ಸದಾಮರ್ಷೀ ಲೋಕಾಧಿಷ್ಠಾನಮದ್ಭುತಃ ॥ ೯೫ ॥

ಸನಾತ್ಸನಾತನತಮಃ ೯೦೦ ಕಪಿಲಃ ಕಪಿರವ್ಯಯಃ
ಸ್ವಸ್ತಿದಃ ಸ್ವಸ್ತಿಕೃತ್ ಸ್ವಸ್ತಿ ಸ್ವಸ್ತಿಭುಕ್ ಸ್ವಸ್ತಿದಕ್ಷಿಣಃ ॥ ೯೬ ॥

ಅರೌದ್ರಃ ಕುಂಡಲೀ ಚಕ್ರೀ ವಿಕ್ರಮ್ಯೂರ್ಜಿತಶಾಸನಃ
ಶಬ್ದಾತಿಗಃ ಶಬ್ದಸಹಃ ಶಿಶಿರಃ ಶರ್ವರೀಕರಃ ॥ ೯೭ ॥

ಅಕ್ರೂರಃ ಪೇಶಲೋ ದಕ್ಷೋ ದಕ್ಷಿಣಃ ಕ್ಷಮಿಣಾಂ ವರಃ
ವಿದ್ವತ್ತಮೋ ವೀತಭಯಃ ಪುಣ್ಯಶ್ರವಣಕೀರ್ತನಃ ॥ ೯೮ ॥

ಉತ್ತಾರಣೋ ದುಷ್ಕೃತಿಹಾ ಪುಣ್ಯೋ ದುಃಸ್ವಪ್ನನಾಶನಃ
ವೀರಹಾ ರಕ್ಷಣಃ ಸಂತೋ ಜೀವನಃ ಪರ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ॥ ೯೯ ॥

ಅನಂತರೂಪೋಽನಂತಶ್ರೀರ್ಜಿತಮನ್ಯುರ್ಭಯಾಪಹಃ
ಚತುರಸ್ರೋ ಗಭೀರಾತ್ಮಾ ವಿದಿಶೋ ವ್ಯಾದಿಶೋ ದಿಶಃ ॥ ೧೦೦ ॥

ಅನಾದಿರ್ಭೂರ್ಭುವೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಸುವೀರೋ ರುಚಿರಾಂಗದಃ
ಜನನೋ ಜನಜನ್ಮಾದಿರ್ಭೀಮೋ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ ॥ ೧೦೧ ॥

ಆಧಾರನಿಲಯೋ ಧಾತಾ ಪುಷ್ಪಹಾಸಃ ಪ್ರಜಾಗರಃ
ಊರ್ಧ್ವಗಃ ಸತ್ಪಥಾಚಾರಃ ಪ್ರಾಣದಃ ಪ್ರಣವಃ ಪಣಃ ॥ ೧೦೨ ॥

ಪ್ರಮಾಣಂ ಪ್ರಾಣನಿಲಯಃ ಪ್ರಾಣಭೃತ್ ಪ್ರಾಣಜೀವನಃ
ತತ್ತ್ವಂ ತತ್ತ್ವವಿದೇಕಾತ್ಮಾ ಜನ್ಮಮೃತ್ಯುಜರಾತಿಗಃ ॥ ೧೦೩ ॥

ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವಸ್ತರುಸ್ತಾರಃ ಸವಿತಾ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಃ
ಯಜ್ಞೋ ಯಜ್ಞಪತಿರ್ಯಜ್ವಾ ಯಜ್ಞಾಂಗೋ ಯಜ್ಞವಾಹನಃ ॥ ೧೦೪ ॥

ಯಜ್ಞಭೃದ್ಯಜ್ಞಕೃದ್ಯಜ್ಞೀ ಯಜ್ಞಭುಗ್ಯಜ್ಞಸಾಧನಃ
ಯಜ್ಞಾಂತಕೃದ್ಯಜ್ಞಗುಹ್ಯಮನ್ನಮನ್ನಾದ ಏವ ಚ ॥ ೧೦೫ ॥

ಆತ್ಮಯೋನಿಃ ಸ್ವಯಂಜಾತೋ ವೈಖಾನಃ ಸಾಮಗಾಯನಃ
ದೇವಕೀನಂದನಃ ಸ್ರಷ್ಟಾ ಕ್ಷಿತೀಶಃ ಪಾಪನಾಶವಃ ॥ ೧೦೬ ॥

ಶಂಖಭೃನ್ನಂದಕೀ ಚಕ್ರೀ ಶಾರ್ಙ್ಗಧನ್ವಾಗದಾಧರಃ
ರಥಾಂಗಪಾಣಿರಕ್ಷೋಭ್ಯಃ ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾಯುಧಃ
ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾಯುಧ ಓಂ ನಮ ಇತಿ ॥ ೧೦೭ ॥

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟೋತ್ತರಶತನಾಮ ಸ್ತೋತ್ರಂ

ಓಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಃ ಕಮಲಾನಾಥೋ ವಾಸುದೇವಃ ಸನಾತನಃ
ವಸುದೇವಾತ್ಮಜಃ ಪುಣ್ಯೋಃ ಲೀಲಾಮಾನುಷವಿಗ್ರಹಃ ॥ ೧ ॥

ಶ್ರೀವತ್ಸಕೌಸ್ತುಭಧರೋ ಯಶೋದಾವತ್ಸಲೋ ಹರಿಃ
ಚತುರ್ಭುಜಾತ್ತಚಕ್ರಾಸಿಗದಾಶಂಖಾದ್ಯುದಾಯುಧಃ ॥ ೨ ॥

ದೇವಕೀನಂದನಃ ಶ್ರೀಶೋ ನಂದಗೋಪಪ್ರಿಯಾತ್ಮಜಃ
ಯಮುನಾವೇಗಸಂಹಾರೀ ಬಲಭದ್ರಪ್ರಿಯಾನುಜಃ ॥ ೩ ॥

ಪೂತನಾಜೀವಿತಹರಃ ಶಕಟಾಸುರಭಂಜನಃ
ನಂದವ್ರಜಜನಾನಂದಃ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವಿಗ್ರಹಃ ॥ ೪ ॥

ನವನೀತವಿಲಿಪ್ತಾಂಗೋ ನವನೀತನಟೋಽನಘಃ
ನವನೀತನವಾಹಾರೋ ಮುಚುಕುಂದಪ್ರಸಾದಕೃತ್ ॥ ೫ ॥

ಷೋಡಶಸ್ತ್ರೀಸಹಸ್ರೇಶಸ್ತ್ರಿ ಭಂಗೀ ಮಧುರಾಕೃತಿಃ
ಶುಕವಾಗಮೃತಾಬ್ಧೀಂದುರ್ಗೋವಿಂದೋ ಯೋಗಿನಾಂ ಪತಿಃ ॥ ೬ ॥

ವತ್ಸಪಾದಹರೋಽನಂತೋ ಧೇನುಕಾಸುರಭಂಜನಃ
ತೃಣೀಕೃತತೃಣಾವರ್ತೋ ಯಮಳಾರ್ಜುನಭಂಜನಃ ॥ ೭ ॥

ಉತ್ತಾಲತಾಲಭೇತ್ತಾ ಚ ತಮಾಲಶ್ಯಾಮಲಾಕೃತಿಃ
ಗೋಪಗೋಪೀಶ್ವರೋ ಯೋಗೀ ಕೋಟಿಸೂರ್ಯಸಮಪ್ರಭಃ ॥ ೮ ॥

ಇಳಾಪತಿಃ ಪರಂ ಜ್ಯೋತಿರ್ಯಾದವೇಂದ್ರೋ ಯದೂದ್ವಹಃ
ವನಮಾಲೀ ಪೀತವಾಸಾಃ ಪಾರಿಜಾತಾಪಹಾರಕಃ ॥ ೯ ॥

ಗೋವರ್ಧನಾಚಲೋದ್ಧರ್ತಾ ಗೋಪಾಲಃ ಸರ್ವಪಾಲಕಃ
ಅಜೋ ನಿರಂಜನಃ ಕಾಮಜನಕಃ ಕಂಜಲೋಚನಃ ॥ ೧೦ ॥

ಮಧುಹಾ ಮಥುರಾನಾಥೋ ದ್ವಾರಕಾನಾಯಕೋ ಬಲೀ
ವೃಂದಾವನಾಂತಃಸಂಚಾರೀ ತುಲಸೀದಾಮಭೂಷಣಃ ॥ ೧೧ ॥

ಸ್ಯಮಂತಕಮಣೇರ್ಹರ್ತಾ ನರನಾರಾಯಣಾತ್ಮಕಃ
ಕುಬ್ಜಾಗಂಧಾನುಲಿಪ್ತಾಂಗೋ ಮಾಯೀ ಪರಮಪೂರುಷಃ ॥ ೧೨ ॥

ಮುಷ್ಟಿಕಾಸುರಚಾಣೂರಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ವಿಶಾರದಃ
ಸಂಸಾರವೈರೀ ಕಂಸಾರಿರ್ಮುರಾರಿರ್ನರಕಾಂತಕಃ ॥ ೧೩ ॥

ಅನಾದಿಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ ಕೃಷ್ಣಾವ್ಯಸನಕರ್ಷಕಃ
ಶಿಶುಪಾಲಶಿರಶ್ಛೇತ್ತಾ ದುರ್ಯೋಧನಕುಲಾಂತಕಃ ॥ ೧೪ ॥

ವಿದುರಾಕ್ರೂರವರದೋ ವಿಶ್ವರೂಪಪ್ರದರ್ಶಕಃ
ಸತ್ಯವಾಕ್ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪಃ ಸತ್ಯಭಾಮಾರತೋ ಜಯೀ ॥ ೧೫ ॥

ಸುಭದ್ರಾಪೂರ್ವಜೋ ವಿಷ್ಣುರ್ಭೀಷ್ಮಮುಕ್ತಿಪ್ರದಾಯಕಃ
ಜಗದ್ಗುರುರ್ಜಗನ್ನಾಥೋ ವೇಣುನಾದವಿಶಾರದಃ ॥ ೧೬ ॥

ವೃಷಭಾಸುರವಿಧ್ವಂಸೀ ಬಾಣಾಸುರಕರಾಂತಕಃ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪ್ರತಿಷ್ಠಾತಾ ಬರ್ಹಿಬರ್ಹಾವತಂಸಕಃ ॥ ೧೭ ॥

ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿರವ್ಯಕ್ತೋ ಗೀತಾಮೃತಮಹೋದಧಿಃ
ಕಾಲೀಯ ಫಣಮಾಣಿಕ್ಯರಂಜಿತಶ್ರೀಪದಾಂಬುಜಃ ॥ ೧೮ ॥

ದಾಮೋದರೋ ಯಜ್ಞಭೋಕ್ತಾ ದಾನವೇಂದ್ರವಿನಾಶನಃ
ನಾರಾಯಣಃ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪನ್ನಗಾಶನವಾಹನಃ || ೧೯ ||

ಜಲಕ್ರೀಡಾಸಮಾಸಕ್ತಗೋಪೀವಸ್ತ್ರಾಪಹಾರಕಃ
ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕ ಸ್ತೀರ್ಥಪಾದೋ ವೇದವೇದ್ಯೋ ದಯಾನಿಧಿಃ || ೨೦ ||

ಸರ್ವತೀರ್ಥಾತ್ಮಕಃ ಸರ್ವಗ್ರಹರೂಪೀ ಪರಾತ್ಪರಃ
ಏವಂ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ನಾಮ್ನಾಮಷ್ಟೋತ್ತರಂ ಶತಮ್ || ೨೧ ||

ಕೃಷ್ಣೇನ ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಾನಾಂ ಗೀತಂ ಗೀತಾಮೃತಂ ಪುರಾ
ಸ್ತೋತ್ರಂ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಿಯತಮಂ ಶ್ರುತಂ ತಸ್ಮಾನ್ಮಯಾ ಪರಮ್ || ೨೨ ||

ಕೃಷ್ಣನಾಮಾಮೃತಂ ನಾಮ ಪರಮಾನಂದಕಾರಣಮ್
ಈತಿಬಾಧಾದಿದುಃಖಘ್ನಂ ಪರಮಾಯುಷ್ಯವರ್ಧನಮ್ || ೨೩ ||

ದಾನಂ ವ್ರತಂ ತಪಸ್ತೀರ್ಥಂ ಯತ್ಕೃತಂ ತ್ವಿಹ ಜನ್ಮನಿ
ಜಪತಾಂ ಶೃಣ್ವತಾಮೇತತ್ ಕೋಟಿಕೋಟಿಗುಣಂ ಭವೇತ್ || ೨೪ ||

ಪುತ್ರಪ್ರದಮಪುತ್ರಾಣಾಮಗತೀನಾಂ ಗತಿಪ್ರದಂ
ಧನಾವಹಂ ದರಿದ್ರಾಣಾಂ ಜಯೇಚ್ಛೂನಾಂ ಜಯಾವಹಂ || ೨೫ ||

ಶಿಶೂನಾಂ ಗೋಕುಲಾನಾಂ ಚ ಪುಷ್ಟಿದಂ ಪೂರ್ಣಪುಣ್ಯದಂ
ಬಾಲರೋಗಗ್ರಹಾದೀನಾಂ ಶಮನಂ ಶಾಂತಿಮುಕ್ತಿದಮ್ || ೨೬ ||

ಸಮಸ್ತಕಾಮದಂ ಸದ್ಯಃ ಕೋಟಿಜನ್ಮಾಘನಾಶನಂ
ಅಂತೇ ಕೃಷ್ಣಸ್ಮರಣದಂ ಭವತಾಪತ್ರಯಾಪಹಮ್ || ೨೭ ||

ಕೃಷ್ಣಾಯ ಯಾದವೇಂದ್ರಾಯ ಜ್ಞಾನಮುದ್ರಾಯ ಯೋಗಿನೇ
ನಾಥಾಯ ರುಗ್ಮಿಣೀಶಾಯ ನಮೋ ವೇದಾಂತವೇದಿನೇ || ೨೮ ||

ಇಮಂ ಮಂತ್ರಂ ಜಪನ್ ದೇವಿ ವ್ರಜಂಸ್ತಿಷ್ಠನ್ ದಿವಾ ನಿಶಿ
ಸರ್ವಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹಭಾಕ್ ಸರ್ವಪ್ರಿಯತಮೋ ನರಃ || ೨೯ ||

ಪುತ್ರಪೌತ್ರೈಃ ಪರಿವೃತಃ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಸಮೃದ್ಧಿಮಾನ್
ನಿರ್ವಿಶ್ಯ ಭೋಗಾನಂತೇಽಪಿ ಕೃಷ್ಣಸಾಯುಜ್ಯಮಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥ ೩೦ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟೋತ್ತರ ಶತನಾಮಸ್ತೋತ್ರಂ ಸಂಪೂರ್ಣಮ್

ಶ್ರೀ ವೇಂಕಟೇಶ ಸ್ತೋತ್ರಮ್

ಓಂ ವೇಂಕಟೇಶೋ ವಾಸುದೇವಃ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋಽಮಿತ ವಿಕ್ರಮಃ
ಸಂಕರ್ಷಣೋಽನಿರುದ್ಧಶ್ಚ ಶೇಷಾದ್ರಿಪತಿರೇವ ಚ ॥ ೧ ॥

ಜನಾರ್ದನಃ ಪದ್ಮನಾಭೋ ವೇಂಕಟಾಚಲವಾಸನಃ
ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತಾ ಜಗನ್ನಾಥೋ ಮಾಧವೋ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ ॥ ೨ ॥

ಗೋವಿಂದೋ ಗೋಪತಿಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಕೇಶವೋ ಗರುಡಧ್ವಜಃ
ವರಾಹೋ ವಾಮನಶ್ಚೈವ ನಾರಾಯಣ ಅಧೋಕ್ಷಜಃ ॥ ೩ ॥

ಶ್ರೀಧರಃ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಃ ಸರ್ವದೇವಸ್ತುತೋ ಹರಿಃ
ಶ್ರೀನೃಸಿಂಹೋ ಮಹಾಸಿಂಹಃ ಸೂತ್ರಾಕಾರಃ ಪುರಾತನಃ ॥ ೪ ॥

ರಮಾನಾಥೋ ಮಹೀಭರ್ತಾ ಭೂಧರಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ
ಚೋಲಪುತ್ರಪ್ರಿಯಃ ಶಾಂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಾದೀನಾಂ ವರಪ್ರದಃ ॥ ೫ ॥

ಶ್ರೀನಿಧಿಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಭಯಕೃದ್ಭಯನಾಶನಃ
ಶ್ರೀರಾಮೋ ರಾಮಭದ್ರಶ್ಚ ಭವಬಂಧೈಕಮೋಚಕಃ ॥ ೬ ॥

ಭೂತಾವಾಸೋ ಗಿರಾವಾಸಃ ಶ್ರೀನಿವಾಸಃ ಶ್ರಿಯಃ ಪತಿಃ
ಅಚ್ಯುತಾನಂತಗೋವಿಂದೋ ವಿಷ್ಣುರ್ವೇಂಕಟನಾಯಕಃ ॥ ೭ ॥

ಸರ್ವದೇವೈಕಶರಣಂ ಸರ್ವದೇವೈಕ ದೈವತಂ
ಸಮಸ್ತದೇವಕವಚಂ ಸರ್ವದೇವ ಶಿಖಾಮಣಿಃ ॥ ೮ ॥

ಇತೀದಂ ಕೀರ್ತಿತಂ ಯಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋರಮಿತತೇಜಸಃ
ತ್ರಿಕಾಲೇ ಯಃ ಪಠೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಪಾಪಂ ತಸ್ಯ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥ ೯ ॥

ರಾಜದ್ವಾರೇ ಪಠೇದ್ಘೋರೇ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ರಿಪುಸಂಕಟೇ
ಭೂತಸರ್ಪಪಿಶಾಚಾದಿ ಭಯಂ ನಾಸ್ತಿ ಕದಾಚನ ॥ ೧೦ ॥

ಅಪುತ್ರೋ ಲಭತೇ ಪುತ್ರಾನ್ ನಿರ್ಧನೋ ಧನವಾನ್ಭವೇತ್
ರೋಗಾರ್ತೋ ಮುಚ್ಯತೇ ರೋಗಾದ್ಬದ್ಧೋ ಮುಚ್ಯೇತ ಬಂಧನಾತ್॥ ೧೧ ॥

ಯದ್ಯದಿಷ್ಟತಮಂ ಲೋಕೇ ತತ್ತತ್ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯಸಂಶಯಂ
ಐಶ್ವರ್ಯಂ ರಾಜಸನ್ಮಾನಂ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಫಲಪ್ರದಂ ॥ ೧೨ ॥

ವಿಷ್ಣೋರ್ಲೋಕೈಕಸೋಪಾನಂ ಸರ್ವದುಃಖೈಕನಾಶನಂ
ಸರ್ವೈಶ್ವರ್ಯಪ್ರದಂ ನೃಣಾಂ ಸರ್ವಮಂಗಲಕಾರಕಂ ॥ ೧೩ ॥

ಮಾಯಾವೀ ಪರಮಾನಂದಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ವೈಕುಂಠಮುತ್ತಮಂ
ಸ್ವಾಮಿಪುಷ್ಕರಿಣೀತೀರೇ ರಮಯಾ ಸಹ ಮೋದತೇ ॥ ೧೪ ॥

ಕಲ್ಯಾಣಾದ್ಭುತಗಾತ್ರಾಯ ಕಾಮಿತಾರ್ಥಪ್ರದಾಯಿನೇ
ಶ್ರೀಮದ್ವೇಂಕಟನಾಥಾಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಯ ತೇ ನಮಃ ॥ ೧೫ ॥

ವೇಂಕಟಾದ್ರಿಸಮಂ ಸ್ಥಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೇ ನಾಸ್ತಿ ಕಿಂಚನ
ವೇಂಕಟೇಶಸಮೋ ದೇವೋ ನ ಭೂತೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ
ಏತೇನ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯೇನ ಸರ್ವಾರ್ಥಾನ್ಸಾಧಯಾಮ್ಯಹಂ ॥ ೧೬ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪುರಾಣೇ ಬ್ರಹ್ಮನಾರದಸಂವಾದೇ ಶ್ರೀ ವೇಂಕಟೇಶ
ಸ್ತೋತ್ರಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ

ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರಮ್

ಓಂ ವಂದೇ ವಂದ್ಯಂ ಸದಾನಂದಂ ವಾಸುದೇವಂ ನಿರಂಜನಂ
ಇಂದಿರಾಪತಿಮಾದ್ಯಾದಿವರದೇಶವರಪ್ರದಂ ॥ ೧ ॥

ನಮಾಮಿ ನಿಖಿಲಾಧೀಶ ಕಿರೀಟಾಘೃಷ್ಟಪೀಠವತ್
ಹೃತ್ತಮಃಶಮನೇಽರ್ಕಾಭಂ ಶ್ರೀಪತೇಃ ಪಾದಪಂಕಜಂ ॥ ೨ ॥

ಜಾಂಬೂನದಾಂಬರಾಧಾರಂ ನಿತಂಬಂ ಚಿಂತ್ಯಮೀಶಿತುಃ
ಸ್ವರ್ಣಮಂಜೀರಸಂವೀತಮಾರೂಢಂ ಜಗದಂಬಯಾ ॥ ೩ ॥
ಉದರಂ ಚಿಂತ್ಯಮೀಶಸ್ಯ ತನುತ್ವೇಽಪ್ಯಖಿಲಂಭರಂ
ವಲಿತ್ರಯಾಂಕಿತಂ ನಿತ್ಯಮುಪಗೂಢಂ ಶ್ರಿಯೈಕಯಾ ॥ ೪ ॥

ಸ್ಮರಣೀಯಮುರೋ ವಿಷ್ಣೋರಿಂದಿರಾವಾಸಮುತ್ತಮಂ
ಅನಂತಮಂತವದಿವ ಭುಜಯೋರಂತರಂ ಗತಂ ॥ ೫ ॥

ಚಕ್ರಶಂಖಗದಾಪದ್ಮಧರಾಶ್ಚಿಂತ್ಯಾ ಹರೇರ್ಭುಜಾಃ
ಪೀನವೃತ್ತಾ ಜಗದ್ರಕ್ಷಾಕೇವಲೋದ್ಯೋಗಿನೋಽನಿಶಂ ॥ ೬ ॥

ಸಂತತಂ ಚಿಂತಯೇತ್ಕಂಠಂ ಭಾಸ್ವತ್ಕೌಸ್ತುಭ ಭಾಸಕಂ
ವೈಕುಂಠಸ್ಯಾಖಿಲಾ ವೇದಾ ಉದ್ಗೀರ್ಯಂತೇಽನಿಶಂ ಯತಃ ॥ ೭ ॥

ಸ್ಮರೇತ ಯಾಮಿನೀನಾಥ ಸಹಸ್ರಾಮಿತಕಾಂತಿಮತ್
ಭವತಾಪಾಪನೋದೀಡ್ಯಂ ಶ್ರೀಪತೇರ್ಮುಖಪಂಕಜಂ ॥ ೮ ॥

ಪೂರ್ಣಾನನ್ಯಸುಖೋದ್ಭಾಸಿ ಮಂದಸ್ಮಿತಮಧೀಶಿತುಃ
ಗೋವಿಂದಸ್ಯ ಸದಾ ಚಿಂತ್ಯಂ ನಿತ್ಯಾನಂದಪದಪ್ರದಂ ॥ ೯ ॥

ಸ್ಮರಾಮಿ ಭವಸಂತಾಪಹಾನಿದಾಮೃತಸಾಗರಂ
ಪೂರ್ಣಾನಂದಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ಸಾನುರಾಗಾವಲೋಕನಂ ॥ ೧೦ ॥

ಧ್ಯಾಯೇದಜಸ್ರಮೀಶಸ್ಯ ಪದ್ಮಜಾದಿಪ್ರತೀಕ್ಷಿತಂ
ಭ್ರೂಭಂಗಂ ಪಾರಮೇಷ್ಠ್ಯಾದಿ ಪದದಾಯಿ ವಿಮುಕ್ತಿದಂ ॥ ೧೧ ॥

ಸಂತತಂ ಚಿಂತಯೇಽನಂತಮಂತಕಾಲೇ ವಿಶೇಷತಃ
ನೈವೋದಾಪುರ್ಗೃಣಂತೋಽಂತಂ ಯದ್ಗುಣಾನಾಮಜಾದಯಃ ॥೧೨॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯ ವಿರಚಿತೇ
ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರೇ ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ವಂದಿತಾಶೇಷವಂದ್ಯೋರುವೃಂದಾರಕಂ
ಚಂದನಾಚರ್ಚಿತೋದಾರಪೀನಾಂಸಕಂ ।
ಇಂದಿರಾಚಂಚಲಾಪಾಂಗನೀರಾಜಿತಂ
ಮಂದರೋದ್ಧಾರಿವೃತ್ತೋದ್ಭುಜಾಭೋಗಿನಂ ॥
ಪ್ರೀಣಯಾಮೋ ವಾಸುದೇವಂ ದೇವತಾಮಂಡಲಾಖಂಡಮಂಡನಂ ॥೧॥

ಸೃಷ್ಟಿಸಂಹಾರಲೀಲಾವಿಲಾಸಾತತಂ
ಪುಷ್ಟಷಾಡ್ಗುಣ್ಯಸದ್ವಿಗ್ರಹೋಲ್ಲಾಸಿನಂ ।
ದುಷ್ಟನಿಃಶೇಷಸಂಹಾರಕರ್ಮೋದ್ಯತಂ
ಹೃಷ್ಟಪುಷ್ಟಾನುಶಿಷ್ಟಪ್ರಜಾಸಂಶ್ರಯಂ ಪ್ರೀಣಯಾಮೋ ॥ ೨ ॥

ಉನ್ನತಪ್ರಾರ್ಥಿತಾಶೇಷಸಂಸಾಧಕಂ
ಸನ್ನತಾಲೌಕಿಕಾನಂದದಶ್ರೀಪದಂ ।
ಭಿನ್ನಕರ್ಮಾಶಯಪ್ರಾಣಿಸಂಪ್ರೇರಕಂ
ತನ್ನ ಕಿಂ ನೇತಿ ವಿದ್ವತ್ಸು ಮೀಮಾಂಸಿತಂ ಪ್ರೀಣಯಾಮೋ ॥ ೩ ॥

ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯೈಃ ಸದಾ ವೇದವಾದೋನ್ಮುಖೈಃ
ಸುಪ್ರತಾಪೈಃ ಕ್ಷಿತೀಶೇಶ್ವರೈಶ್ಚಾರ್ಚಿತಂ।
ಅಪ್ರತರ್ಕ್ಯೋರುಸಂವಿದ್ಗುಣಂ ನಿರ್ಮಲಂ
ಸುಪ್ರಕಾಶಾಜರಾನಂದರೂಪಂ ಪರಂ ಪ್ರೀಣಯಾಮೋ ॥ ೪ ॥

ಅತ್ಯಯೋ ಯಸ್ಯ ಕೇನಾಪಿ ನ ಕ್ವಾಪಿ ಹಿ
ಪ್ರತ್ಯಯೋ ಯದ್ಗುಣೇಷೂತ್ತಮಾನಾಂ ಪರಃ।
ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪ ಏಕೋ ವರೇಣ್ಯೋ ವಶೀ
ಮತ್ಯನೂನೈಃ ಸದಾ ವೇದವಾದೋದಿತಃ ಪ್ರೀಣಯಾಮೋ ॥ ೫ ॥

ಪಶ್ಯತಾಂ ದುಃಖಸಂತಾನನಿರ್ಮೂಲನಂ
ದೃಶ್ಯತಾಂ ದೃಶ್ಯತಾಮಿತ್ಯಜೇಶಾರ್ಚಿತಂ।
ನಶ್ಯತಾಂ ದೂರಗಂ ಸರ್ವದಾಪ್ಯಾತ್ಮಗಂ
ವಶ್ಯತಾಂ ಸ್ವೇಚ್ಛಯಾ ಸಜ್ಜನೇಷ್ವಾಗತಂ ಪ್ರೀಣಯಾಮೋ ॥ ೬ ॥

ಅಗ್ರಜಂ ಯಃ ಸಸರ್ಜಾಜಮಗ್ರ್ಯಾಕೃತಿಂ
ವಿಗ್ರಹೋ ಯಸ್ಯ ಸರ್ವೇ ಗುಣಾ ಏವ ಹಿ।
ಉಗ್ರ ಆದ್ಯೋऽಪಿ ಯಸ್ಯಾತ್ಮಜಾಗ್ರ್ಯಾತ್ಮಜಃ
ಸದ್ಗೃಹೀತಃ ಸದಾ ಯಃ ಪರಂ ದೈವತಂ ಪ್ರೀಣಯಾಮೋ ॥ ೭ ॥

ಅಚ್ಯುತೋ ಯೋ ಗುಣೈರ್ನಿತ್ಯಮೇವಾಖಿಲೈಃ
ಪ್ರಚ್ಯುತೋऽಶೇಷದೋಷೈಃ ಸದಾ ಪೂರ್ತಿತಃ।
ಉಚ್ಯತೇ ಸರ್ವವೇದೋರುವಾದೈರಜಃ
ಸ್ವರ್ಚಿತೋ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಪೂರ್ವೈಃ ಸದಾ ಪ್ರೀಣಯಾಮೋ ॥ ೮ ॥

ಧಾರ್ಯತೇ ಯೇನ ವಿಶ್ವಂ ಸದಾಜಾದಿಕಂ
ವಾರ್ಯತೇऽಶೇಷದುಃಖಂ ನಿಜಧ್ಯಾಯಿನಾಂ।
ಪಾರ್ಯತೇ ಸರ್ವಮನ್ಯೈರ್ನ ಯತ್ಪಾರ್ಯತೇ
ಕಾರ್ಯತೇ ಚಾಖಿಲಂ ಸರ್ವಭೂತೈಃ ಸದಾ ಪ್ರೀಣಯಾಮೋ ॥ ೯ ॥

ಸರ್ವಪಾಪಾನಿ ಯತ್ಸಂಸ್ಮೃತೇಃ ಸಂಕ್ಷಯಂ
ಸರ್ವದಾ ಯಾಂತಿ ಭಕ್ತ್ಯಾವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮನಾಂ।
ಶರ್ವಗುರ್ವಾದಿಗೀರ್ವಾಣಸಂಸ್ಥಾನದಃ
ಕುರ್ವತೇ ಕರ್ಮ ಯತ್ಪ್ರೀತಯೇ ಸಜ್ಜನಾಃ ಪ್ರೀಣಯಾಮೋ ॥ ೧೦ ॥

ಅಕ್ಷಯಂ ಕರ್ಮ ಯಸ್ಮಿನ್ಪರೇ ಸ್ವರ್ಪಿತಂ
ಪ್ರಕ್ಷಯಂ ಯಾಂತಿ ದುಃಖಾನಿ ಯನ್ನಾಮತಃ।
ಅಕ್ಷರೋ ಯೋಽಜರಃ ಸರ್ವದೈವಾಮೃತಃ
ಕುಕ್ಷಿಗಂ ಯಸ್ಯ ವಿಶ್ವಂ ಸದಾಜಾದಿಕಂ ಪ್ರೀಣಯಾಮೋ ॥ ೧೧ ॥

ನಂದಿತೀರ್ಥೋರುಸನ್ನಾಮಿನೋ ನಂದಿನಃ
ಸಂದಧಾನಾಸ್ಸದಾನಂದದೇವೇ ಮತಿಂ।
ಮಂದಹಾಸಾರುಣಾಪಾಂಗದತ್ತೋನ್ನತಿಂ
ನಂದಿತಾಶೇಷದೇವಾದಿವೃಂದಂ ಸದಾ ಪ್ರೀಣಯಾಮೋ
ವಾಸುದೇವಂ ದೇವತಾ ಮಂಡಲಾಖಂಡಮಂಡನಂ ॥ ೧೨ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯ ವಿರಚಿತೇ
ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರೇ ಅಷ್ಟಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ॥

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಕಂ

ಓಂ ಪಾಲಯಾಚ್ಯುತ ಪಾಲಯಾಜಿತ ಪಾಲಯಾ ಕಮಲಾಲಯ
ಲೀಲಯಾ ಧೃತಭೂಧರಾಂಬುರುಹೋದರ ಸ್ವಜನೋದರ ॥ಧ್ರು॥

ಮಧ್ವಮಾನಸಪದ್ಮ ಭಾನುಸಮಂ ಸ್ಮರಪ್ರತಿಮಂ ಸ್ಮರ
ಸ್ನಿಗ್ಧನಿರ್ಮಲ ಶೀತಕಾಂತಿ ಲಸನ್ಮುಖಂ ಕರುಣೋನ್ಮುಖಂ ।
ಹೃದ್ಯಕಂಬುಸಮಾನಕಂಧರಮಕ್ಷಯಂ ದುರಿತಕ್ಷಯಂ
ಸ್ನಿಗ್ಧಸಂಸ್ತುತರೌಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಂ ॥ ೧ ॥

ಅಂಗದಾದಿಸುಶೋಭಿಪಾಣಿಯುಗೇನ ಸಂಕ್ಷುಭಿತೈನಸಂ
ತುಂಗಮಾಲ್ಯಮಣೀಂದ್ರಹಾರಸರೋರಸಂ ಖಲನೀರಸಂ ।
ಮಂಗಲಪ್ರದಮಂಥದಾಮ ವಿರಾಜಿತಂ ಭಜತಾಜಿತಂ
ತಂ ಗೃಣೇ ವರರೌಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಂ ॥ ೨ ॥

ಪೀನರಮ್ಯತನೂದರಂ ಭಜ ಹೇ ಮನಃ ಶುಭಹೇಮ ನಃ
ಸ್ವಾನುಭಾವನಿದರ್ಶನಾಯ ದಿಶಂತಮರ್ಥಿಸುಶಂತಮಂ ।
ಆನತೋಽಸ್ಮಿ ನಿಜಾರ್ಜುನಪ್ರಿಯಸಾಧಕಂ ಖಲಬಾಧಕಂ
ಹೀನತೋಜ್ಝಿತ ರೌಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಂ ॥ ೩ ॥

ಹೈಮಕಿಂಕಿಣಿಮಾಲಿಕಾರಶನಾಂಚಿತಂ ತಮವಂಚಿತಂ
ಕಮ್ರಕಾಂಚನವಸ್ತ್ರಚಿತ್ರಕಟಿಂ ಘನಪ್ರಭಯಾ ಘನಂ ।
ನಮ್ರನಾಗಕರೋಪಮೋರುಮನಾಮಯಂ ಶುಭಧೀಮಯಂ
ನೌಮ್ಯಹಂ ವರರೌಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಂ ॥ ೪ ॥

ವೃತ್ತಜಾನುಮನೋಜ್ಞಜಂಘಮಮೋಹದಂ ಪರಮೋಹದಂ
ರತ್ನಕಲ್ಪನಖತ್ವಿಷಾ ಹೃತಹೃತ್ತಮಸ್ತತಿಮುತ್ತಮಂ ।
ಪ್ರತ್ಯಹಂ ರಚಿತಾರ್ಚನಂ ರಮಯಾ ಸ್ವಯಾಗತಯಾ ಸ್ವಯಂ
ಚಿತ್ತ ಚಿಂತಯ ರೌಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಂ ॥ ೫ ॥

ಚಾರುಪಾದಸರೋಜಯುಗ್ಮರುಚಾಮರೋಚ್ಚಯಚಾಮರೋ
ದಾರಮೂರ್ಧಜಭಾರಮಂಡಲರಂಜಕಂ ಕಲಿಭಂಜಕಂ ।
ವೀರತೋಚಿತ ಭೂಷಣಂ ವರನೂಪುರಂ ಸ್ವತನೂಪುರಂ
ಧಾರಯಾಽತ್ಮನಿ ರೌಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಂ ॥ ೬ ॥

ಶುಷ್ಕವಾದಿಮನೋಽತಿದೂರತರಾಗಮೋತ್ಸವದಾಗಮಂ
ಸತ್ಕವೀಂದ್ರವಚೋವಿಲಾಸಮಹೋದಯಂ ಮಹಿತೋದಯಂ
ಲಕ್ಷಯಾಮಿ ಯತೀಶ್ವರೈಃ ಕೃತಪೂಜನಂ ಗುಣಭಾಜನಂ
ಧಿಕ್ಕೃತೋಪಮರೌಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಂ ॥ ೭ ॥

ನಾರದಪ್ರಿಯಮಾವಿಶಾಂಬುರುಹೇಕ್ಷಣಂ ನಿಜರಕ್ಷಣಂ
ತಾರಕೋಪಮ ಚಾರುದೀಪ ಚಯಾಂತರೇ ಗತಚಿಂತ ರೇ ।
ಧೀರ ಮಾನಸ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ಸಮಾನಮಚ್ಯುತಮಾನಮ
ದ್ವಾರಕೋಪಮರೌಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಂ ॥ ೮ ॥

ರೌಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಸ್ಯ ಹರೇಃ ಪ್ರಿಯಂ ದುರಿತಾಪ್ರಿಯಂ
ತತ್ಪದಾರ್ಚಕವಾದಿರಾಜಯತೀರಿತಂ ಗುಣಪೂರಿತಂ ।
ಗೋಪ್ಯಮಷ್ಟಕಮೇತದುಚ್ಚಮುದೇ ಮಮಾಸ್ತ್ವಿಹ ನಿರ್ಮಮ
ಪ್ರಾಪ್ಯಶುದ್ಧಫಲಾಯ ತತ್ರ ಸುಕೋಮಲಂ ಹೃತಧೀಮಲಂ ॥ ೯ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಯತಿ ವಿರಚಿತಂ ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಕಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ ॥

ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹನಖ ಸ್ತುತಿಃ

ಓಂ ಪಾಂತ್ವಸ್ಮಾನ್ ಪುರುಹೂತವೈರಿಬಲವನ್ಮಾತಂಗಮಾದ್ಯದ್ಘಟಾ
ಕುಂಭೋಚ್ಚಾದ್ರಿವಿಪಾಟನಾಧಿಕಪಟುಪ್ರತ್ಯೇಕವಜ್ರಾಯಿತಾಃ ।
ಶ್ರೀಮತ್ಕಂಠೀರವಾಸ್ಯಪ್ರತತಸುನಖರಾ ದಾರಿತಾರಾತಿದೂರ
ಪ್ರಧ್ವಸ್ತಧ್ವಾಂತಶಾಂತಪ್ರವಿತತಮನಸಾ ಭಾವಿತಾ ಭೂರಿಭಾಗೈಃ ॥ ೧ ॥

ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ ಸಮಂತತೋಽಪಿ ಕಲಯನ್ ನೈವೇಶಿತುಸ್ತೇ ಸಮಂ
ಪಶ್ಯಾಮ್ಯುತ್ತಮವಸ್ತು ದೂರತರತೋಽಪಾಸ್ತಂ ರಸೋ ಯೋಽಷ್ಟಮಃ
ಯದ್ರೋಷೋತ್ಕರದಕ್ಷನೇತ್ರ ಕುಟಿಲಪ್ರಾಂತೋತ್ಥಿತಾಗ್ನಿಸ್ಫುರತ್
ಖದ್ಯೋತೋಪಮವಿಸ್ಫುಲಿಂಗಭಸಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮೇಶಶಕ್ರೋತ್ಕರಾಃ ॥ ೨ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದ ಕೃತಾ
ನರಸಿಂಹನಖಸ್ತುತಿಃ ಸಂಪೂರ್ಣಾ

ಶ್ರೀ ಹರಿವಾಯು ಸ್ತುತಿಃ

ಓಂ ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣ್ವಂಘ್ರಿನಿಷ್ಠಾತಿಗುಣಗುರುತಮ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಾಚಾರ್ಯಪಾದೋಜ್ಜ್ವಲಜಲಜ ಲಸತ್ಪಾಂಸವೋಽಸ್ಮಾನ್ ಪುನಂತು
ವಾಚಾಂ ಯತ್ರ ಪ್ರಣೇತ್ರೀ ತ್ರಿಭುವನ ಮಹಿತಾ ಶಾರದಾ ಶಾರದೇಂದು
ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಭದ್ರಸ್ಮಿತಶ್ರೀಧವಲಿತಕಕುಭಾ ಪ್ರೇಮಭಾರಂ ಬಭಾರ ॥

ಉತ್ಕಂಠಾಕುಂಠಕೋಲಾಹಲಜವ ವಿದಿತಾಜಸ್ರಸೇವಾನುವೃದ್ಧ
ಪ್ರಾಜ್ಞಾತ್ಮಜ್ಞಾನಧೂತಾಂಧತಮಸ ಸುಮನೋಮೌಲಿರತ್ನಾವಲೀನಾಮ್ ।
ಭಕ್ತ್ಯುದ್ರೇಕಾವಗಾಢಪ್ರಘಟನ ಸಘಟಾತ್ಕಾರಸಂಘೃಷ್ಯಮಾಣ
ಪ್ರಾಂತಪ್ರಾಗ್ರ್ಯಾಂಘ್ರಿ ಪೀಠೋತ್ಥಿತ ಕನಕರಜಃಪಿಂಜರಾ ರಂಜಿತಾಶಾಃ ॥

ಜನ್ಮಾಧಿವ್ಯಾಧ್ಯುಪಾಧಿ ಪ್ರತಿಹತಿವಿರಹಪ್ರಾಪಕಾಣಾಂ ಗುಣಾನಾ
ಮಗ್ರ್ಯಾಣಾಮರ್ಪಕಾಣಾಂ ಚಿರಮುದಿತಚಿದಾನಂದಸಂದೋಹದಾನಾಂ ।

ಏತೇಷಾಮೇಷ ದೋಷಪ್ರಮುಷಿತಮನಸಾಂ ದ್ವೇಷಿಣಾಂ ದೂಷಕಾಣಾಂ
ದೈತ್ಯಾನಾಮಾರ್ತಿಮಂಧೇ ತಮಸಿ ವಿದಧತಾಂ ಸಂಸ್ತವೇ ನಾಸ್ಮಿ ಶಕ್ತಃ ॥

ಆಸ್ಯಾವಿಷ್ಕರ್ತುಕಾಮಂ ಕಲಿಮಲಕಲುಷೇಽಸ್ಮಿನ್ ಜನೇ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗಂ
ವಂದ್ಯಂ ಚಂದ್ರೇಂದ್ರರುದ್ರದ್ಯುಮಣಿಫಣಿವಯೋನಾಯಕಾದ್ಯೈರಿಹಾದ್ಯ ।
ಮಧ್ವಾಖ್ಯಂ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಂ ಕಿಮುತ ಕೃತವತೋ ಮಾರುತಸ್ಯಾವತಾರಂ
ಪಾತಾರಂ ಪಾರಮೇಷ್ಠ್ಯಂ ಪದಮಪವಿಪದಃ ಪ್ರಾಪ್ತುರಾಪನ್ನಪುಂಸಾಮ್ ॥

ಉದ್ಯದ್ವಿದ್ಯುತ್ಪ್ರಚಂಡಾಂ ನಿಜರುಚಿನಿಕರವ್ಯಾಪ್ತಲೋಕಾವಕಾಶೋ
ಬಿಭ್ರದ್ಭೀಮೋ ಭುಜೇ ಯೋಽಭ್ಯುದಿತದಿನಕರಾಭಾಂಗದಾಢ್ಯಪ್ರಕಾಂಡೇ ।
ವೀರ್ಯೋದ್ಧಾರ್ಯಾಂ ಗದಾಗ್ರ್ಯಾಮಯಮಿಹ ಸುಮತಿಂ
ವಾಯುದೇವೋ ವಿದಧ್ಯಾ-
ದಧ್ಯಾತ್ಮಜ್ಞಾನನೇತಾ ಯತಿವರಮಹಿತೋ ಭೂಮಿಭೂಷಾಮಣಿರ್ಮೇ ॥

ಸಂಸಾರೋತ್ತಾಪನಿತ್ಯೋಪಶಮದ ಸದಯಸ್ನೇಹಹಾಸಾಂಬುಪೂರ
ಪ್ರೋದ್ಯದ್ವಿದ್ಯಾನವದ್ಯದ್ಯುತಿಮಣಿಕಿರಣ ಶ್ರೇಣಿಸಂಪೂರಿತಾಶಃ ।
ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕಾಧಿವಾಸೋಚಿತತರಸರಲಃ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ
ಕ್ಷೀರಾಂಭೋಧಿರ್ವಿಭಿಂದ್ಯಾದ್ಭವದನಭಿಮತಂ ಭೂರಿ ಮೇ ಭೂತಿಹೇತುಃ ॥

ಮೂರ್ಧನ್ಯೇಷೋಽಂಜಲಿರ್ಮೇ ದೃಢತರಮಿಹ ತೇ ಬಧ್ಯತೇ ಬಂಧಪಾಶ
ಚ್ಛೇತ್ರೇ ದಾತ್ರೇ ಸುಖಾನಾಂ ಭಜತಿ ಭುವಿ ಭವಿಷ್ಯದ್ವಿಧಾತ್ರೇ ದ್ಯುಭರ್ತ್ರೇ ।
ಅತ್ಯಂತಂ ಸಂತತಂ ತ್ವಂ ಪ್ರದಿಶ ಪದಯುಗೇ ಹಂತ ಸಂತಾಪಭಾಜಾ-
ಮಸ್ಮಾಕಂ ಭಕ್ತಿಮೇಕಾಂ ಭಗವತ ಉತ ತೇ ಮಾಧವಸ್ಯಾಥ ವಾಯೋಃ ॥

ಸಾಭ್ರೋಷ್ಣಾಭೀಶುಶುಭ್ರಪ್ರಭಮಭಯ ನಭೋ ಭೂರಿಭೂಭೃದ್ವಿಭೂತಿ
ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣುರ್ಭೂರ್ಋಭೂಣಾಂ ಭವನಮಪಿ ವಿಭೋಽಭೇದಿ ಬಭ್ರೇ ಬಭೂವೇ
ಯೇನ ಭ್ರೂವಿಭ್ರಮಸ್ತೇ ಭ್ರಮಯತು ಸುಭೃಶಂ ಬಭ್ರುವದ್ದುರ್ಭೃತಾಶಾನ್
ಭ್ರಾಂತಿರ್ಭೇದಾವಭಾಸಸ್ತ್ವಿತಿ ಭಯಮಭಿಭೂರ್ಭ್ಯೋಕ್ಷ್ಯತೋ ಮಾಯಿಭಿಕ್ಷೂನ್

ಯೇಽಮುಂ ಭಾವಂ ಭಜಂತೇ ಸುರಮುಖಸುಜನಾರಾಧಿತಂ ತೇ ತೃತೀಯಂ
ಭಾಸಂತೇ ಭಾಸುರೈಸ್ತೇ ಸಹಚರಚಲಿತೈಶ್ಚಾಮರೈಶ್ಚಾರು ವೇಷಾಃ।
ವೈಕುಂಠೇ ಕಂಠಲಗ್ನಸ್ಥಿರಶುಚಿವಿಲಸತ್ಕಾಂತಿತಾರುಣ್ಯಲೀಲಾ
ಲಾವಣ್ಯಾಪೂರ್ಣಕಾಂತಾಕುಚಭರಸುಲಭಾಶ್ಲೇಷಸಮ್ಮೋದಸಾಂದ್ರಾಃ ॥

ಆನಂದಾನ್ಮಂದಮಂದಾ ದದತಿ ಹಿ ಮರುತಃ ಕುಂದಮಂದಾರನಂದ್ಯಾ
ವರ್ತಾಮೋದಾನ್ ದಧಾನಾ ಮೃದುಪದಮುದಿತೋದ್ಗೀತಕೈಃ
ಸುಂದರೀಣಾಂ।
ವೃಂದೈರಾವಂದ್ಯಮುಕ್ತೇಂದ್ವಹಿಮಗುಮದನಾಹೀಂದ್ರದೇವೇಂದ್ರಸೇವ್ಯೇ
ಮೌಕುಂದೇ ಮಂದಿರೇಽಸ್ಮಿನ್ನವಿರತಮುದಯನ್ಮೋದಿನಾಂ ದೇವದೇವ ॥

ಉತ್ತಪ್ತಾತ್ಯುತ್ಕಟತ್ವಿಟ್ ಪ್ರಕಟಕಟಕಟಧ್ವಾನಸಂಘಟ್ಟನೋದ್ಯ-
ದ್ವಿದ್ಯುದ್ವ್ಯೂಢಸ್ಫುಲಿಂಗಪ್ರಕರವಿಕಿರಣೋತ್ಕ್ವಥಿತೇ ಬಾಧಿತಾಂಗಾನ್ ।
ಉದ್ಗಾಢಂ ಪಾತ್ಯಮಾನಾ ತಮಸಿ ತತ ಇತಃ ಕಿಂಕರೈಃ ಪಂಕಿಲೇ ತೇ
ಪಂಕ್ತಿರ್ಗ್ರಾವ್ಣಾಂ ಗರಿಮ್ಣಾ ಗ್ಲಪಯತಿ ಹಿ ಭವದ್ದ್ವೇಷಿಣೋ ವಿದ್ವದಾದ್ಯ ॥

ಅಸ್ಮಿನ್ನಸ್ಮದ್ಗುರೂಣಾಂ ಹರಿಚರಣಚಿರಧ್ಯಾನಸನ್ಮಂಗಲಾನಾಂ
ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಪಾರ್ಶ್ವಭೂಮಿಂ ಧೃತರಣರಣಕಸ್ವರ್ಗಿಸೇವ್ಯಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಃ।
ಯಸ್ತೂದಾಸ್ತೇ ಸ ಆಸ್ತೇಽಧಿಭವಮಸುಲಭಕ್ಲೇಶನಿರ್ಮೋಕಮಸ್ತ
ಪ್ರಾಯಾನಂದಂ ಕಥಂಚಿನ್ನ ವಸತಿ ಸತತಂ ಪಂಚಕಷ್ಟೇಽತಿಕಷ್ಟೇ ॥

ಕ್ಷುತ್ಕ್ಷಾಮಾನ್ ರೂಕ್ಷರಕ್ಷೋರದಖರನಖರಕ್ಷುಣ್ಣವಿಕ್ಷೋಭಿತಾಕ್ಷಾ-
ನಾಮಗ್ನಾನಂಧಕೂಪೇ ಕ್ಷುರಮುಖಮುಖರೈಃ ಪಕ್ಷಿಭಿರ್ವಿಕ್ಷತಾಂಗಾನ್।
ಪೂಯಾಸೃಙ್ಮೂತ್ರವಿಷ್ಠಾಕೃಮಿಕುಲಕಲಿಲೇ ತತ್ಕ್ಷಣಕ್ಷಿಪ್ತಶಕ್ತ್ಯಾ
ದ್ಯಸ್ತ್ರವ್ರಾತಾರ್ದಿತಾಂಸ್ತ್ವದ್ದ್ವಿಷ ಉಪಜಿಹತೇ ವಜ್ರಕಲ್ಪಾ ಜಲೂಕಾಃ ॥

ಮಾತರ್ಮೇ ಮಾತರಿಶ್ವನ್ ಪಿತರತುಲಗುರೋ ಭ್ರಾತರಿಷ್ಟಾಪ್ತಬಂಧೋ
ಸ್ವಾಮಿನ್ ಸರ್ವಾಂತರಾತ್ಮನ್ನಜರ ಜರಯಿತರ್ಜನ್ಮಮೃತ್ಯಾಮಯಾನಾಂ।

ಗೋವಿಂದೇ ದೇಹಿ ಭಕ್ತಿಂ ಭವತಿ ಚ ಭಗವನ್ನೂರ್ಜಿತಾಂ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತಾಂ
ನಿರ್ವ್ಯಾಜಾಂ ನಿಶ್ಚಲಾಂ ಸದ್ಗುಣಗಣಬೃಹತೀಂ ಶಾಶ್ವತೀಮಾಶು ದೇವ ||

ವಿಷ್ಣೋರತ್ಯುತ್ತಮತ್ವಾದಖಿಲಗುಣಗಣೈಸ್ತತ್ರ ಭಕ್ತಿಂ ಗರಿಷ್ಠಾ-
ಮಾಶ್ಲಿಷ್ಟೇ ಶ್ರೀಧರಾಭ್ಯಾಮಮುಮಥ ಪರಿವಾರಾತ್ಮನಾ ಸೇವಕೇಷು |
ಯಃ ಸಂಧತ್ತೇ ವಿರಿಂಚಶ್ವಸನವಿಹಗಪಾನಂತರುದ್ರೇಂದ್ರಪೂರ್ವೇ-
ಷ್ವಾಧ್ಯಾಯಂಸ್ತಾರತಮ್ಯಂ ಸ್ಫುಟಮವತಿ ಸದಾ ವಾಯುರಸ್ಮದ್ಗುರುಸ್ತಮ್ ||

ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ್ ಮುಕ್ತಿಭಾಜಃ ಸುಖಯಸಿ ಹಿ ಗುರೋ ಯೋಗ್ಯತಾತಾರತಮ್ಯಾ-
ದಾಧತ್ಸೇ ಮಿಶ್ರಬುದ್ಧೀಂಸ್ತ್ರಿದಿವನಿರಯಭೂಗೋಚರಾನ್ನಿತ್ಯಬದ್ಧಾನ್ |
ತಾಮಿಸ್ರಾಂಧಾದಿಕಾಖ್ಯೇ ತಮಸಿ ಸುಬಹುಲಂ ದುಃಖಯಸ್ಯನ್ಯಥಾಜ್ಞಾನ್
ವಿಷ್ಣೋರಾಜ್ಞಾಭಿರಿತ್ಥಂ ಶ್ರುತಿಶತಮಿತಿಹಾಸಾದಿ ಚಾಽಕರ್ಣಯಾಮಃ ||

ವಂದೇಽಹಂ ತಂ ಹನೂಮಾನಿತಿ ಮಹಿತಮಹಾಪೌರುಷೋ ಬಾಹುಶಾಲೀ
ಖ್ಯಾತಸ್ತೇಽಗ್ರ್ಯೋಽವತಾರಃ ಸಹಿತ ಇಹ ಬಹುಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದಿಧರ್ಮೈಃ ||
ಸಸ್ನೇಹಾನಾಂ ಸಹಸ್ವಾನಹರಹರಹಿತಂ ನಿರ್ದಹನ್ ದೇಹಭಾಜಾ-
ಮಂಹೋ ಮೋಹಾಪಹೋ ಯಃ ಸ್ಪೃಹಯತಿ
ಮಹತೀಂ ಭಕ್ತಿಮದ್ಯಾಪಿ ರಾಮೇ||

ಪ್ರಾಕ್ ಪಂಚಾಶತ್ಸಹಸ್ರೈರ್ವ್ಯವಹಿತಮಮಿತಂ ಯೋಜನೈಃ ಪರ್ವತಂ ತ್ವಂ
ಯಾವತ್ಸಂಜೀವನಾದ್ಯೌಷಧನಿಧಿಮಧಿಕಪ್ರಾಣ ಲಂಕಾಮನೈಷೀಃ |
ಅದ್ರಾಕ್ಷೀದುತ್ಪತಂತಂ ತತ ಉತ ಗಿರಿಮುತ್ಪಾಟಯಂತಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ
ಯಾಂತಂ ಖೇ ರಾಘವಾಂಘ್ರೌ ಪ್ರಣತಮಪಿ ತದೈಕಕ್ಷಣೇ ತ್ವಾಂ ಹಿ ಲೋಕಃ ||

ಕ್ಷಿಪ್ತಃ ಪಶ್ಚಾತ್ಸಲೀಲಂ ಶತಮತುಲಮತೇ ಯೋಜನಾನಾಂ ಸ ಉಚ್ಚ
ಸ್ತಾವದ್ವಿಸ್ತಾರವಾಂಶ್ಚಾಪ್ಯುಪಲಲವ ಇವ ವ್ಯಗ್ರಬುದ್ಧ್ಯಾ ತ್ವಯಾತಃ |
ಸ್ವಸ್ವಸ್ಥಾನಸ್ಥಿತಾತಿಸ್ಥಿರ ಶಕಲಶಿಲಾಜಾಲ ಸಂಶ್ಲೇಷನಷ್ಟ
ಚ್ಛೇದಾಂಕಃ ಪ್ರಾಗಿವಾಭೂತ್ ಕಪಿವರವಪುಷಸ್ತೇ ನಮಃ ಕೌಶಲಾಯ ||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದುಷ್ಟಾಧಿಪೋರಃ ಸ್ಫುಟಿತಕನಕಸದ್ವರ್ಮ ಘೃಷ್ಟಾಸ್ಥಿಕೂಟಂ
ನಿಷ್ಪಿಷ್ಟಂ ಹಾಟಕಾದ್ರಿಪ್ರಕಟತಟತಟಾಕಾತಿಶಂಕೋ ಜನೋಽಭೂತ್ ।
ಯೇನಾಜೌ ರಾವಣಾರಿಪ್ರಿಯನಟನಪಟುರ್ಮುಷ್ಟಿರಿಷ್ಟಂ ಪ್ರದೇಷ್ಟುಂ
ಕಿಂ ನೇಷ್ಟೇ ಮೇ ಸ ತೇಷ್ಟಾಪದಕಟಕತಟಿತ್ಕೋಟಿಭಾಮೃಷ್ಟಕಾಷ್ಠಃ ॥

ದೇವ್ಯಾದೇಶಪ್ರಣೀತಿ ದ್ರುಹಿಣಹರವರಾವಧ್ಯರಕ್ಷೋವಿಘಾತಾ-
ದ್ಯಾಸೇವೋದ್ಯದ್ದಯಾರ್ದ್ರಃ ಸಹಭುಜಮಕರೋದ್ರಾಮನಾಮಾ ಮುಕುಂದಃ ।
ದುಷ್ಪ್ರಾಪೇ ಪಾರಮೇಷ್ಠ್ಯೇ ಕರತಲಮತುಲಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ವಿನ್ಯಸ್ಯ ಧನ್ಯಂ
ತನ್ವನ್ ಭೂಯಃ ಪ್ರಭೂತಪ್ರಣಯವಿಕಸಿತಾಬ್ಜೇಕ್ಷಣಸ್ತ್ವೇಕ್ಷಮಾಣಃ ॥

ಜಘ್ನೇ ನಿಘ್ನೇನ ವಿಘ್ನೋ ಬಹುಲಬಲಬಕಧ್ವಂಸನಾದ್ಯೇನ ಶೋಚ-
ದ್ವಿಪ್ರಾನುಕ್ರೋಶಪಾಶೈರಸುವಿಧೃತಿ ಸುಖಿಸ್ಯೈಕಚಕ್ರಾಜನಾನಾಂ ।
ತಸ್ಮೈ ತೇ ದೇವ ಕುರ್ಮಃ ಕುರುಕುಲಪತಯೇ ಕರ್ಮಣಾ ಚ ಪ್ರಣಾಮಾನ್
ಕಿರ್ಮೀರಂ ದುರ್ಮತೀನಾಂ ಪ್ರಥಮಮಥ ಚ
ಯೋ ನರ್ಮಣಾ ನಿರ್ಮಮಾಥ ॥

ನಿರ್ಮೃದ್ನನ್ನತ್ಯಯತ್ನಂ ವಿಜರವರ ಜರಾಸಂಧಕಾಯಾಸ್ಥಿಸಂಧೀನ್
ಯುದ್ಧೇ ತ್ವಂ ಸ್ವಧ್ವರೇ ವಾ ಪಶುಮಿವ ದಮಯನ್ ವಿಷ್ಣುಪಕ್ಷದ್ವಿಡೀಶಮ್
ಯಾವತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಭೂತಂ ನಿಖಿಲಮಖಭುಜಂ ತರ್ಪಯಾಮಾಸಿಥಾಸೌ
ತಾವತ್ಯಾಯೋಜಿ ತೃಪ್ತ್ಯಾ ಕಿಮು ವದ ಭಗವನ್ ರಾಜಸೂಯಾಶ್ವಮೇಧೇ ॥

ಕ್ಷ್ವೇಲಾಕ್ಷೀಣಾಟ್ಟಹಾಸಂ ತವ ರಣಮರಿಹನ್ನುದ್ಗದೋದ್ದಾಮಬಾಹೋ
ಬಹ್ವಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯನೀಕಕ್ಷಪಣಸುನಿಪುಣಂ ಯಸ್ಯ ಸರ್ವೋತ್ತಮಸ್ಯ ।
ಶುಶ್ರೂಷಾರ್ಥಂ ಚಕರ್ಥ ಸ್ವಯಮಯಮಥ ಸಂವಕ್ತುಮಾನಂದತೀರ್ಥ
ಶ್ರೀಮನ್ನಾಮನ್‌ಸಮರ್ಥಸ್ತ್ವಮಪಿ ಹಿ ಯುವಯೋಃ ಪಾದಪದ್ಮಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ॥

ದ್ರುಹ್ಯಂತೀಂ ಹೃದ್ರುಹಂ ಮಾಂ ದ್ರುತಮನಿಲ ಬಲಾದ್ದ್ರಾವಯಂತೀಮವಿದ್ಯಾ
ನಿದ್ರಾಂ ವಿದ್ರಾವ್ಯ ಸದ್ಯೋರಚನಪಟುಮಥಾಪಾದ್ಯ ವಿದ್ಯಾಸಮುದ್ರ ।

ವಾಗ್ದೇವೀ ಸಾ ಸುವಿದ್ಯಾದ್ರವಿಣದ ವಿದಿತಾ ದ್ರೌಪದೀ ರುದ್ರಪತ್ನ್ಯಾ-
ದ್ಯುದ್ರಿಕ್ತಾ ದ್ರಾಗಭದ್ರಾದ್ರಹಯತು ದಯಿತಾ ಪೂರ್ವಭೀಮಾಜ್ಞಯಾ ತೇ ॥

ಯಾಭ್ಯಾಂ ಶುಶ್ರೂಷುರಾಸೀಃ ಕುರುಕುಲಜನನೇ ಕ್ಷತ್ರವಿಪ್ರೋದಿತಾಭ್ಯಾಂ
ಬ್ರಹ್ಮಭ್ಯಾಂ ಬೃಂಹಿತಾಭ್ಯಾಂ ಚಿತಿಸುಖವಪುಷಾ ಕೃಷ್ಣನಾಮಾಸ್ಪದಾಭ್ಯಾಂ ।
ನಿರ್ಭೇದಾಭ್ಯಾಂವಿಶೇಷಾದ್ದ್ವಿವಚನವಿಷಯಾಭ್ಯಾಮುಭಾಭ್ಯಾಮಮೂಭ್ಯಾಂ
ತುಭ್ಯಂ ಚ ಕ್ಷೇಮದೇಭ್ಯಃ ಸರಸಿಜವಿಲಸಲ್ಲೋಚನೇಭ್ಯೋ ನಮೋಽಸ್ತು ॥

ಗಚ್ಛನ್ ಸೌಗಂಧಿಕಾರ್ಥಂ ಪಥಿ ಸ ಹನುಮತಃ ಪುಚ್ಛಮಚ್ಛಸ್ಯ ಭೀಮಃ
ಪ್ರೋದ್ಧರ್ತುಂ ನಾಶಕತ್ಸ ತ್ವಮುಮುರುವಪುಷಾ ಭೀಷಯಾಮಾಸ ಚೇತಿ ।
ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನೌಜಸೋಸ್ತೇ ಗುರುತಮ ವಪುಷೋಃ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ
ಕ್ರೀಡಾಮಾತ್ರಂ ತದೇತತ್ಪ್ರಮದದ ಸುಧಿಯಾಂ ಮೋಹಕ ದ್ವೇಷಭಾಜಾಂ ॥

ಬಹ್ವೀಃ ಕೋಟೀರಟೀಕಃ ಕುಟಿಲಕಟುಮತೀನುತ್ಕಟಾಟೋಪಕೋಪಾನ್
ದ್ರಾಕ್ ಚ ತ್ವಂ ಸತ್ವರತ್ವಾಚ್ಛರಣದ ಗದಯಾ ಪೋಥಯಾಮಾಸಿಥಾರೀನ್ ।
ಉನ್ಮಥ್ಯಾತಥ್ಯಮಿಥ್ಯಾತ್ವವಚನ ವಚನಾನುತ್ಪಥಸ್ಥಾಂಸ್ತಥಾನ್ಯಾನ್
ಪ್ರಾಯಚ್ಛಃ ಸ್ವಪ್ರಿಯಾಯ್ಯೈ ಪ್ರಿಯತಮಕುಸುಮಂ ಪ್ರಾಣ ತಸ್ಮೈ ನಮಸ್ತೇ ॥

ದೇಹಾದುತ್ಕ್ರಾಮಿತಾನಾಮಧಿಪತಿರಸತಾಮಕ್ರಮಾದ್ವಕ್ರಬುದ್ಧಿಃ
ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕ್ರೋಧೈಕವಶ್ಯಃ ಕ್ರಿಮಿರಿವ ಮಣಿಮಾನ್ದುಷ್ಕೃತೀ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಂ
ಚಕ್ರೇ ಭೂಚಕ್ರಮೇತ್ಯ ಕ್ರಕಚಮಿವ ಸತಾಂ ಚೇತಸಃ ಕಷ್ಟಶಾಸ್ತ್ರಂ
ದುಸ್ತರ್ಕಂ ಚಕ್ರಪಾಣೇರ್ಗುಣಗಣವಿರಹಂ ಜೀವತಾಂ ಚಾಧಿಕೃತ್ಯ ॥

ತದ್ದುಷ್ಟೇಕ್ಷಾನುಸಾರಾತ್ ಕತಿಪಯಕುನರೈರಾದೃತೋಽನ್ಯೈರ್ವಿಸೃಷ್ಟೋ
ಬ್ರಹ್ಮಾಹಂ ನಿರ್ಗುಣೋಽಹಂ ವಿತಥಮಿದಮಿತಿ ಹ್ಯೇಷ ಪಾಷಂಡವಾದಃ ।
ತದ್ಯುಕ್ತ್ಯಾಭಾಸಜಾಲಪ್ರಸರ ವಿಷತರೂದ್ದಾಹದಕ್ಷಪ್ರಮಾಣ
ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಾಧರಾಗ್ನಿಃ ಪವನ ವಿಜಯತೇ ತೇಽವತಾರಸ್ತೃತೀಯಃ ॥

ಆಕ್ರೋಶಂತೋ ನಿರಾಶಾ ಭಯಭರವಿವಶಸ್ವಾಶಯಾಚ್ಛಿನ್ನದರ್ಪಾ
ವಾಶಂತೋ ದೇಶನಾಸ್ತ್ವಿತಿ ಬತ ಕುಧಿಯಾಂ ನಾಶಮಾಶಾ ದಶಾಸು ।
ಧಾವಂತೋಽಶ್ಲೀಲಶೀಲಾ ವಿತಥಶಪಥಶಾಪಾಶಿವಾಃ ಶಾಂತಶೌರ್ಯಾ
ಸ್ತ್ವದ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸಿಂಹನಾದೇ ಸಪದಿ ದದೃಶಿರೇ ಮಾಯಿಗೋಮಾಯವಸ್ತೇ ॥

ತ್ರಿಷ್ವಪ್ಯೇವಾವತಾರೇಷ್ವರಿಭಿರಪಘೃಣಂ ಹಿಂಸಿತೋ ನಿರ್ವಿಕಾರಃ
ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಃ ಸಕಲಗುಣಗಣಾಪೂರ್ಣರೂಪ ಪ್ರಗಲ್ಭಃ ।
ಸ್ವಚ್ಛಃ ಸ್ವಚ್ಛಂದಮೃತ್ಯುಃ ಸುಖಯಸಿ ಸುಜನಂ ದೇಪ ಕಿಂ ಚಿತ್ರಮತ್ರ
ತ್ರಾತಾ ಯಸ್ಯ ತ್ರಿಧಾಮಾ ಜಗದುತ ವಶಗಂ ಕಿಂಕರಾಃ ಶಂಕರಾದ್ಯಾಃ ॥

ಉದ್ಯನ್ಮಂದಸ್ಮಿತಶ್ರೀ ಮೃದುಮಧುಮಧುರಾಲಾಪ ಪೀಯೂಷಧಾರಾ
ಪೂರಾಸೇಕೋಪಶಾಂತಾಸುಖ ಸುಜನಮನೋಲೋಚನಾಪೀಯಮಾನಂ ।
ಸಂದ್ರಕ್ಷ್ಯೇ ಸುಂದರಂ ಸಂದುಹದಿಹ ಮಹದಾನಂದಮಾನಂದತೀರ್ಥ
ಶ್ರೀಮದ್ವಕ್ತ್ರೇಂದುಬಿಂಬಂ ದುರಿತನುದುದಿತಂ ನಿತ್ಯದಾಹಂ ಕದಾ ನು ॥

ಪ್ರಾಚೀನಾಚೀರ್ಣ ಪುಣ್ಯೋಚ್ಚಯ ಚತುರತರಾಚಾರತಶ್ಚಾರುಚಿತ್ತಾ-
ನತ್ಯುಚ್ಚಾಂ ರೋಚಯಂತೀಂ ಶ್ರುತಿಚಿತವಚನಾಂ
ಶ್ರಾವಕಾಂಶ್ಚೋದ್ಯಚುಂಚೂನ್।
ವ್ಯಾಖ್ಯಾಮುತ್ಖಾತದುಃಖಾಂ ಚಿರಮುಚಿತಮಹಾಚಾರ್ಯ ಚಿಂತಾರತಾಂಸ್ತೇ
ಚಿತ್ರಾಂ ಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಕರ್ತಶ್ಚರಣಪರಿಚರಾನ್ ಶ್ರಾವಯಾಸ್ಮಾಂಶ್ಚ ಕಿಂಚಿತ್ ॥

ಪೀಠೇ ರತ್ನೋಪಕ್ಲೃಪ್ತೇ ರುಚಿರರುಚಿಮಣಿಜ್ಯೋತಿಷಾ ಸನ್ನಿಷಣ್ಣಂ
ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಭಾವಿನಂ ತ್ವಾಂ ಜ್ವಲತಿ ನಿಜಪದೇ ವೈದಿಕಾದ್ಯಾ ಹಿ ವಿದ್ಯಾಃ ।
ಸೇವಂತೇ ಮೂರ್ತಿಮತ್ಯಃ ಸುಚರಿತ ಚರಿತಂ ಭಾತಿ ಗಂಧರ್ವಗೀತಂ
ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ದೇವಸಂಸತ್ಸ್ವಪಿ ತವ ಭಗವನ್ ನರ್ತಿತದ್ಯೋವಧೂಷು ॥

ಸಾನುಕ್ರೋಶೈರಜಸ್ರಂ ಜನಿಮೃತಿನಿರಯಾದ್ಯೂರ್ಮಿಮಾಲಾವಿಲೇಽಸ್ಮಿನ್
ಸಂಸಾರಾಬ್ಧೌ ನಿಮಗ್ನಾನ್ ಶರಣಮಶರಣಾನಿಚ್ಛತೋ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಜಂತೂನ್

ಯುಷ್ಮಾಭಿಃ ಪ್ರಾರ್ಥಿತಃ ಸನ್ ಜಲನಿಧಿಶಯನಃ ಸತ್ಯವತ್ಯಾಂ ಮಹರ್ಷೇ-
ರ್ವ್ಯಕ್ತಶ್ಚಿನ್ಮಾತ್ರಮೂರ್ತಿರ್ನ ಖಲು ಭಗವತಃ ಪ್ರಾಕೃತೋ ಜಾತು ದೇಹಃ ||
ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತಂ ಸಮಸ್ತಶ್ರುತಿಗತಮಧಮೈ ರತ್ನಪೂಗಂ ಯಥಾಂಧೈ-
ರರ್ಥಂ ಲೋಕೋಪಕೃತ್ಯೈ ಗುಣಗಣನಿಲಯಃ ಸೂತ್ರಯಾಮಾಸ ಕೃತ್ಸ್ನಮ್
ಯೋಽಸೌ ವ್ಯಾಸಾಭಿಧಾನಸ್ತಮಹಮಹರಹರ್ಭಕ್ತಿತಸ್ತತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್
ಸದ್ಯೋವಿದ್ಯೋಪಲಬ್ಧ್ಯೈ ಗುರುತಮಮಗುರುಂ ದೇವದೇವಂ ನಮಾಮಿ ||

ಆಜ್ಞಾಮನ್ಯೈರಧಾರ್ಯಾಂ ಶಿರಸಿ ಪರಿಸರದ್ರಶ್ಮಿಕೋಟೀರಕೋಟೌ
ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಾ ದಧದನುಸರಣಾದರ್ಥಿತೋ ದೇವಸಂಘೈಃ |
ಭೂಮಾವಾಗತ್ಯ ಭೂಮನ್ನಸುಕರಮಕರೋರ್ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಸ್ಯ ಭಾಷ್ಯಂ
ದುರ್ಭಾಷ್ಯಂ ವ್ಯಸ್ಯ ದಸ್ಯೋರ್ಮಣಿಮತ ಉದಿತಂ ವೇದಸದ್ಯುಕ್ತಿಭಿಸ್ತ್ವಂ ||

ಭೂತ್ವಾ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ವಿಶುದ್ಧೇ ದ್ವಿಜಗಣನಿಲಯೇ ರೂಪ್ಯಪೀಠಾಭಿಧಾನೇ
ತತ್ರಾಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಜಾತಿಸ್ತ್ರಿಭುವನವಿಶದೇ ಮಧ್ಯಗೇಹಾಖ್ಯಗೇಹೇ |
ಪಾರಿವ್ರಾಜ್ಯಾಧಿರಾಜಃ ಪುನರಪಿ ಬದರೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೃಷ್ಣಂ ಚ ನತ್ವಾ
ಕೃತ್ವಾ ಭಾಷ್ಯಾಣಿ ಸಮ್ಯಗ್ ವ್ಯತನುತ ಚ ಭವಾನ್ ಭಾರತಾರ್ಥಪ್ರಕಾಶಂ ||

ವಂದೇ ತಂ ತ್ವಾ ಸುಪೂರ್ಣಪ್ರಮತಿಮನುದಿನಾಸೇವಿತಂ ದೇವವೃಂದೈ-
ರ್ವಂದೇ ವಂದಾರುಮೀಶೇ ಶ್ರಿಯ ಉತ ನಿಯತಂ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥಂ|
ವಂದೇ ಮಂದಾಕಿನೀಸತ್ಸರಿದಮಲಜಲಾಸೇಕ ಸಾಧಿಕ್ಯಸಂಗಂ
ವಂದೇಽಹಂ ದೇವ ಭಕ್ತ್ಯಾಭವಭಯದಹನಂ ಸಜ್ಜನಾನ್ಮೋದಯಂತಮ್ ||

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಖ್ಯಸೂರೇಃ ಸುತ ಇತಿ ಸುಭೃಶಂ ಕೇಶವಾನಂದತೀರ್ಥ
ಶ್ರೀಮತ್ಪಾದಾಬ್ಜಭಕ್ತಃ ಸ್ತುತಿಮಕೃತ ಹರೇರ್ವಾಯುದೇವಸ್ಯ ಚಾಸ್ಯ |
ತತ್ಪಾದಾರ್ಚಾದರೇಣ ಗ್ರಥಿತಪದಲಸನ್ಮಾಲಯಾ ತ್ವೇತಯಾ ಯೇ
ಸಂರಾಧ್ಯಾಮೂ ನಮಂತಿ ಪ್ರತತಮತಿಗುಣಾ ಮುಕ್ತಿಮೇತೇ ವ್ರಜಂತಿ ||

ಇತಿ ಕವಿಕುಲತಿಲಕ ಶ್ರೀಮತ್ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯವಿರಚಿತಾ
ಶ್ರೀಹರಿ ವಾಯುಸ್ತುತಿಃ ಸಂಪೂರ್ಣಾ

ಯಸ್ಯ ತ್ರೀಣ್ಯುದಿತಾನಿ ವೇದವಚನೇ ರೂಪಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಲಂ
ಬಟ್ ತದ್ದರ್ಶತಮಿತ್ಥಮೇವ ನಿಹಿತಂ ದೇವಸ್ಯ ಭರ್ಗೋ ಮಹತ್ ।
ವಾಯೋ ರಾಮವಚೋನಯಂ ಪ್ರಥಮಕಂ ಪೃಕ್ಷೋ ದ್ವಿತೀಯಂ ವಪು-
ರ್ಮಧ್ವೋ ಯತ್ತು ತೃತೀಯಮೇತದಮುನಾ ಗ್ರಂಥಃ ಕೃತಃ ಕೇಶವೇ ॥

ಶ್ರೀಸುಮಧ್ವ ವಿಜಯಂ

ಓಂ ಕಾಂತಾಯ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣೈಕಧಾಮ್ನೇ ನವದ್ಯುನಾಥಪ್ರತಿಮಪ್ರಭಾಯ ।
ನಾರಾಯಣಾಯಾಖಿಲಕಾರಣಾಯ ಶ್ರೀಪ್ರಾಣನಾಥಾಯ ನಮಸ್ಕರೋಮಿ ॥

ಆನಾಕುಲಂ ಗೋಕುಲಮುಲ್ಲಲಾಸ ಯತ್ಪಾಲಿತಂ ನಿತ್ಯಮನಾವಿಲಾತ್ಮ ।
ತಸ್ಮೈ ನಮೋ ನೀರದನೀಲಭಾಸೇ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಕೃಷ್ಣಾರಮಣಪ್ರಿಯಾಯ ॥

ಅಪಿ ತ್ರಿಲೋಕ್ಯಾ ಬಹಿರುಲ್ಲಸಂತೀ ತಮೋ ಹರಂತೀ ಮುಹುರಾಂತರಂ ಚ ।
ದಿಶ್ಯಾದ್ದೃಶಂ ನೋ ವಿಶದಾಂ ಜಯಂತೀ ಮಧ್ವಸ್ಯ ಕೀರ್ತಿರ್ದಿನನಾಥದೀಪ್ತಿಂ

ತಮೋನುದಾನಂದಮವಾಪ ಲೋಕಸ್ತತ್ತ್ವಪ್ರದೀಪಾಕೃತಿಗೋಗಣೇನ ।
ಯದಾಸ್ಯಶೀತಾಂಶುಭುವಾ ಗುರೂಂಸ್ತಾನ್ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾರ್ಯಾನ್ಪ್ರಣಮಾಮಿ
ವರ್ಯಾನ್॥

ಮುಕುಂದಭಕ್ತ್ಯೈ ಗುರುಭಕ್ತಿಜಾಯ್ಯೈ ಸತಾಂ ಪ್ರಸತ್ತ್ಯೈ ಚ ನಿರಂತರಾಯ್ಯೈ।
ಗರೀಯಸೀಂ ವಿಶ್ವಗುರೋರ್ವಿಶುದ್ಧಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ
ವಾಯೋರವತಾರಲೀಲಾಂ॥

ತಾಂ ಮಂತ್ರವರ್ಣೈರನುವರ್ಣನೀಯಾಂ ಶರ್ವೇಂದ್ರಪೂರ್ವೈರಪಿ ವಕ್ತುಕಾಮೇ
ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಕ್ಯೇ ಮಯಿ ಮಂದಬುದ್ಧೌ ಸಂತೋ ಗುಣಾಢ್ಯಾಃ
ಕರುಣಾಂ ಕ್ರಿಯಾಸುಃ ॥

ಉಚ್ಚಾವಚಾ ಯೇನ ಸಮಸ್ತಚೇಷ್ಟಾಃ ಕಿಂ ತತ್ರ ಚಿತ್ರಂ ಚರಿತಂ ನಿವೇದ್ಯಂ।
ಕಿಂತೂತ್ತಮಶ್ಲೋಕಶಿಖಾಮಣೀನಾಂ ಮನೋವಿಶುದ್ಧ್ಯೈ ಚರಿತಾನುವಾದಃ

ಮಾಲಾಕೃತಸ್ತಚ್ಚರಿತಾಖ್ಯರತ್ನೈರಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟೇ ಸಕುತೂಹಲಸ್ಯ ।
ಪೂರ್ವಾಪರೀಕಾರಮಥಾಪರಂ ವಾ ಕ್ಷಾಮ್ಯಂತು ಮೇ ಹಂತ
ಮುಹುರ್ಮಹಾಂತಂ ॥

ಶ್ರೀವಲ್ಲಭಾಜ್ಞಾಂ ಸಸುರೇಂದ್ರಯಾಂಚಾಂ ಸಂಭಾವ್ಯ
ಸಂಭಾವ್ಯತಮಾಂ ತ್ರಿಲೋಕ್ಯಾ।
ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಃ ಪ್ರಾಣಿಗಣಪ್ರಣೇತಾ ಗುರುಃ ಸತಾಂ ಕೇಸರಿಣೋ ಗೃಹೇಽಭೂತ್

ಯೇ ಯೇ ಗುಣಾ ನಾಮ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಾ ಯಂ ತೇಷು ತೇಷು ಸ್ಮ ನಿದರ್ಶಯಂತಿ।
ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮಹಾಭಾಗವತಪ್ರಬರ್ಹಂ ಶ್ರೀಮಂತಮೇನಂ ಹನುಮಂತಮಾಹುಃ ॥

ಕರ್ಮಾಣಿ ಕುರ್ವನ್ ಪರಮಾದ್ಭುತಾನಿ ಸಭಾಸು ದೈವೀಷು ಸಭಾಜಿತಾನಿ ।
ಸುಗ್ರೀವಮಿತ್ರಂ ಸ ಜಗತ್ಪವಿತ್ರಂ ರಮಾಪತಿಂ ರಾಮತನುಂ ದದರ್ಶ॥

ಪಾದಾರವಿಂದಪ್ರಣತೋ ಹರೀಂದ್ರಸ್ತದಾ ಮಹಾಭಕ್ತಿಭರಾಭಿನುನ್ನಃ ।
ಅಗ್ರಾಹಿಪದ್ಮೋದರಸುಂದರಾಭ್ಯಾಂ ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ ಪುರಾಣೇನ ಸ ಪೂರುಷೇಣ

ಅದಾರ್ಯಸಾಲಾವಲಿದಾರಣೇನ ವ್ಯಾಪಾದಿತೇಂದ್ರಪ್ರಭವೇನ ತೇನ ।
ಪ್ರಾದ್ಯೋತನಿಪ್ರೀತಿಕೃತಾ ನಿಕಾಮಂ ಮಧುದ್ವಿಷಾ ಸಂದಿದಿಶೇ ಸ ವೀರಃ ॥

ಕರ್ಣಾಂತಮಾನೀಯ ಗುಣಗ್ರಹೀತ್ರಾ ರಾಮೇಣ ಮುಕ್ತೋ ರಣಕೋವಿದೇನ
ಸ್ಫುರನ್ನಸೌ ವೈರಿಭಯಂಕರೋಽಭೂತ್ಸತ್ಪಕ್ಷಪಾತೀ ಪ್ರದರೋ ಯಥಾಗ್ರ್ಯಃ ॥

ಗೋಭಿಃ ಸಮಾನಂದಿತರೂಪಸೀತಃ ಸ್ವವಹ್ನಿನಿರ್ದಗ್ಧಪಲಾಶಿರಾಶಿಃ ।
ಅಹೋ ಹನೂಮನ್ನವವಾರಿದೋಽಸೌ ತೀರ್ಣಾಂಬುಧಿರ್ವಿಷ್ಣುಪದೇ ನನಾಮ॥

ಅಪಕ್ಷಪಾತೀ ಪುರುಷಸ್ತ್ರಿಲೋಕ್ಯಾಮಭೋಗಭೋಕ್ತಾ ಪತಗಾಧಿರಾಜಂ ।
ವಿಶ್ವಂಭರಂ ಬಿಭ್ರದಸೌ ಜಿಗಾಯ ತ್ವರಾಪರಾಕ್ರಾಂತಿಷು ಚಿತ್ರಮೇತತ್॥

ನಿಬಧ್ಯ ಸೇತುಂ ರಘುವಂಶ ಕೇತುಭ್ರೂಭಂಗಸಂಭ್ರಾಂತಪಯೋಧಿಮಧ್ಯೇ ।
ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹಾರಂ ದಶಕಾಯ ಸೀತಾಸಂತರ್ಜನಾಗ್ರ್ಯೋತ್ತರಮೇಷಕೋದಾತ್॥

ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನೋಜ್ವಲರಾಘವಾಗ್ನೌ ಚಕ್ರೇ ಸ ಸುಗ್ರೀವಸುಯಾಯಜೂಕೇ
ಆಧ್ವರ್ಯವಂ ಯುದ್ಧಮಖೇ ಪ್ರತಿಪ್ರಸ್ಥಾತ್ರಾ ಸುಮಿತ್ರಾತನಯೇನ ಸಾಕಂ॥

ರಾಮಾರ್ಚನೇ ಯೋ ನಯತಃ ಪ್ರಸೂನಂ
ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಕರಾಭ್ಯಾಮಭವತ್ತ್ರಯತ್ನಃ।
ಏಕೇನ ದೋಷ್ಣಾನಯತೋ ಗಿರೀಂದ್ರಂ
ಸಂಜೀವನಾದ್ಯಾಶ್ರಯಮಸ್ಯ ನಾಭೂತ್॥

ಸ ದಾರಿತಾರಿಂ ಪರಮಂ ಪುಮಾಂಸಂ ಸಮನ್ವಯಾಸೀನ್ನರದೇವಪುತ್ರ್ಯಾ।
ವಹ್ನಿಪ್ರವೇಶಾಧಿಗತಾತ್ಮಶುದ್ಧ್ಯಾ ವಿರಾಜಿತಂ ಕಾಂಚನಮಾಲಯೇವ॥

ಶ್ಯಾಮಂ ಸ್ಮಿತಾಸ್ಯಂ ಪೃಥುದೀರ್ಘಹಸ್ತಂ ಸರೋಜನೇತ್ರಂ ಗಜರಾಜಯಾತ್ರಂ
ವಪುರ್ಜಗನ್ಮಂಗಲಮೇಷ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಿರಾದಯೋಧ್ಯಾಧಿಪತೇಃ ಸಿಷೇವೇ॥

ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕೇಽವಸಿತೇಽತ್ರ ಸೀತಾ ಪ್ರೇಷ್ಠಾಯ ನಸ್ತಾಂ ಭಜತಾಂ ದಿಶೇತಿ।
ರಾಮಸ್ಯ ವಾಣ್ಯಾ ಮಣಿಮಂಜುಮಾಲಾವ್ಯಾಜೇನ ದೀರ್ಘಾಂ
ಕರುಣಾಂ ಬಬಂಧ॥

ಹೃದೋರುಸೌಹಾರ್ದಭೃತಾಧಿಮೌಲಿ ನ್ಯಸ್ತೇನ ಹಸ್ತೇನ ದಯಾರ್ದ್ರದೃಷ್ಟ್ಯಾ।
ಸೇವಾಪ್ರಸನ್ನೋಽಮೃತಕಲ್ಪವಾಚಾ ದಿದೇಶ ದೇವಃ ಸಹಭೋಗಮಸ್ಮೈ॥

ಪ್ರೇಷ್ಠೋ ನ ರಾಮಸ್ಯ ಬಭೂವ ತಸ್ಮಾನ್ನ ರಾಮರಾಜ್ಯೇಽಸುಲಭಂ ಚ ಕಿಂಚಿತ್
ತತ್ಪಾದಸೇವಾರತಿರೇಷ ವೈಚ್ಛತ್ತಥಾಪಿ ಭೋಗಾನ್ನನು ಸಾ ವಿರಕ್ತಿಃ॥

ನಮೋ ನಮೋ ನಾಥ ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ ನಮೋ ನಮೋ
ರಾಮ ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ
ಪುನಃ ಪುನಸ್ತೇ ಚರಣಾರವಿಂದಂ ನಮಾಮಿ ನಾಥೇತಿ ನಮನ್ ಸ ರೇಮೇ॥

ಕಿಂ ವರ್ಣಯಾಮಃ ಪರಮಂ ಪ್ರಸಾದಂ ಸೀತಾಪತೇಸ್ತತ್ರ ಹರಿಪ್ರಬರ್ಹೇ।
ಮುಂಚನ್ಮಹೀಂ ನಿತ್ಯನಿಷೇವಣಾರ್ಥಂ ಸ್ವಾತ್ಮಾನಮೇವೈಷ ದದೌ ಯದಸ್ಮೈ॥

ಸ್ವಾನಂದಹೇತೌ ಭಜತಾಂ ಜನಾನಾಂ ಮಗ್ನಃ ಸದಾ ರಾಮಕಥಾಸುಧಾಯಾಮ್ ।
ಅಸಾವಿದಾನೀಂ ಚ ನಿಷೇವಮಾಣೋ ರಾಮಂ ಪತಿಂ ಕಿಂಪುರುಷೇ ಕಿಲಾಸ್ತೇ ।

ತಸ್ಯೈವ ವಾಯೋರವತಾರಮೇನಂ ಸಂತೋ ದ್ವಿತೀಯಂ ಪ್ರವದಂತಿ ಭೀಮಂ ।
ಸೃಷ್ಟ್ವೈವ ಯಂ ಪ್ರೀತಿಮತಾನಿಲೇನ ನರೇಂದ್ರಕಾಂತಾ ಸುಷುವೇಽತ್ರ ಕುಂತೀ॥

ಇಂದ್ರಾಯುಧಂ ಹೀಂದ್ರಕರಾಭಿನುನ್ನಂ ಚಿಚ್ಛೇದ ಪಕ್ಷಾನ್
ಕ್ಷಿತಿಧಾರಿಣಾಂ ಪ್ರಾಕ್ ।
ಬಿಭೇದ ಭೂಭೃದ್ವಪುರಂಗಸಂಗಾಚ್ಚಿತ್ರಂ ಸ ಪನ್ನೋ ಜನನೀಕರಾಗ್ರಾತ್ ॥

ಪುರೇ ಕುಮಾರಾನಲಸಾನ್ ವಿಹಾರಾನ್ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಸರ್ವಾನಪಿ ಮಂದಲೀಲಃ ।
ಕೈಶೋರಲೀಲಾಂ ಹತಸಿಂಹಸಂಘಾಂ ವನೇ ಪ್ರವೃತ್ತಾಂ ಸ್ಮರತಿ ಸ್ಮ ಸೂತ್ಕಃ ॥

ಭುಕ್ತಂ ಚ ಜೀರ್ಣಂ ಪರಿಪಂಥಿದತ್ತಂ ವಿಷಂ ವಿಷಣ್ಣೋ ವಿಷಭೃದ್ಗಣೋತಃ ।
ಪ್ರಮಾಣಕೋಟೇಃ ಸ ಹಿ ಹೇಲಯಾಗಾನ್ನೇದಂ ಜಗಜ್ಜೀವನದೇತ್ರ ಚಿತ್ರಂ ॥

ದಗ್ಧ್ವಾ ಪುರಂ ಯೋಗಬಲಾತ್ಸ ನಿರ್ಯನ್ ಧರ್ಮಾನಿವ ಸ್ವಾನ್ಸಹಜಾನ್ದಧಾನಃ ।
ಅದಾರಿಭಾವೇನ ಜಗತ್ಸು ಪೂಜ್ಯೋ ಯೋಗೀವ ನಾರಾಯಣಮಾಸಸಾದ ॥

ಸಮರ್ಪ್ಯ ಕೃತ್ಯಾನಿ ಕೃತೀ ಕೃತಾನಿ ವ್ಯಾಸಾಯ ಭೂಮ್ನೇ ಸುಕೃತಾನಿ ತಾವತ್
ಕರಿಷ್ಯಮಾಣಾನಿ ಚ ತಸ್ಯ ಪೂಜಾಂ ಸಂಕಲ್ಪಯಾಮಾಸ ಸ ಶುದ್ಧಬುದ್ಧಿಃ ॥

ವಿಷ್ಣೋ ಪದಶ್ರಿದ್ ಬಕಸನ್ನಿರಾಸೀ ಕ್ಷಿಪ್ತಾನ್ಯಪಕ್ಷಿಪ್ರಕರಃ ಸುಪಕ್ಷಃ ।
ಸಸೋದರೋಽಥಾದಿತ ರಾಜಹಂಸಃ ಸ ರಾಜಹಂಸೀಮಿವ ರಾಜಕನ್ಯಾಂ ॥

ಇಂದೀರವರಶ್ರೀಜಯಿಸುಂದರಾಭಂ ಸ್ಮೇರಾನನೇಂದುಂ ದಯಿತಂ
ಮುಕುಂದಂ।
ಸ್ವಮಾತುಲೇಯಂ ಕಮಲಾಯತಾಕ್ಷಂ ಸಮಭ್ಯನಂದತ್ಸುಚಿರಾಯ ಭೀಮಃ ॥

ಮಹಾಗದಂ ಚಂಡರಣಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಬಾರ್ಹದ್ರಥಂ ಮಂಕ್ಷು ನಿರಸ್ಯ ವೀರಃ ।
ರಾಜಾನಮತ್ಯುಜ್ವಲರಾಜಸೂಯಂ ಚಕಾರ ಗೋವಿಂದಸುರೇಂದ್ರಜಾಭ್ಯಾಂ ॥

ದುಶ್ಶಾಸನೇನಾಕುಲಿತಾನ್ ಪ್ರಿಯಾಯಾಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾನರಾಲಾನಸಿತಾಂಶ್ಚ ಕೇಶಾನ್ ।
ಜಿಘಾಂಸಯಾ ವೈರಿಜನಸ್ಯ ತೀಕ್ಷ್ಣಃ ಸ ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪಾನಿವ ಸಂಚಿಕಾಯ ॥

ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನಸ್ಯ ವನೇ ವನೇಽಲಂ ದಿಧಕ್ಷತಃ ಪಾರ್ಥಿವಸಾರ್ಥಮುಗ್ರಂ ।
ಸತ್ವಾನಿ ಪುಂಸಾಂ ಭಯದಾನಿ ನಾಶಂ ವೃಕೋದರಾಗ್ನೇರ್ಗುರುತೇಜಸಾಪುಃ ॥

ಭೋಗಾಧಿಕಾಭೋಗವತೋಽರುಣಾಕ್ಷಾನಿತಸ್ತತಃ ಸಂಚರತೋ ಧರೇಂದ್ರೇ ।
ಬಹೂನ್ ದ್ವಿಜಿಹ್ವಾನ್ಮಣಿಮತ್ಪುರೋಗಾನಸೌ ಕಟೂನ್ ಕ್ರೋಧವಶಾಞ್ಜಘಾನ ॥

ಅಥೈಷ ವೇಷಾಂತರಭಸ್ಮಲೀನಃ ಕ್ರಮೇಣ ವಾಯುಪ್ರಭವಃ ಸುತೇಜಾಃ ।
ರುದ್ಧಾಖಿಲಾಶಂ ಮುಖರಂ ಪ್ರಚಂಡಂ ಭಸ್ಮೀಚಕಾರಾಖಿಲಕೀಚಕೌಘಂ ॥

ಸ ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮಾ ವಿಜಯೇನ ಯುಕ್ತೋ
ಮುಹುರ್ಮಹಾಹೇತಿಧರೋಽಪ್ರಧೃಷ್ಯಃ ।
ಭೀಷ್ಮದ್ವಿಜಾದ್ಯೈರತಿಭೀಷಣಾಭಂ ವಿಪಕ್ಷಕಕ್ಷಂ ಕ್ಷಪಯನ್ ವಿರೇಜೇ ।
ತರಸ್ವಿನಃ ಪ್ರೋಚ್ಚಲಿತಾನಧೀರಾನ್ ನಿರ್ದಗ್ಧಪಕ್ಷಾನತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣಕೋಪಾನ್
ಸಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ ಬಹುಹೇತಿಲೀಲೋ
ವಿನಾಶ್ಯ ವಿಷ್ಣ್ವಾನ್ವರಯಾ ಶ್ರಿಯಾಭಾತ್ ॥

ಕೃಷ್ಣಾಂಘ್ರಿಪಂಕೇರುಹಭೃಙ್ಗರಾಜಃ ಕೃಷ್ಣಾಮುಖಾಂಭೋರುಹಹಂಸರಾಜಃ ।
ಪ್ರಜಾಸರೋಜಾವಲಿರಶ್ಮಿರಾಜಃ ಸಸೋದರೋಽರಾಜತ ವೀರರಾಜಃ ॥

ಪೌತ್ರೇ ಪವಿತ್ರಾಹ್ವಯಜಾಮಿಪೌತ್ರೇ ಧರಾಂ ನಿಧಾಯಾಸುರಧೀಷು ತಾಪಂ ।
ಕೀರ್ತಿಂ ತ್ರಿಲೋಕ್ಯಾಂ ಹೃದಯೇ ಮುಕುಂದಂ ಭೇಜೇ ಪದಂ ಸ್ವಂ ಸಹಜೈಃ
ಸ ಭೀಮಃ ॥

ವಿಷ್ಣೋಃ ಪದಾಂತಂ ಭಜತಾನಿಲೇನ ಘೋರಪ್ರಘಾತೈರಿತಿ ನಾಶಿತಾಸ್ತೇ ।
ರಸೋಜ್ಝಿತಾಶ್ಚಂಚಲವೃತ್ತಯೋಽಲಂ ಶೋಭಾಂ ನ ಭೇಜುಃ ಸುರವೈರಿಮೇಘಾಃ ॥

ಏತತ್ತ್ರೀಪಂ ಕಿಲ ಕರ್ತುಕಾಮಾ ನಷ್ಟೌಜಸಃ ಸಂಕಟಮೇವಮಾಪ್ಯ ।
ಮುಕುಂದವೈಗುಣ್ಯಕಥಾಂ ಸ್ವಯೋಗ್ಯಾಂ ಕಾಲೇ ಕಲಾವಾಕಲಯಂತ ತೇಽಲಂ

ಯೋ ಭೂರಿವೈರೋ ಮಣಿಮಾನ್ ಮೃತಃ ಪ್ರಾಗ್
ವಾಗ್ಮೀ ಬುಭೂಷುಃ ಪರಿತೋಷಿತೇಶಃ ।
ಸ ಸಂಕರಾಖ್ಯೋಽಂಘ್ರಿತಲೇಷು ಜಜ್ಞೇ
ಸ್ಪೃಧಾ ಪರೇಽಪ್ಯಾಸುರಿಹಾಸುರೇಂದ್ರಾಃ ॥

ಸಾನ್ನಾಯ್ಯಮವ್ಯಕ್ತಹೃದಾಖುಭುಗ್ವಾ ಶ್ವಾ ವಾ ಪುರೋಡಾಶಮಸಾರಕಾಮಃ
ಮಣಿಸ್ರಜಂ ವಾ ಪ್ಲವಗೋಽವ್ಯವಸ್ಥೋ ಜಗ್ರಾಹ ವೇದಾದಿಕಮೇಷ ಪಾಪಃ

ಜನೋ ನಮೇನ್ನಾಪರಥೇತಿ ಮತ್ವಾ ಶಠಶ್ಚತುರ್ಥಾಶ್ರಮಮೇಷ ಭೇಜೇ ।
ಪದ್ಮಾಕರಂ ವಾ ಕಲುಷಂ ಚಿಕೀರ್ಷುಃ ಸುದುರ್ದಮೋ ದುಷ್ಟಗಜೋವಿಶುದ್ಧಂ

ಅವೈದಿಕಂ ಮಾಧ್ಯಮಿಕಂ ನಿರಸ್ತಂ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ತತ್ಪಕ್ಷಸುಪಕ್ಷಪಾತೀ ।
ತಮೇವ ಪಕ್ಷಂ ಪ್ರತಿಪಾದುಕೋಽಸೌ ನ್ಯರೂರುಪನ್ಮಾರ್ಗಮಿಹಾನುರೂಪಂ ॥

ಅಸತ್ತದೇಽಸನ್ನದಸದ್ವಿವಿಕ್ತಂ ಮಾಯಾಖ್ಯಯಾ ಸಂವೃತಿಮಭ್ಯಧತ್ತ
ಬ್ರಹ್ಮಾಪ್ಯಖಂಡಂ ಬತ ಶೂನ್ಯಸಿದ್ಧ್ಯೈ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಬೌದ್ಧೋಽಯಮತಃ ಪ್ರಸಿದ್ಧಃ ॥

ಯದ್ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರೋತ್ಕರಭಾಸ್ಕರಂ ಚ ಪ್ರಕಾಶಯಂತಂ ಸಕಲಂ ಸ್ವಗೋಭಿಃ ।
ಅಚೂಚುರದ್ವೇದಸಮೂಹವಾಹಂ ತತೋ ಮಹಾತಸ್ಕರಮೇನಮಾಹುಃ ॥

ಸ್ವಸೂತ್ರಜಾತಸ್ಯ ವಿರುದ್ಧಭಾಷೀ ತದ್ಭಾಷ್ಯಕಾರೋಽಹಮಿತಿ ಬ್ರುವನ್ ಯಃ ।
ತಂ ತತ್ಕ್ಷಣಾದ್ಯೋ ನ ದಿಧಕ್ಷತಿ ಸ್ಮ ಸ ವ್ಯಾಸರೂಪೋ ಭಗವಾನ್ ಕ್ಷಮಾಬ್ಧಿಃ

ನಿಗಮಸನ್ಮಣಿದೀಪಗಣೋಽಭವತ್ ತದುರುವಾಗ್ಗಣಪಂಕನಿಗೂಢಭಾಃ ।
ಅವಿದುಷಾಮಿತಿ ಸಂಕರತಾಕರಃ ಸ ಕಿಲ ಸಂಕರ ಇತ್ಯಭಿಶುಶ್ರುವೇ ॥

ವಿಶ್ವಂ ಮಿಥ್ಯಾ ವಿಭುರಗುಣವಾನಾತ್ಮನಾಂ ನಾಸ್ತಿ ಭೇದೋ
ದೈತ್ಯಾ ಇತ್ಥಂ ವ್ಯದಧತ ಗಿರಾಂ ದಿಕ್ಷು ಭೂಯಃ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಮ್ ।

ಆನಂದಾದ್ಯೈರ್ಗುರುಗುಣಗಣೈಃ ಪೂರಿತೋ ವಾಸುದೇವೋ
ಮಂದಂ ಮಂದಂ ಮನಸಿ ಚ ಸತಾಂ ಹಂತ ನೂನಂ ತಿರೋಭೂತ್

ಇತಿ ಶ್ರೀಮತ್ಕವಿಕುಲತಿಲಕ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯಸುತ
ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯವಿರಚಿತೇ ಶ್ರೀಮತ್ಸುಮಧ್ವವಿಜಯೇ
ಮಹಾಕಾವ್ಯೇ ಆನಂದಾಂಕೇ ಪ್ರಥಮಃ ಸರ್ಗಃ ।

ವಿಜ್ಞಾನಭಾನುಮತಿ ಕಾಲಬಲೇನ ಲೀನೇ
ದುರ್ಭಾಷ್ಯಸಂತಮಸಸಂತತಿತೋ ಜನೇಽಂಧೇ ।
ಮಾರ್ಗಾತ್ಸತಾಂ ಸ್ಖಲತಿ ಖಿನ್ನಹೃದೋ ಮುಕುಂದಂ
ದೇವಾಶ್ಚತುರ್ಮುಖಮುಖಾಃ ಶರಣಂ ಪ್ರಜಗ್ಮುಃ ॥ ೧ ॥

ನಾಥಃ ಕಲೌ ತ್ರಿಯುಗಹೂತಿರನುದ್ಭುಭೂಷು-
ರ್ಬ್ರಹ್ಮಾಣಮುಷ್ಯನವತಾರಮನಾದಿದಿಕ್ಷುಃ ।
ಸರ್ವಜ್ಞಮನ್ಯಮನವೇಕ್ಷ್ಯ ಸಕಾರ್ಯವೀರ್ಯಂ
ಸ್ಮೇರಾನನೋ ಭುವನಜೀವನಮಾಬಭಾಷೇ ॥ ೨ ॥

ವೇದಾಂತಮಾರ್ಗಪರಿಮಾರ್ಗಣದೀನದೂನಾ
ದೈವೀಃ ಪ್ರಜಾ ವಿಶರಣಾಃ ಕರುಣಾಪದಂ ನಃ ।
ಆನಂದಯೇಃ ಸುಮುಖ ಭೂಷಿತಭೂಮಿಭಾಗೋ
ರೂಪಾಂತರೇಣ ಮಮ ಸದ್ಗುಣನಿರ್ಣಯೇನ ॥ ೩ ॥

ಆದೇಶಮೌಲಿಮಣಿಮುಜ್ವಲವರ್ಣಮೇನಂ
ಬದ್ಧಾಂಜಲಿರ್ಮರುದನರ್ಘ್ಯಮಧತ್ತ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ।
ಹಾರಾವಲೀಮಿವ ಹೃದಾ ವಿಬುಧೇಂದ್ರಯಾಂಚಾಂ
ಬಿಭ್ರನ್ನಿಜಾನನುಜಿಘೃಕ್ಷುರವಾತಿತೀರ್ಷತ್ ॥ ೪ ॥

ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ತೋತ್ರಂ

ಓಂ ಶ್ರೀಪೂರ್ಣಬೋಧಗುರುತೀರ್ಥಪಯೋಬ್ಧಿಪಾರಾ
ಕಾಮಾರಿಮಾಕ್ಷ ವಿಷಮಾಕ್ಷ ಶಿರಃ ಸ್ಪೃಶಂತೀ
ಪೂರ್ವೋತ್ತರಾಮಿತತರಂಗಚರತ್ಸುಹಂಸಾ
ದೇವಾಲಿಸೇವಿತಪರಾಂಘ್ರಿಪಯೋಜಲಗ್ನಾ ॥ ೧ ॥

ಜೀವೇಶಭೇದಗುಣಪೂರ್ತಿಜಗತ್ಸುಸತ್ವ
ನೀಚೋಚ್ಚಭಾವಮುಖನಕ್ರಗಣೈಃ ಸಮೇತಾ ॥
ದುರ್ವಾದ್ಯಜಾಪತಿಗಿಲೈ ರ್ಗುರುರಾಘವೇಂದ್ರ
ವಾಗ್ದೇವತಾಸರಿದಮುಂ ವಿಮಲೀಕರೋತು ॥೨॥

ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ಸಕಲಪ್ರದಾತಾ ಸ್ವಪಾದಕಂಜದ್ವಯ ಭಕ್ತಿಮದ್ಭ್ಯಃ।
ಅಘಾದ್ರಿಸಂಭೇದನದೃಷ್ಟಿವಜ್ರಃ ಕ್ಷಮಾಸುರೇಂದ್ರೋಽವತು
ಮಾಂ ಸದಾಯಂ ॥೩॥

ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರೋ ಹರಿಪಾದಕಂಜನಿಷೇವಣಾಲ್ಲಬ್ಧಸಮಸ್ತಸಂಪತ್ ।
ದೇವಸ್ವಭಾವೋ ದಿವಿಜದ್ರುಮೋಽಯಮಿಷ್ಟಪ್ರದೋ ಮೇ
ಸತತಂ ಸ ಭೂಯಾತ್ ॥

ಭವ್ಯಸ್ವರೂಪೋ ಭವದುಃಖತೂಲಸಂಘಾಗ್ನಿಚರ್ಯಃ ಸುಖಧೈರ್ಯಶಾಲೀ।
ಸಮಸ್ತ ದುಷ್ಟಗ್ರಹ ನಿಗ್ರಹೇಶೋ
ದುರತ್ಯಯೋಪಪ್ಲವಸಿಂಧುಸೇತುಃ ॥೫॥

ನಿರಸ್ತದೋಷೋ ನಿರವದ್ಯವೇಷಃ ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಿಮೂಕತ್ವನಿದಾನಭಾಷಃ।
ವಿದ್ವತ್ಪರಿಜ್ಞೇಯಮಹಾವಿಶೇಷೋ ವಾಗ್ವೈಖರೀನಿರ್ಜಿತಭವ್ಯಶೇಷಃ ॥ ೬ ॥

ಸಂತಾನಸಂಪತ್ಪರಿಶುದ್ಧಭಕ್ತಿವಿಜ್ಞಾನವಾಗ್ದೇಹಸುಪಾಟವಾದೀನ್।
ದತ್ವಾ ಶರೀರೋತ್ಥಸಮಸ್ತದೋಷಾನ್ ಹತ್ವಾ ಸ
ನೋಽವ್ಯಾದ್ಗುರುರಾಘವೇಂದ್ರಃ ।

ಯತ್ಪಾದೋದಕಸಂಚಯಃ ಸುರನದೀಮುಖ್ಯಾಪಗಾಸಾದಿತಾ-
ಸಂಖ್ಯಾನುತ್ತಮಪುಣ್ಯಸಂಘವಿಲಸತ್ಪ್ರಖ್ಯಾತಪುಣ್ಯಾವಹಃ ।
ದುಸ್ತಾಪತ್ರಯನಾಶನೋ ಭುವಿ ಮಹಾವಂಧ್ಯಾಸುಪುತ್ರಪ್ರದೋ
ವ್ಯಂಗಸ್ವಂಗಸಮೃದ್ಧಿದೋ ಗ್ರಹಮಹಾಪಾಪಾಪಹಸ್ತಂ ಶ್ರಯೇ ॥೮॥

ಯತ್ಪಾದಕಂಜರಜಸಾ ಪರಿಭೂಷಿತಾಂಗಾ
ಯತ್ಪಾದಪದ್ಮಮಧುಪಾಯಿತಮಾನಸಾ ಯೇ
ಯತ್ಪಾದಪದ್ಮ ಪರಿಕೀರ್ತನಜೀರ್ಣವಾಚಃ
ತದ್ದರ್ಶನಂ ದುರಿತಕಾನನದಾವಭೂತಂ ॥೯॥

ಸರ್ವತಂತ್ರಸ್ವತಂತ್ರೋಽಸೌ ಶ್ರೀಮಧ್ವಮತ ವರ್ಧನಃ।
ವಿಜಯೀಂದ್ರಕರಾಬ್ಜೋತ್ಥ ಸುಧೀಂದ್ರವರಪುತ್ರಕಃ ॥೧೦॥

ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರೋ ಯತಿರಾಟ್ ಗುರುರ್ಮೇ ಸ್ಯಾದ್ಭಯಾಪಹಃ।
ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿಸುಪುತ್ರಾಯುರ್ಯಶಃ ಶ್ರೀ ಪುಣ್ಯವರ್ಧನಃ ॥೧೧॥

ಪ್ರತಿವಾದಿ ಜಯಸ್ವಾಂತಭೇದಚಿಹ್ನಾದರೋ ಗುರುಃ।
ಸರ್ವವಿದ್ಯಾಪ್ರವೀಣೋಽನ್ಯೋ ರಾಘವೇಂದ್ರಾನ್ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥ ೧೨ ॥

ಅಪರೋಕ್ಷೀಕೃತಶ್ರೀಶಃ ಸಮುಪೇಕ್ಷಿತಭಾವಜಃ ।
ಅಪೇಕ್ಷಿತಪ್ರದಾತಾನ್ಯೋ ರಾಘವೇಂದ್ರಾನ್ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥೧೩॥

ದಯಾದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವೈರಾಗ್ಯವಾಕ್ಪಾಟವ ಮುಖಾಂಕಿತಃ।
ಶಾಪಾನುಗ್ರಹಶಕ್ತೋಽನ್ಯೋ ರಾಘವೇಂದ್ರಾನ್ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥೧೪॥

ಅಜ್ಞಾನ ವಿಸ್ಮೃತಿಭ್ರಾಂತಿ ಸಂಶಯಾಪಸ್ಮೃತಿಕ್ಷಯಾಃ ।
ತಂದ್ರಾಕಂಪವಚಃಕೌಂಠ್ಯಮುಖಾ ಯೇ ಚೇಂದ್ರಿಯೋದ್ಭವಾಃ ॥೧೫॥

ದೋಷಾಸ್ತೇ ನಾಶಮಾಯಾಂತಿ ರಾಘವೇಂದ್ರಪ್ರಸಾದತಃ ।
ಓಂ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಾಯ ನಮಃ ಇತ್ಯಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರತಃ ॥೧೬॥

ಜಪಿತಾದ್ಭಾವಿತಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಾಃ ಸ್ಯುರ್ನಸಂಶಯಃ।
ಹಂತು ನಃ ಕಾಯಜಾನ್ ದೋಷಾನಾತ್ಮಾತ್ಮೀಯಸಮುದ್ಭವಾನ್॥೧೮॥

ಸರ್ವಾನಪಿ ಪುಮರ್ಥಾಂಶ್ಚ ದದಾತು ಗುರುರಾತ್ಮವಿತ್।
ಇತಿ ಕಾಲತ್ರಯೇ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಂ ಯಃ ಕರೋತಿ ಸಃ ॥೧೯॥

ಇಹಾಮುತ್ರಾಪ್ತಸರ್ವೇಷ್ಟೋ ಮೋದತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ।
ಅಗಮ್ಯಮಹಿಮಾ ಲೋಕೇ ರಾಘವೇಂದ್ರೋ ಮಹಾಯಶಾಃ ॥೧೯॥
ಶ್ರೀಮಧ್ವಮತದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿಚಂದ್ರೋಽವತು ಸದಾನಘಃ।
ಸರ್ವಯಾತ್ರಾಫಲಾವಾಪ್ತ್ಯೈ ಯಥಾಶಕ್ತಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ॥೨೦॥

ಕರೋಮಿ ತವ ಸಿದ್ಧಸ್ಯ ವೃಂದಾವನಗತಂ ಜಲಂ।
ಶಿರಸಾ ಧಾರಯಾಮ್ಯದ್ಯ ಸರ್ವತೀರ್ಥಫಲಾಪ್ತಯೇ ॥೨೧॥

ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ನಮಸ್ಕಾರಂ ಕರೋಮ್ಯಹಂ।
ತವ ಸಂಕೀರ್ತನಂ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಯೇ ॥೨೨॥

ಸಂಸಾರೇಽಕ್ಷಯಸಾಗರೇ ಪ್ರಕೃತಿತೋಽಗಾಧೇ ಸದಾ ದುಸ್ತರೇ
ಸರ್ವಾವದ್ಯ ಜಲಗ್ರಹೈರನುಪಮೈಃ ಕಾಮಾದಿಭಂಗಾಕುಲೇ।
ನಾನಾವಿಭ್ರಮದುರ್ಭ್ರಮೇಽಮಿತ ಭಯಸ್ತೋಮಾದಿಫೇನೋತ್ಕಟೇ
ದುಃಖೋತ್ಕೃಷ್ಟವಿಷೇ ಸಮುದ್ಧರ ಗುರೋ ಮಾಂ ಮಗ್ನರೂಪಂ ಸದಾ ॥೨೩॥

ರಾಘವೇಂದ್ರ ಗುರುಸ್ತೋತ್ರಂ ಯಃ ಪಠೇದ್ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕಂ।
ತಸ್ಯ ಕುಷ್ಠಾದಿರೋಗಾಣಾಂ ನಿವೃತ್ತಿಸ್ತ್ವರಯಾ ಭವೇತ್ ॥೨೪॥

ಅಂಧೋಽಪಿ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಃ ಸ್ಯಾದೇಡಮೂಕೋಪಿ ವಾಕ್ಪತಿಃ।
ಪೂರ್ಣಾಯುಃ ಪೂರ್ಣಸಂಪತ್ತಿಃ ಸ್ತೋತ್ರಸ್ಯಾಸ್ಯ ಜಪಾದ್ಭವೇತ್ ॥೨೫॥

ಯಃ ಪಿಬೇಜ್ಜಲಮೇತೇನ ಸ್ತೋತ್ರೇಣೈವಾಭಿಮಂತ್ರಿತಂ।
ತಸ್ಯ ಕುಕ್ಷಿಗತಾ ದೋಷಾಃ ಸರ್ವೇ ನಶ್ಯಂತಿ ತತ್ಕ್ಷಣಾತ್ ॥೨೬॥

ಯದ್ವೃಂದಾವನಮಾಸಾದ್ಯ ಪಂಗುಃ ಖಂಜೋಽಪಿ ವಾ ಜನಃ।
ಸ್ತೋತ್ರೇಣಾನೇನ ಯಃ ಕುರ್ಯಾತ್ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣನಮಸ್ಕೃತೀ ॥೨೭॥

ಸ ಜಂಘಾಲೋ ಭವೇದೇವ ಗುರುರಾಜಪ್ರಸಾದತಃ।
ಸೋಮಸೂರ್ಯೋಪರಾಗೇ ಚ ಪುಷ್ಯಾರ್ಕಾದಿಸಮಾಗಮೇ ॥೨೮॥

ಯೋಽನುತ್ತಮಮಿದಂ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಶತಂ ಜಪೇತ್।
ಭೂತಪ್ರೇತಪಿಶಾಚಾದಿಪೀಡಾ ತಸ್ಯ ನ ಜಾಯತೇ ॥೨೯॥
ಏತತ್ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಸಮುಚ್ಚಾರ್ಯ ಗುರೋರ್ವೃಂದಾವನಾಂತಿಕೇ।
ದೀಪಸಂಯೋಜನಾಜ್ಞಾನಂ ಪುತ್ರಲಾಭೋ ಭವೇದ್ಧ್ರುವಂ ॥೩೦॥

ಪರವಾದಿಜಯೋ ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತ್ಯಾದಿವರ್ಧನಂ।
ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಪ್ರವೃದ್ಧಿಃ ಸ್ಯಾನ್ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ ॥೩೧॥

ರಾಜಚೋರಮಹಾವ್ಯಾಘ್ರಸರ್ಪನಕ್ರಾದಿಪೀಡನಂ।
ನ ಜಾಯತೇಽಸ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರಸ್ಯ ಪ್ರಭಾವಾನ್ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ॥೩೨॥

ಯೋ ಭಕ್ತ್ಯಾಗುರುರಾಘವೇಂದ್ರಚರಣದ್ವಂದ್ವಂ ಸ್ಮರನ್ ಯಃ ಪಠೇತ್।
ಸ್ತೋತ್ರಂ ದಿವ್ಯಮಿದಂ ಸದಾ ನ ಹಿ ಭವೇತ್ ತಸ್ಯಾಸುಖಂ ಕಿಂಚನ।
ಕಿಂ ತ್ವಿಷ್ಟಾರ್ಥಸಮೃದ್ಧಿರೇವ ಕಮಲಾನಾಥ ಪ್ರಸಾದೋದಯಾತ್
ಕೀರ್ತಿರ್ದಿಗ್ವಿದಿತಾ ವಿಭೂತಿರತುಲಾ ಸಾಕ್ಷೀ ಹಯಾಸ್ಯೋತ್ರಹಿ ॥೩೩॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರಾರ್ಯಗುರುರಾಜಪ್ರಸಾದತಃ।
ಕೃತಂ ಸ್ತೋತ್ರಮಿದಂ ಪುಣ್ಯಂ ಶ್ರೀಮದ್ಭಿರ್ಹ್ಯಪ್ಪಣಾಭಿಧೈಃ ॥೩೪॥

ಪೂಜ್ಯಾಯ ರಾಘವೇಂದ್ರಾಯ ಸತ್ಯಧರ್ಮರತಾಯ ಚ
ಭಜತಾಂ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಾಯ ನಮತಾಂ ಕಾಮಧೇನವೇ ॥೩೫॥

ಇತಿ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಸಂಪೂರ್ಣಂ